

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLMOUCI**

KATEDRA HISTORIE

PRAVĚKÝ SÍDELNÍ AREÁL

Z LOKALITY MIKULOV – KAMENNÉ

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

KATEŘINA KLEINOVÁ

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Peška, PhD.

Olomouc 2010

Údaje o BAKALÁŘSKÉ PRÁCI studenta

Studijní obor: Archeologie – Historie
F07902

Os. číslo:

1. Název práce: Pravěký sídelní areál z lokality Mikulov – Kamenné

2. Název v angličtině: Prehistoric Settlement in the Mikulov – Kamenné Locality

3. Anotace: Práce se zabývá nálezovou situací a především zpracováním materiálu na lokalitě Mikulov – Kamenné (okr. Břeclav), kde byl prováděn výzkum v roce 1988 pod vedením J. Pešky. Součástí je vymezení lokality a zařazení do regionu, dějiny bádání a dosud známé archeologické akce z katastru Mikulov. Hlavní součástí práce je pak popis a zhodnocení nalezených objektů a jejich datace do 4 hlavních kultur, které se na lokalitě vyskytovaly – kultury s moravskou malovanou keramikou, bádenské, únětické a věteřovské kultury. Pro dataci byl použit především keramický materiál, pro který byla vytvořena databáze, a byl i kresebně zdokumentován. Zmíněny jsou i nekeramické artefakty a ekofakty – kamenná industrie, antropologický a osteozoologický materiál, rostlinné makrozbytky.

4. Klíčová slova: Mikulov – Kamenné, sídliště, eneolit, starší doba bronzová, kultura s moravskou malovanou keramikou (MMK), bádenská kultura, únětická kultura, věteřovská kultura, databáze, keramika, kamenná industrie, Břeclavsko, jižní Morava, dějiny bádání

5. Anotace v angličtině: This thesis should show the finds from Mikulov – Kamenné locality which is situated in South Moravia. The research was led by J. Peška in 1988. The objects from locality are described and dated to several cultures from Eneolithic and Early Bronze Age. The important part of the thesis is also description of ceramic artefacts which were signed into the database and also documented by technical drawing. There is also small talking about stone industry, human and animal bones and carbons which all were analysed.

6. Anglická klíčová slova: settlement, Eneolithic, Early Bronze Age, South Moravia, ceramic, stone industry, archaeological locality, Mikulov, prehistory, database.

7. Přílohy volně vložené: 1 CD ROM

8. Přílohy vázané v práci: tabulky, plány, mapy, fotografie, kresebná dokumentace, grafy

9. Rozsah práce: 85 stran (110 153 znaků včetně mezer) + přiložené tabulky (144 stran)

10. Jazyk práce: CZ

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

V Olomouci 10. 12. 2010

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala PhDr. J. Peškovi, PhD. za vedení práce, možnost konzultace problematiky a umožnění přístupu k dostupným materiálům týkajících se Mikulova - Kamenného, Mgr. P. Kalábkové, PhD. za konzultaci při určování části keramického materiálu a poskytnutí databáze pro zpracování artefaktů. Děkuji Mgr. P. Veselé za ochotné zodpovězení otázek týkajících se laboratorního zpracování archeologických nálezů. Dále děkuji Mgr. M. Holubovi za pomoc poskytnutou při určování osteologického materiálu.

Chtěla bych poděkovat i svým kolegům a rodině, kteří mi byli během práce oporou.

OBSAH

PROHLÁŠENÍ.....	3
PODĚKOVÁNÍ.....	4
1. ÚVOD.....	7
2. MIKULOV.....	9
2.1 PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ REGIONU	9
2.2 DĚJINY BĀDÁNÍ.....	9
2.3 PRAVĚKÉ A HISTORICKÉ OSÍDLENÍ KATASTRU MIKULOV.....	10
2.3.1 PALEOLIT.....	10
2.3.2 NEOLIT A ENEOLIT.....	10
2.3.3 DOBA BRONZOVÁ A HALŠTATSKÁ.....	11
2.3.4 PROTOHISTORIE.....	12
2.3.5 STŘEDOVĚK A NOVOVĚK.....	13
3. VYMEZENÍ LOKALITY MIKULOV - KAMENNÉ.....	14
4. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PŘÍTOMNÝCH KULTUR.....	16
4.1 KULTURA S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU.....	16
4.2 BĀDENSKÁ KULTURA.....	17
4.3 ÚNĚTICKÁ KULTURA	19
4.4 VĚTEŘOVSKÁ KULTURA.....	21
4.5 OSTATNÍ.....	21
5. POPIS NALEZENÝCH OBJEKTŮ NA LOKALITĚ MIKULOV – KAMENNÉ.....	22
5.1 SEZNAM OBJEKTŮ.....	22
5.2 ZAHLOUBENÉ SÍDLIŠTNÍ OBJEKTY	30
5.3 NADZEMNÍ STAVBY.....	32
5.4 HROBY	34
6. ROZBOR ARCHEOLOGICKÉHO MATERIÁLU	35
6.1 KERAMIKA.....	35
6.1.1 DATABÁZE.....	35
6.1.2 MORAVSKÁ MALOVANÁ KERAMIKA.....	42
6.1.3 BĀDENSKÁ KULTURA.....	45
6.1.4 ÚNĚTICKÁ KULTURA.....	48
6.1.5 VĚTEŘOVSKÁ KULTURA	52
6.1.6 OSTATNÍ.....	57
6.2 KAMENNÉ PŘEDMĚTY	57

6. 2. 1 ŠTÍPANÁ KAMENNÁ INDUSTRIE.....	57
6. 2. 2 BROUŠENÁ KAMENNÁ INDUSTRIE	58
6. 2. 3 OSTATNÍ KAMENNÉ NÁLEZY.....	59
6. 3 ANTROPOLOGICKÝ MATERIÁL.....	60
6. 4 OSTEOZOLOGICKÝ MATERIÁL.....	61
6. 5 ROSTLINNÉ MAKROZBYTKY	62
7. ZÁVĚR.....	63
8. RESUMÉ.....	65
9. SEZNAM LITERATURY	66
10. PŘÍLOHA.....	72

1. ÚVOD

Katastr Mikulov byl osídlen v průběhu pravěku i historického období. Nejstarší doklady osídlení jsou již z mladého paleolitu a osídlení je od té doby v podstatě nepřetržité, ačkoli s různou intenzitou. Tato práce se soustředí především na lokalitu Mikulov – Kamenné, která byla prozkoumána v roce 1988 Regionálním muzeem Mikulov pod dohledem J. Pešky, a kde jsou doloženy 4 kultury, a to s moravskou malovanou keramikou, bádenská, únětická a věteřovská. Pro tento výzkum neexistuje nálezová zpráva, pouze zmínka v Přehledu výzkumů, takže jako hlavní zdroj informací je použit deník psaný během výzkumu a kresebná dokumentace jednotlivých objektů.

Součástí práce je popis přírodního prostředí daného regionu, ve kterém je vymezena lokalita, dále dějiny bádání a archeologické situace dokumentované na katastru Mikulov. Obecně bude pojednáno také o kulturách, které jsou v Mikulově – Kamenném zastoupeny.

Hlavní součástí je pak zdokumentování nálezové situace, což znamená soupis objektů a jejich zhodnocení, především co se týče datace – MMK, eneolit, kultury starší doby bronzové. Zajímavá je problematika nadzemních staveb, v kapitole, která se jí zabývá, se budu snažit naznačit nový pohled na věc. Zmíněno bude i pohřbívání, ať už v hrobové či zásobní jámě, což je typické právě pro starší dobu bronzovou.

V dalších kapitolách je pak zhodnocena materiálová náplň – rozdělena na keramickou, kamennou, antropologickou, osteologickou a environmentální. Keramické fragmenty byly datovány, zařazeny a popsány v databázi, a kresebně zdokumentovány. Získaná data jsou v práci popsána a zhodnocena, případně se pokusím nalézt některé analogie, které by pomohly při zařazení v rámci relativní chronologie. Nálezy kamenných artefaktů, které byly určeny A. Přichystalem, jsou pak vyhodnoceny v další kapitole, jen část jich byla kresebně zdokumentována. Stejně tak antropologický materiál byl odborně analyzován (M. Dobisíkovou) a výsledky této analýzy jsou zde uvedeny. Naopak většinu zvířecích kostí, kterých se na lokalitě vyskytovalo celkem dost, nebylo možné nijak zhodnotit, protože

momentálně nejsou k dispozici. Určen byl pouze malý zlomek s pomocí poskytnutou M. Holubem. O zpracování rostlinných makrozbytků se postarali P. Kočár a R. Kočárová, a opět náleзовá zpráva je shrnuta v jedné z kapitol.

Závěr práce bude tvořit konečné shrnutí a zhodnocení náleзовé situace na lokalitě. Součástí je i anglické resumé.

V příloze je pak možné nalézt právě kresebnou dokumentaci objektů, která byla pořízena během výzkumu, a typických keramických a části kamenných artefaktů. Přiloženy jsou i některé fotografie, které bohužel nemají velkou vypovídací hodnotu. Dále jsou zde zařazeny poskytnuté odborné analýzy, které byly vytvořeny pro materiál z Mikulova. Poslední část práce tvoří 2 souhrnné tabulky spolu s jejich vysvětlenými kódy, totiž výtah z již zmíněné databáze keramických nálezů, pro kterou byl použit návrh databáze P. Kalábkové vytvořené pro eneolitický materiál.

2. MIKULOV

2.1 PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ REGIONU

Město Mikulov, patřící do okresu Břeclav, se nachází na jižní Moravě v jižní části chráněné krajinné oblasti Pálava (*Kordiovský – Danihelka 1999*). CHKO Pálava zabírá část Jihomoravských Karpat, především Pavlovské vrchy s bradly tvořenými jurskými a křídovými horninami – hlavně vápenci – ve velkém ohybu řeky Dyje (*Demek, Novák a kol. 1992, 183*). Jako správní obvod je Mikulov vymezen územím obcí Bavory, Brod nad Dyjí, Březí, Dobré Pole, Dolní Dunajovice, Dolní Věstonice, Drnholec, Horní Věstonice, Jevišovka, Klentnice, Mikulov, Milovice, Novosedly, Nový Přerov, Pavlov, Perná a Sedlec (*www.mikulov.cz, 3. 11. 2010*).

Město je obklopeno na východě Svatým kopečkem, jedním z kopců Pavlovských vrchů, na severu vrchem Turoid, na západě se nachází rovina, a jižně od města je situován nevysoký Šiběniční vrch (*Kordiovský – Danihelka 1999*).

2.2 DĚJINY BĀDÁNÍ

První početnější nálezy z katastru obce Mikulov pocházejí z první poloviny 20. století, převážně se jednalo o náhodně nálezy, způsobené orbou či poškozením některé lokality. Zájem lze zaznamenat především ze strany K. Jüttnera. Tyto artefakty jsou pak zařazeny do sbírek mikulovského muzea s více či méně známou nálezovou situací.

V druhé polovině 20. století se započalo se systematickými záchrannými výzkumy, které byly vedeny především archeology z Regionálního muzea Mikulov. Výzkumy byly realizovány především v oblasti poškozené těžbou, případně na místech, kde se prováděly stavební zásahy a rekonstrukce. Z těchto akcí je možné nalézt zprávy v Přehledech výzkumů, jako pramen lze také použít SAS, kde je zaznamenáno 23 UAN (viz příloha). Z muzejních archeologů lze zmínit např. J. Ungera, J. Pešku, E. Klanicovou, O. Šeda, P. Kubína ad. Na některých výzkumech se podílel AÚPP Brno, zastoupený například v roce 2000 Z. Čižmářem. Většina nálezů

je pak uložena v Regionálním muzeu Mikulov. Právě ze sbírek je pak publikovaná série Břeclavsko v mladší a pozdní době kamenné, která končí počátkem starší doby bronzové (*Geislerová – Rakovský 1987; Peška – Rakovský 1990*).

2.3 PRAVĚKÉ A HISTORICKÉ OSÍDLENÍ KATASTRU MIKULOV

Katastr Mikulov na Moravě je celkem bohatý na archeologické nálezy. Na tomto katastru existuje několik lokalit, jejichž dataci je možné zařadit v podstatě do všech pravěkých i historických období, počínaje paleolitem a konče novověkem.

2.3.1 PALEOLIT

Mladý paleolit zastupují nálezy štípané kamenné industrie. Jedním z nich je artefakt uložený v Regionálním muzeu Mikulov, jehož revizi prováděl J. Svoboda. Jedná se o nález K. Jüttnera z roku 1934, konkrétně boční klínové rydlo na čepeli z patinovaného severského pazourku, z lokality „Lehmgrubenäcker“ na Mušlově, která je známá jako zdroj schránek terciérních měkkýšů. Dalším nálezem, zřejmě také datovaným do mladšího paleolitu – gravettienu, je drobná čepel s náznakem příčné retuše (*Svoboda 2005; Škrdla – Plch 1996*). Několik kusů štípané industrie pochází i z Tuoldu (*Koštuřík – Stuchlíková – Stuchlík 1983, 23*). Tyto paleolitické nálezy jsou pouze ojedinělé, což může být zapříčiněno i stavem bádání.

2.3.2 NEOLIT A ENEOLIT

Nálezy pokračují neolitickým osídlením kultury s lineární keramikou, které jsou zastoupené na lokalitách Pod kočičí skálou a Tuold-jeskyně. Na první zmíněné lokalitě byly prozkoumány J. Ungerem v roce 1970 3 hroby mladších jedinců uložených ve skrčené poloze do objektu se střepy a mazanicí po tom, co vojáci při cvičení objevili lidskou lebku (*Unger 1971*). Tuold je polykulturní naleziště, nejstarší datované nálezy keramického materiálu pocházejí právě z neolitu a lineární kultury, konkrétně šareckého typu. Problematické je přesné umístění lokality,

protože nálezy pochází již z počátku 20. století a jejich dokumentace není přesná, může se jednat o svah kopce nebo přímo jeskyni. Z neolitu je zde dále zastoupena železovská kultura, ale i kultura s vypíchanou keramikou (*Koštuřík – Stuchlíková – Stuchlík 1983, 23-25*). Artefakty lineární keramiky pocházejí i z trati Pískova cihelna a Jelení louka (*Geislerová – Rakovský 1987, 36-37*).

Z přelomu neolitu a eneolitu pocházejí nálezy moravské malované keramiky z Turoldu. Do mladšího neolitu lze zařadit ojedinělý materiál, který je snad možné připisat jevišovické kultuře. Více prokazatelná je pak kultura zvoncovitých pohárů (*Koštuřík – Stuchlíková – Stuchlík 1983, 24-25*). Z ostatních eneolitických kultur lze dále zmínit nálezy keramiky kultury nálevkovitých pohárů během záchranného výzkumu v roce 1971 na trati Jelení louka či Pískova cihelna, kde bylo zaznamenáno již v průběhu 19. a první polovině 20. století několik dokladů pohřbívání kultury zvoncovitých pohárů a také protoúnětické kultury (*Peška – Rakovský 1990*).

2.3.3 DOBA BRONZOVÁ A HALŠTATSKÁ

Velmi početně je na Mikulovsku zastoupena doba bronzová, právě již od své nejstarší fáze, kterou charakterizuje kultura protoúnětická. Ze starší doby bronzové jsou známy jak nálezy únětické tak věteřovské kultury – podobně, jak je tomu na trati Kamenné, například opět na lokalitě Turol (i) (*Koštuřík – Stuchlíková – Stuchlík 1983, 25*). Kostrový únětický hrob se dochoval pouze částečně, byl poškozen při stavebních opravách na jižním svahu mezi mikulovským zámekem a nádražím. Již předtím byl ale tento hrob, orientovaný V-Z, pravděpodobně vykradený, jak tomu napovídala nálezová situace - kosti v neatomické poloze, rozbité nádoby, chybějící většina předpokládaných bronzových předmětů (*Unger 1971a*). Poškozený hrob obložený kameny je známý i z trati Nad valtickou silnicí, kde se našla bronzová dýčka a keramická nádoba (*Unger 1971b*). Další 5 únětických kostrových hrobů objevených při kopání základů pro bunkr v roce 1937 pochází z místa označeného „U vodárny“. Depot 50 bronzových hřiven se dochoval ze Šibečního vrchu, kde byl v roce 1913 vyorán. Oválné hřivny mají roztepané konce ven vyhnuté nebo svinuté v očko (<http://www.npu.cz/pp/pridruz/sas>).

Několik zahloubených sídlištních objektů věteřovské kultury s keramickým materiálem je možné doložit na lokalitě Pod Mušlovem, kde byl proveden záchranný výzkum až po částečném zásahu během těžby písku (*Peška – Klanicová 1993a*). Ze stejné lokality pochází další materiál náležející věteřovské kultuře, získaný záchranným výzkumem po poškození orbou (*Kubín 2006*). Zahloubené objekty patřící VK jsou známy i z ulice A. Muchy (*Peška – Klanicová 1992*).

Střední doba bronzová na Mikulovsku není příliš zastoupena, naopak mladší doba bronzová opět tvoří celkem početnou část materiálu, ať už jsou to nálezy z Turoldu (*Koštuřík – Stuchlíková – Stuchlík 1983, 25*) nebo Pod strání, kde byl proveden průzkum sídliště v souvislosti se zahájením stavby základní školy v roce 1991 a materiál byl zařazen obecně do mladší doby bronzové (*Peška – Klanicová 1993b*), stejně jako nálezy z výzkumu na ulici 1. května (*Čížmář 2001*). Velatická fáze středodunajského okruhu kultury popelnicových polí je zastoupena například v trati Na rybníkách, kde bylo povrchovým sběrem zachyceno pravděpodobně sídliště z tohoto období (*Říhovský 1980*). Ze Šibeničního vrchu, kde je doložen bronzový depot ze starší doby bronzové, pochází i dva artefakty zřejmě z velatické fáze KLPP, jedná se o bronzový slitek a sekerku s tulejkou, ouškem a plastickými žebírky (<http://www.npu.cz/pp/pridruz/sas>).

Doba halštatská je zastoupena pouze několika nálezy z Turoldu, které se nedají blíže specifikovat (*Koštuřík – Stuchlíková – Stuchlík 1983, 26*), a hroby na birituálním pohřebišti horákovské kultury z lokality Mikulov – Kasárna, které byly zaznamenány K. Jüttnerem ve 30. a 50. letech 20. století. Jednalo se o hroby žárové i kostrové (<http://www.npu.cz/pp/pridruz/sas>).

2.3.4 PROTOHISTORIE

V pískovně Na rybníkách byl těžbou poškozen pozdně laténský hrob, patřící pravděpodobně ženě, orientovaný J-S. Tento hrob je datovaný především podle nálezu situšky, která byla opravená pásovým železem, a železného náramku (*Ludikovský 1960*).

Pod Mušlovem se zřejmě nacházelo germánské sídliště, časově blíže neurčené, čemuž nasvědčují střepy nalezené K. Jüttnerem při zasazování sloupů pro elektrické vedení (*Nekvasil 1960*). K těmto nálezům se v 70. letech připojily ještě nálezy z těžbou poškozených objektů, a to keramika, ale i železný nůž z doby římské (*Unger 1972*). Starší dobu římskou zastupuje hrob z trati Na rybníkách, který pochází z roku 1959 a je datovaný do první poloviny 2. století n. l. Žárový pohřeb byl uložený ve větší popelnici, která obsahovala také železný nůž a dvě bronzové vendické spony (*Peškař 1960*). Žárový pohřeb v popelnici z mladší doby římské byl objeven ve stejné trati v roce 1957, kde již dříve byly podobné hroby zachyceny. Podle keramiky a kovových artefaktů byl hrob datován do druhé poloviny 2. století n. l. (*Peškař 1958*).

Stěhování národů je zastoupeno pouze zlomky keramiky z lokality Turoid, odkud jsou doklady i z doby římské (*Koštuřík – Stuchlíková – Stuchlík 1983, 26*), a nádobou z hrobu z trati Na rybníkách (<http://www.npu.cz/pp/pridruz/sas>).

2.3.5 STŘEDOVĚK A NOVOVĚK

Od středověku se na území katastru vyskytuje trvalé osídlení až do současnosti. To dokládá například výzkum na Koněvově ulici (na úpatí Svatého kopečku) z roku 1995, během kterého bylo možné zdokumentovat vývoj osídlení od raného středověku – nejstarší horizont byl datován do první poloviny 13. století - až do novověku. V 16. století je možné z nálezových okolností zaznamenat příchod Novokřtěnců (Habánů) do této části města, kteří zřejmě upravili terasy s použitím opěrných zdí, jak naznačuje stratigrafie i keramika ze 17. století. Další úpravy terénu a kamenná dlažba jsou pak tvořeny v 18. – 20. století (*Vitula 1999*).

Doklady mladohradištního období je možné zaznamenat v Horních kasárnách – hřiště, kde bylo dokumentováno torzo kostrového hrobu, zřejmě původně uloženého v obdélné hrobové jámě (*Šedo 2001*).

Velký výzkum probíhal v roce 2004 na Brněnské ulici kvůli stavbě nových bytů, který prokázal používání tohoto místa od 15. století. Do první čtvrtiny 17.

století se zřejmě jednalo o skládku, tato funkce byla změněna až po třicetileté válce, kdy se na těchto místech začaly stavět domy (*Kubín 2005*). 15. století je dále zastoupeno například piaristickým klášteřem, během jeho rekonstrukce ovšem došlo k odkrytí lidských kostí a zdiva zřejmě již z období gotiky (*Novotný 1962*).

Nálezů z tohoto dějinného období by bylo možné vyjmenovat více, tyto byly uvedeny pouze jako příklad.

3. VYMEZENÍ LOKALITY MIKULOV - KAMENNÉ

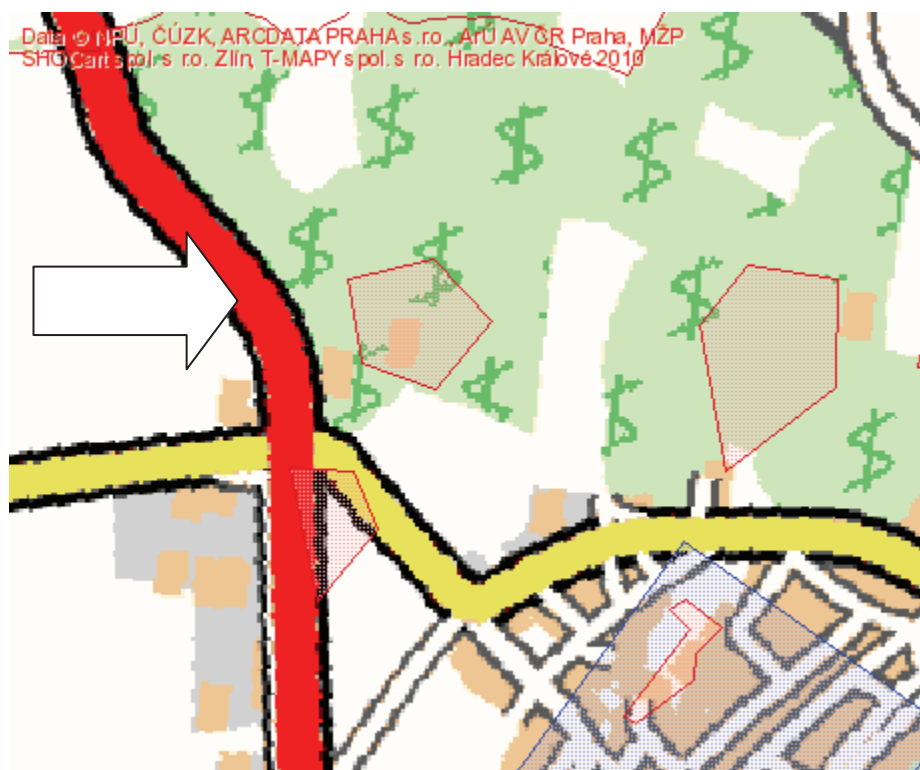
Samotná archeologická lokalita v trati Kamenné (parcela č. 4605/3) se nachází asi 1,5 km SZ od středu města u silnice Mikulov – Brno a je tvořena návrším ostrožního charakteru v nadmořské výšce 260-263 m nakloněným k jihu. Lokalitu je možné vyhledat na mapovém listě Základní mapy ČR 1:10 000 číslo 34-14-10¹. Archeologický výzkum probíhal jako záchranný výzkum Regionálního muzea Mikulov od začátku července 1988 poté, co došlo k narušení archeologických objektů při budování teras pro pěstování vinné révy. Až na několik výjimek byly všechny zaznamenané objekty (celkem 161) na ploše cca 10 000 m² prozkoumány, právě kvůli nedostatku času byly některé zkoumány pouze částečně či pomocí vzorků. Výzkum zachytil severní a západní okraj osídlení, východní část již byla zničena zavezenou strží. Na jihu se předpokládá pokračování areálu (*Peška 1991*).

Na lokalitě bylo možné zaznamenat převážně tyto kultury: s moravskou malovanou keramikou, bádenskou, únětickou a věteřovskou, s tím že hlavní materiálovou náplň tvořily nálezy kultur starobronzových.

¹ Přesné vymezení polygonu souřadnicemi je následující (stupně severní šířky : východní délky): 48,81892: 16,62883; 48, 81775: 16,63087; 48,81622: 16,62937; 48,81658: 16,62692.

Obrázek 1: Mapa katastru Mikulov (převzato ze SASu)

Obrázek 2: Mapa lokality Mikulov - Kamenné (převzato ze SASu)

4. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA PŘÍTOMNÝCH KULTUR

Na lokalitě převažovaly, jak již bylo výše zmíněno, nálezové situace připisované čtyřem kulturám. Jednalo se o kulturu s moravskou malovanou keramikou (MMK), bádenskou kulturu (báden), únětickou (ÚK) a věteřovskou kulturu (VK). Některé nálezy nebylo možné kvůli nedostatečně průkaznému materiálu zhodnotit natolik, aby bylo jasně řečeno, že se jedná o kulturu únětickou nebo věteřovskou. Proto je často použito i obecné zařazení do starší doby bronzové. Velmi malé procento (většinou jen několik kusů) je pak možné přiřadit nálezům z jiných kultur – kultuře s lineární keramikou (LnK) a snad jevišovické kultuře (JvK) - a ze středověku (S).

4.1 KULTURA S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU

Kultura s moravskou malovanou keramikou je součástí lengyelského okruhu (dle lokality Lengyel v Maďarsku), je zařazena do období mladšího neolitu a přesahuje do počátku eneolitu. Tato kultura se na území J Moravy zřejmě dostala již zformovaná z J a dále pak pokračovala směrem na S a SZ (tj. na střední Moravu a do Čech). MMK se na Moravě rozděluje do několika fází, a to Ia-c a IIa-c a její vliv pokračuje až do epilengyelu a jordanovské skupiny. Během Ib MMK upevnila své pozice na J Moravě v podobě rovinných neopevněných sídlišť v blízkosti řek a začala pomalu expandovat na střední Moravu a do Čech², strategie osídlení se příliš nemění, jenom se občas objevuje ohraničení ve formě valu či příkopu. To se dříve vyskytovalo pouze u rondelů. Fáze Ic je jakousi přechodovou fází mezi I. a II. stupněm MMK, který se již zařazuje do eneolitu. Fáze IIa je charakterizována zakládáním nových sídlišť, které mohou být i výšinné a opevněné, a využíváním kovů (hlavně mědi) při výrobě některých předmětů. Druhá fáze II. stupně plynule

² Více o dokladech MMK v Čechách Pavlů (ed.) – Zápotocká 2007.

navazuje na fáze předchozí, ale je i počátkem dezintegrace, kdy se vlivnějšími stávají nové kultury, to je potom vidět hlavně ve fázi IIc a převažující kulturou s nálevkovitými poháry a jordanovskou skupinou (*Podborský 1993a, 108-136*).

Hmotnou kulturu počátku MMK charakterizuje rýsovaná výzdoba a polychromní hlavně červeně a žlutě malovaná keramika různých tvarů. Ty se zostřují ve fázi Ib, začínají být štíhlejší a častěji se využívá plastické výzdoby, v malbě převažuje žlutá barva, ale postupně začíná výskyt barvy bílé, což se potvrzuje i ve fázi Ic. Bílá barva pak převažuje v II. vývojovém stupni a je vyráběna i kvalitní červeně leštěná keramika, tzv. nepravá terra sigillata. Oproti předchozím obdobím už se nevyskytuje rytá rýsovaná výzdoba. Fáze IIb znamená opět změnu v malování, které se vyskytuje v menším množství, místo červeně se produkuje černě leštěná keramika (tzv. nepravá terra nigra). Roste výroba nádob s plastickou výzdobou, a vznikají nové druhy vhloubené výzdoby – žlábkování, kolkování, důlkování. V poslední fázi IIc pak převažuje právě výzdoba rytými a žlábkovanými obrazci, jako jsou klikatky, důlky, soustředná kolečka či kroužky atd. Materiálová náplň mimo keramické artefakty obsahuje bohaté nálezy kamenné štípané a broušené industrie a kostěné industrie (*Podborský 1993a, 111-148*).

Hlavním pramenem pro poznání MMK jsou sídliště, rovinná i výšinná. Pohřebiště známá nejsou, pouze jednotlivé pohřby, které ovšem také nejsou dokumentovány nijak často. Převažuje kostrový, ale objevuje se i žárový pohřební ritus (*Peška – Rakovský 1987, 15*).

4. 2 BÁDENSKÁ KULTURA

Bádenská kultura (podle lokality Baden u Vídně), také označovaná podle typu výzdoby jako kultura s kanelovanou keramikou³, se řadí do období středního eneolitu. Původ bádenské kultury je zřejmě spjatý s kulturou nálevkovitých pohárů a

³ Hlavně dříve používaný název. Pro svou práci budu používat označení bádenská kultura, pouze v souhrnné tabulce keramických nálezů se vyskytuje zkratka KKK.

epilengyelským komplexem, na které působily vlivy přicházející z JV. Chronologií se zabývala především V. Němejcová - Pavúková (např. 1981), u nás pak především J. Pavelčík spjatý s nalezištěm v Hlinsku (např. 1995, 2001). Předbolerázský horizont je následován vlastní bádenskou kulturou, která se člení na 4 stupně (starší - bolerázský, dva klasické a pozdní), ty jsou vždy dále členěny na dvě fáze (a, b). V prvním stupni převážně doznívají v keramickém materiálu prvky nálevkovitých pohárů a epilengyelského vlivu. Až v klasickém období (II. a III. stupeň) se začínají vyskytovat čerpáky, které jsou pro tuto kulturu typické. IV. stupeň je pak označován jako bošácký (Pavelčík 1993, 181-184). V Čechách pro podobně členěnou chronologii není dostatek materiálu a bádenská kultura je tak rozdělena do dvou fází – lysolajskou a kamýckou. Mladší fáze pak přechází plynule do řivnáčské kultury. Znalosti o bádenské kultuře v Čechách jsou opět zřejmě ovlivněny současným stavem bádání (Neustupný – Zápotocký 2008, 89-90).

Na území Moravy vznikaly dva typy osad, a to zemědělské nížinné v blízkosti vodních toků a výšinné sídliště, budované na ostrožnách či vrcholech kopců, které mohly být i opevněné (např. Hlinsko, Rmíz u Laškova, Brno-Líšeň ad.). Stavby domů nejsou v terénu příliš patrné, protože nebyly zapuštěny do země, a jsou doloženy spíše mazanicí (Pavelčík 1993, 185-186).

Pohřby nejsou moc známé, ve starším období napodobují pohřeb KNP, totiž žárový pohřeb pod mohylou, ale bez kamenné konstrukce. V dalších obdobích se hroby nevyskytují, což může být dáno stavem bádání či změnou pohřebního ritu, zřejmě docházelo k rozptýlu popelu nebo nějakému jinému pohřbu, který nezanechává trvalé stopy. Občas na sídlištích dochází k nálezům lebek, což s tím také může souviset (Pavelčík 1993, 190).

Na Břeclavsku je kanelovaná keramika zastoupena svým klasickým stupněm. Jako příklad je možné uvést Dolní Věstonice – Nová Štěrkovna, Pohořelice – Klášterka, Šakvice – Štěpničky ad. (Peška – Rakovský 1990, 10-11).

4. 3 ÚNĚTICKÁ KULTURA

Únětická kultura (podle pohřebiště v Úněticích u Prahy) je jedna z kultur starší doby bronzové, která byla rozšířena v západní a střední Evropě. Tato kultura se zformovala na základě eneolitických prvků kultur se zvoncovitými poháry a se šňůrovou keramikou, ale spojitost je možné hledat i s Karpatskou kotlinou a nagyrévsou kulturou. Nejstarší období je označováno jako protoúnětické, následuje staroúnětická a předklasická fáze (starší období), dále pak klasická a poklasická (mladší období). Ve starším období docházelo na V od Moravy ke kontaktům s nitranskou skupinou, postupně ÚK začala pronikat i na toto území jihozápadního Slovenska (*Stuchlík 1993, 238-240*).

Protoúnětickou fází je možné charakterizovat především na základě nalezených pohřebišť (*Peška 2009*). Materiálová náplň je tvořena hlavně keramikou, většinou se jedná o masivnější nádoby oproti mladším obdobím s nepříliš častou výzdobou (*Stuchlík 1993, 242*).

Pohřebiště ÚK jsou na našem území doložená ve velkém počtu, jedná se o kostrové hroby, kde jsou ostatky uloženy na pravém boku ve skrčené poloze. Na některých lokalitách je možné pozorovat i pohřeb v rakvích vyrobených z kmene velkých stromů. Objevují se i dětské pohřby v zásobnicích, což je ovšem častější ve věteřovské kultuře. Především na Moravě je také možné pozorovat časté druhotné zásahy do hrobů (*Stuchlík 1993, 241-248*). Ve velkém množství jsou známá únětická sídliště, která v mladších obdobích byla zakládána i ve vyvýšených polohách, jak tomu bylo později i u kultury věteřovské. Sídliště byla situována v nadmořské výšce 200-400 m na místech, která byla vhodná pro obdělávání půdy, v blízkosti řeky a většinou na mírném svahu orientovaném k jihu (*Stuchlík 1972, 34-36*). Většinou jsou pohřebiště a sídliště položena blízko sebe, někdy se ojedinělé pohřby nacházejí přímo na sídlišti. Častý je pak nález pohřbu v sídlištních objektech, a to v rituální (skrčené) i nerituální poloze (*Stuchlík 1993, 250-251*).

Nejčastějším keramickým tvarem na sídlištích ÚK jsou mísy, hrnce a hrnky, zásobnice, amfory, cedníky apod. Často má tato keramika zdrsňený povrch, ale jinak se v podstatě neliší od hrobového materiálu, ve kterém se ale některé keramické třídy nevyskytují (*Stuchlík 1972, 72-73*). Pro starší období jsou typické hrnce s jedním či

dvěma uchy, menší šálky s uchem na okraji, ty jsou v mladším období nahrazeny typickými koflíky, které mají nízko položenou maximální výduť. Do této doby spadají také amfory a různé formy džbánů. Velká část keramiky se ovšem vyskytuje po celou dobu trvání únětické kultury, a není proto možné ji přesněji chronologicky vymezit, jako například mísy, zásobnice, cedníky, naběračky atd. (*Stuchlík 1993, 253*).

Kromě keramické náplně jsou důležitou pomůckou pro datování kovové artefakty (hlavně šperky, méně zbraně a nástroje), které se ovšem nacházejí především v hrobovém inventáři, na sídlištích se vyskytují pouze ojediněle. Samozřejmostí jsou kamenné artefakty a KPI (*Stuchlík 1993, 255-257*).

Únětická kultura v Čechách je odlišná především svou chronologií, kdy je ÚK rozdělena na starší (pozdní eneolit) a mladší období (starší doba bronzová). Starší stupeň se pak dále dělí na protoúnětickou a staroúnětickou fázi (u Pleinerové Ia a Ib, II), na které se shodují I. Pleinerová i V. Moucha, ten ovšem přidává dále fázi středoúnětickou a předklasickou. Mladší období pak I. Pleinerová označuje jako III. fázi, V. Moucha pak tento stupeň dělí na klasickou a poklasickou fázi. Toto rozdělení je závislé především na typologii keramického materiálu, který ovšem nemusí být až tolik prokazatelný. Obecně se tedy dá opět počítat spíše s rozdělením na protoúnětickou a klasickou únětickou kulturu. Ve starším období ÚK je pak osídlení Čech v podstatě shodné s předchozí kulturou zvoncovitých pohárů, v mladším stupni jsou pak celkem viditelně upřednostňována sídliště na co nejúrodnějších a klimaticky příhodnějších místech. Materiálová náplň je podobná té na Moravě, s tím rozdílem, že se nevyvíjí ve tvary charakteristické pro věteřovskou kulturu, která je zde zastoupena jen okrajově (*Jiráň 2008, 28-32*).

Zpracování keramického materiálu ÚK ze sídlišť, na rozdíl od pohřebišť, není příliš publikováno. Zařadit proto sídlištní materiál podle toho pohřebního není pak ideální, protože není jasné, nakolik skladba milodarů v hrobech odpovídala běžně užívaným předmětům (*Smejtek 2001, 231*).

4. 4 VĚTEŘOVSKÁ KULTURA

Zánik únětické kultury není na našem území zcela objasněn, naopak došlo k plynulému přechodu k věteřovské kultuře (název dle výšinného sídliště Věteřov na Kyjovsku). Opět je možné spatřovat vlivy jižní a východoevropské civilizace, díky nimž se zformovala otomanská kultura (V a S Slovensko) a maďarovsko-věteřovský komplex (Z Slovensko a Morava) (*Stuchlíková 1993, 262*). Zájem o věteřovskou kulturu (označovanou dříve také jako typ či skupina) projevoval například K. Tihelka (*1960*) či J. Stuchlíková (*1984*).

Nové prvky se objevují v keramickém inventáři, kdy je možné zaznamenat změnu tvarů proti ÚK. Přechodný úněticko-věteřovský horizont pokračuje vývojem v starší (na Moravě), klasickou a poklasickou fázi věteřovské kultury. Většina známých lokalit je však datována do fáze klasické. Rozsah osídlení je podobný tomu z doby ÚK. Nížinné osady jsou často situovány na rozhraní mírného svahu orientovaného k jihu v blízkosti vodního toku. Významné postavení mají však výšinná a opevněná sídliště. Naopak nejsou v podstatě známa žádná pohřebiště (až na mohylník v Boroticích), pouze ojedinělé doklady pohřbu na sídlištích, rituální i nerituální pohřeb v sídlištních jamách, a zásobnicích (pithoi) (*Stuchlíková 1993, 263-267*).

Opět nejčastějším nálezem je keramika, která je celkem kvalitní, specifickým pro věteřovskou kulturu je soudkovitý hrnek, velmi častý je výskyt různých tvarů mís (hlavně s rovně seříznutým a dovnitř rozšířeným okrajem) a chronologicky málo významných hrncovitých tvarů. Mezi další nacházené artefakty patří kovové předměty, KPI, a kamenná industrie (*Stuchlíková 1993, 267-272*).

4. 5 OSTATNÍ

Mezi nalezené kultury na sídlišti patří i kultura s lineární keramikou, která zahajuje období neolitu, ale jejíž obecnou charakteristikou z důvodu malého počtu nálezů na lokalitě, se nebudu příliš zabývat, stejně jako jevišovickou kulturou náležející do mladého eneolitu.

5. POPIS NALEZENÝCH OBJEKTŮ NA LOKALITĚ

MIKULOV – KAMENNÉ

5. 1 SEZNAM OBJEKTŮ

Pro popis 161 zaznamenaných objektů naleziště jsem zvolila formu přehledné tabulky, informace jsou převzaty z Deníku výzkumu vedeného J. Peškou v roce 1988. V tabulce je u jednotlivých objektů uvedeno nejprve, o jaký objekt se jedná. Na lokalitě se nejčastěji vyskytovaly sídlištní jámy různé velikosti a různé datace, zásobní jámy většinou věteřovské kultury, několik hliníků kultury s moravskou malovanou keramikou, několik kůlových jamek, které nebyly kvůli žádnému materiálu zadatované. Pouze jedna obsahovala zrnotěrku, zřejmě druhotně použitou pro podporu kůlu. Na lokalitě byly dále zastoupeny pravděpodobně dvě hrobové jámy, jedna z nich byla velmi poškozena, proto lze její funkci jen předpokládat. Několik soustav žlábků pak poukazuje na existenci nadzemních staveb.

Dále je v tabulce uvedena datace, a to kultura s moravskou malovanou keramikou (MMK), bádenská kultura (báden), starší doba bronzová (st. bronz), pokud není jasné, jestli se jedná o kulturu únětickou (ÚK) či věteřovskou (VK). Některé objekty nebyly prokopány (X) nebo se v nich nenašel žádný materiál (?), proto jejich datace není uvedena.

Mezi další položky patří charakteristika zásypu a přítomné nálezy, ať už se jedná o keramiku, mazanici, kamenné artefakty, zvířecí či lidské kosti a ostatní předměty jako kameny, lastury apod. V případě jejich výskytu je v tabulce uvedeno „+“, někde upřesněno slovně, o co se jedná. Rozborem nalezeného materiálu se budou zabývat další kapitoly. Jako poslední údaj je zapsáno číslo tabulky, kde se kresebná dokumentace objektu a materiálu nachází v obrazové příloze.

Tabulka 1: Soupis objektů

č. obj.	typ objektu	datace	zásyp	ker.	maz.	kam. ind.	zv. kosti	lidské kosti	ostatní nálezy	tab.
1	sídlíštní jáma	st. Bronz	tmavohnědý	+			+			1
2	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+			+			2,3
3	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+			+		škeble	4
4	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+			+		škeble	5
5	sídlíštní jáma	VK	šedohnědý	+			+			5
6	sídlíštní jáma	st. Bronz	tmavohnědý se spraší	+			+		škeble	95
7	sídlíštní jáma	ÚK	šedohnědý	+			+		škeble	6
8	sídlíštní jáma	báden/M MK	tmavohnědý se spraší	+			+			7
9	sídlíštní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+			+			8
10	sídlíštní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+			+			9
11	sídlíštní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+			+		žluté barvivo	10
12	sídlíštní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+			+			10
13	sídlíštní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+	+	ŠI	+			11,12, 94
14	sídlíštní jáma	ÚK	sedá humusová hlína	+		ŠI, BI	+			13
15	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+					kámen	14
16	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+	+					14
17	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+			+			15,16
18	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+		ŠI	+		fosílie	17,94
19	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý se spraší	+			+			18
20	nadzem. stavba	ÚK ?	tmavohnědý se spraší	+			+			96

21	nadzem. stavba	ÚK ?	šedohnědý s pískem										
22	sídlíšní jáma	VK	šedohnědý popelovitý	+		ŠI	+				kámen		96
23	sídlíšní jáma	ÚK	tmavohnědý se spraší	+			+						19
24	sídlíšní jáma	st. Bronz	tmavohnědý se spraší	+			+						20
25	sídlíšní jáma	ÚK	tmavohnědý se spraší	+			+						95
26	sídlíšní jáma	ÚK	tmavohnědý, promísený se slínem a spraší	+			+						21
27	sídlíšní jáma	ÚK	tmavohnědý se spraší	+			+						95
28	sídlíšní jáma	VK	tmavohnědý	+			+						94
29	sídlíšní jáma	MMK	tmavohnědý	+		ŠI	+						21
30	sídlíšní jáma	MMK	tmavohnědý	+			+						22
31	sídlíšní jáma	st. Bronz	tmavohnědý	+			+						23
32	sídlíšní jáma	MMK	tmavohnědý	+			+						23
33	zásobní jáma	VK	tmavohnědý	+		ŠI	+						24
34	sídlíšní jáma	MMK	tmavohnědý	+			+						25,94
35	zásobní jáma	VK	tmavohnědý	+		korálek	+						26
36	sídlíšní jáma	VK	tmavohnědý	+			+						27
37	sídlíšní jáma	VK	tmavohnědý	+			+						27
38	zásobní jáma	VK	šedohnědý se spraší při okraji	+			+						28
39	kulová jamka	?	hnědý										29
40	hliník	MMK	tmavohnědý	+		ŠI, BI	+				kameny		97
41	sídlíšní jáma	st. Bronz	šedý popelovitý s mazanící	+			+						30,31, 32,33
42	sídlíšní jáma	VK	šedý popelovitý s pískem a kameny	+			+						34
43	sídlíšní jáma	?	hnědý			podložka							34
													97

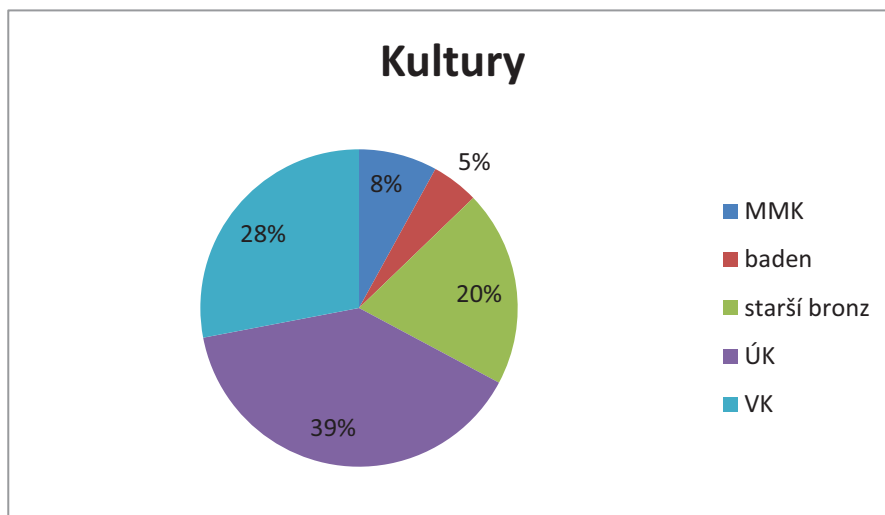
44	zásobní jáma	VK	tmavohnědý	+		ŠI													35,94	
45	sídlíštní jáma	st. Bronz	šedý popelovitý	+																36
46	zásobní jáma	VK	černý humózní	+	+	ŠI														37,38
47	zásobní jáma	VK	tmavohnědý	+		ŠI														39
48	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý se spraší	+		ŠI														40
49	kulová jamka	?	světle hnědý																	97
50	kulová jamka	?	světle hnědý																	97
51	sídlíštní jáma	VK	tmavohnědý	+																41
52	kulová jamka	?	šedohnědý s pískem																	96
53	kulová jamka	?	šedohnědý s pískem																	96
54	sídlíštní jáma	st. Bronz	tmavohnědý	+		ŠI														41
55	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+																42
56	kulová jamka	?	šedohnědý s kameny																	96
57	sídlíštní jáma	VK	tmavohnědý	+																42
58	sídlíštní jáma	VK	šedočerný popelovitý	+																43
59	zásobní jáma	VK	černý humusovitý	+																43
60	kulová jamka	?	černohnědý																	95
61	sídlíštní jáma	ÚK	šedohnědý	+																44
62	kulová jamka	?	světle hnědý																	-
63	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý, místy šedý popelovitý	+																45,46
64	kulová jamka	?	šedý se spraší																	-
65	sídlíštní jáma	ÚK	tmavohnědý	+																47
66	sídlíštní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+																48
67	zásobní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+																49

68	sídlíšní jáma	ÚK	tmavohnědý	+																50
69	sídlíšní jáma	ÚK	světle hnědý se spraší	+						ŠI										51
70	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+						ŠI	+									52
71	zásobní jáma	ÚK	šedý popelovitý	+							+								škeble	52
72	zásobní jáma	ÚK	světle hnědý až šedý popelovitý	+					+	ŠI	+								lastury	53,54
73	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+						podložka									škeble	55
74	kulová jamka	?	šedohnědý																	97
75	sídlíšní jáma	VK	tmavohnědý až šedý popelovitý	+															hlazený kámen	56
76	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+						ŠI, BI	+									57,94
77	sídlíšní jáma	ÚK	světle hnědý	+						ŠI										58,59
78	zásobní jáma	ÚK	hnědošedý popelovitý	+						ŠI	+									60
79	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý popelovitý	+						ŠI	+								lastury	61,62
80	kulová jamka	?	černý humózní																	97
81	hrob ?	st. Bronz	šedý popelovitý	+															+	97
82	zásobní jáma	st. Bronz	tmavohnědý	+																98
83	zásobní jáma	st. Bronz	tmavohnědý	+																63
84	sídlíšní jáma	st. Bronz	hnědý	+																63
85	žíábek	?																		63
86	sídlíšní jáma	st. Bronz	tmavohnědý																	64
87	zásobní jáma	VK	tmavohnědý popelovitý	+					+											64,65
88	sídlíšní jáma	st. Bronz	tmavohnědý																	98
89	sídlíšní jáma	MMK?	tmavohnědý	+																98
90	žíábek	?																		98
91	kulová jamka	?	tmavohnědý																	97
92	hrob	?	sytě černý																+	99

93	sídištní jáma	?	šedohnědý																	98	
94	sídištní jáma	st. Bronz	tmavohnědý	+	+								+						+		98
95	sídištní jáma	báden	šedý popelovitý	+	+					ŠI			+								66
96	sídištní jáma	?	světle šedý																		100
97	sídištní jáma	báden	šedohnědý	+	+								+								100
98	sídištní jáma	báden	šedohnědý	+	+					ŠI											66
99	kúlová jamka	?	tmavohnědý	+	+																100
100	nadzem. stavba	ÚK?																			-
101	sídištní jáma	báden	černohnědý	+	+					ŠI, BI											67,94
102	sídištní jáma	báden	černý humózní	+	+					BI			+								67,94
103	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+	+								+								68,69
104	sídištní jáma	VK	tmavohnědý	+	+																70
105	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+	+					ŠI			+								71
106	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+	+																72
107	sídištní jáma	VK	tmavohnědý	+	+																72
108	sídištní jáma	ÚK	šedohnědý se spráši	+	+																73
109	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+	+					ŠI			+								73
110	kúlová jamka	?	tmavohnědý s kameny							znotěrka											100
111	sídištní jáma	st. Bronz	šedohnědý	+	+																74
112	sídištní jáma	st. Bronz	šedohnědý	+	+																100
113	sídištní jáma	?	tmavohnědý se spráši																		101
114	kúlová jamka	?	tmavohnědý	+	+																101
115	sídištní jáma	VK	tmavohnědý	+	+					ŠI											74
116	zásobní jáma	VK	světle hnědý	+	+					ŠI			+								75
117	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý	+	+																76

118	sídlíšní jáma	VK	světle hnědý	+	+	+			+			škeble	77
119	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý se spraší	+	+	+	ŠI		+				78
120	sídlíšní jáma	VK	světle hnědý	+					+				79
121	sídlíšní jáma	VK	světle hnědý	+									79
122	sídlíšní jáma	st. Bronz	tmavohnědý	+									80
123	zásobní jáma	ÚK	tmavohnědý se spraší	+	+				+				80
124	zásobní jáma	st. Bronz	světle hnědý se spraší	+	+				+				101
125	sídlíšní jáma	VK	šedohnědý	+	+								81
126	sídlíšní jáma	ÚK	tmavohnědý	+									81
127	sídlíšní jáma	st. Bronz	šedohnědý										102
128	sídlíšní jáma	VK	šedohnědý	+									82
129	sídlíšní jáma	VK	tmavohnědý	+	+				+				82
130	nepravidelná jáma	st. Bronz	šedohnědý	+	+	+							83
131	mělká jáma	báden?	černošedý se spraší	+					+				83
132	kulová jamka	?	černošedý se spraší										101
133	mělká kül. Jamka	?	černošedý se spraší										101
134	oválná kül. Jamka	?	černošedý se spraší										101
135	zásobní jáma	ÚK	černošedý se spraší	+	+				+				84
136	kulová jamka	?	černošedý se spraší										100
137	zásobní jáma	VK	černošedý	+	+				+			kameny, lastury	84
138	mělká sídl. Jáma	ÚK	šedohnědý se spraší	+					+			kameny, lastury, uhličky	85
139	mělká sídl. Jáma	?	šedý										102
140	sídlíšní jáma	st. Bronz	šedočerný	+	+				+			kameny, lastury	86
141	mělká sídl. Jáma	st. Bronz	šedohnědý	+	+				+				86

142	zásobní jáma	VK	černošedý	+	+				+			kameny, lastury	87
143	sídlíšní jáma	VK	šedohnědý se spraší	+	+		ŠI		+			kameny	88
144	menší oválná jáma	?	šedohnědý se spraší										101
145	kónická zásobní j.	VK	černošedý	+	+		ŠI		+			kameny	88
146	zásobní jáma	VK	černošedý	+	+		ŠI		+			kameny, lastury	89
147	nepravidelná jáma	MMK	šedohnědý	+	+				+			kameny	90
148	mělká sídl. Jáma velký neprav.	VK	černošedý	+	+								90
149	Hliník	MMK	černošedý až černý	+	+			korálek					91
150	soujámí	X	černý, černošedý										-
151	soujámí	X	černý, černošedý										-
152	soujámí	X	černý, černošedý										-
153	kulová jamka	?	černošedý se spraší										-
154	nepravidelná jáma	X	světle šedohnědý										-
155	protáhlá jáma	MMK ?	světle šedohnědý	+	+								-
156	sídlíšní jáma	VK	šedohnědý	+	+		ŠI		+			škeble	91
157	sídlíšní jáma	VK	tmavošedý se spraší	+	+				+				102
158	sídlíšní jáma	ÚK	tmavošedý	+	+								92
159	sídlíšní jáma	st. Bronz	šedý popelovitý	+	+				+				-
160	sídlíšní jáma	st. Bronz	šedý popelovitý	+	+				+				92
161	sídlíšní jáma	st. Bronz	šedý popelovitý	+	+				+				92

Graf 1: Zastoupení kultur podle objektů

5. 2 ZAHLOUBENÉ SÍDLIŠTNÍ OBJEKTY

Většinu objektů na lokalitě tvoří zahloubené sídlištní objekty ze všech již zmíněných období. Jak je vidět v grafu (Graf 1), převažuje únětická kultura nad kulturou věteřovskou, 10 objektů připadá kultuře s moravskou malovanou keramikou a 6 bádenské kultuře. V případě MMK se jedná o větší hliníky či soujámí rozmístěné v severní polovině lokality. Bádenská kultura je zastoupena nepříliš velkými objekty kruhového půdorysu, které se vyskytují především v SZ části lokality.

Objekty únětické kultury, stejně jako ty věteřovské, jsou rozptýlené po celé lokalitě. Někdy došlo k narušení objektů objekty jinými, a tato stratigrafická skutečnost pak přirozeně pomohla pro upřesnění relativní chronologie. V některých případech nebylo ani podle materiálu možné určit, jestli připadají ÚK či VK, proto jsou označeny jako objekty datované do starší doby bronzové. V mnoha případech se opět jedná o sídlištní jámy převážně kruhového tvaru. Velkou část také tvoří zásobní jámy, které se nacházejí především v jižní části lokality. Samozřejmostí je i výskyt kůlových jamek, protože v nich však nebyly objeveny žádné chronologicky citlivé artefakty, nebylo je možné datovat. U některých lze snad předpokládat souvislost s nadzemními stavbami (viz níže), u některých naopak jejich funkce není jasná.

Objekt č. 79 (Tab. 61, 62) – zásobní jáma ÚK je zajímavý díky nálezům antropologického materiálu, a to dolní čelisti patřící ženě (viz kap. Antropologický

materiál), a celkem velkému množství keramického materiálu, ale i štípané industrie, zvířecích kostí a lastur. Nálezy lidských ostatků v zásobních jámách únětické kultury jsou dost běžné. Jedná se o rituálně uložené ostatky, jako třeba na lokalitě Vážany nad Oslavou (Čižmář 2006) nebo o pohozené lidské kosti v nerituální poloze. Kvůli dochování pouze dolní čelisti se nedá říct, o jaký případ se jedná. Nálezy lebek v sídlištních objektech únětické kultury jsou doloženy i na lokalitách v Sobůlkách, Šatově, a u podobného nálezu v Praze – Kobylisích se dokonce předpokládá oddělení lebky po zabití jedince, kterému ostatky patřily (Stuchlík 1972, 61).

Zásobní jáma č. 33 (Tab. 25, 93) také obsahovala lebku a 4 žebra, které se nacházely na dně v blízkosti stěny. Další kosti se nedochovaly, ale uložení by snad teoreticky mohlo připomínat nález v objektu 20/2004 v Dambořicích – Kluče (Šmerda 2009). Podle keramického materiálu, který se v zásobní jámě našel, je objekt určen do doby věteřovské kultury. Z keramických tříd jsou zde zastoupeny především černé leštěné mísy zdobené rytými liniemi. Na jednom jedinci se vyskytuje i klikatka. Podobná výzdoba je připisována spíše ÚK (Stuchlík 1972, 72). Okraj rozšířený dovnitř pak připomíná více tvary vyskytující se ve starším stupni věteřovské kultury (Ondráček – Stuchlíková, 1988, 13). Protože nálezy lidských ostatků jsou doloženy i v objektech věteřovské kultury, například ve Velkých Pavlovicích (Stuchlíková 1984) či na lokalitě Hulín 1 – U Isidorka (Berkovec – Peška 2005), je možné přiklonit se k datování do této kultury. Mimo keramiku se zde nacházela mazanice a štípaná industrie

Poslední ze zásobních jam, která obsahovala lidské kosti, je označena jako objekt č. 58 (Tab. 43), ve kterém se vyskytovalo jen pár keramických jedinců, ty by se snad mohly datovat do věteřovské kultury. Z dokumentace není jasné, kde se nalezená lidská pánev nacházela. Tento objekt také porušil větší sídlištní jámu (obj. 57), a nachází se v těsné blízkosti žlábků přikládaného nadzemní stavbě snad únětické kultury.

5. 3 NADZEMNÍ STAVBY

Problematikou nadzemních staveb starší doby bronzové se ve své studii zabýval S. Stuchlík (2000). Ze starší doby bronzové jsou na Moravě známy především kůlové konstrukce menších rozměrů na obdélném půdorysu, například v Moravské Nové Vsi – Hruškách, Velešovicích, Holubicích nebo Sedleci. Naopak halovou kůlovou stavbu s celkem cca 100 kůlovými jamkami ve třech řadách bylo možné prozkoumat na lokalitě Šumice. Analogie k dlouhým domům je možné klást především do neolitu, a to i na Moravě⁴, případně je možné uvést nálezy ze starší doby bronzové v Čechách (Stuchlík 2000, 221-234). Z tohoto období převládají na českých lokalitách dlouhé kůlové domy, méně je pak menších zahloubených staveb (Jiráň 2008, 36-38).

Pokud budeme hovořit o stavbách, které se nachází na lokalitě Mikulov – Kamenné (Tab. 103), je otázka kolik staveb se dá vůbec rozlišit. Může se jednat o tři či čtyři objekty. Otázkou je, jestli se skutečně jedná o stavby. S. Stuchlík se přiklání k názoru, že by se mohlo spíše jednat o zbytky stěn či palisád, které obklopovaly sídliště a členily ho na menší okrsky (Stuchlík 2000, 251-252). Pokud bychom předpokládaly, že žlábků, které stavby vymezují, jsou současné a patří do starší doby bronzové⁵, jak se domnívá J. Peška (Peška 1991; 1994; 1995), měly by pro členění prostoru, dle mého názoru, smysl pouze objekty č. 20 a 21. Budu proto pracovat s tím, že se jedná o stavby.

Datace do starší doby bronzové vychází z nálezových okolností na lokalitě. Ze žlábků nepochází v podstatě žádný typický keramický materiál, pouze v žlábků objektu 20 se našlo několik keramických jedinců, datovatelných snad do starší doby bronzové. Pokud tedy budeme uvažovat, že všechny žlábků jsou současné, a určíme

⁴ Příkladem může být lokalita Hulín – Pravčice 2 „Višňovce“ a zde nalezené dlouhé domy kultury s moravskou malovanou keramikou (Kalábek 2008; Kalábek a kol. 2010).

⁵ Problematiku s datací nadzemních staveb je možné pozorovat například i na lokalitě Olomouc – Slavonín „Horní Lán“, kde se vyskytují dlouhé domy, které bylo možné přiřadit kultuře s vypíchanou keramikou a střední době bronzové (středodunajská mohylová kultura). Některé stavby ovšem nebylo možné přesně zařadit, ale je uvažováno o jejich datování do starší doby bronzové, protože na lokalitě jsou doklady i únětické kultury, případně do eneolitu (Bém 2005).

jejich vztah k jednotlivým kulturám, zjistíme následující. Objekt bádenské kultury jednu ze staveb narušuje (obj. 101), stejně jako objekty kultury s moravskou malovanou keramikou (obj. 89) a věteřovské kultury (obj. 22, 42, 46, 47). Přikláním se tedy k možnosti, že stavby mohou být přiřazeny únětické kultuře, která v rámci rozmístění svých objektů s těmito stavbami počítá. Ty se nacházejí i v těsné blízkosti, ale stavbu nenarušují, ani se nevyskytují uvnitř pravděpodobných staveb. Problematické je posuzovat objekty zařazené pouze orientačně do starší doby bronzové.

Již výše byla zmíněna problematika počtu staveb. J. Peška i S. Stuchlík mluví o třech možných stavbách na lokalitě (*Peška 1991; Stuchlík 2000, 251-252*), přičemž do tohoto nejsou zahrnuty dva žlábký (obj. 85 a 90), které by mohly také tvořit část základů další stavby. Dosavadní názor je, že objekty 20 a 21 (Tab. 96) jsou dvě kolmo orientované stavby (v literatuře označované jako I a II), které se vzájemně porušují.⁶ Dle mého názoru je možné uvažovat o tom, že by se mohlo jednat o jednu stavbu⁷, podobnou například nálezů z Pavlova – Horního Pole či Smolína⁸ (*Peška 1995; Stuchlík 2000; Stuchlíková 1996*). Tato stavba je pak byla orientována ZSZ-VJV, prostřední žlábek tvoří příčku a na J straně se vyskytuje náznak přístavby. Svou délkou i šířkou by pak tato stavba odpovídala objektu č. 100 (v literatuře stavba III). Žlábký, které stavbu/stavby vymezují, jsou celkem mohutné – až 40 cm široké a cca 60 cm hluboké. Uvnitř objektu č. 21 se nachází několik kúlových jamek, které snad mohou souviset s konstrukcí střechy, problematické by mohlo být, že se v objektu č. 20 žádné podobné jamky nenašly.

Objekt č. 100 – stavba III se nachází v SZ části naleziště a je orientována S-J. Od objektů 20 a 21 je vzdálena asi 50 m, na V je charakterizována přerušovaným žlábkem o délce 18 m s jednou předpokládanou kúlovou příčkou a šířce 14 m.

⁶ Stavba I orientovaná SSV-JJZ o rozměrech 14 x 6,5 m a stavba II orientovaná ZSZ-VJV o rozměrech 11 x 5 m (*Peška 1991*).

⁷ Přesto budu nadále používat pro lepší orientaci označení stavba I a II.

⁸ Tyto stavby jsou však J. Stuchlíkovou spíše datovány do neolitu (MMK). Na pavlovské lokalitě ovšem došlo i k nálezům věteřovské kultury a ve Smolíně se našly objekty únětické kultury. Materiál nalezený na obou lokalitách ovšem není příliš průkazný (*Stuchlíková 1996*).

Západní strana stavby nemohla být zachycena z důvodu sníženého terénu, díky převýšení terénu tato stěna původně ani nemusela být zahloubena (*Peška 1991*).

Stavba IV?, která v literatuře není brána v potaz, je dochována pouze dvěma žlábkami, které jsou v podstatě rovnoběžné se stavbou I. Tato stavba by byla orientovaná SSV-JJZ a měla by stejnou šířku, jako stavba I. V okolí je dost prostoru pro její případné pokračování. Asi 10 m JJZ směrem se nachází 1 kúlová jamka, která může, ale i nemusí mít se stavbou souvislost.

5. 4 HROBY

Na lokalitě bylo možné s jistotou určit jeden hrob. Jedná se o objekt 92 (Tab. 99), který porušoval sídlištní jámu MMK. Datace této jámy je jen pravděpodobná, protože nebyla prokopána, stejně jako dvě další jámy, které s ní tvořily soujámí. Datace hrobu by pak snad mohla být zařazena do starší doby bronzové. Hrobová jáma, obsahující sytě černý zásyp, byla mělká, obdélného tvaru se zakulacenými rohy, orientovaná delšími stranami přibližně ve směru V-Z. V západním rohu se nacházela kúlová jamka (Obj. 153). Kostra nedospělého jedince (viz kap. Antropologický materiál) byla uložena na pravém boku v mírně skrčené poloze. Hlava byla orientovaná na západ, obličej směřoval k jihu. Jednu ruku měl zemřelý pokrčenou před tělem a druhou nataženou podél těla. V hrobě se nenacházely žádné milodary, proto podle nich není možné přesněji pohřeb datovat.

Orientace hrobu nám v tomto případě moc nenaznačí. Pokud se podíváme na lokality protoúnětické a únětické kultury, hroby jsou většinou s menšími odchylkami orientované ve směru S-J (*Peška 2009, 58; Stuchlík 1993, 245-248*). Existují ovšem i výjimky, jako například pohřebiště únětické kultury v Mušově, kde byly některé hroby orientovány V-Z (*Stuchlík 1987, 35*). Kostrový hrob orientovaný stejným směrem a připisovaný únětické kultuře byl dokonce prozkoumán i na samotném katastru Mikulov, a to pod mikulovským zámekem na J svahu (*Unger 1971*). Věteřovské kultuře moc hrobů připisováno není, ale to může být způsobeno i stavem bádání, případně tím, že se VK často na lokalitách vyskytuje spolu s ÚK. Obě kultury pak mají společné pohřebiště a může docházet k špatnému určení datace

některých hrobů (*Benkovsky-Pivovarová 2006*). Přesto podobný dřívější nález z katastru naznačuje možnost připsání tohoto pohřbu únětické kultuře.

O hrobovou jámu se pravděpodobně jednalo i v případě objektu č. 81 (Tab. 97). Objekt měl neznatelný obrys a byl velmi mělký s tmavě šedým popelovitým zásypem, obsahoval však keramiku ze starší doby bronzové a části některých robustních kostí (viz kap. Antropologický materiál).

6. ROZBOR ARCHEOLOGICKÉHO MATERIÁLU

6. 1 KERAMIKA

Převážnou většinu nalezeného archeologického materiálu z lokality Mikulov – Kamenné tvoří keramické artefakty, nejvíce pak jednotlivé střepy či zlomky, ze kterých je možné rekonstruovat část či celou nádobu. Soubor se skládá z typických a atypických střepů, které převažovaly. Pro určení datace však byly použity jedinci typičtí.

6. 1. 1 DATABÁZE

Do tabulkové formy (databáze) bylo zpracováno přes 1200 typických střepů⁹ a rekonstruovatelných jedinců. Pro vytvoření jakéhosi soupisu¹⁰ keramického materiálu jsem použila návrh eneolitické databáze v MS Access (*Procházková 1999*), za jehož zpřístupnění děkuji P. Kalábkové. Protože tato databáze byla vytvořena

⁹ Jmenovitě se jedná o okraje, dna, ucha, zdobené střepy, keramická kolečka či střepy, které jsou charakteristické pro určitý předmět (cedník, naběračka) ap.

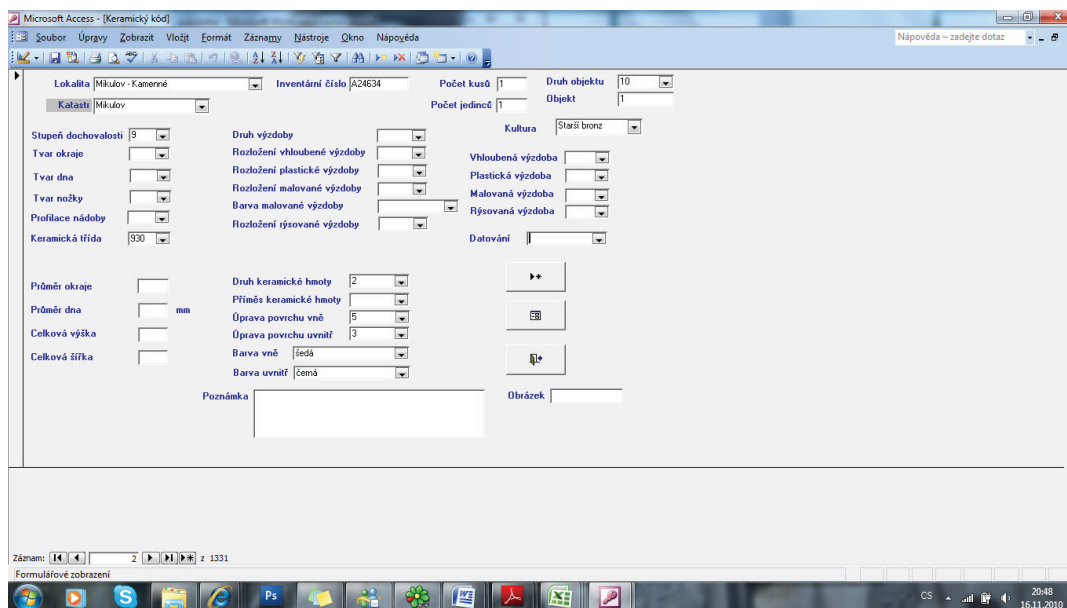
¹⁰ Je důležité upozornit na to, že se nejedná o keramický kód, pouze o pomůcku pro zařazení jednotlivých fragmentů. Aby se jednalo o kód, musely by být vytvořeny minimálně databáze, resp. kódy čtyři – tj. pro každou kulturu zvlášť. Muselo by být doplněno také více kategorií keramických tříd. Tyto kódy nebyly vytvořeny především kvůli celkové fragmentárnosti materiálu, a proto by neměly velkou vypovídací hodnotu.

právě pro MMK, bylo možné ji použít pro část materiálu z Mikulova. Pro ostatní kultury pak byly přidány další hodnoty, aby ji bylo možné využít i pro ostatní materiál.

Některé kategorie byly v databázi ponechány podle původní verze, jiné však byly odstraněny či upraveny, a jak bylo již výše zmíněno, byly některé naopak přidány. Jedná se především o „Keramickou třídu“ a kategorie výzdoby. Oproti původní verzi byla doplněna kategorie „Kultura“, kde jsou rozlišeny právě jednotlivé kultury či obecná období (eneolit, starší doba bronzová, středověk), pokud nebylo možné zlomek přesněji zařadit. Všechn materiál pochází z lokality Mikulov – Kamenné, náležící do katastru Mikulov na Moravě a tento materiál je uložený v Regionálním muzeu Mikulov. Ačkoliv byly tyto skutečnosti v databázi vyplňovány, rozhodla jsem se, že v konečné verzi tabulky se neobjeví. V tabulkové podobě se vyskytují jak alfanumerické kódy, tak slovní zhodnocení. Každému kódu je samozřejmě přiřazen textový popis, který je uveden v příloze.

Problematická může být právě skutečnost, že byla použita jedna databáze pro všechny nalezené kultury, i když si uvědomuji, že se keramické třídy během eneolitu začínají měnit¹¹. Protože je materiál z jednoho objektu často datovatelný do více kultur, nebylo by praktické využívat čtyři na sobě nezávislé databáze. Pro další práci s těmito výsledky jsem pak vytvořila jednu souhrnnou tabulku řazenou podle čísel objektů a jednu řazenou abecedně podle období/kultur (viz příloha). V těchto tabulkách je možné nalézt popsany typický keramický materiál, který se v objektu vyskytl. Další komplikace nastala v případě, kdy nebylo možné některé zlomky rozlišit jako únětické či věteřovské, a proto jsou datovány pouze orientačně do starší doby bronzové.

¹¹ Například počátek výskytu dvouuchých nádob až v jordanovské skupině apod. (*Podborský 1993b, 159*).

Obrázek 3: Ukázka databáze

Předmětová hesla v databázi

Lokalita: Mikulov - Kamenné

Katastr: Mikulov

Inventární číslo: A_____

Počet kusů a jedinců

Druh objektu: označuje, kde byl materiál nalezen. Pro tuto tabulku byly použity povrchový sběr, jáma (obecně) – myšleno sídlištní jáma, zásobní jáma, hliník

Objekt: číslo objektu, ze kterého artefakty pochází

Kultura: předpokládáné zařazení artefaktu do jednotlivých kultur a období: lineární keramika, moravská malovaná keramika, eneolit, jevišovická kultura, kanelovaná keramika, starší doba bronzová, únětická kultura, věteřovská kultura, středověk

Stupeň dochovalosti: označuje, z jaké části nádoby jedinec pochází. Může se jednat o okraj, hrdlo, plece, výduť, spodek nádoby, dno, nožku, rekonstruovatelného jedince, zcela dochovalého jedince, zlomek výčnělku, okraj s uchem, ucho, výduť s uchem.¹²

Tvar okraje: kyjovitý, zaoblený, zúžený, hrotitý, límcovitý, zaostřený, seříznutý vně, rovný, dovnitř seříznutý, zaoblený s lalokem, rovný s lalokem

Tvar dna: ostrý, oblý, nožkovitý, s vklopeným dnem

Tvar nožky: válcovitá, kónická...

Keramická třída: zařazení jedince dle typologie. Obecně nádoba, tenkostěnná nádoba, kulovitá nádoba, hrnec, jiné hrncovité nádoby, mísy, mísy na nožkách, pohárky, hrnky, jiné užitkové tvary, talíř, miniatury, technická keramika (podrobnější rozdělení v přehledné tabulce Tabulka 2). Hvězdičkou (*) jsou označeny přidáné kategorie.

Průměr okraje (mm)

Průměr dna (mm)

Druh výzdoby: vhloubená, plastická, malovaná, rýsovaná a jejich kombinace

Rozložení vhloubené výzdoby: popisuje, na jaké části nádoby se výzdoba nachází

Vhloubená výzdoba: označuje, o jaký typ se jedná

Rozložení plastické výzdoby: popisuje, na jaké části nádoby se výzdoba nachází

Plastická výzdoba: upřesnění jestli se jedná o výčnělek, lištu či zdobné ucho a jejich konkrétní podobu

Rozložení malované výzdoby: popisuje, na jaké části nádoby se výzdoba nachází

¹² Ačkoliv se často označuje ucho za typ výzdoby, rozhodla jsem se páskové vertikální ucho považovat spíše za část nádoby, než za výzdobu, proto zde uvádím i kategorie okraj s uchem apod., výjimku pak tvoří slepé ouško a horizontální ucho případně rohaté ucho, které jsou popisovány v kategorii plastická výzdoba.

Malovaná výzdoba: jakou plochu malba zabírá

Barva malované výzdoby: označení barvy

Rozložení rýsované výzdoby: popisuje, na jaké části nádoby se výzdoba nachází

Druh keramické hmoty: rozdělení keramické hmoty podle její zrnitosti na plavenou, jemnozrnnou, stredoizrnnou, zrnitou, hrubozrnnou

Příměs keramické hmoty: jaká příměs se v keramické hmotě nachází – v podstatě bylo možné určit slídu, křemen, případně jejich kombinaci

Úprava povrchu vně a uvnitř: zrnitý, hrubě modelovaný, jemně modelovaný, hlazený, leštěný

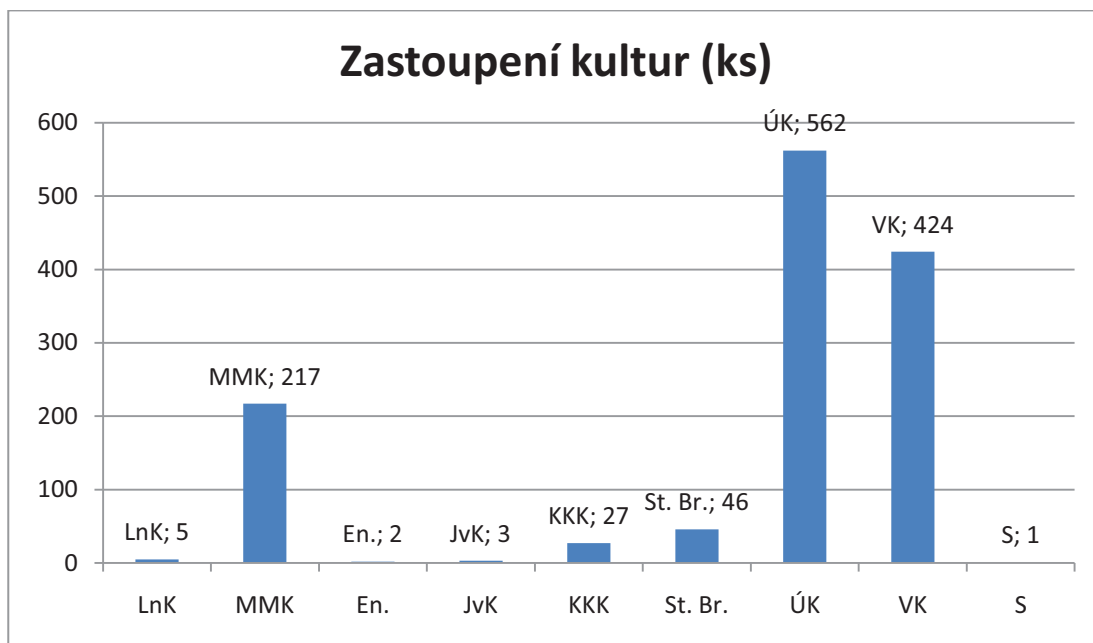
Barva vně a uvnitř: černá, hnědá, šedá, červená a jejich kombinace

Poznámka:

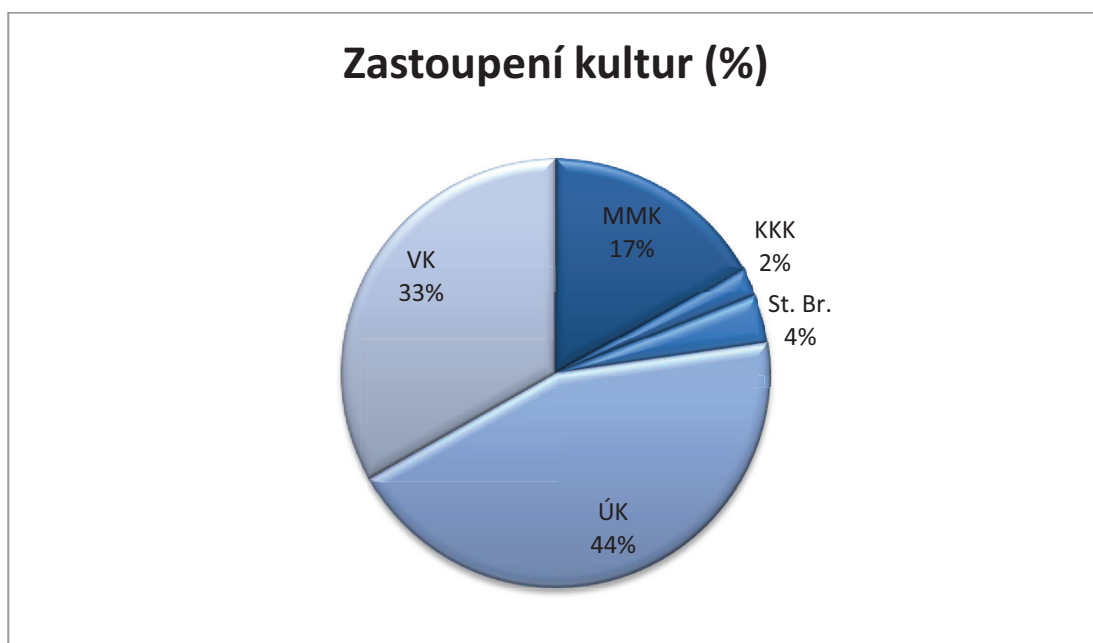
Tabulka 2: Keramická třída

Keramická třída	
100	hrnec
110	nádoba *
120	tenkostěnná nádoba *
130	kulovitá nádoba *
200	jiné hrncovité tvary
210	zásobnice *
220	amfora
230	pohár
240	váza
250	džbáněk *
260	džbán *
290	hrnec bez hrdla
300	mísa
310	mísa s rozevřeným hrdlem
320	mísa se souměrnými plecemi
330	mísa s rozevřenými plecemi
340	mísa s rozevřenými plecemi a extrémně nízkým spodkem
350	mísa s dovnitř zataženými plecemi
360	mísa s prohnutým hrdlem
370	mísa s oblou stěnou
380	kónická mísa
390	hrncovitá mísa (pernice)
400	mísa na nožce
410	mísa na vysoké nožce
411	mísa na vysoké válcovité nožce
412	mísa na vysoké válcovité nožce s vybočenou podstavou
413	mísa na vysoké kónické nožce
414	mísa na vysoké kónické nožce s vybočenou podstavou
415	mísa na vysoké mírně prohnuté nožce
416	mísa na vysoké silně prohnuté nožce
418	mísa na vysoké silně zvoncovité nožce
420	mísa na vysoké štíhlé nožce
430	mísa na středně vysoké nožce
437	mísa na středně vysoké mírně zvoncovité nožce
440	mísa na nízké nožce
450	mísa na extrémně nízké nožce

Keramická třída	
500	pohárek
510	pohárek s kulovitým tělem
520	pohárek s oválným tělem
530	pohárek s dvojkónickým tělem
540	pohárek s horní výdutí
550	pohárek se spodní výdutí
560	hrnkovitý pohárek
570	nízký široký pohárek
580	vysoký štíhlý pohárek
600	hrnky *
610	soudkovité hrnky *
620	esovitě profilované hrnky *
630	hrnek s uchem vycházejícím z okraje *
640	koflík *
641	klasický koflík *
642	koflík s kalichovitě rozevřeným hrdlem *
700	jiné užitkové tvary
710	čerpák *
711	čerpák džbánkovitý *
712	čerpák miskovitý *
713	čerpák kónický *
740	naběračka s vodorovně nasazenou tulejí
750	naběračka se šikmo nasazenou tulejí
760	naběračka
770	poklička
780	cedník *
790	vykuřovadlo *
800	talíř *
900	drobné keramické tvary
910	miniaturní nádobka *
920	keramické kolečko s provrtem *
930	keramické kolečko bez provrtu *
940	závaží
950	přeslen
960	amulet
980	miniaturní tvary
990	neidentifikovatelné artefakty

Graf 2: Zastoupení kultur v typickém materiálu (ks)

Graf 3: Zastoupení kultur v typickém materiálu (%)

6. 1. 2 MORAVSKÁ MALOVANÁ KERAMIKA

Celkem početné bylo zastoupení kultury s moravskou malovanou keramikou, které sice nelze připsat příliš objektů, ale vyskytovala se jako intruze v mnoha dalších objektech. Celkem bylo popsáno a zaznamenáno do databáze 217 typických jedinců. Zařazení do tříd (často jen orientačně, kvůli převaze fragmentů) bylo možné s použitím Numerického kódu, který byl pro MMK vytvořený (*Podborský a kol. 1977*) a s odbornou radou P. Kalábkové. Keramika je převážně datována do fáze MMK IIb, některé střepy pak do fáze MMK IIc/lengyel IVa.¹³

Keramická hmota je často plavená (90%), méně se pak vyskytuje jemnozrná (tj. do 1 mm) a středozrná (do 2 mm). Jako příměs byla použita (slída 85%), křemen či jejich kombinace, minimum jedinců v sobě příměs nemá. Povrch uvnitř i vně je jemněji modelovaný (cca 95%), výjimkou je hlazení a hrubá modelace.

Tabulka 3: Vlastnosti keramické hmoty (ks)

plavená	196	bez příměsi	8
jemnozrná	19	slída	184
středozrná	2	křemen	10
		slída a křemen	15

Tabulka 4: Úprava povrchu (ks)

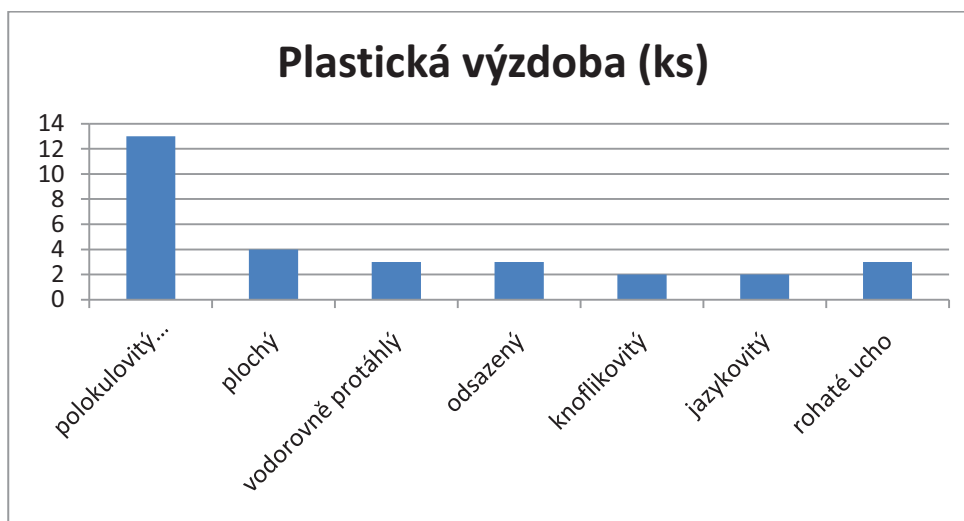
	Povrch zvenku	Povrch uvnitř
hrubá modelace	5 ks	12 ks
jemnější modelace	207	202 ks
hlazení	5 ks	3 ks

Většinou se jedná jen o fragmenty nádob, jen málo jich bylo možné alespoň částečně zrekonstruovat. Vyskytují se hlavně zlomky okrajů, ale velký počet zabírají i zlomky zdobené plastickým výčnělkem různých tvarů, ucha, dna a nožky. Velký počet okrajů mělo zaoblený tvar, ve velkém množství se vyskytují okraje

¹³ Podle datování uváděného P. Kalábkovou (2009, 230-240, Přehled č. 16).

se seříznutím vně, rovné, ale i zúžené. Zastoupeny jsou i okraje seříznuté dovnitř, límcovité a zaostřené, ale jedná se vždy jen o několik kusů.

Co se týče výzdoby, je možné pozorovat malovanou, plastickou i vhloubenou výzdobu. Malovaná je zastoupena pouze u dvou jedinců, v prvním případě je to zbytek červené barvy, která se nachází na hrdle (Tab. 30:53), na druhém jedinci bylo možné zjistit barvu bílou a červenou, které byly nanесeny zvenku i zevnitř nádoby (Tab. 31:16). Vhloubená výzdoba se vyskytovala v 6 případech. Drobné záseky se nacházely těsně pod hrdlem tenkostěnné nádoby (Tab. 30:12, Tab. 42:6). Drobné soustředné kroužky na jednom fragmentu (Tab. 31:15) a podobně jemná vhloubená výzdoba na dalším (Tab. 31:13) naznačují mladší dataci těchto jedinců. Pro ty je možné hledat analogie třeba na Uničovsku – lokality Rybníček – U Rybného potoka či Troubelice – Padělky (Kalábková 2009, 204-207, 235). Největší počet ve výzdobě zastupuje výzdoba plastická – na 38 jedincích (např. Tab. 31, viz graf Plastická výzdoba). V grafu nejsou uvedeny typy výčnělků, které jsou zastoupeny pouze jedním kusem jako asymetrický výběžek, svíse protáhlý výčnělek, kulovitý výčnělek, soví hlavička apod.

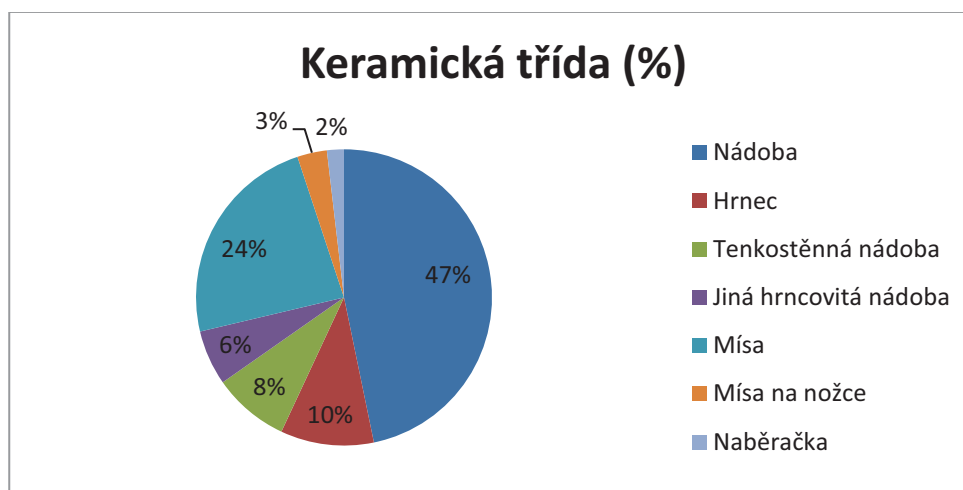

Graf 4: Plastická výzdoba

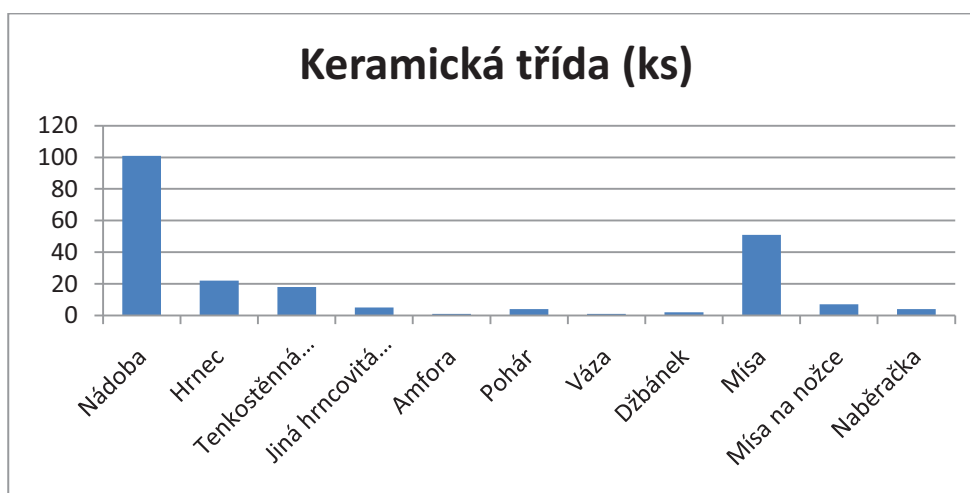
Právě skutečnost, že se jedná převážně o fragmenty, nepomáhá při rekonstrukci a popisu keramických tříd. Jednoznačně se snad dají určit pouze mísy, případně mísy na nožkách, z těch se ovšem dochovaly právě pouze ty nožky,

například v objektu 40 je možné rozeznat alespoň 4 jedince (Tab. 32). Tvary nalezených mís se dají také dále rozdělit, kromě obecného konstatování, že se jedná o mísu, jsou často k dispozici i nálezy mís s rozevřenými plecemi. Podobné tvary lze pozorovat například na lokalitě Kostelec na Hané (Kalábková 2009, 162-163).

Nejvíce je ovšem jedinců v třídě nádoba, která byla zaznamenána u fragmentů, kde nebylo možné určit, o jaký typ nádoby se jedná. Kvůli velkému množství jsem se rozhodla vytvořit ještě heslo tenkostěnná nádoba. Mezi další třídy patří převážně hrnce a jiné hrncovité tvary, toto množství je opět zkresleno právě stavem dochování předmětů. Zajímavým nálezem je naběračka, bylo možné určit 4 jedince, z toho 3 je pak možné označit jako naběračky s šikmo nasazenou tulejkou.

Graf 5: Zastoupení keramické třídy v procentech

Graf 6: Zastoupení keramické třídy v kusech

Ačkoliv je na Břeclavsku zdokumentováno více výskytu nálezů datovaných do fáze IIa (*Peška – Rakovský 1990*), a jsou zde doklady i osídlení ze staršího stupně MMK – konkrétně Ic (*Procházková 1995, 11*), v Mikulově jde zřejmě o další vývojovou fázi (IIb). To může doložit málo malované výzdoby, naopak velké množství výzdoby plastické v podobě různých výčnělků. Naopak fáze IIc je charakteristická právě vhloubenou výzdobou, což splňují nálezy tenkostěnných fragmentů se soustřednými kroužky a tenkými liniemi.

6. 1. 3 BÁDENSKÁ KULTURA

Kultuře bádenské připadlo 27 ks typických a blíže popsaných jedinců. V některých objektech tvořily většinu a podle nich jsou také tyto objekty datovány, v jiných se objevily pouze jako příměs.

Keramická hmota byla většinou plavená (81%), jen 3 ks byly s jemnozrnnou příměsí a 2 ks ze střeozrnné hmoty. Jako příměs byla ve většině případů kromě 3 přidána do hmoty slída, u některých jedinců i křemen. Povrch vnějších a vnitřních stěn byl upravován jemnější modelací (cca 80%), případně hlazením.

Tabulka 5: Vlastnosti keramické hmoty (ks)

plavená	22	bez příměsi	2
jemnozrnná	3	slída	19
střeozrnná	2	křemen	1
		slída a křemen	5

Tabulka 6: Úprava povrchu (ks)

	Povrch zvenku	Povrch uvnitř
hrubě modelovaný	1	0
jemněji mod.	16	21
hlazený	9	5
leštěný	1	1

Protože většinu keramických nálezů z typické keramiky tvořily okraje, případně horní část nádoby či spodek nádoby, a ucha, nebylo příliš možné rozlišit, z jakého typu nádoby daný jedinec pochází. Ani celkově malé množství této keramiky neumožňuje vytvoření keramického kódu. Nejvíce nalezených tvarů pochází z okrajů nádob – 18 ks, převažují okraje rovné a zaoblené.

Ze tříd byly určovány především obecně nádoby, kdy nebylo možné zjistit přesnou typologii. Hrnce v bádenské kultuře jsou základním typologickým prvkem, a je možné je rozeznat především podle plastické lišty pod okrajem a zdrsňným povrchem (*Šmíd 2008, 92*). Snad jedinými prokazatelnými fragmenty, které patřily hrnci, je několik zlomků z objektu č. 98 (Tab. 66, Obj. 98:1). Pod okrajem se nacházely dva výčnělky vedle sebe a kolem nich byly dvě vodorovné řady prstových vrypů (v tabulce označeno jako vertikální záseky).

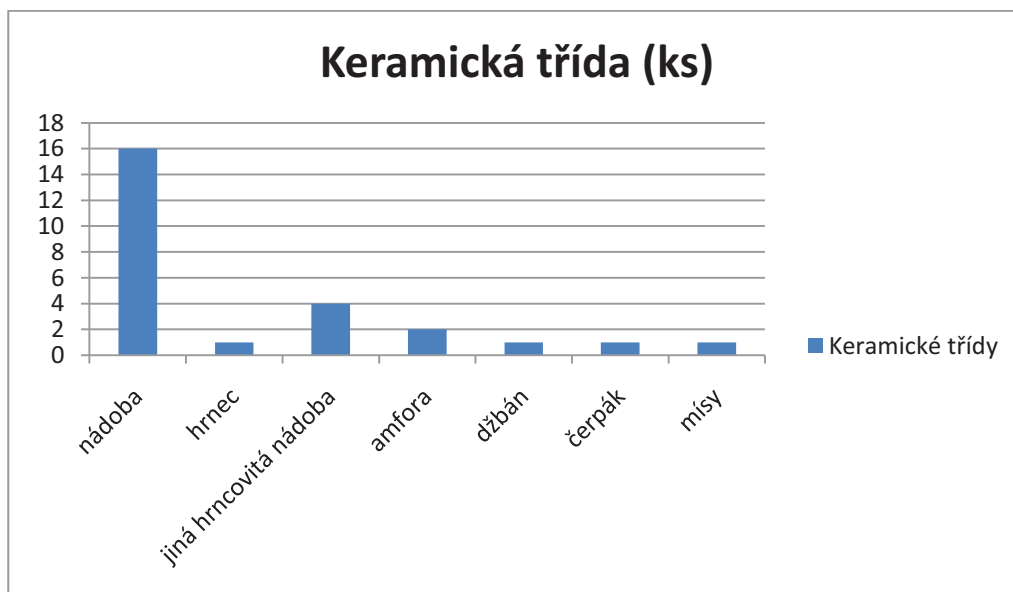
Podle tvaru hrdla (Tab. 67, Obj. 101:2, 102:5) byly některé tvary zařazeny mezi jiné hrncovité nádoby. Mohlo se jednat pravděpodobně o amforu. Jako amforu lze označit i nádobu nalezenou v objektu 103, ale zřejmě patřila do objektu vedlejšího, a do tohoto se dostala až druhotně. Nádoba je ve spodní části bohatě zdobena soustavou vodorovných a šikmých žlábků (Tab. 69:2).

Pouze v jediném případě by se snad mohlo jednat o čerpák (Tab. 93, Obj. 131:2), i když je tento tvar v materiálové náplni bádenské kultury celkem častou záležitostí. Vyskytuje se v několika tvarech, a to džbánkovitým, miskovitým a kónickým tvaru s plochým, zaobleným či oble hrotitým dnem (*Zápotocký 2008, 94*).

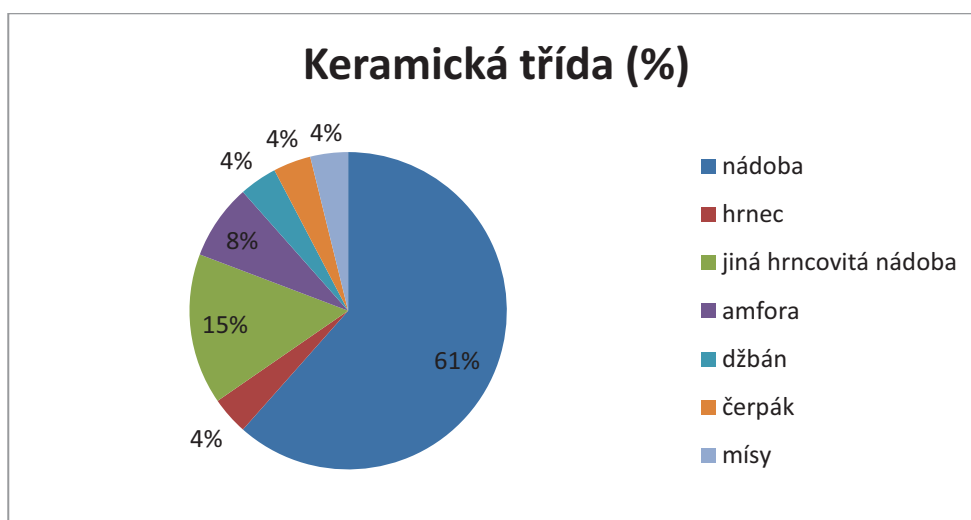
Zajímavý je nález fragmentů nádoby (Tab. 66, Obj. 95:1,3) z objektu 95, dochovalo se ucho vycházející z okraje, který ovšem nepřevyšuje. Výskyt podobných uch není v bádenské kultuře běžný, ale není ojedinělý (*Němejcová - Pavůvková 1981, Obr. 14:1*). Dalším fragmentem z této nádoby je část dna, vklopeného dovnitř, spolu s maximální výdutí, která je velmi ostře profilovaná a zdobena soustavou šikmých žlábků. Bohužel nebylo možné nádobu zrekonstruovat celou. Materiálem připomínala ostatní zlomky datované do bádenské kultury. Problematická je ovšem ostrá profilace, která připomíná spíše nálezy staršího eneolitu (*Podborský 1993b, 160*). Podobně výraznou profilaci mají v bádenské

kultuře některé mísy, např. dělená mísa z Chľaby (okr. Nové Zámky, Slovensko) (*Nevizánsky 2001, Tab. I:3*). Není proto vyloučeno, že lze tuto nádobu datovat do stejného období.

Především podle výskytu čerpáku, a sníženého těla a zároveň prodlouženého hrdla u nádob se dá předpokládat datace do III. stupně bádenské kultury (*Pavelčík 1993, 184*), to znamená mladší klasický stupeň.

Graf 7: Zastoupení keramické třídy v kusech

Graf 8: Zastoupení keramické třídy v procentech

6. 1. 4 ÚNĚTICKÁ KULTURA

Únětická kultura je nejvíce zastoupenou kulturou na lokalitě. Poněkud problematické je u některých objektů zařadit je mezi únětickou či věteřovskou kulturu v případě, že se v objektu nevyskytl vyloženě typický jedinec pro tu či onu kulturu, proto jsou označeny jako starobronzové (46 jedinců), jak již bylo zmíněno výše. Proto lze předpokládat, že by únětické kultuře (resp. věteřovské kultuře) připadlo více nálezů, kdyby je bylo možné rozlišit. Podobnost materiálu a typů únětické a věteřovské keramiky také může způsobovat určitou dezinterpretaci při jejich zařazování do databáze. Dovolím si tedy tvrdit, že kapitoly k únětické a věteřovské kultuře je nutné brát spíše orientačně, pokud by se například hovořilo o zastoupení jednotlivých keramických tříd. Celkově byl datován jako únětický 561 jedinec.

Keramická hmota únětické kultury je z cca 85% plavená, zbytek tvoří jemnozrnná a pouhé 1% střeozrnná hmota. Okolo 80% jedinců má přidanou slídu, asi v 10% se vyskytuje slída spolu s křemenem a zbytek tvoří jedinci pouze s křemenem či bez příměsi. Povrch nádob zvenku byl jemněji modelovaný či hlazený, asi 10% mělo povrch leštěný a o něco víc procent jedinců mělo povrch hrubě modelovaný, převážně se jednalo o zásobnice. Povrch uvnitř byl pak nejvíce hlazený, o něco méně jedinců bylo z vnitřní strany jemněji modelováno. Jen 37 jedinců mělo leštěný povrch a 2 hrubě modelovaný.

Tabulka 7: Vlastnosti keramické hmoty (ks)

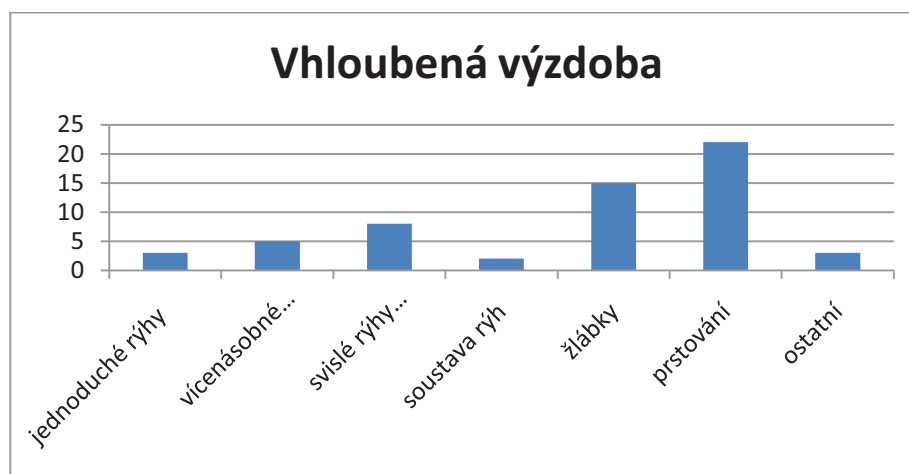
plavená	476	bez příměsi	38
jemnozrnná	81	slída	445
střeozrnná	4	křemen	21
		slída a křemen	57

Tabulka 8: Úprava povrchu (ks)

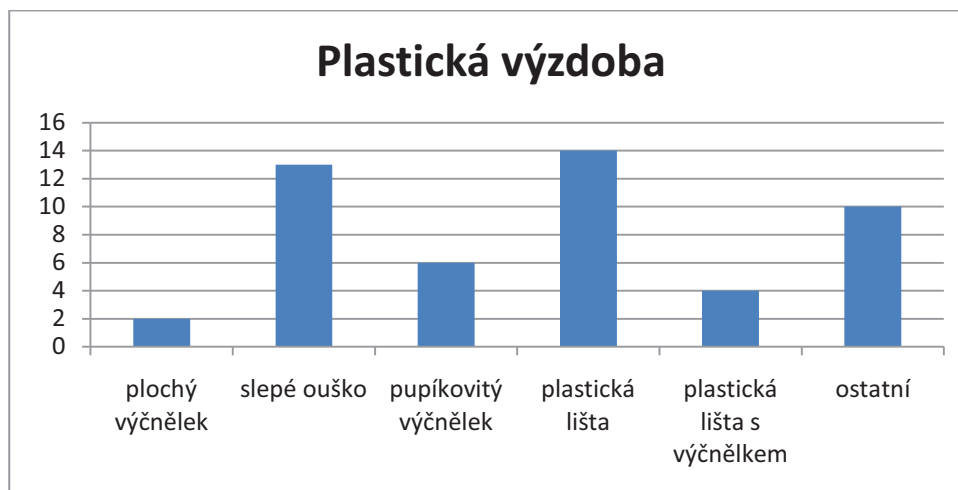
	povrch zvenku	povrch uvnitř
hrubě modelovaný	85	2
jemněji	214	253
hlazený	205	269
leštěný	57	37

Materiál je opět převážně tvořen fragmenty okrajů, uch, zdobených výdutí a den. Minimálně se vyskytují alespoň částečně rekonstruovatelné tvary, zcela rekonstruovatelné se dají počítat na kusy. Celkem bylo hodnoceno 430 ks okrajů. Nejvíce jich má tvar límcovitý (45%) a zaoblený (41%), vyskytují se i zaoblené okraje s lalokem, dále pak seříznuté vně, zúžené a kyjovité.

Výzdoba převažuje vhloubená (50 ks) nad plastickou (44 ks), oba typy výzdoby jsou pak na 7 jedincích, nejčastěji je to kombinace plastické lišty, která odděluje hlazenou část od prstování na zásobnicích (např. Tab. 2:7). Z vhloubené výzdoby je pak možné zaznamenat výskyt různých horizontálních rýh, ať už jednu či více a pak třásně (svislé rýhy) někdy spolu s vodorovnými rýhami (Tab. 93:2). Kontinuální výzdobu pomocí třásní je možné doložit od mladších fází kultury lidu se zvoncovitými poháry a v protoúnětické kulturu, a pokračuje až do kultury únětické, výjimečně věteřovské. Tato výzdoba není kvůli své oblíbenosti během delšího časového období průkaznou datovací pomůckou (Peška 2009, 165-168). Velmi často jsou pro výzdobu použity i žlábký. Výzdoba se nejčastěji vyskytuje na plecích, u džbánů v blízkosti maximální výdutě (Tab. 69:3), u hrnků pod uchem (Tab. 45:29). Plastická výzdoba je pak zastoupena různými typy výčnělků, ale především slepým ouškem, které se vyskytuje hlavně pod okrajem/na hrdle mis, a velmi častý je také výskyt pupíkovitých výčnělků u džbánek (Tab. 93:2). Kromě různých výčnělků jsou pak zaznamenány i plastické lišty především na zásobnicích, jak již bylo zmíněno výše.

Graf 9: Vhloubená výzdoba

Graf 10: Plastická výzdoba

Rozdělení do keramických tříd bylo opět poznamenáno převahou nalezených fragmentů. V podstatě 50% typických střepů nebylo možné určit. Nejvíce tvarů bylo určeno jako hrnec. V jiných hrncovitých tvarech bylo možné dále rozpoznat zásobnice, amfory, džbány či džbány. Esovitá profilace (Tab. 69:3) naznačuje zařazení spíše do staršího stupně ÚK. Poněkud ostřejší tvar je možné zachytit u džbánu (Tab. 93:2), který je bohužel bez známých nálezových okolností. Podobný profil džbánu je snad možné nalézt např. z pohřbu v Kněževsi datovaného také do staršího období (*Smejtek 2001, Obr. 25*). Zásobnice (Tab. 2:7, 17:9, 46:1-2 ad.) je možné odlišit podle plastické lišty či žlábků oddělujících hrdlo od zbytku těla, plastické lišty jsou často provázeny výčnělkem či slepým ouškem.¹⁴ Tělo je pak zdrsněné nebo prstované, aby se nádoba lépe přenášela. V únětické kultuře se vyskytují soudkovité nebo s vyšším vyhlazeným hrdlem. Oba typy pak mohou být provázeny právě lištou či jinými plastickými výzdobnými prvky umístěnými na rozhraní hrdla a těla (*Jiráň 2008, 47*). Tvar zásobnic ovšem přetrvává po celé období starší až do střední doby bronzové a nemají velkou chronologickou průkaznost (*Ondráček – Stuchlíková 1988, 9*).

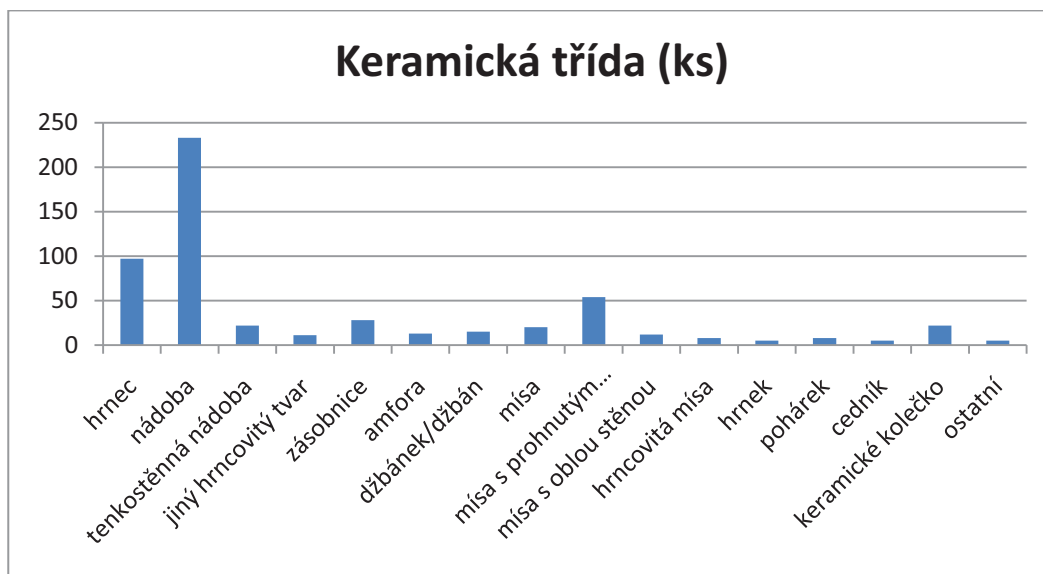
¹⁴ Uvádí i S. Stuchlík (1982, 87). Tyto tvary dále pokračují do věteřovské kultury.

Velkou část nálezů tvoří mísy, které se v některých případech daly dále určit jako mísy s oblou stěnou a mísy s prohnutým hrdlem, kterých je velké množství (např. Tab. 2:4). Mezi mísy se dají zařadit i celkem velké hrncovité mísy neboli pernice s uchem (např. Tab. 93:3) či výčnělkem (Tab. 3:2).

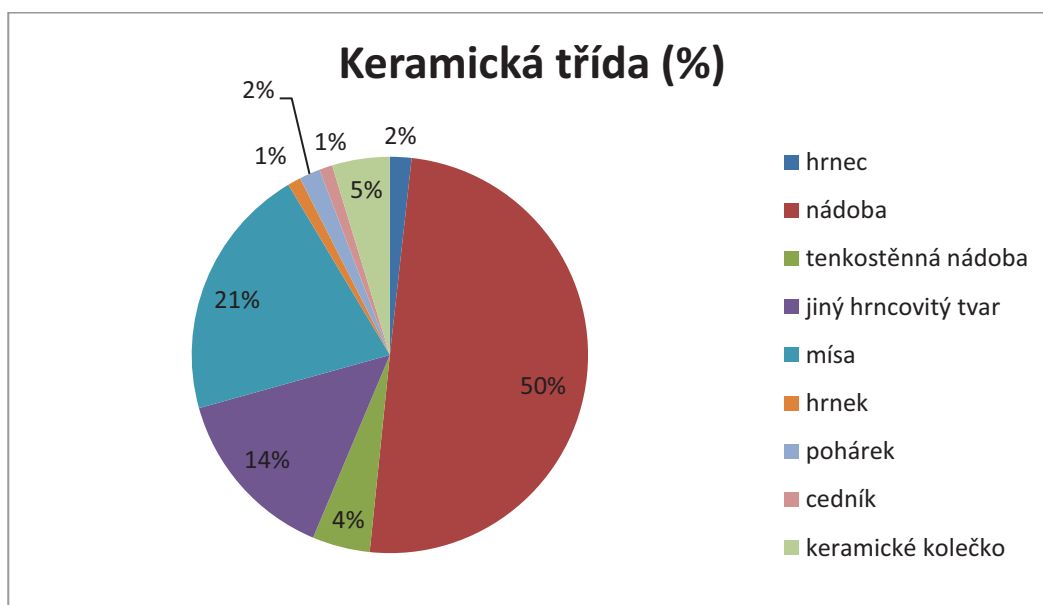
Dále je možné zachytit výskyt hrnků, ovšem ne klasických únětických koflíků, jedná se o hrnky s esovitou profilací či s uchem vycházejícím z okraje (Tab. 71:9). Podobný tvar mají také některé cedníky, pokud se nejedná pouze o jeho zlomek. Zastoupena jsou i keramická kolečka s provrtem (8 ks) i bez provrtu (15 ks) v celé nebo jen zlomkovité podobě, jejichž funkce není příliš jasná, ale vzhledem k tomu, že byl zdokumentován pouze jeden přeslen (Tab. 4:11), je možné, že byly používány místo přeslenů právě kolečka.

Něco více k cedníkům. Mezi cedníky se dají rozlišit dva druhy – miskovité, které mohou mít díry po celém dně, ale i na těle a zvonovité (neboli vykuřovadla), které nemají dno, mají zúžený okraj a díry ve stěnách. Jejich účel není jasný, často se označují jako ochrana ohně, pokud by tomu tak však bylo, zřejmě by to bylo patrné i na nálezech, které ovšem nevykazují doklady velkého žáru. Další domněnkou je, že se používaly na výrobu tvarohu (*Stuchlík 1972, 98-100*). Vykuřovadla podle K. Tihelky sloužila k přikládání k ústům a následnému foukání, a měla tak sloužit ke kultovním účelům (*Tihelka 1960, 59-60*). Cedníky se vyskytují od pozdního eneolitu a jejich trvání přesahuje až do věteřovské kultury. V tomto souboru se vyskytuje 5 jedinců (např. Tab. 59:2, 45:29), z nichž jeden je možné považovat za vykuřovadlo (Tab. 59:5).

Problematické je určit, do jaké fáze lze zařadit keramické artefakty únětické kultury. Výskyt hrnků (podobné například z lokality Kloboučky), ovšem ne klasických koflíků, by mohl naznačovat dataci do staršího období. Ovšem vyskytují se zde i tvary připisované klasické fázi, jako džbány či zásobnice (*Stuchlík 1993, 252-254, Obr. 156, 157*). Přikláním se proto k závěru, že by zde ÚK mohla na sídliště trvat delší dobu.

Graf 11: Zastoupení keramické třídy v kusech

Graf 12: Zastoupení keramické třídy v procentech

6. 1. 5 VĚTEŘOVSKÁ KULTURA

Věteřovské kultuře a její keramické náplni se věnovalo již několik badatelů, a byl vytvořen návrh kódu pro její zpracování (*Tihelka 1960, Stuchlíková 1984, Kuchařík 2003*). Převážně zlomkový materiál z mikulovské lokality neumožňuje přesné rozdělení keramických nálezů do těchto tříd.

Keramický materiál je převážně plavený (81%), 14% je pak jemnozrný a zbytek středozrný. Jako v ostatních případech se vyskytuje především hlína s příměsí slídy, tady je tomu 73%, dalších 17% v sobě obsahuje spolu se slídou ještě křemen. Okolo 5% tvoří materiál pouze s křemenem, ale i bez příměsí. Pokud budeme hovořit o úpravě povrchu zvenku, opět převažuje jemněji modelovaný (38%) nad hlazeným (30%) a leštěným (18%) povrchem, zbytek tvoří povrch hrubě modelovaný. Podobně byla upravována i vnitřní stěna, jemněji modelovaný povrch spolu s hlazeným v poměru 1:1 tvoří 90% veškerého materiálu. Hrubě modelovaný povrch se vyskytuje jen v několika případech, zbytek je pak leštěný.

Tabulka 9: Vlastnosti keramické hmoty (ks)

plavená	347	bez příměsí	25
jemnozrná	61	slída	309
středozrná	16	křemen	17
hrubozrná		slída a křemen	74

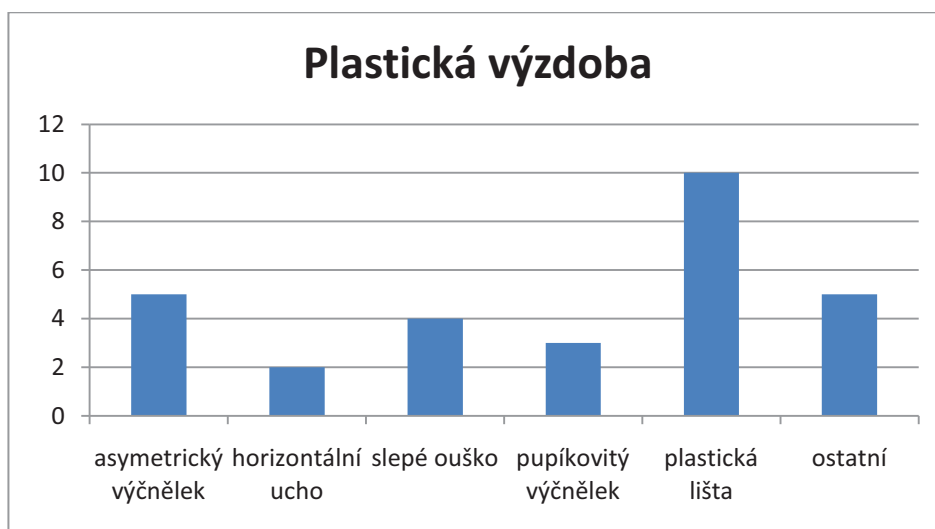
Tabulka 10: Úprava povrchu (ks)

	povrch zvenku	povrch zevnitř
hrubě modelovaný	58	5
jemněji model.	163	193
hlazený	126	192
leštěný	77	34

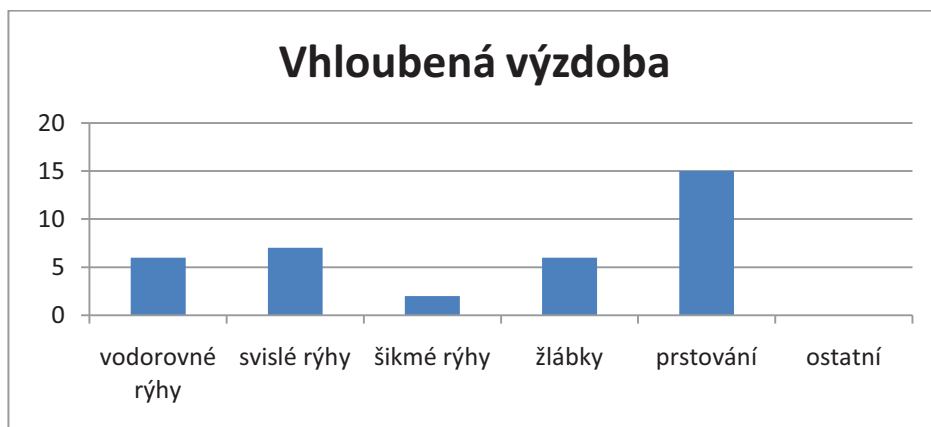
Nejvíce dochovaných tvarů tvoří opět zlomek okraje (344 ks). Většina jich je zaoblených (40 %) a límcovitých (37 %), dále je možné zaznamenat rovné, zúžené a kyjovité tvary. V malém množství jsou zastoupeny i okraje seříznuté vně, zaoblené a rovné s lalokem a hrotité. Z dalších tvarů se tradičně dochovaly zdobené střepy, ucha, dna. Některé nádoby bylo možné částečně nebo zcela zrekonstruovat.

Ve výzdobě převažuje vhloubená výzdoba (35 ks) nad plastickou (24 ks), 5 ks pak na sobě má výzdoby obě, v těchto případech se jedná o žlábek doplněný slepým ouškem na míse, případně o členění zásobnice plastickou lištou a prstováním na spodní části této nádoby. Z vhloubené výzdoby se nejvíce vyskytují žlábků, prstování a rýhy. Prstování se nachází na zásobnicích, ale už není v takovém množství jako

v únětické kultuře doplněno plastickou lištou. Celkově se četnost výzdoby oproti ÚK snižuje. Zajímavým výzdobným prvkem je vertikální řada několika kroužků na černém leštěném zlomku nádoby (Tab. 49:2). Analogie by bylo možné najít například na lokalitě Věteřov (*Tihelka 1960, obr. 41.1.*). Plastická výzdoba je pak zastoupena asymetrickými, pupíkovitými (např. Tab. 60:42, Tab. 65:1) a dalšími výčnělky, slepým ouškem a plastickou lištou. Pupíkovité výčnělky se vyskytují hlavně na džbánkách.

Graf 13: Plastická výzdoba

Graf 14: Vhloubená výzdoba

Pokud bychom hovořili o typologii a zařazení celkem 423 jedinců do keramických tříd, opět je nejvíce zastoupena obecná třída – nádoba (33%). V podstatě stejná procenta zabírají v materiálu mísy, hrnce a ostatní hrncovité nádoby. Vedle blíže nespecifikovaných mís je možné doložit mísy s prohnutým hrdlem, oblou stěnou a hrncovité mísy (pernice). Mezi jiné hrncovité nádoby jsou

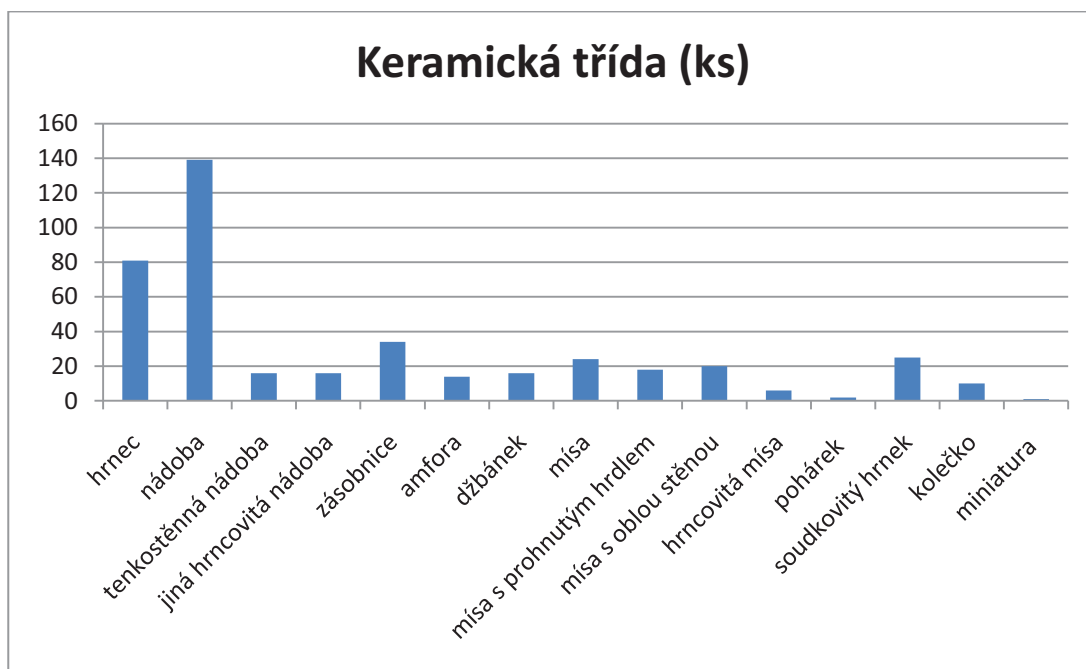
zařazeny také zásobnice, amfory a džbánky. Amfory a džbánky mají v podstatě stejný tvar hrdla, ale amfory jsou větší. Džbánek z objektu 87 (Tab. 65:1) je možné srovnat s již dříve nalezeným džbánkem z Mikulova (*Stuchlíková 1984, Tab. 12*). U tohoto tvaru je možné pozorovat změnu oproti předchozí kultuře, kdy je maximální výduť posazená níže a hrdlo se kalichovitě rozevívá, přesto lze podle tvaru předpokládat vývoj právě z ÚK (*Ondráček – Stuchlíková 1988, 14*).

Mezi typické tvary věteřovské kultury patří také soudkovité hrnky, kterých bylo zjištěno 25 ks. Některé z nich je možné zcela rekonstruovat (např. Tab. 65:5, Tab. 81:9), ale jejich charakteristický tvar umožnil určit i zlomkovité nálezy (např. Tab. 65:10,11; Tab. 81:8). Pokud bychom tyto nálezy porovnali například se soudkovitými hrnkami nalezenými na lokalitě Sedlec – Koldberky, je nutné podotknout, že jsou oproti sedleckým trochu více zatažené a především ani jeden neměl nožku (*Laštíková 2010*). Tvarem pak připomínají spíše nálezy z Mušova či Budkovic¹⁵ (*Stuchlíková 1984, Tab. 116:7,9; Tab. 52, Ondráček – Stuchlíková 1982, Tab. 8*). Soudkovité hrnky, patřící do starověteřovského období, které se ovšem mohou ojediněle vyskytnout i později, mají válcovité či mírně kónické tělo a po obvodu dna nejsou opatřeny nožkami. V klasickém stupni pak dochází k rozmachu tenkostěnných soudkovitých hrnků, u kterých byl pečlivě vyhlazován povrch. Tvarově jsou buď štíhlé, nebo široké (*Ondráček - Stuchlíková 1988, 16-18, Ondráček – Stuchlíková 1982, Tab. 18*).

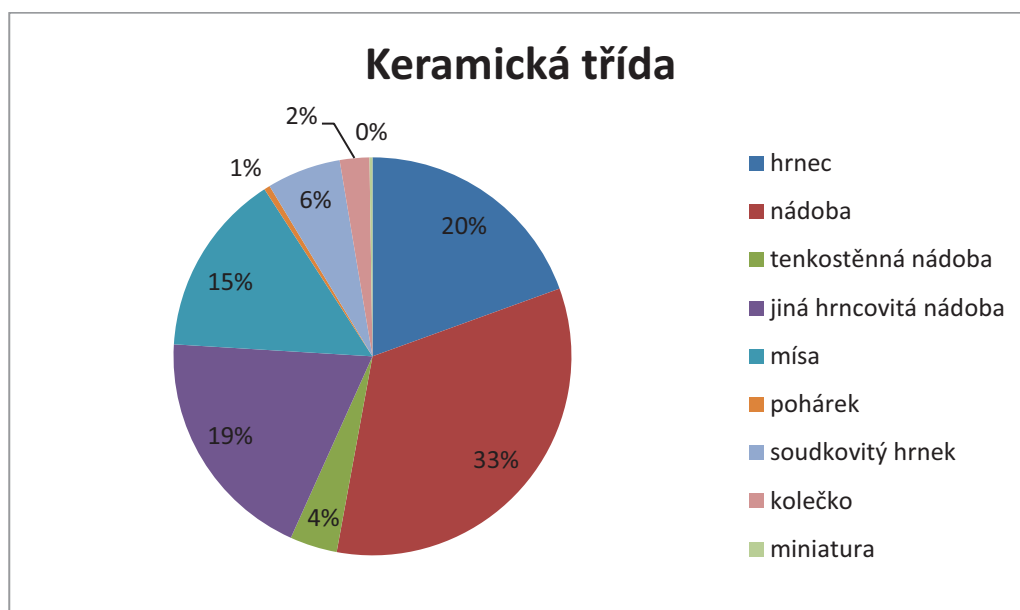
Stejně tak mísy s dovnitř rozšířeným okrajem oblého tvaru, případně mísy s prohnutým hrdlem, které se v Mikulově – Kamenném vyskytují, naznačují spíše starší období věteřovské kultury. Mísy s prohnutým hrdlem vycházejí z keramického tvaru používaného v ÚK. Na sídlišti v Budkovicích jsou také zařazeny do staršího stupně osídlení (*Ondráček – Stuchlíková 1988, 13*). Mísy s rytými liniemi pod okrajem (Tab. 25:19,21), které pocházejí z objektu 33, je možné porovnat například s mísami nalezenými na lokalitě Blučina-Cezavy (*Stuchlíková 1984, Tab. 8:1,2*). Nález kolků kroužků, u kterých lze nalézt analogii například ve Věteřovu, by mohly

¹⁵ Více o věteřovském osídlení v Budkovicích viz Ondráček – Stuchlíková 1982.

naznačovat trvání i během mladšího stupně VK. Převažuje však výskyt materiálu ze staršího stupně.

Graf 15: Zastoupení keramické třídy v kusech

Graf 16: Zastoupení keramické třídy v procentech

6.1.6 OSTATNÍ

Zlomky lineární keramiky (6ks), které byly v materiálu rozpoznány, jsou většinou okraje, jeden zlomek výdutě na sobě nesl oválný promáčkнутý výčnělek (Tab. 31:12). Jako jevišovický je datován okraj s výzdobou ve tvaru přesýpacích hodin, která byla tvořena pomocí šňůry (Tab. 15:1,2). Do stejného období by snad mohly být zařazeny i dva zlomky, které jsou zdobené brázděným vpichem (Tab. 37:4; 57:13). Zajímavý je nález velmi kvalitně vypáleného střepu, jedná se o dno zřejmě mísy, které bylo zdobené ze spodu a uvnitř jemnými rytými liniemi (Tab. 12:6). Datace je pouze orientačně do eneolitu.

6. 2 KAMENNÉ PŘEDMĚTY

Předměty vyrobené z kamene jsou celkem početnou skupinou artefaktů. Jedná se především o štípanou industrii (vybrané artefakty viz Tab. 94:1-6), dalšími nálezy jsou broušená kamenná industrie (Tab. 94:7,8,10), znotěrky, korálky (Tab. 94:11) i fosílie mořského živočicha (Tab. 94:9). Co se týče datace, nejméně jsou zastoupeny artefakty datované do MMK, převažují hlavně artefakty ze starší doby bronzové.

6. 2. 1 ŠTÍPANÁ KAMENNÁ INDUSTRIE

Nálezy štípané industrie jsou datované do všech přítomných kultur lokality – MMK, KKK i kultur starší doby bronzové. Artefakty určil v roce 1991 A. Přichystal.

Kultuře s moravskou malovanou keramikou připadá pouze jeden nález štípané industrie. Jedná se o úštěp vyrobený z rohovce typu Krumlovský les variety KL 2 (*Přichystal 1991*).

Více nálezů štípané industrie pochází ze tří sídlištních jam bádenské kultury. Vůbec nejvíc artefaktů ŠI pochází z objektu č. 98, a to tři předměty vyrobené z rohovce typu Krumlovský les variety KL 1 a jeden variety KL 2. Další štípaný

nástroj se našel v objektu 95 také KL 1. A poslední 2 kusy pak v objektu 101 spolu se zlomkem sekerky. Oba byly vyrobeny z rohovce typu Krumlovský les variety KL 2 (*Přichystal 1991*).

Do starší doby bronzové, není jasné, jestli se jedná o ÚK či VK, jsou datovány zlomek artefaktu (obj. 69), vyrobeného z nažloutlého jurského vápence, a škrabadlo (obj. 76) z rohovce typu Krumlovský les (KL 1). V objektech únětické kultury se celkem našlo 6 úštěpů vyrobených z rohovce typu Krumlovský les variety KL 1¹⁶ a jeden variety KL 2¹⁷ a několik čepelí. Čepel z objektu 13 byla vyrobena z rohovce typu Krumlovský les KL 1, další z objektu 14 z rohovce typu Krumlovský les (KL 1-2). V objektu 48 byla nalezena široká čepel (KL 1) a malá čepel (KL 2). Další dva štípané nástroje jsou z objektu 119 a oba byly vyrobeny z rohovce typu Krumlovský les variety KL 1 (*Přichystal 1991*).

Věteřovské kultuře náleží čtyři úštěpy – tři z nich z rohovce typu Krumlovský les variety KL 1¹⁸ a jeden KL 2¹⁹. Menší čepelky se našly v objektech 44 a 146 a obě mají shodný materiál – KL 1, další čepelka pochází z objektu č. 116 a materiálu KL 2. Z objektu 146 pochází 2 čepele vyrobené z rohovce typu Krumlovský les variety KL 1. Na jedné z nich byla po obvodě zaznamenána retuš, druhá, srpová čepel byla opotřebovaná a objevil se na ní lesk (*Přichystal 1991*).

6. 2. 2 BROUŠENÁ KAMENNÁ INDUSTRIE

Nálezů broušené kamenné industrie (Tab. 94) není na lokalitě mnoho – celkem bylo nalezeno 5 kusů. Mezi nalezenými artefakty převažují ploché sekerky, ojediněle se vyskytl kopytovitý klín a část broušeného artefaktu kulovitěho tvaru, zřejmě mlat (*Přichystal 1991*).

¹⁶ 1ks z objektu 13, 3ks z objektu 18, 2ks z objektu 79.

¹⁷ Z objektu č. 119.

¹⁸ Z objektu 143 1ks a 2 ks z objektu 156.

¹⁹ Z obj. 46.

Nejstarším nálezem, připisovaným kultuře s moravskou malovanou keramikou, je zlomek ploché sekerky, která byla nalezena na povrchu objektu 40. Sekerka byla vyrobena ze zelené chloritické břidlice – aktinolitu. Do eneolitu, bádenské kultury, je datován další zlomek ploché sekerky z objektu č. 101. Stejně jako předchozí byla vyrobena ze zelené chloritické břidlice – aktinolitu. Stejnou dataci má část kopytovitého klínu, který byl nalezen v objektu č. 102. Jako materiál byla využita nepáskovaná zelená břidlice s temně namodralým odstínem. Zajímavé je, že jsou na ní dochované reliкty původní stavby tufu (*Přichystal 1991*).

Zlomek ploché sekerky z objektu č. 14 je datovaný do únětické kultury. Sekerka byla vyrobena ze zelené břidlice. Do starší doby bronzové je datován i nález zlomku vrtané broušené industrie kulovitěho tvaru (mlat) z objektu 76. Podle určení se jedná o masivní horninu se všesměrnou texturou (erlan?), která obsahuje opakní minerály a reliкty zelených minerálů (*Přichystal 1991*).

6. 2. 3 OSTATNÍ KAMENNÉ NÁLEZY

Mezi další nálezy vyrobené z kamene patří především kroužkový korálek (Tab. 94:11), který patří MMK, stejně tak druhý nalezený korálek – ve tvaru kvádrů z obj. 149 byl datován do stejného období. Oba byly vyrobeny z bílého vápence (mramoru) (*Přichystal 1991*).

Ze starobronzového objektu č. 11 pochází hrudka žlutého barviva o velikosti 6x6x3 cm, jedná se o klencový minerál jarosit (*Přichystal 1991*).

Zajímavý je nález (Tab. 96:9) ze sídlištní jámy únětické kultury. Z tohoto objektu č. 18 pochází silifikovaná fosílie části (4,6x2 cm) stonku mořského ostnokožce ze třídy Crinoidea (Lilijce). Podle Š. Hladilové by se mohlo jednat o rod *Apicrinus* sp. Zkoumáním bylo na stonku rozeznáno 13 kruhových článků, původně tvořených uhličitánem vápenatým – kalcitem, který byl nahrazen hnědou silicitovou hmotou. Na kloubních plochách krajních článků se dobře zachoval osmý kanálek a paprscitě uspořádaná žebra. V okolních lokalitách je možné nacházet podobné vzorky, například ze Sv. Kopečku u Mikulova (*Přichystal 1991*).

6. 3 ANTROPOLOGICKÝ MATERIÁL

Lidské ostatky byly nalezeny v objektu číslo 33, 58, 79, 81, 92. Jedná se o zásobní jámy (obj. č. 33, 58, 79), sídlištní jámu – pravděpodobně zbytek hrobu ze starší doby bronzové (obj. č. 81) a hrobovou jámu (obj. č. 92). Odborné zpracování proběhlo v antropologickém oddělení Národního muzea, kde jsou také uloženy v depozitáři pod číslem P7p11/88.

V objektu č. 33, zásobní jámě věteřovské kultury, byla nalezena středně robustní lebka bez mandibuly, byl tak hodnocen chrup z horní čelisti, který byl středně až silně opotřeбенý, s kazem na první levé stoličce (26). Kromě lebky se dochovala pouze dvě pravá a dvě levá žebra bez sternálních konců. Na základě morfologických znaků lebky bylo určeno pohlaví, věk pak především podle zubů. Ostatky pravděpodobně patřily ženě ve věku 30-50 let (*Dobisíková 2009*).

Objekt 79, zásobní jáma únětické kultury, poskytl pouze dolní čelist, spíše robustní, s otevřenými lůžky, kdy většina zubů byla postmortálně ztracena a zůstaly tak pouze levá první stolička (36) a dvě pravé stoličky (46, 47) se středním opotřeбенím. Pohlaví se kvůli malému množství materiálu nedá přesně určit, ale dle antropologů by se dal spíše předpokládat muž, podle opotřeбенí zubů ve věku 30-50 let (*Dobisíková 2009*).

V mělké, pravděpodobně hrobové jámě obj. č. 81 se dochovaly jen fragmenty robustních kostí. Z fragmentů dolní čelisti s několika středně opotřebovanými zuby, podle kterých byl určován věk na 35-50 let. Byl nalezen fragment holenní kosti a zlomek loďkovité kosti. Právě podle dochování robustních kostí, by se mohlo jednat o ostatky muže (robustní kosti se nacházejí spíše u mužů), ale jedná se o domněnku (*Dobisíková 2009*).

Hrob označený jako objekt 92 obsahoval lidskou kostru v mírně skrčené poloze. Lebka se dochovala ve zlomcích s minimálně opotřebovaným a převážně zachovalým chrupem. Chyběly dolní třetí stoličky, které buď nebyly prořezány či vůbec založeny. Horní a dolní končetiny, stejně jako osový skelet naznačovaly nedokončeným vývojem (nesrostlá pánev, volné epifýzy a apofýzy u dlouhých kostí

či nesrostlá kost křížová), že se jedná o nedospělého jedince. Proto nebylo možné určit pohlaví, jenom věk – 15-19 let (*Dobisíková 2009*).

6. 4 OSTEOZOOLOGICKÝ MATERIÁL

V současné době není možné většinu zvířecích kostí podrobné analýze. Z menší části přítomného souboru bylo možné určit²⁰ následující:

Tabulka 11: Určený osteologický materiál z jednotlivých objektů

Číslo objektu	Zvíře	Část těla
29	prase (<i>Sus scrofa</i>)	mandibula - fragment
46	ovce/koza (<i>Ovis/Capra</i>)	M1 (dentes molares)
72	pes (<i>Canis</i>)	os penis
79	prase (<i>Sus scrofa</i>) - samec	maxilla
79	tur domácí (<i>Bos primigenius</i>)	tarsalie
116	?	2. phalanx
119	?	phalanx
124	?	vertebra – fragment?
138	tur domácí (<i>Bos primigenius</i>)	ulna – fragment
142	prase (<i>Sus scrofa</i>)	3. phalanx

Tento zlomek²¹ osteologických nálezů nemá velkou vypovídací hodnotu. Jediné, co je z něj možné vypořadovat je to, že v souboru, pokud bylo možné určit jejich původ, převažují domestikovaná zvířata.

²⁰ Za pomoc při určování osteologických nálezů děkuji Mgr. M. Holubovi.

²¹ Chybí analýza u zvířecích kostí nalezených v objektech: č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 17, 19, 24, 25, 26, 28, 31, 35, 36, 38, 41, 42, 48, 51, 54, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 66, 67, 71, 94, 95, 97, 102, 103,

6. 5 ROSTLINNÉ MAKROZBYTKY

Archeobotanická analýza (makrozbytková a xylotomární) byla provedena z 9 vzorků z 8 zahlučených objektů²² flotační metodou separace zbytků rostlin ze suchých archeologických situací. Pouze 3 vzorky byly pozitivní, a to z objektů číslo 13, 63 a 79, které jsou datované jako objekty únětické kultury. Bylo rozpoznáno 13 ks rostlinných makrozbytků a 32 fragmentů uhlíků. Makrozbytkovou analýzou byla potvrzena přítomnost pěstovaných obilnin (Cerealia), pšenice dvouzrnky (*Triticum dicoccon*) a pšenice jednozrnky (*Triticum monoccocum*). Nález rdesna ptačího (*Polygonum aviculare*) – plevelného druhu je indikátorem zhutnělých půd. Vyskytuje se na sešlapávaných místech v polích a rumištích, např. v komunikacích apod. (*Kočár – Kočárová 2007*).

Xylotomární analýzou byl zjištěn dub (*Quercus*), svída/dřín (cf. *Cornus*) a jabloňovité (*Pomoideae*, blíže neurčeno). Tyto výsledky by mohly rekonstruovat krajinu v okolí lokality jako doubravu, zřejmě prosvětlenou činností člověka s výskytem svídy či dřínu a světlomilných dřevin z čeledi jabloňovitých (*Kočár – Kočárová 2007*).

Analýzou byly zhodnoceny ještě 2 zlomky zuhelnatělého dřeva z objektu 138, náležícího únětické kultuře, které pocházely z habru obecného (*Carpinus betulus*) (*Opravil 1991*).

106, 107, 108, 111, 112, 117, 118, 120, 123, 129, 130, 131, 135, 140, 141, 143, 145, 147, 156, 157, 159, 160, 161.

²² Jedná se o objekty č. 13, 18, 20, 61, 63, 72, 79, 103.

7. ZÁVĚR

Lokalita Mikulov – Kamenné, která se nachází v nadmořské výšce 240-243 m na návrší ostrožního charakteru mírně se svažujícím k jihu, byla v pravěku osídlena především v eneolitu – kulturou s moravskou malovanou keramikou a bádenskou kulturou - a starší době bronzové – únětickou a věteřovskou kulturou. Není ovšem vyloučeno i starší osídlení z doby kultury s lineární keramikou, které však připadá pouze několik nalezených keramických fragmentů. Díky výhodné poloze pro zemědělství se dá předpokládat, že bylo hlavním způsobem obživy během celého období osídlení. To naznačují i nalezené obiloviny (pšenice jednozrnka a dvouzrnka). Podle analýzy makrozbytků lze předpokládat i úpravu krajiny člověkem. Z malého množství určovaných zvířecích kostí je možné poukázat na chov domácích zvířat.

Z doby kultury s moravskou malovanou keramikou, kterou lze podle keramického materiálu zařadit do II. stupně – konkrétně IIb a IIc, pochází několik sídlištních objektů, jedná se o větší hliníky či soujámí, které jsou rozmístěné v severní části lokality. Bádenská kultura, která je naopak zastoupena nepříliš velkými objekty kruhového půdorysu, je zaznamenána hlavně na severozápadě lokality. Dalo by se ji snad zařadit do mladšího - klasického stupně, což odpovídá i nálezům na Břeclavsku, které jsou do klasického stupně datovány.

Převažují objekty datované do obou kultur starší doby bronzové s tím, že únětické jich je přiřazeno o něco více. Kromě sídlištních objektů, jsou do této doby datované nadzemní stavby a hrobové jámy. Kvůli nedostatku prokazatelného materiálu (resp. žádného) se k dataci těchto hrobových jam (ale i nadzemních staveb) lze pouze přiklonit, napovídaly by tomu ovšem obecné znalosti a také nálezová situace a stratigrafie na lokalitě. Pohřby na sídlišti se vyskytují i v sídlištních jamách. Některé jsou datovány do únětické kultury, jiné do věteřovské. Výsledky antropologického materiálu přisuzují ostatky především dospělým jedincům ve věku 30-50 let. V hrobu 92 byl pak pochován nedospělý jedinec. Pokud bychom hovořili o zařazení únětické kultury, jedná se pravděpodobně o starší období, možná převažující až do klasického stupně. Věteřovská kultura by pak také mohla patřit

spíše do staršího stupně, do kterého je možné zařadit většinu zkoumaných nálezů. Obě tvrzení relativního datování se opírají o zařazení keramického materiálu.

Na lokalitě bohužel postrádáme jakékoli doklady zpracování kovu. Stejně tak se zde v podstatě nevyskytují, resp. nebyly zdokumentovány žádné kostěné či parohové nástroje. Doklady textilní výroby nejsou příliš zřetelné, ale naznačuje ji nález keramického přeslenu, případně keramických koleček, které mohly plnit podobný účel.

Lokalita Mikulov – Kamenné jako polykulturní naleziště jen dokládá v podstatě nepřetržité osídlení na katastru Mikulov. S materiálem zde nalezeným by se dalo jistě ještě pracovat – při nejmenším vytvořit keramické kódy k jednotlivým kulturám, což není součástí této práce.

8. RESUMÉ

Mikulov - Kamenné is situated in Břeclavsko, South Moravia and lies on a small hill 240-243 metres above sea level which is sloping down towards the South. There is almost continual settlement in Mikulov during prehistory which started already in paleolithic period and continued to the Middle Ages and nowadays.

The archeological excavation was conducted by J. Peška in 1988 because of building vineyards which destroyed some archeological objects. There were 4 main cultures discovered in Mikulov – Kamenné – lengyel, baden culture, úněťice and věteřov cultures. Most of the objects were dated in Early Bronze Age. From this time there are also finds of 3 buildings and 2 graves. Ceramic products were mostly found in this locality, the typical shapes were drawn and filed into the database. Besides ceramics there were stone industry, carbons from trees and remains of flowers, human and animal bones found which were analyzed. The results from them are also one part of this work.

According to location and artefacts and ecofacts from the locality it is possible to say that it was good place for agriculture. Unfortunately we can not say anything about burial (just two graves from Old Bronze Age) and work with metals or other materials because of no evidences for it.

9. SEZNAM LITERATURY

- Bém, M.** 2005: Pravěké stavby na lokalitě Horní lán v Olomouci-Slavoníně. Ročenka 2004 AC Olomouc, 126-172.
- Benkovsky-Pivovarová, Z.** 2006: Zur Absenz der Gräber der Věteřov-Kultur in Mähren. Pravěk NŘ 15/2005, 255-262.
- Berkovec, T. – Peška, J.** 2005: Starobronzové sídliště a pohřebiště v Hulíně – U Isidorka. Ročenka 2004 AC Olomouc, Olomouc.
- Čižmář, Z.** 2001: Mikulov (okr. Břeclav). PV 42/2000, 164.
- Čižmář, M.** 2006: Sídlíštní objekty s lidskými pohřby únětické kultury z Vážan nad Litavou. Pravěk NŘ 15/2005, 233-247.
- Demek, J. – Novák, V. a kol.** 1992: Neživá příroda. Vlastivěda moravská země a lid, svazek 1. Brno.
- Dobisíková, M.** 2009: Mikulov – Kamenné. Antropologický posudek. Praha.
- Geislerová, K. – Rakovský, I.** 1987: Břeclavsko v mladší době kamenné. Mikulov.
- Jiráň, L. (ed.)** 2008: Archeologie pravěkých Čech 5. Doba bronzová. Praha.
- Kalábek, M.** 2008: Předběžné poznámky k neolitické a časně eneolitické fázi osídlení lokality Hulín – Pravčice 2 „Višňovce“. Ročenka 2007 AC Olomouc, 40-48.
- Kalábek, M. – Kalábková, P. – Kočár, P. – Kočárová, R.** 2010: Největší lengyelská stavba z Hulína – Pravčic 2 (struktura 45). Ročenka 2009 AC Olomouc, 42-58).
- Kalábková, P.** 2008: Charakteristika osídlení lengyelské kultury v regionu Uničovska. Pravěk NŘ 17/2007, 41-71.
- Kalábková, P.** 2009: Lengyelské osídlení střední Moravy I-III. díl. Disertační práce. Olomouc.

- Kočár, P. – Kočárová, R.** 2007: Mikulov „Kamenné“. Nálezová zpráva o archeobotanické analýze. č. analýzy 69/09.
- Kordiovský, E. – Danihelka, J.** 1999: Brána do kraje. Průvodce obcemi okresu Břeclav. Mikulov.
- Koštuřík, P. – Stuchlíková, J. – Stuchlík, S.** 1983: Mikulov Turolď – archeologické nálezy. Mikulov.
- Kubín, P.** 2005: Mikulov (okr. Břeclav). PV 46, 292-295.
- Kubín, P.** 2006: Mikulov (okr. Břeclav). PV 47, 145.
- Kuchařík, M.** 2003: K věteřovskému osídlení střední Moravy, dipl. práce, Praha.
- Laštík, L.** 2009: Starobronzové sídliště věteřovské kultury z lokality Sedlec – Koldberky, bakalářská práce. Olomouc.
- Ludikovský, K.** 1960: Pozdnělaténský kostrový hrob v Mikulově. PV 1959, 77.
- Neustupný, E. – Zápotočský, M.:** Bádenská kultura ve středním eneolitu. In: Archeologie pravěkých Čech 4 – Eneolit. Praha, 89-95.
- Nekvasil, J.** 1960: Nové nálezy z germánského sídliště u Mikulova. PV 1959, 170.
- Němejcová – Pavúková, V.** 1981: Náčrt periodizácie badenskej kultúry a jej chronologických vzťahov k juhovýchodnej Európe. SIA XXXIX-2, 262-292.
- Nevizánsky, G.** 2001: Delené misy badenskej kultúry. In: Pravěk. Supplementum 8. Brno, 311-324.
- Novotný, B.** 1962: Středověký výzkum v Mikulově. PV 1961, 97-98.
- Ondráček, J. – Stuchlíková, J.** 1982: Věteřovské osídlení v Budkovicích. Brno.
- Ondráček, J. – Stuchlíková, J.** 1988: Sídlíště v Budkovicích a jeho postavení v rámci věteřovské skupiny. PA LXXIX, 5-37.
- Opravil, E.** 1991: Zpráva o určení zuhelnatělého dřeva z lokality Mikulov – Kamenné. Opava.

Pavelčík, J. 1993: Lid s kanelovanou keramikou. In: Praveké dějiny Moravy. Brno 179-189.

Pavelčík, J. 1995: Keramika horizontu I z Hlinska u Lipníku nad Bečvou. Pravek NŘ 3, 79-141.

Pavelčík, J. 2001: Hlinsko. Hradisko lidu bádenské kultury. Archeologické památky střední Moravy 2, Olomouc.

Pavlů, I. (ed.) – Zápotocká, M. 2007: Zásah lengyelského kulturního okruhu, resp. kultury s moravskou malovanou keramikou, do Čech. In: Archeologie pravěkých Čech 3 – Neolit. Praha, 49-51.

Peška, J. 1991.: Starobronzová sídliště v trati Kamenné u Mikulova (okr. Břeclav). PV 1988, 22-24.

Peška, J. 1994: Frühbronzezeitliche Siedlungsstruktur in Mähren. Die Fragen der Bronzezeit. Archäologische Konferenz des Komitates Zala un Niederösterreichs III., Keszthely, 147-157.

Peška, J. 1995: Die Siedlungsstruktur der Aunjetitzer Kultur und der Věteřov-Gruppe im Bereich der Pollauer Berge (Pavlovské vrchy) in Südmähren. Mem. Museo Cin. St. Nat. Verona, Sez. Scienze Uomo 4, 193-201.

Peška, J. 2009: Protoúnětické pohřebiště z Pavlova. Olomouc.

Peška, J. – Klanicová, E. 1993a: Záchraná akce v Mikulově – Mušlově (okr. Břeclav). PV 1991, 55.

Peška, J. – Klanicová, E. 1993b: Nově objevené sídliště mladší doby bronzové v Mikulově (okr. Břeclav), 57.

Peška, J. – Klanicová, E. 1996: Věteřovské sídliště v Mikulově (okr. Břeclav). PV 1992, 49.

Peška, J. – Rakovský, I. 1990: Břeclavsko v pozdní době kamenné. Mikulov.

Peškař, I. 1960: Žárový hrob ze starší doby římské u Mikulova. PV 1959, 167.

- Peškař, I.** 1958: Další hrob na pohřebišti z doby římské u Mikulova. PV 1957, 109.
- Podborský, V. a kol.** 1977: Numerický kód moravské malované keramiky. Problémy deskripce v archeologii. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.
- Podborský, V.** 1993a: Lid s moravskou malovanou keramikou. In: Pravěké dějiny Moravy. Brno, 108-144.
- Podborský, V.** 1993b: Jordanovská skupina. In: Pravěké dějiny Moravy. Brno, 158-161.
- Procházková, P.** 1995: Sídliště lidu s moravskou malovanou keramikou u Mušova. Pravěk NŘ 3, 5-18.
- Procházková, P.** 1999: Návrh databáze eneolitické keramiky. In: Kuzma, J. (ed.): Otázky neolitu a eneolitu našich krajín. Nitra, 183-195.
- Přichystal, A.** 1993: Mikulov – Kamenné – obj. 18. Brno.
- Přichystal, A.** 1997: Mikulov – Kamenné. Zpráva o určení kamenné industrie. Brno.
- Říhový, J.** 1980: Povrchový sběr na velatickém sídlišti v Mikulově (okr. Břeclav). PV 1977, 40.
- Smejtek, L.** 2001: Únětické pohřebiště a sídliště v Kněževsi u Prahy. Archeologie ve středních Čechách 5, 209-278.
- Stuchlík, S.** 1972: Moravská únětická sídliště, rkp. dizertační práce. Brno.
- Stuchlík, S.** 1993: Únětická kultura. In: Pravěké dějiny Moravy. Brno, 238-257.
- Stuchlík, S.** 2000: Nadzemní kúlové stavby ze starší doby bronzové na Moravě. Pravěk NŘ 10, 219-249.
- Stuchlíková, J.** 1984: Problematika vzniku a vývoje věteřovské skupiny na Moravě, rkp. kand. práce. Brno.
- Stuchlíková, J.** 1993: Věteřovská skupina. In: Pravěké dějiny Moravy. Brno, 262-272.

Stuchlíková, J. 1996: Die Bauten des Megaron Typus in Mähren. SPFFBU M1, 47-56.

Svoboda, J. 1971: Mikulov (okr. Břeclav). PV 1970, 197-198.

Šedo, O. 2001: Mikulov (okr. Břeclav). PV 42/2000, 218.

Škrdla, P. – Pich, M. 1996: Nález mladopaleolitického artefaktu u osady na Mušlově (k.o. Mikulov, okr. Břeclav). PV 1992, 43.

Šmíd, M. 2008: Příspěvek k poznání vývoje kultury s kanelovanou keramikou na střední Moravě. Pravěk NŘ 17/2007, 89-119.

Šmerda, J. 2009: Nálezy lidských pozůstatků na sídlištích únětické kultury v Dambořicích a Žarošicích. Pravěk NŘ 18/2008, 199-240.

Tihelka, K. 1960: Moravský věteřovský typ. PA LI/1, 27-135.

Unger, J. 1971a: Objev vyloupeného kostrového hrobu únětické kultury v Mikulově. PV 1970, 24.

Unger, J. 1971b: Porušený hrob z doby bronzové u Mikulova. PV 1970, 24.

Unger, J. 1972: Nové nálezy v písčinně pod Mušlovem u Mikulova (okr. Břeclav). PV 1971, 80.

Vitula, P. 1999: Mikulov (okr. Břeclav). PV 39/1995-1996, 428.

<http://www.mikulov.cz> (cit. 3. 11. 2010)

<http://www.npu.cz/pp/pridruz/sas> (cit. 4. 11. 2010)

SEZNAM ZKRATEK

AC Olomouc – Archeologické centrum Olomouc

PA – Památky archeologické

Pravěk NŘ – Pravěk Nová řada

PV – Přehled výzkumů

SIA – Slovenská archeológia

SPFFBU – Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity

10. PŘÍLOHA

10. 1 INTERDISCIPLINÁRNÍ ANALÝZY

10. 1. 1 Mikulov – Kamenné. Antropologický posudek

10. 1. 2 Mikulov „Kamenné“. Nálezová zpráva o archeobotanické analýze

10. 1. 3 Mikulov – Kamenné. Zpráva o určení kamenné industrie

10. 1. 4 Zpráva o určení zuhelnatělého dřeva z lokality Mikulov – Kamenné,
1988

10. 1. 5 Mikulov – kamenné. Obj. 18

10. 2 STÁTNÍ ARCHEOLOGICKÝ SEZNAM ČR – VÝPIS Z DATABÁZE

10. 3 KRESEBNÁ DOKUMENTACE

10. 4 FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE

10. 5 DATABÁZE TYPICKÝCH STŘEPŮ

10. 1 INTERDISCIPLINÁRNÍ ANALÝZY

10. 1. 1 MIKULOV - Kamenné

Antropologický posudek

V roce 1988 byly do antropologického oddělení Národního muzea předány kosterní pozůstatky z Mikulova, lokalita Kamenné, které byly archeologicky datované do starší doby bronzové. Kostí byly umyty, pokud to bylo možné, zrekonstruovány, odborně zpracovány a uloženy do depozitáře oddělení pod číslem P7p 11/88.

Objekt 33

Lebka: Středně robustní lebka s plochou glabelou a nadobočními oblouky, dobře vyvinutými čelními hrboly, ostrým horním okrajem očníce, středně vysokou lícni kostí a středně robustním jařmovým obloukem, slabě vyvinutou linií nad bradavčítým výběžkem, který však chybí, a s pouze naznačeným zevním týlním hrbolem. Lebeční švy jsou na obou deskách volné. Dolní čelist se nezachovala, takže chrup jsme hodnotili jen v horní čelisti, kde byl středně až silně opotřebený, s kazem na první levé stoličce (26). Zaznamenali jsme některé epigenetické znaky, jako naznačený torus maxilaris na patrovém výběžku horní čelisti a vsuté kůstky v oblasti obou pterionů a lambdy.

Postkranální skelet: Nalezli jsme pouze dvě pravá a dvě levá žebra, všechna bez sternálních konců, jiné kosti postkranálního skeletu se nedochovaly.

Pohlaví jsme určovali na základě morfologických znaků lebky, při odhadu věku jsme se přiklonili k odhadu podle opotřebení chrupu. Lebeční švy byly sice na obou deskách otevřené, ale jejich uzavírání může mít s věkem komplikovaný vztah.

délka lebky (g-op)	178	délka obličeje (ba-pr)	96
délka baze (n-ba)	100	šířka horního obličeje (fmt-fmt)	104
šířka lebky (eu-eu)	139	biorbitální šířka (fmo-fmo)	94
min.š.čela (ft-ft)	94	zygomatická šířka (zy-zy)	126
max.š.čela (co-co)	120	šířka středního obličeje (zm-zm)	89
biaurikulární šířka (au-au)	100	výška horního obličeje (n-pr)	74
biasteriální šířka (ast-ast)	99	interorbitální šířka (mf-mf)	19
výška lebky (ba-b)	137	šířka orbity (mf-ek)	38
nadušní výška (po-po)	113	výška orbity	32
obvod lebky (g-op)	497	šířka nosu	24

příčný oblouk (po-po)	325	výška nosu	52
podélný oblouk (n-o)	364	I 1 DŠI	78,09
čelní oblouk (n-b)	127	I 2 DVI	76,97
temenní oblouk (b-l)	135	I 3 ŠVI	98,56
týlní oblouk (l-o)	102	I 13 frontoparietální index	67,63
čelní tětíva (n-b)	113	I 39 index horního obličeje	58,73
temenní tětíva (b-l)	120	I 42 index očníce	84,21
týlní tětíva (l-o)	96	I 48 index nosu	46,15

žena ?, adultus-maturus (30-50 let), střední, L++, P(+)

Objekt 79

Lebka: Nalezena část spíše robustní dolní čelisti s hranatým obrysem a evertovanými úhly. Lůžka byla všechna otevřená, zuby většinou ztraceny postmortálně, přítomny byly pouze levá první stolička (36) a dvě pravé stoličky (46,47) se středním opotřebením.

Pro pohlavní diagnózu bylo málo podkladů, ale předpokládali bychom spíše muže než ženu, věk byl odhadován z opotřebením zubů.

Příměs: zvířecí kosti.

?(muž), adultus-maturus (35-50 let), robustní, L+, P0

Objekt 81

Z pohřbu se zachovaly jen zlomky robustních kostí. Rozeznali jsme fragmenty dolní čelisti s přítomnými třenovými zuby a stoličkami vlevo (34,34,36,37,38), vpravo se špičákem až druhou stoličkou (43,44,45,46,47); zuby jsou středně opotřebené. Dále byl nalezen zlomek holenní kosti a zlomek loďkovité kosti.

Pro určení pohlaví jsme nenalezli dostatek podkladů, ale můžeme říci, že robustní kosti nacházíme častěji u mužů než u žen; věk jsme odhadovali z opotřebením chrupu.

?(muž ??), adultus-maturus (35-50 let), robustní, L+, P+

Hrob č. 92

Lebka: Z lebky se zachovalo velké množství zlomků, zrekonstruovat ji však nebylo možné. Bylo však patrné, že lebka měla švy otevřené na obou deskách, zachovanou štěrbinu mezi kostí týlní a klínovou, dokončený vývoj tympanické krajiny. Chrup byl minimálně opotřebován, chyběly dolní třetí stoličky (38,48), které buď nebyly prořezány, nebo nebyly založeny.

Postkraniální skelet:

Osový skelet byl, alespoň ve zlomcích, zachován. Hrudní kost byla tvořena nesrostlými sternebrae, žebra neměla přirostlé hlavičky, obratlová těla již byla spojená s oblouky, apofyzární prstence však vytvořeny nebyly; křížovou kost představovaly volné obratle.

Horní končetiny neměly přirostlé epifýzy ani apofýzy.

Dolní končetiny neměly také dokončený vývoj. Pánev byla tvořena jednotlivými segmenty, epifýzy ani apofýzy nebyly přirostlé. Dlouhé kosti končetin byly poškozené, nebylo možné je změřit.

Pohlavní diagnózu jsme neurčovali, protože u nedospělých osob nejsou znaky spojované s určitým pohlavím ještě vyvinuty, věk jsme odhadovali z maturace kostry, opotřebení zubů a délky dlouhých kostí.

	vpravo	vlevo
délka pažní kosti	264	267
délka vřetenní kosti	199	198
délka loketní kosti	226	

?, juvenis (15-19 let), L+, P++

V Praze dne 18.12.2009

RNDr. Miluše Dobisíková

10. 1. 2 MIKULOV „KAMENNÉ“

NÁLEZOVÁ ZPRÁVA O ARCHEOBOTANICKÉ ANALÝZE

Mgr. Romana Kočárová

Mgr. Petr Kočár

20. 12. 2007

Evidenční list

Katastrální území:	Mikulov
Okres:	Břeclav
Kraj:	Jihomoravský
Název akce:	Mikulov „kamenné“
Nadmořská výška:	m n. m.
Datace: bronzová)	k. Unětická (starší doba
Areál:	
Aktivity:	
Zhotovitel (oprávněná organizace):	
Doba výzkumu (terénní část):	1988
Archeologický výzkum:	
Uložení nálezové zprávy:	
Uložení archeologických nálezů:	
Makrozbytková analýza:	Mgr. Petr Kočár
Xylotomární analýza:	Mgr. Romana Kočárová

Úvod a metodika

K archeobotanickým analýzám bylo předáno 9 vzorků z výplní 8 zahloubených objektů z lokality Mikulov kamenné. Objem vzorků činil 1 litr/vzorek, celkem bylo tedy proplaveno 9 litrů sedimentu.

Byla použita flotační metoda separace zbytků rostlin ze suchých archeologických situací - (Jones 1991, Van der Veen 1984). K zachycení plovoucí frakce byla použita soustava sít o průměru ok 2 a 0,25 mm. Plovoucí frakce (flot) byla vysušena při pokojové teplotě.

Makrozbytková analýza

Zbytky rostlin (zejména semena a plody) byly vybrány a tříděny pod stereoskopickým mikroskopem. Vzorky byly přebrány v celém odebraném objemu. Paleobotanický materiál byl determinován za použití srovnávací sbírky diaspor rostlin Kar FF ZČU Plzeň. Pro determinaci byla dále použita základní literatura k určování rostlinných makrozbytků (Jacomet 2006).

Xylotomární analýza

Uhlíky byly analyzovány pomocí světelného mikroskopu, který je upraven pro pozorování v dopadajícím světle. Po provedení čerstvých lomných ploch (transverzální, radiální a tangenciální zlom) byly uhlíky přímo prohlíženy při zvětšení 50x, 100x a 200x. Zaznamenány byly počty zlomků uhlíků ve zpracovávaných vzorcích a jejich hmotnosti. Hmotnost byla stanovena pomocí standardních laboratorních vah s přesností vážení na 0,0001 g. Pro determinaci byla dále použita literatura k určování dřeva a uhlíků (Schweingruber 1978) a internetový klíč k určování dřeva a uhlíků středoevropských dřevin (Schoch a kol. 2004). <http://www.woodanatomy.ch>

Popis archeobotanicky pozitivních vzorků:

Objekt č. 13

Sídlíštní jáma únětické kultury, zásyp šedý popelovitý, obsahovala keramiku, zvířecí kosti, mazanici a štípanou industrii.

Objekt č. 63

Zásobní jáma únětické kultury, zásyp tmavohnědý, místy šedý popelovitý, obsahovala keramiku, zvířecí kosti a škeble.

Objekt č. 79

Zásobní jáma únětické kultury, zásyp tmavě hnědý popelovitý, obsahovala keramiku, zvířecí kost, lastury a štípanou industrii.

Výsledky

Vzorky z obj. 18, 20 (2x), 61, 72 a 103 byly negativní (neobsahovaly žádné identifikovatelné rostlinné zbytky).

Celkem bylo determinováno 13 ks rostlinných makrozbytků a 32 fragmentů uhlíků (0,1g). Výsledky archeobotanické analýzy jsou uvedeny v Tab. 1. Výsledky analýzy uhlíků v tabulkách 2 (početní zastoupení) a 3 (hmotnost).

Tab. 1 Mikulov, výsledky archeobotanické makrozbytkové analýzy.

	Cerealialia	Triticum dicoccon	Triticum monococcum	Triticum sp.	Polygonum aviculare	
	obilniny	pšenice dvouzrnka	pšenice jednozrnka	pšenice	rdesno ptačí	Celkem
	zl					
objekt						
13	8					8
63		2	1	1	1	5
Celkem	8	2	1	1	1	13

Archeobotanická makrozbytková analýza potvrdila přítomnost běžných archaických pšenic zemědělského pravěku – pšenice dvouzrnka a pšenice jednozrnky. Zaznamenán byl také indikátor zhutněných půd – rdesno ptačí. tento plevelný druh se vyskytuje na sešlapávaných místech v polích a rumišťích např. v komunikacích apod.

Tab. 2 Mikulov, výsledky analýzy uhlíků, počty fragmentů.

	cf. Cornus	Pomoideae	Quercus	cf. Quercus	Indeterminata	
	svída/dřín	jabloňovité	dub	dub ?	listnáč	Celkem
objekt						
13			3	5	6	14
63	1	2	1		11	15
79			2		1	3
Celkem	1	2	6	5	18	32

Tab. 3 Mikulov, výsledky analýzy uhlíků, hmotnost fragmentů (g).

	cf. Cornus	Pomoideae	Quercus	cf. Quercus	Indeterminata	
	svída/dřín	jabloňovité	dub	dub ?	listnáč	Celkem
objekt						
13			0,0038	0,004	0,0165	0,0243
63	0,0032	0,0207	0,0044		0,0418	0,0701
79			0,0019		0,0009	0,0028
Celkem	0,0032	0,0207	0,0101	0,004	0,0592	0,0972

Analýzou uhlíků byl zjištěn dub, svída/dřín a jabloňovité (taxon obsahující rody jabloň, hrušeň, skalník a jeřáb). V okolí zkoumané lokality lze tedy rekonstruovat doubravu pravděpodobně prosvětlenou činností člověka (těžba dřeva, sběr letniny, lesní pastva...) s výskytem svídy či dřínu v keřovém patře a přítomnosti světlomilných druhů dřevim (jabloňovité) v keřovém či stromovém patře.

Závěr

Přestože k archeobotanické anlyze nebilo dostatečné množství odebraného sedimentu byly potvrzeny dva pěstované druhy obilnin (pšenice dvouzrnka, pšenice jednozrnka) a jeden planý druh indikující rumištní či segetální stanoviště (rdesno ptačí).

Analýza uhlíků potvrdila existenci člověkem ovlivněných světlomilných doubrav s dubem, svídou či dřínem a nějakým rodem dřevin z taxonu jabloňovité (jabloň lesní, hrušeň polnička, skalník či jeřáby).

Literatura

Jacomet, S. 2006: Identification of cereal remains from archaeological sites (2nd edition). Archeobotany lab IPAS, Basel University.

Schweingruber, F.H. 1978: Mikroskopische Holzanatomie. Kommissionsverlag Zürcher, Zug.

Schoch, W. – Heller, I. – Schweingruber, F. H. – Kienast, F.: Wood anatomy of central European Species. Online version: www.woodanatomy.ch

10. 1. 3 Mikulov „Kamenné“. Zpráva o určení kamenné industrie

objekt	předmět	určení	MS	datace
11	hrudka žlutého barviva 6 x 6 x 3 cm	jarosit		st.d.bronz.
13	čepel	KL1		
13	ústěp	KL1		únětická kultura
14	pseudoartefakt?	tmavý vápenec s bílými žilkami		únětická kultura
14	čepel	KL1-2		únětická kultura
14	zlomek ploché sekerky	zelená břidlice	3,2-4,2	únětická kultura
18	ústěp	KL1		únětická kultura
	ústěp	KL1		únětická kultura
	ústěp	KL1		únětická kultura
34	korálek	bílý vápenec (mramor)		MMK
40	ústěp	KL2		MMK
povrch 40	zlomek ploché sekerky	zelená chloritická břidlice - aktinolit	7,83 - 7,92	MMK
44	čepelka	KL1		věteřovská skupina
46	ústěp	KL2		věteřovská skupina
48	široká čepel	KL1		únětická kultura
48	malá čepel	KL2		únětická kultura
48	část valounu	kvarcit - patrně západomoravského krystalinika		únětická kultura
54		křišťál se žlutými a červenými výkvěty na trhlinách		st.d.bronz.
69	zlomek	nažloutlý jurský vápenec		st.d.bronz.
76	část vrtaného BI	masivní hornina se všesměrnou texturou erlan??		
		osahuje opakní minerály a relikty zelených minerálů, jehla se otírá, na HCl vlastní hornina nereaguje (jen vápnité sintry)	2,8-3,0	st.d.bronz.
76	škrabadlo	KL1		st.d.bronz.
79	ústěp	KL1		únětická

				kultura
79	ústěp se zbytkem černého val. povrchu	KL1		únětická kultura
95	ŠI	KL1		báden
98	ŠI	KL1		báden
98	ŠI	KL1		báden
98	ŠI	KL1		báden
98	ŠI	KL2		báden
101	zlomek ploché sekerky	zelená chloritická břidlice - aktinolit s reliktami původní stavby tufu	7- 7,5	báden
	ŠI	KL2		báden
	ŠI	KL2		báden
102	část kopytovitého klínu	nepáskovaná zelená břidlice s temně namodralým odstínem	0,4- 0,6	báden
115	ústěp	KL1		věteřovsk á skupina
116	čepelka	KL2		věteřovsk á skupina
119	ústěp	KL2		únětická kultura
119	ŠI	KL1		únětická kultura
119	ŠI	KL1		únětická kultura
143	ústěp	KL1		věteřovsk á skupina
146	čepelka	KL1		věteřovsk á skupina
146	opotřebovaná srpová čepel s leskem	KL1		věteřovsk á skupina
146	čepel retušovaná po obvodě	KL1		věteřovsk á skupina
149	korálový váleček	bílý vápenec (mramor)		MMK
156	ústěp	KL1		věteřovsk á skupina
	ústěp	KL1		věteřovsk á skupina
		A. Přichystal, Brno, 7. 11. 1997		

10. 1. 4 ZPRÁVA O URČENÍ ZUHELNATĚLÉHO DŘEVA Z LOKALITY
MIKULOV – KAMENNÉ, 1988

10. 1. 5 MIKULOV – KAMENNÉ – OBJ. 18

Zpráva o určení zuhelnatělého dřeva z lokality
M i k u l o v - K a m e n n é, 1988

Objekt 138.

Carpinus betulus, habr obecný - 2 zl. zuhel. dřeva

V Opavě 14. 2. 1991

..... Emanuel Oprevil

RNDr. Emanuel Oprevil CSc.

Mikulov - Kamenné - obj. 18
Jedná se o velmi zajímavý příklad silicifikované frakce a to části stromu
mrtvého ostuhozce ze třídy Quercoides (st. lípy) (vzrostl 4, 5 m).
Na stromě se rozrostl, ve své stadiu se 18 km dlouhý strom,
kteří byli přirodiť stromy silicifikovanou kapalinou (kalcitová)
Tato je velmi neobvyklá situace silicifikovaného dřeva.
Na kmenových plochách kmenů stromů je dle toho pochopitelné
kmenové a pappovité uspořádání pletve. Podle určení P. Hlubkové
je možné jednat o rodu Apocynum sp. Pochopitelně stromy
včetně silicifikace jsou velmi pěkné a to zejména v Mikulově,
obecť by se měly objevit i v dalších lokalitách evropského
vážně nebo klenčnických stromů a rostlinných materiálů.

14. 2. 1991

A. Píňáček

10. 2 STÁTNÍ ARCHEOLOGICKÝ SEZNAM ČR – VÝPIS Z DATABÁZE

Státní archeologický seznam ČR - výpis z databáze přehled základních údajů

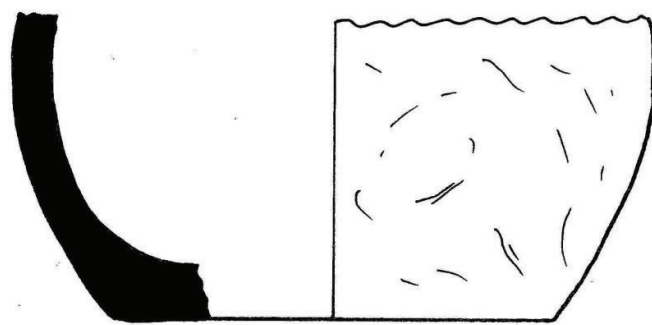
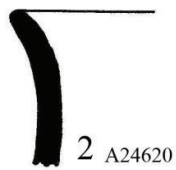
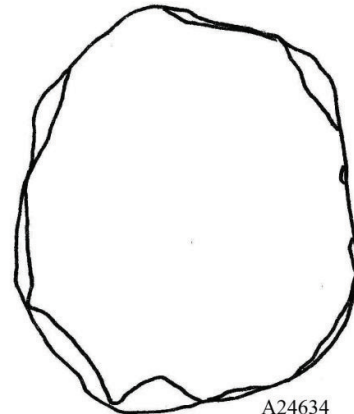
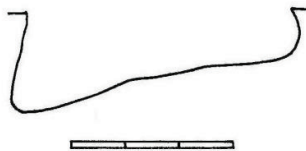
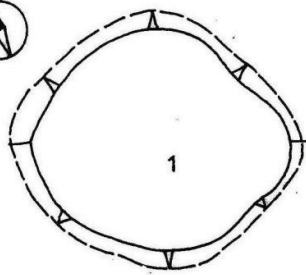
04.11.2010
20:43:05

Poř.č.SAS	Soubor	Název UAN	Kategorie UAN	Katastr, okres
34-14-05/1	MUBC98	Pod kožičí skálou	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/1	MUBC98	Šibeniční vrch, Galdenberg	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/10	MUBC98	Mikulov - kasárna	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/11	MUBC98	pod sv. Kopečkem, intravilán	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/12	MUBC98	Nad valtickou silnicí	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/13	MUBC00	Česká 3	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/14	BOAK03	židovský hřbitov	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/2	MUBC98	Pod strání	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/3	MUBC98	"Pod zámekem", ul. Piaristů, Horní nádražní ul.	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/4	MUBC98	ul. A. Muchy, přístavba polikliniky	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/5	MUBC98	Zámecký vrch	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/6	MUBC98	Turoid - jeskyně	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/7	MUBC98	Kamenné	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/8	MUBC98	Přikopy	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-14-10/9	MUBC98	Altenberg, U staré silnice	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-01/1	AUBO98	Ried Altenberg	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-01/2	AUBO98	U večeře Páně	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-06/1	MUBC98	U cihelny, U hrobu, (býv. Piskova cihelna)	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-06/2	MUBC98	Na rybníkách, Rybníky (býv. Czujanova pískovna)	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-06/3	MUBC98	Nad Valtickou silnicí (pův. Rybníky)	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-06/4	MUBC98	U vodárny,	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-06/5	MUBC98	Na Mušlově (Tirasovo pole, Tirasfeld)	I	Mikulov na Moravě, Břeclav
34-23-06/6	MUBC98	Vysoký roh, Serpentina (Lehmgrubenacker)	I	Mikulov na Moravě, Břeclav

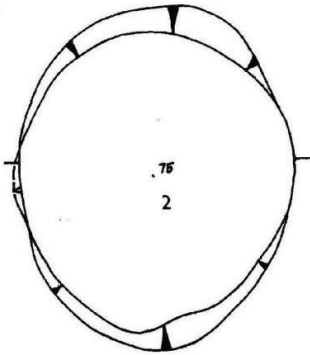
10. 3 KRESEBNÁ DOKUMENTACE

TABULKA 1

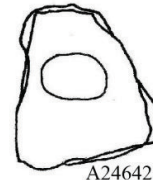
Obj. 1

Obj. 2

1

A24642

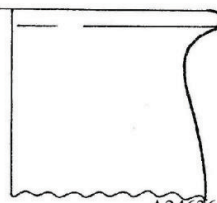

2

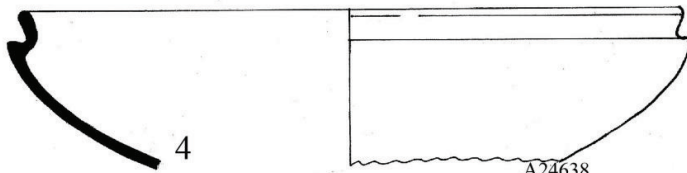
A24636b

3

A24636a

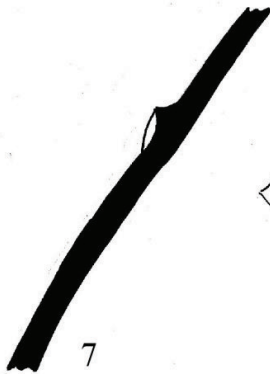
4

A24638

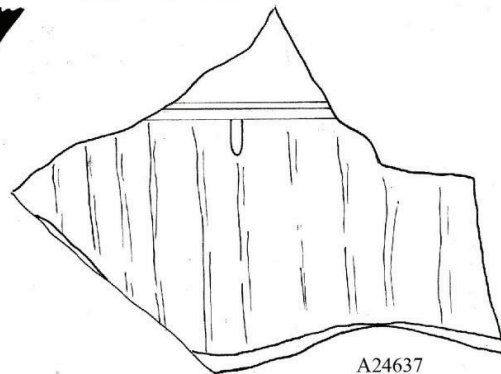

5

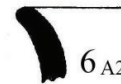
A24639

7

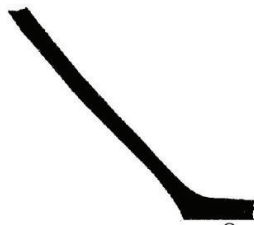

A24637

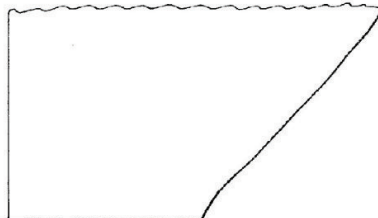
6

A24640

8

A24659

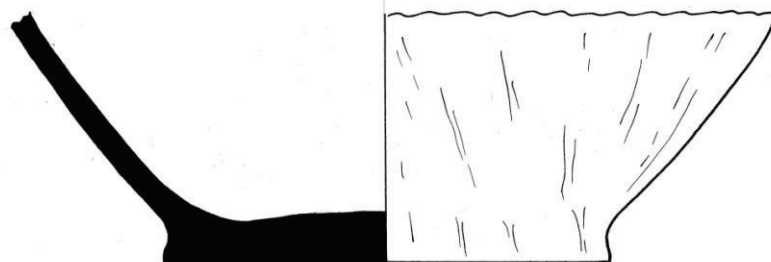
Obj. 2

1

A24635

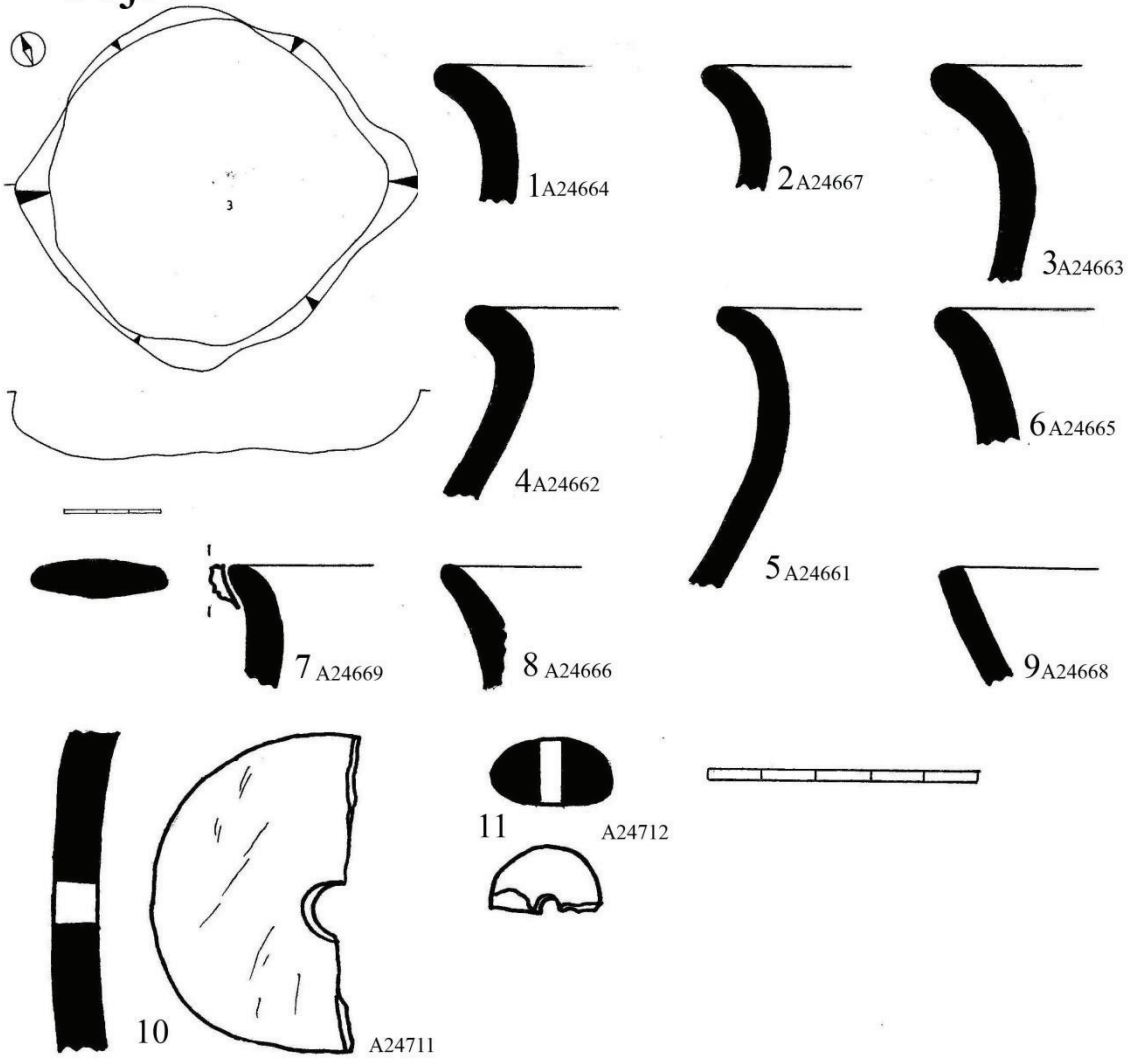

2

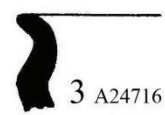
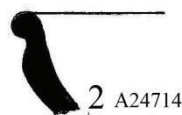
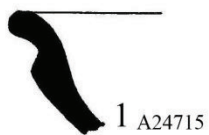
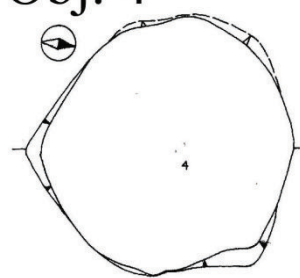
A24636

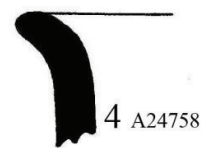
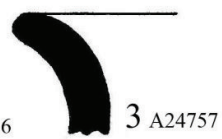
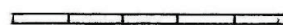
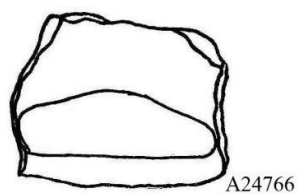
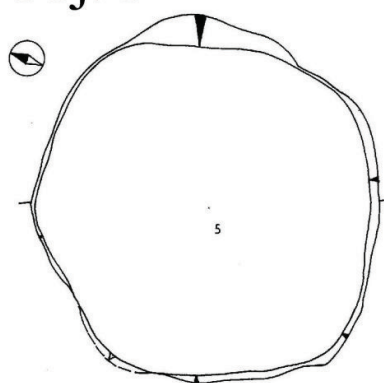
Obj. 3

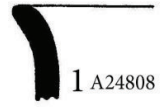
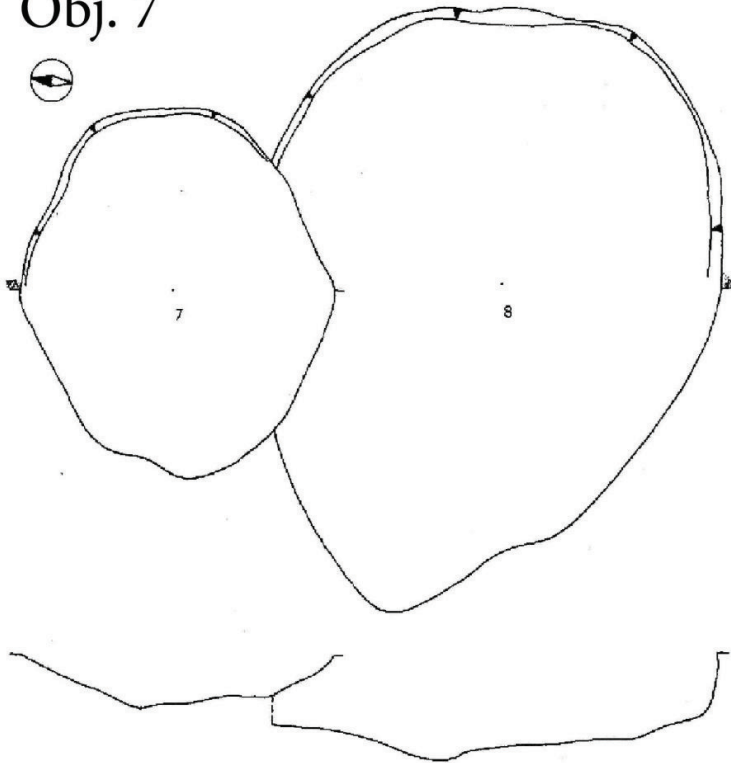
Obj. 4

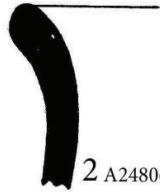
Obj. 5

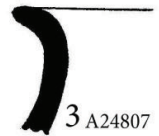
Obj. 7

1 A24808

2 A24806

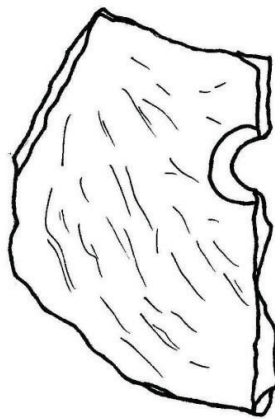
3 A24807

4 A24805

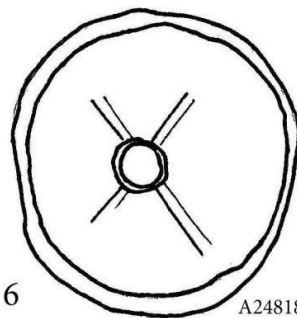
5

A24829

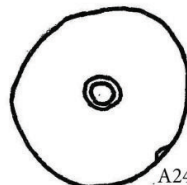
6

A24818

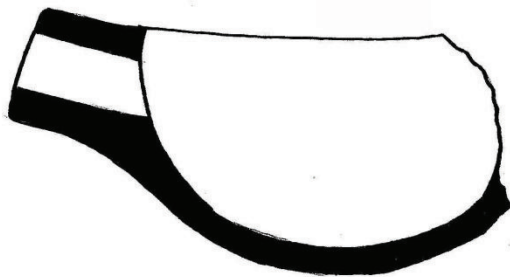
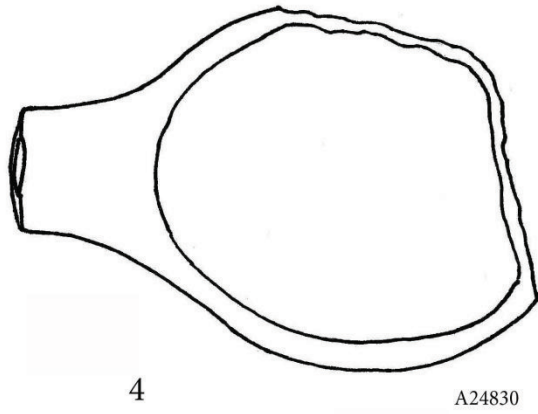
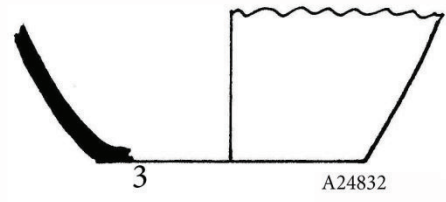
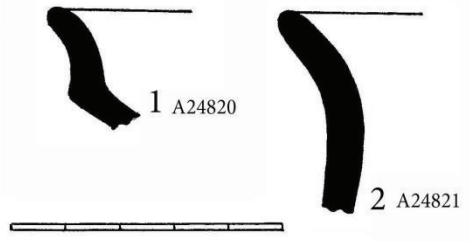
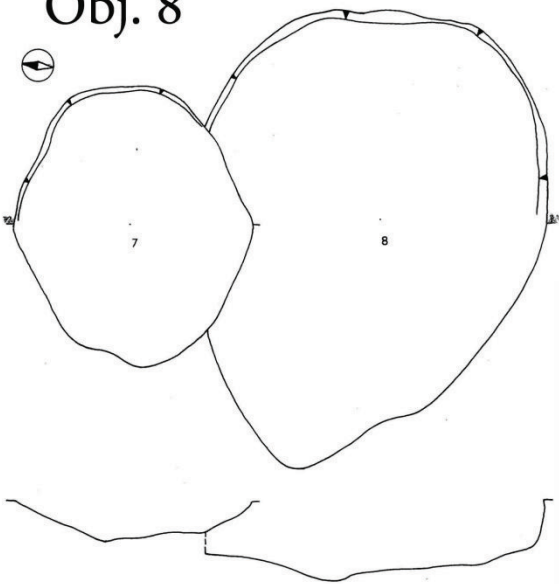

7

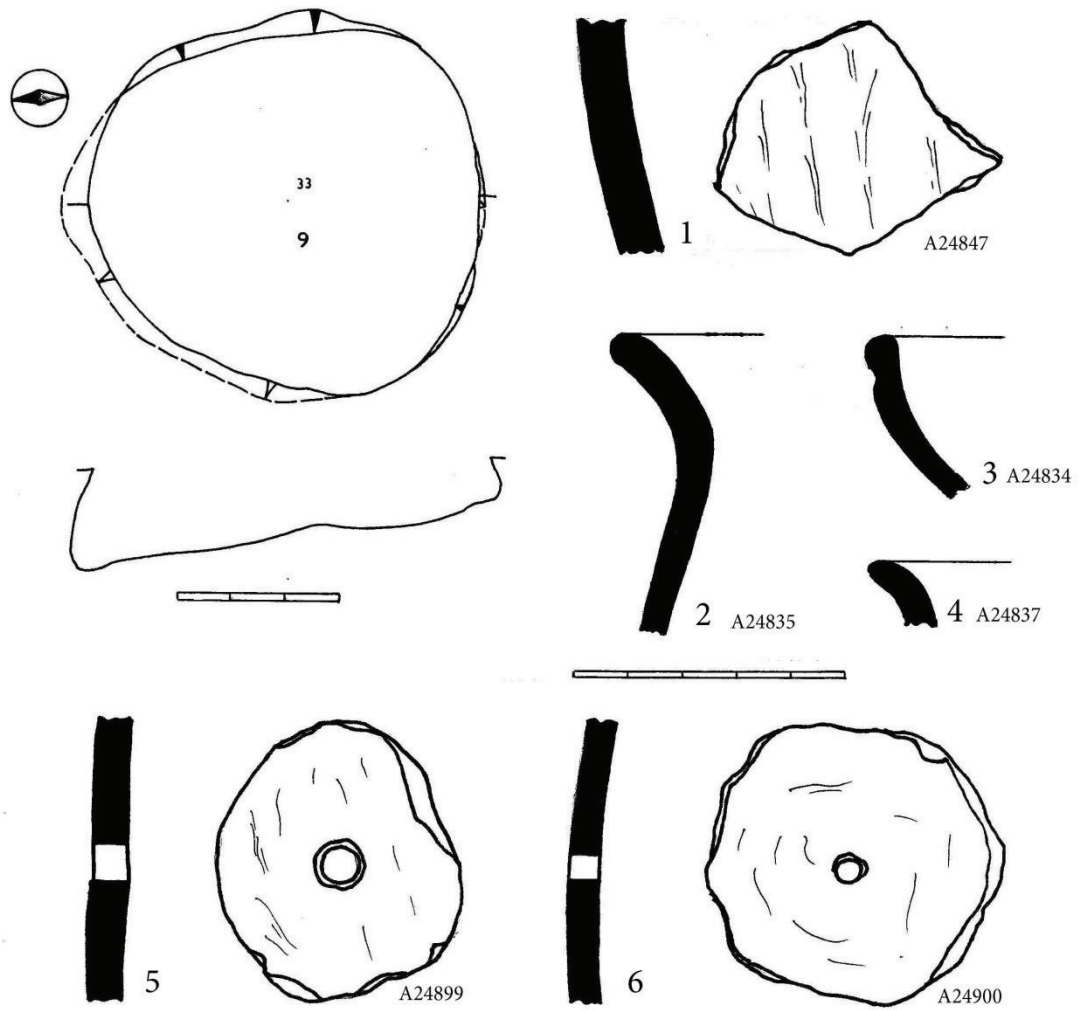

A24819

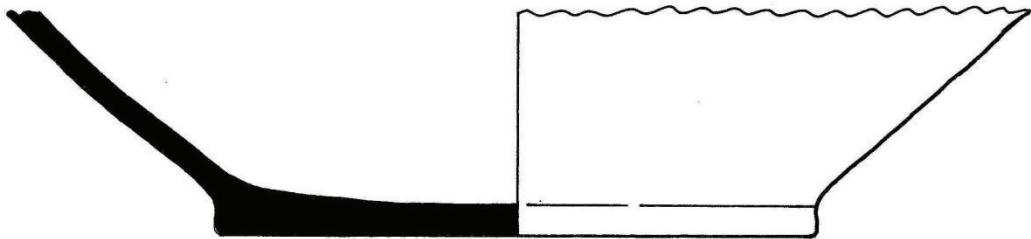
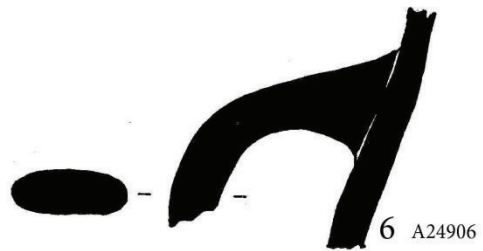
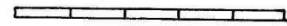
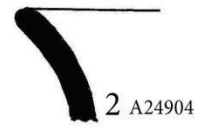
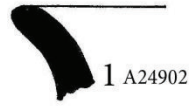
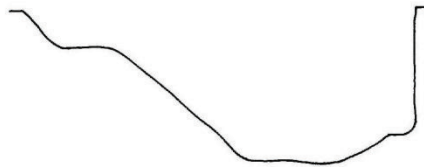
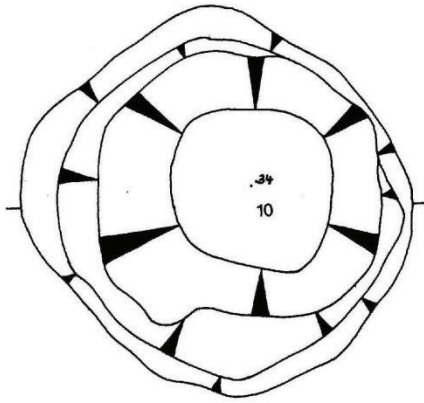
Obj. 8

Obj. 9

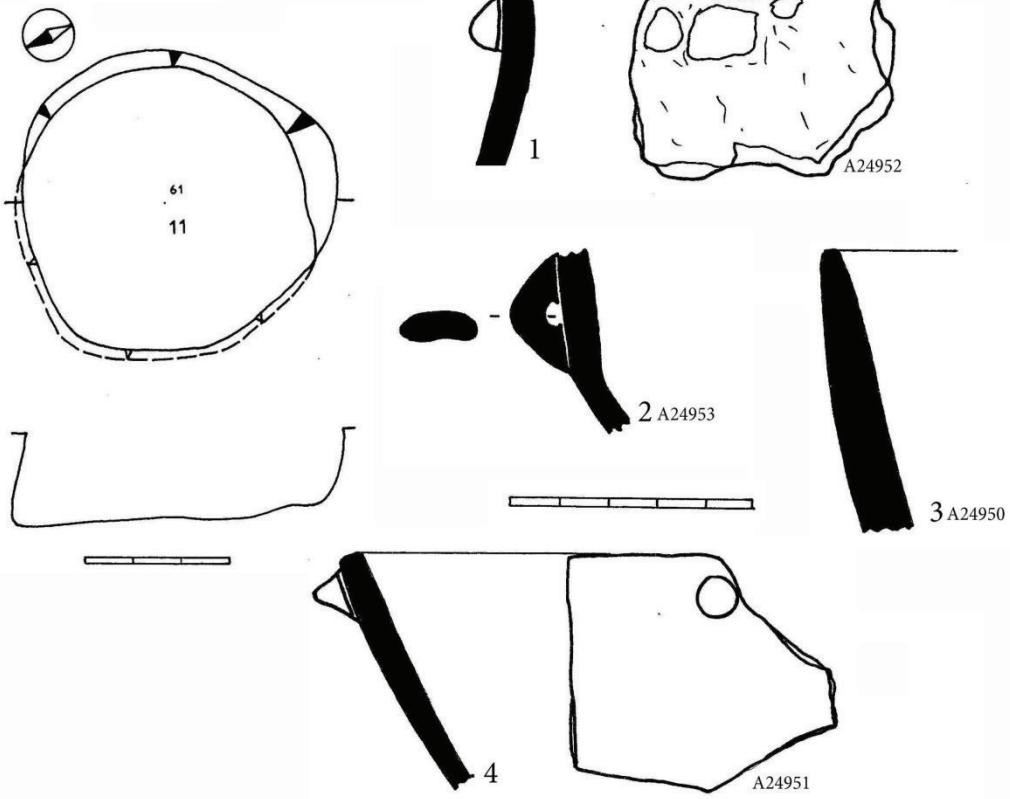
Obj. 10

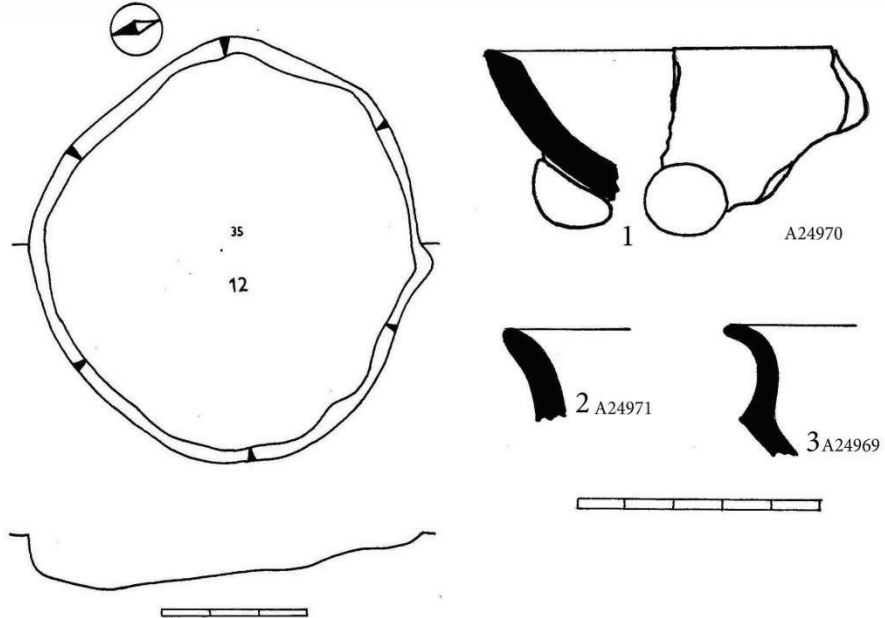
7

A24949

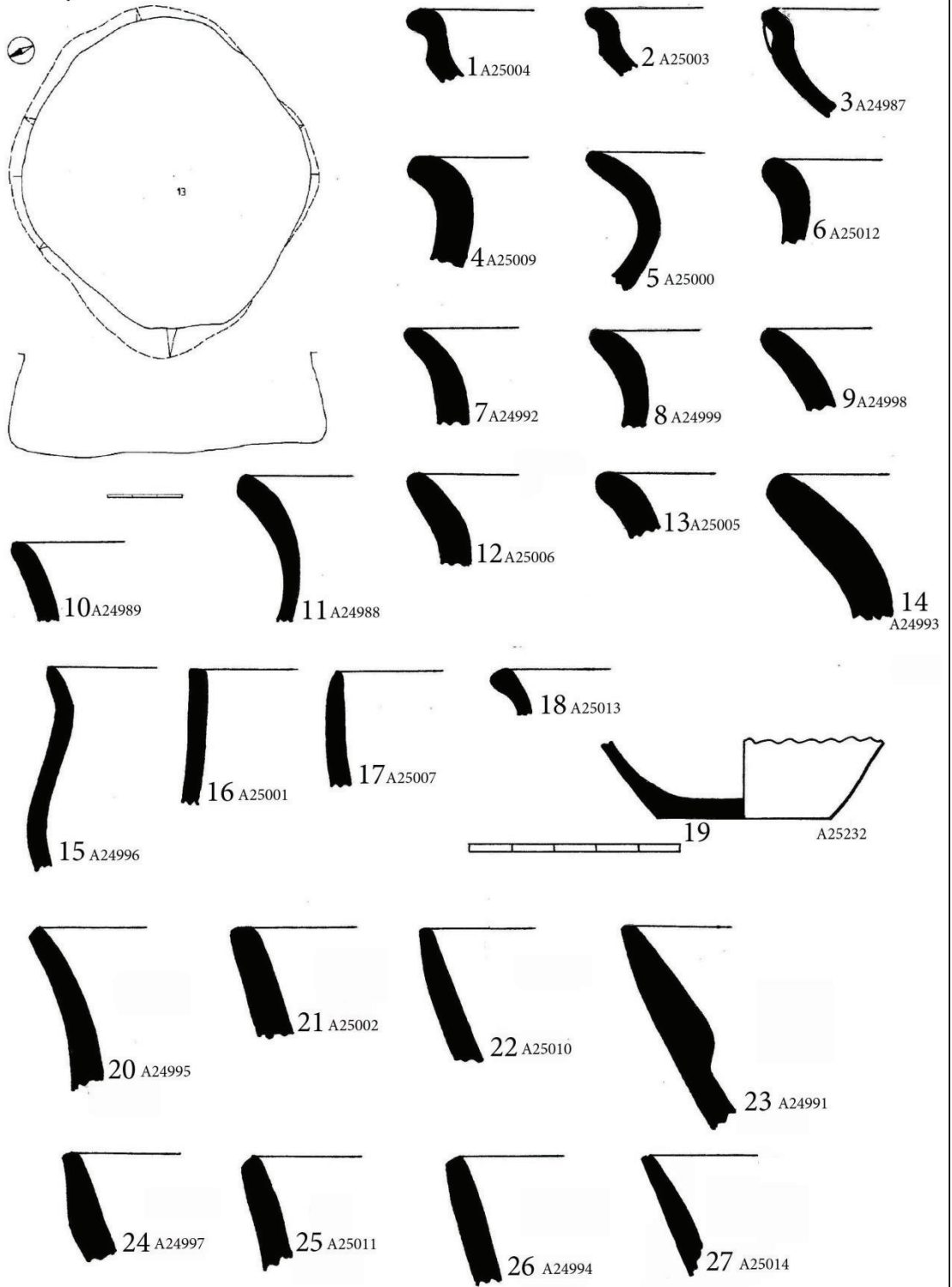
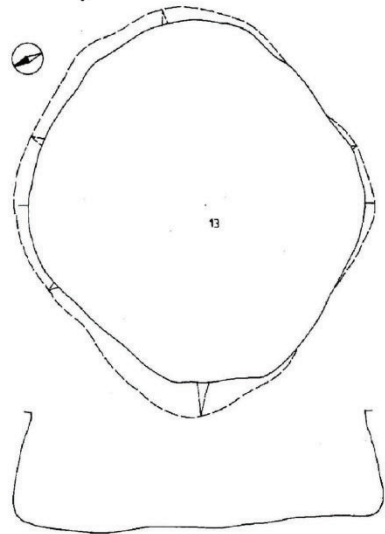
Obj. 11

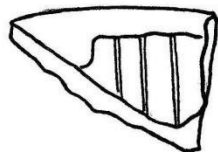
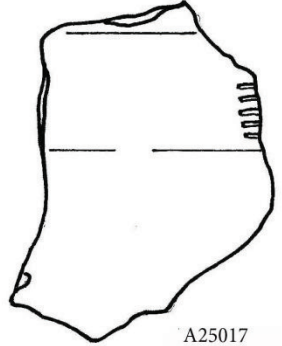
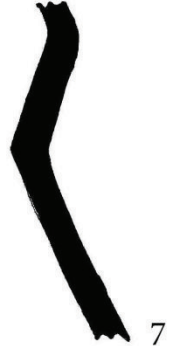
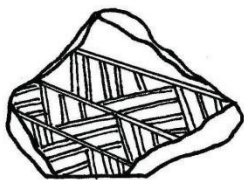
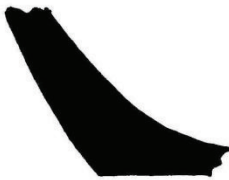
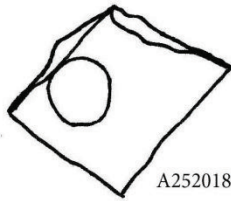
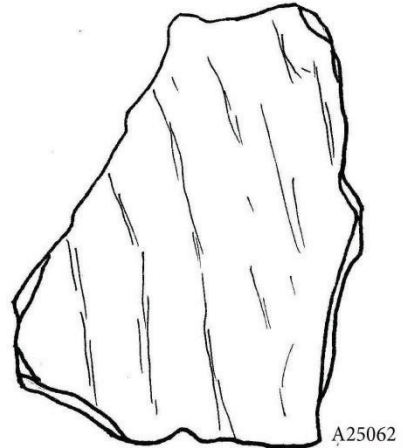
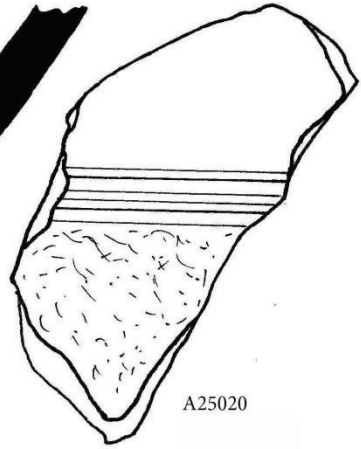
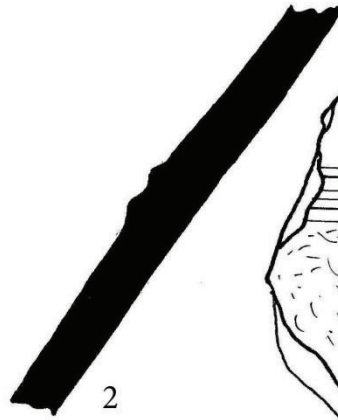
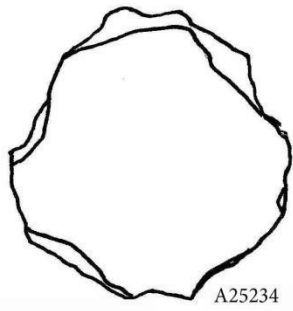
Obj. 12

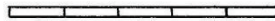
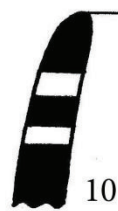
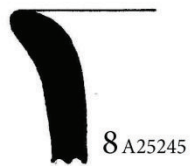
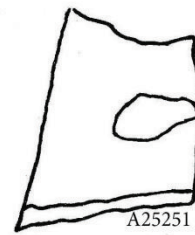
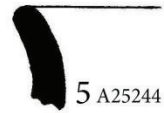
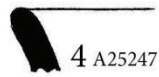
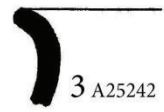
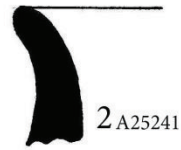
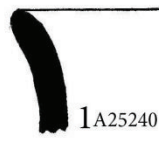
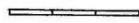
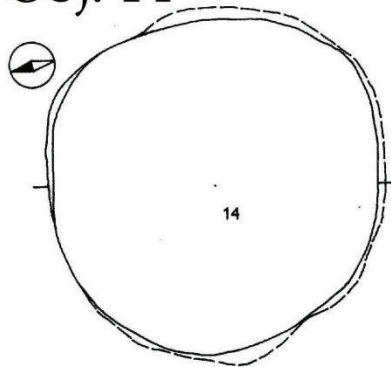
Obj. 13

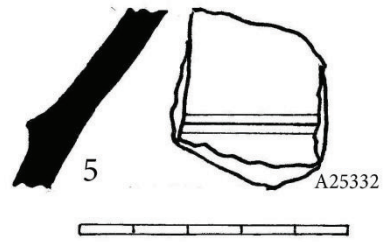
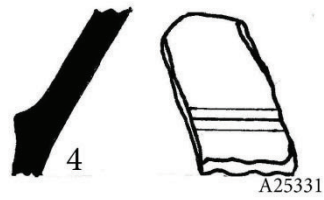
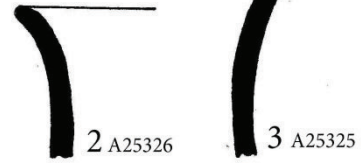
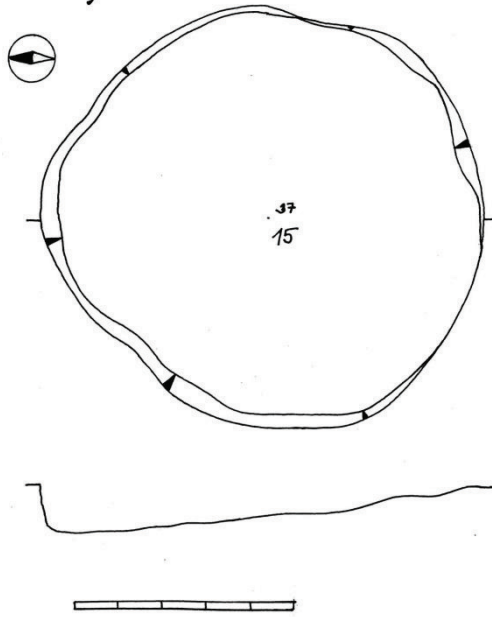
Obj. 13

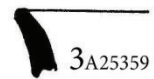
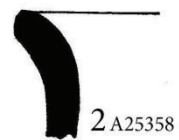
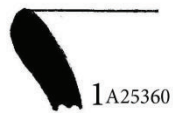
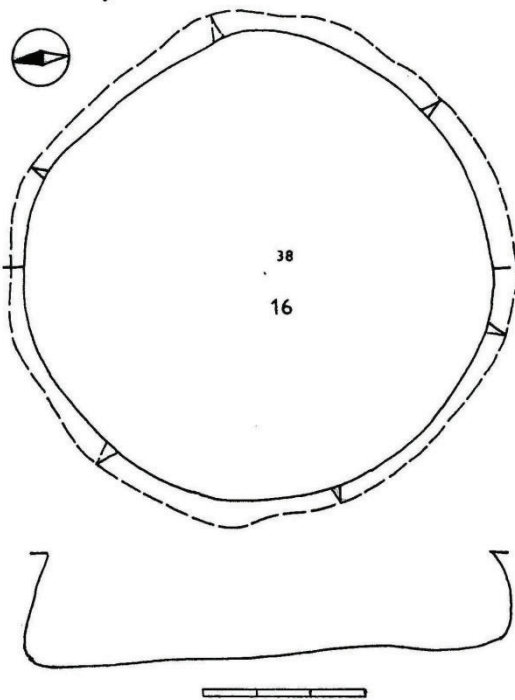
Obj. 14

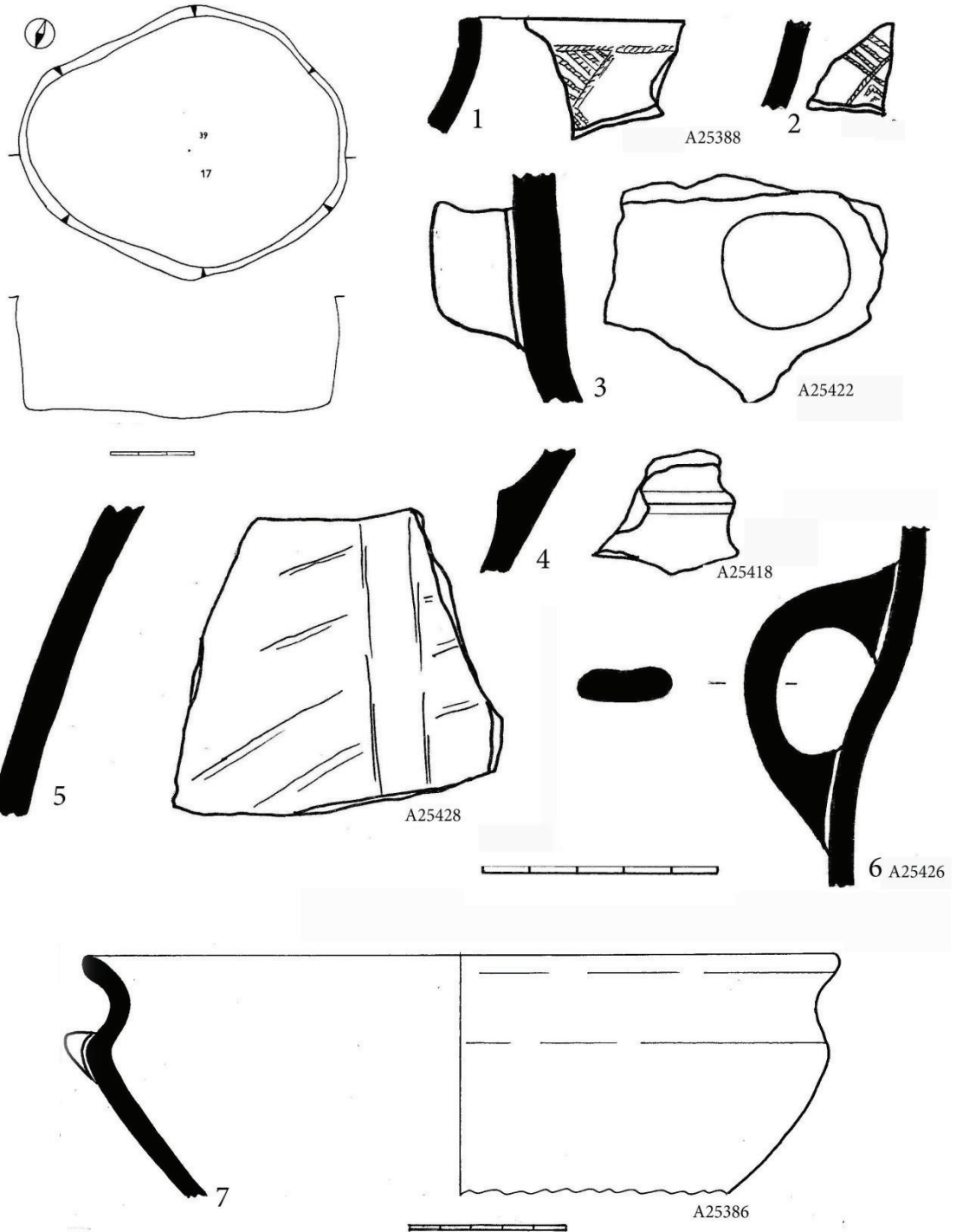
Obj. 15

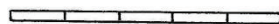
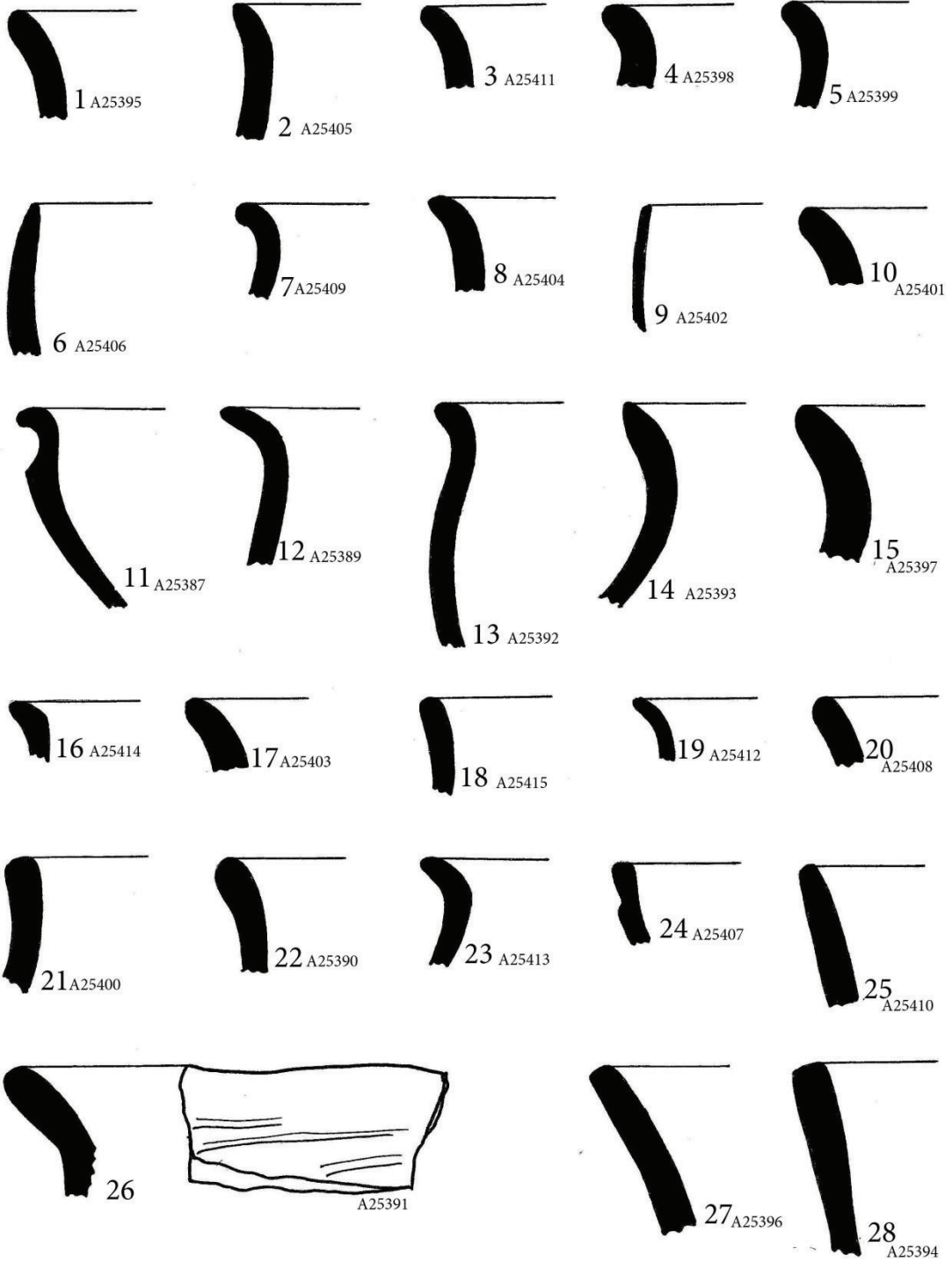
Obj. 16

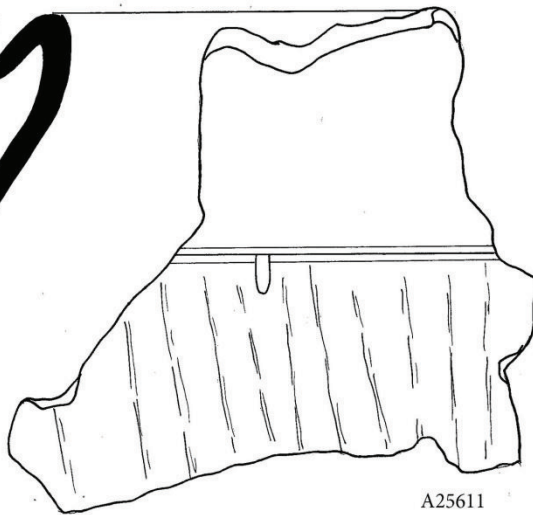
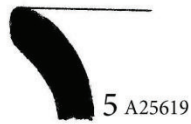
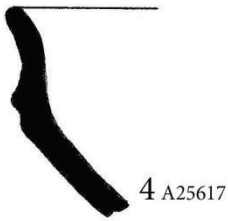
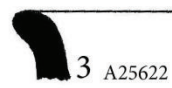
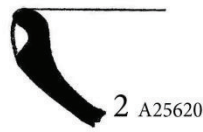
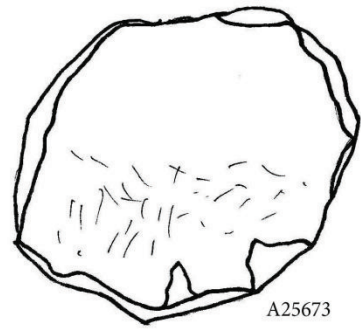
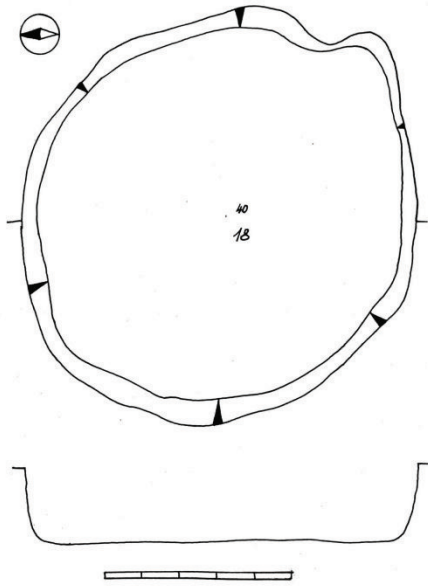
Obj. 17

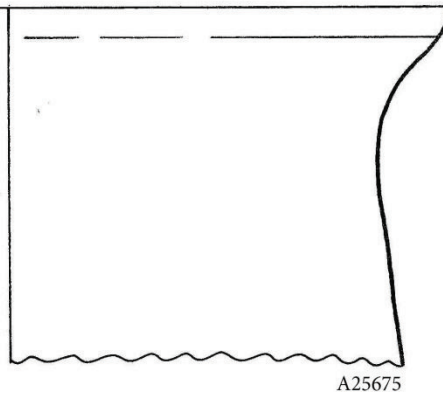
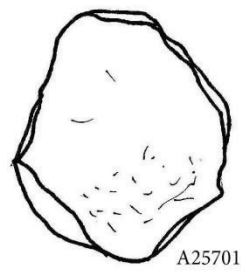
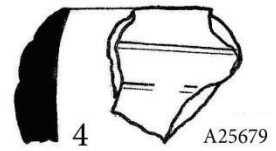
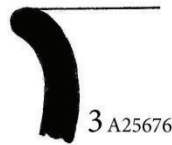
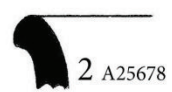
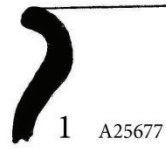
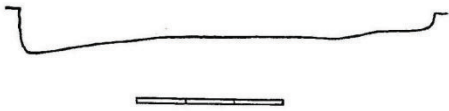
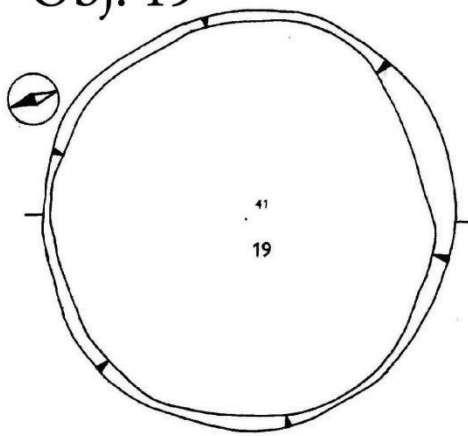
Obj. 17

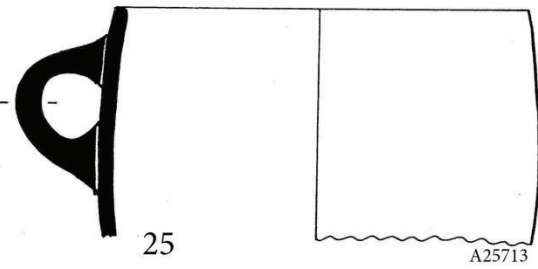
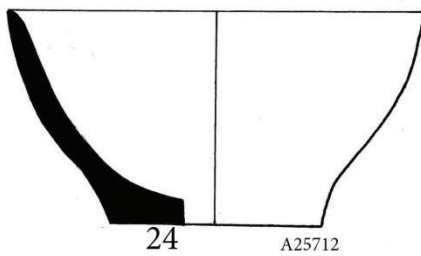
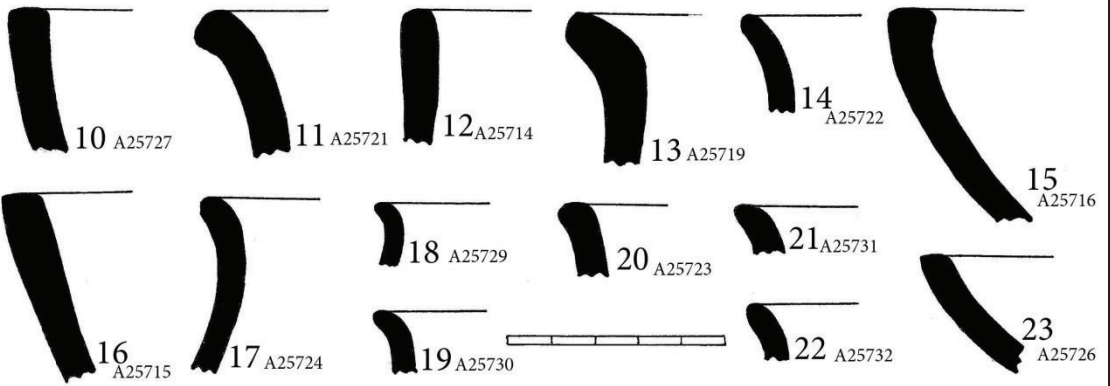
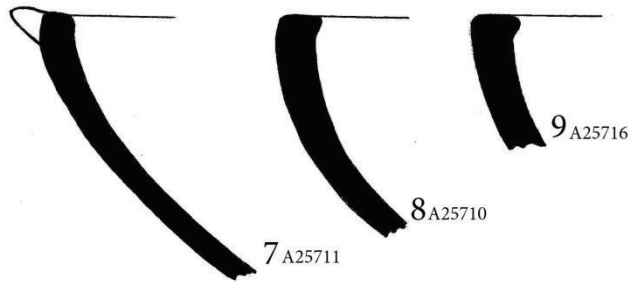
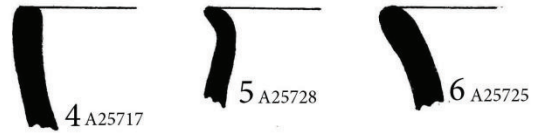
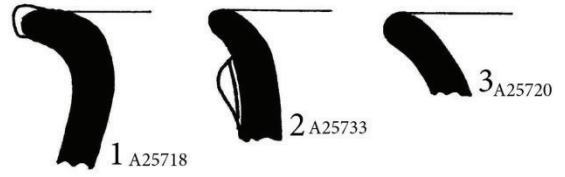
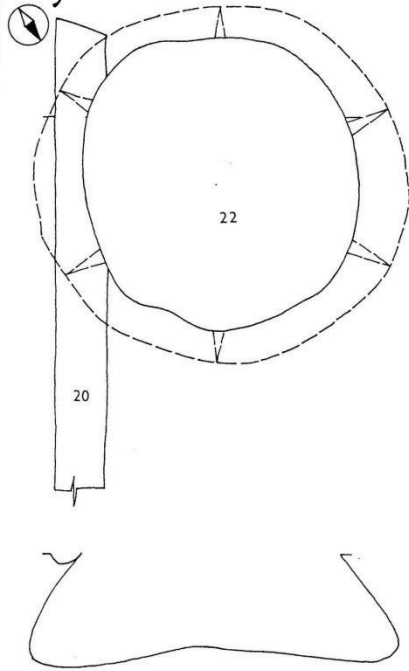
Obj. 18

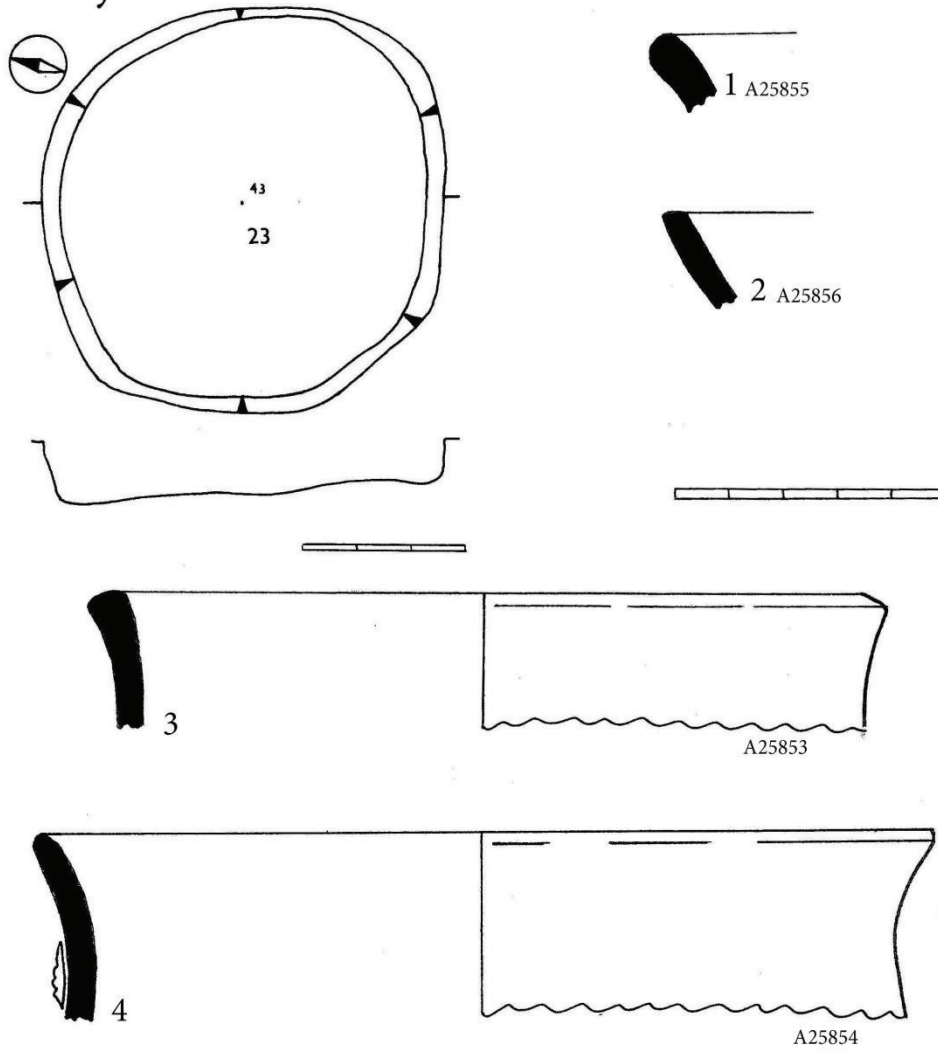
Obj. 19

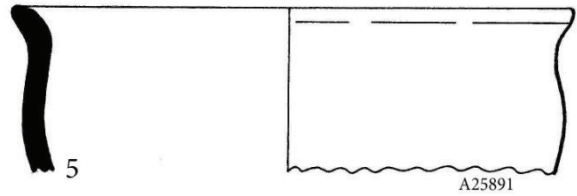
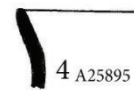
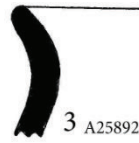
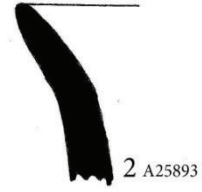
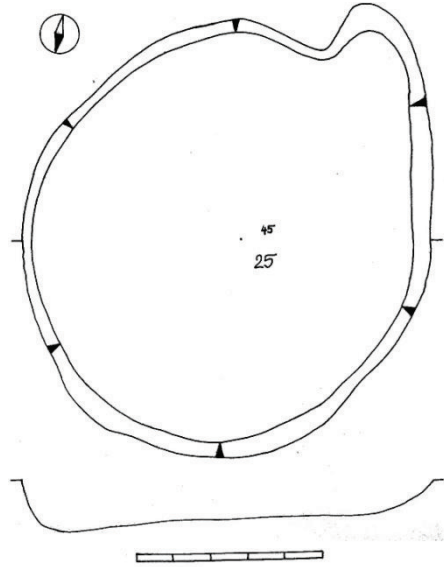
Obj. 22

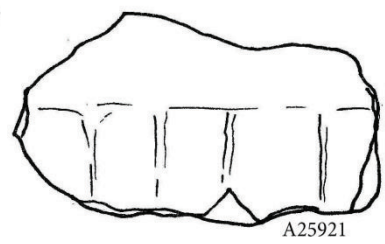
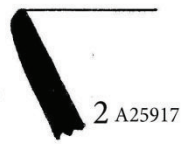
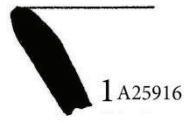
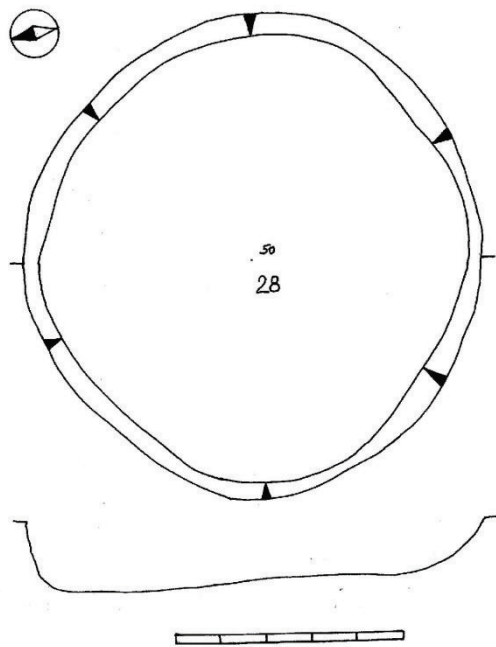
Obj. 23

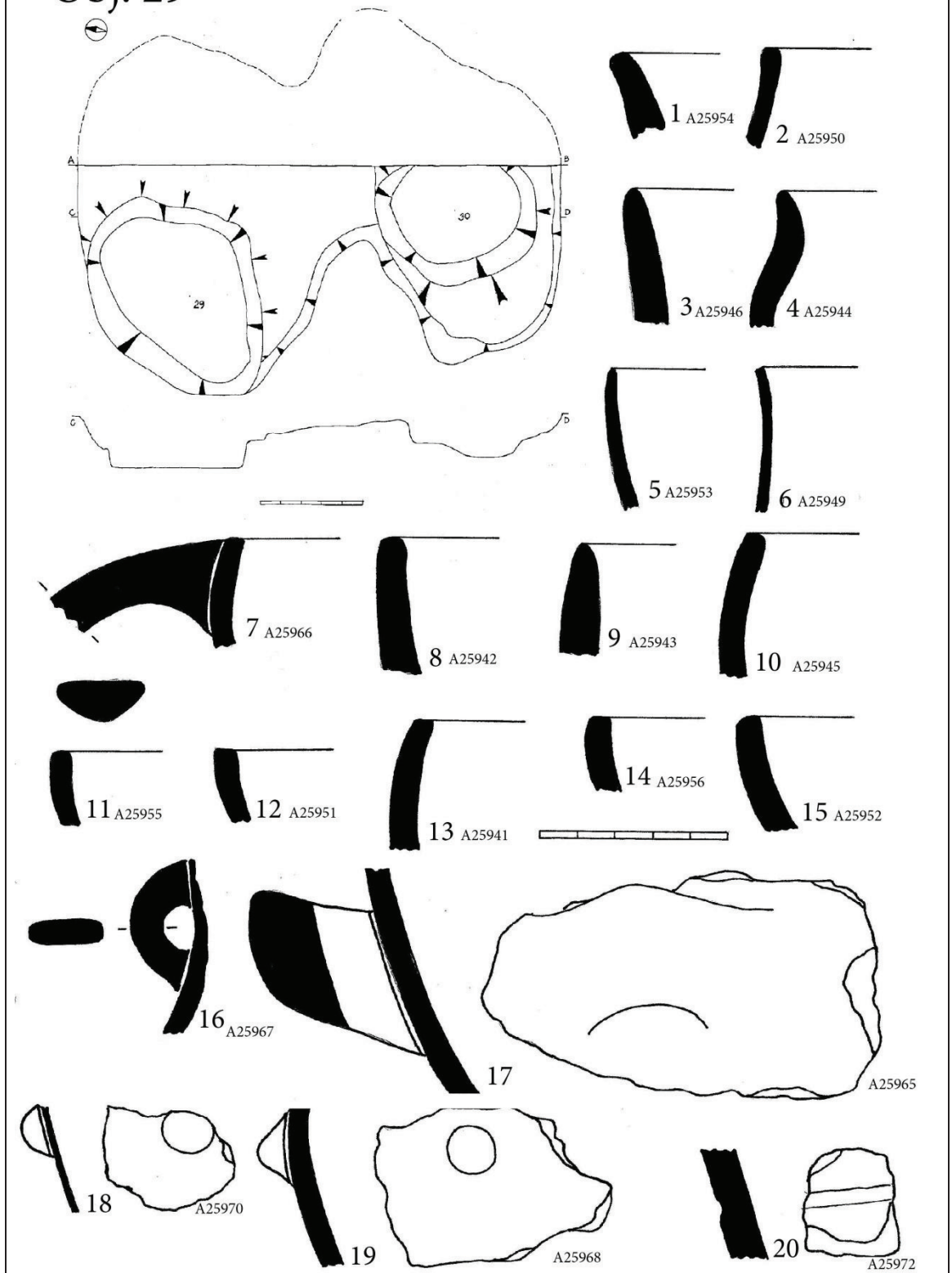
Obj. 25

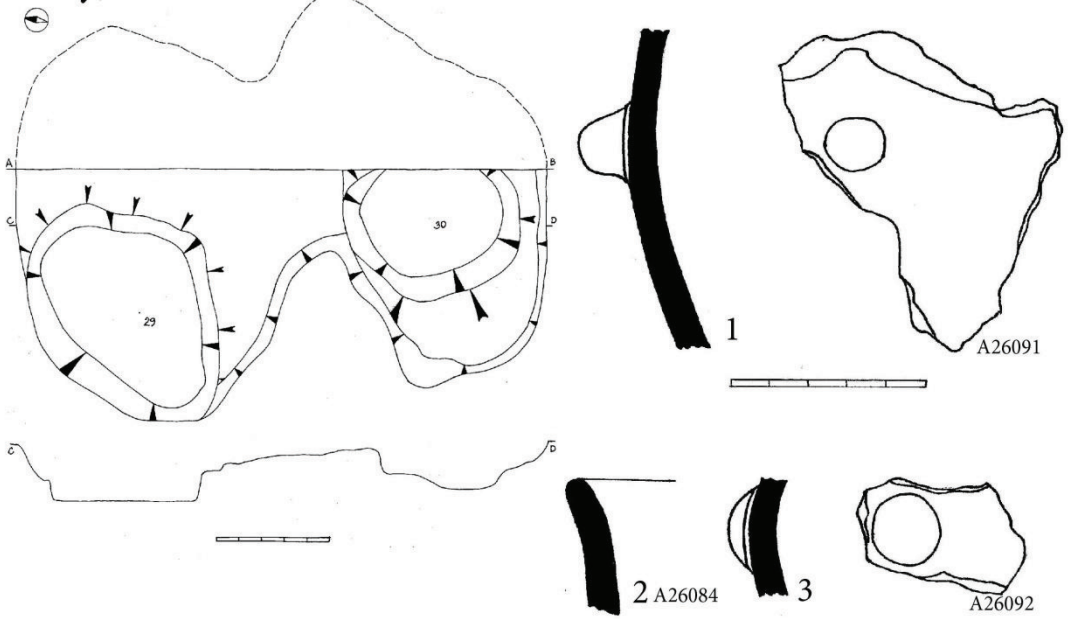
Obj. 28

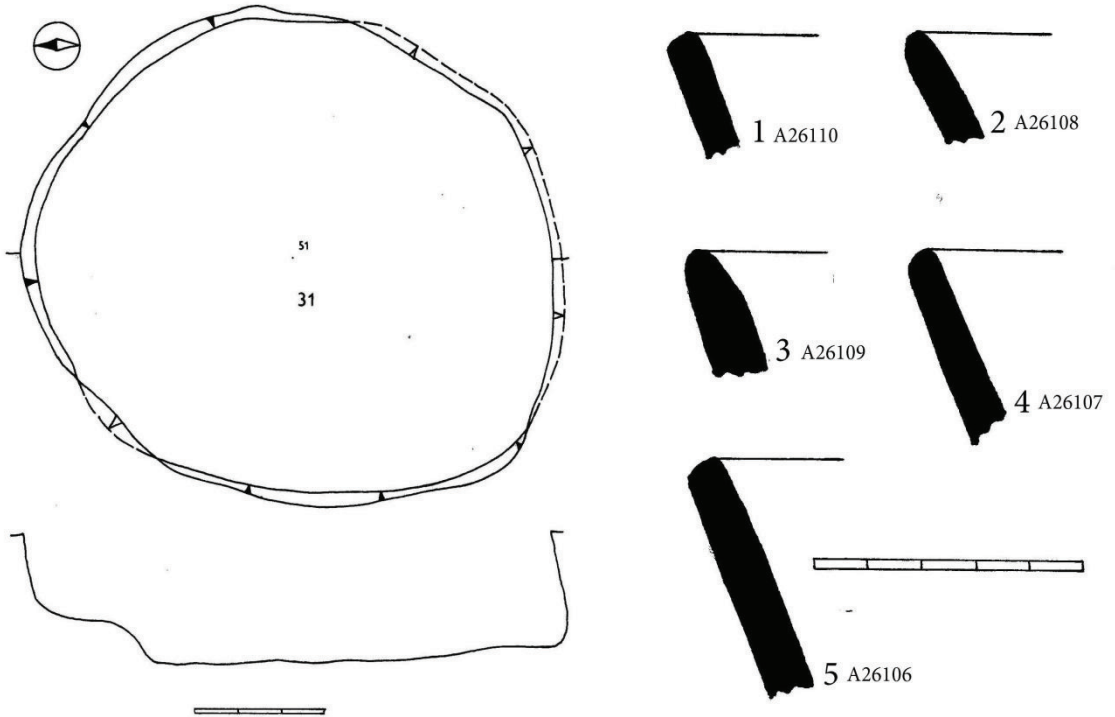
Obj. 29

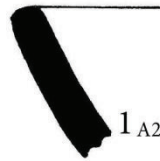
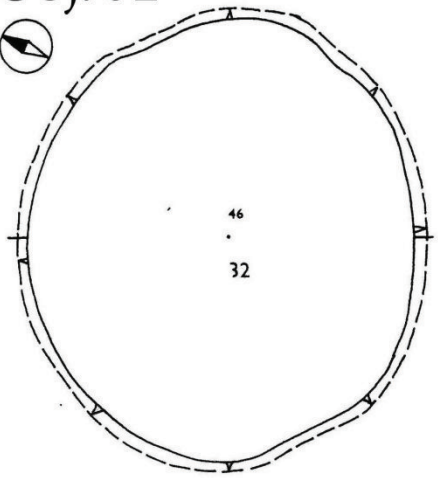
Obj. 30

Obj. 31

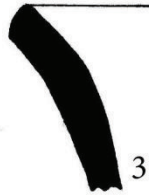
Obj. 32

1 A26215

2 A26212

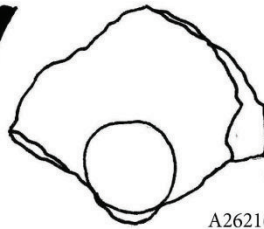
3 A26213

4 A26214

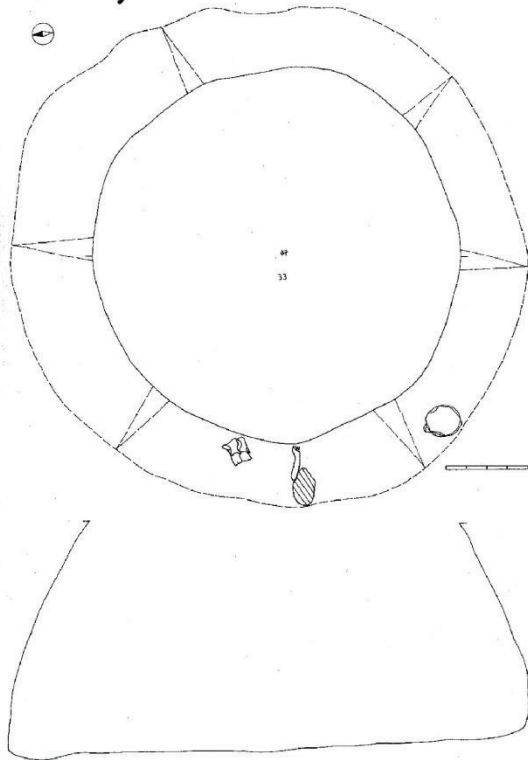
5

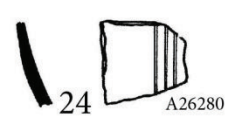
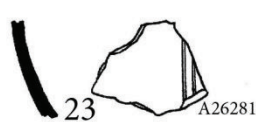
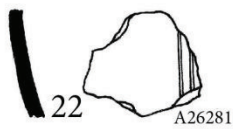
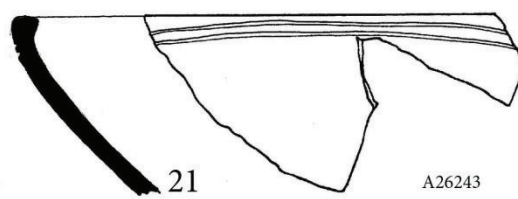
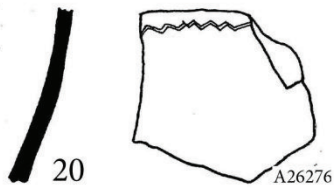
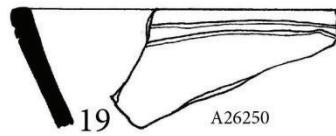
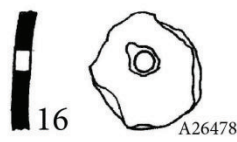
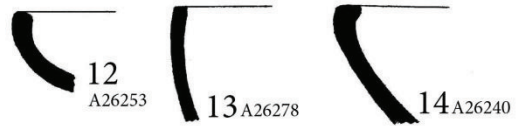
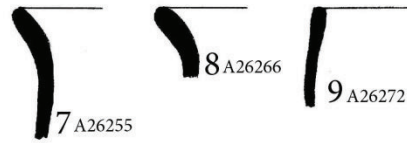
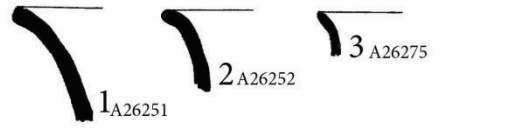
A26216

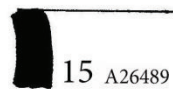
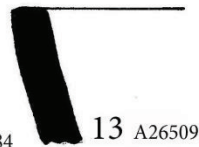
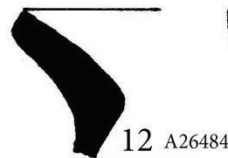
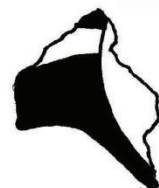
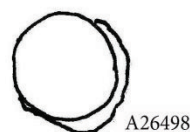
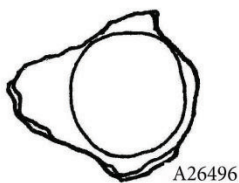
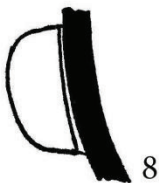
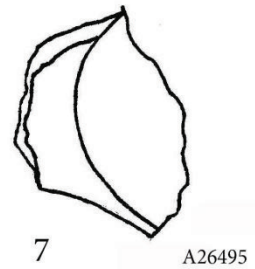
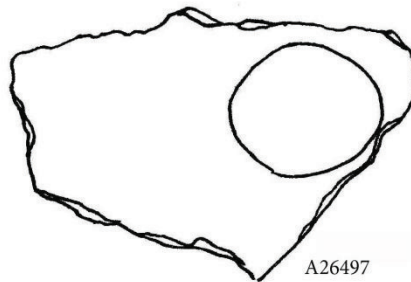
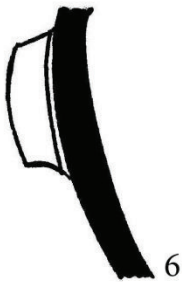
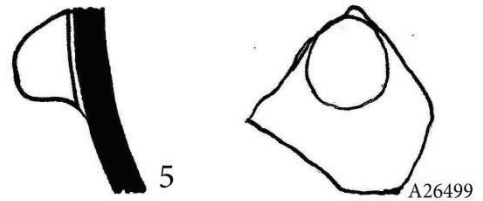
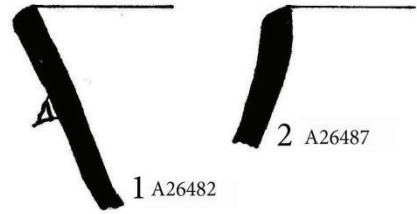
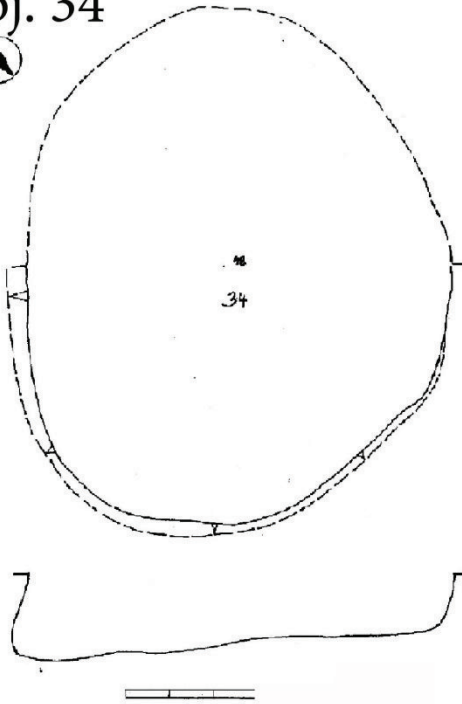
Obj. 33

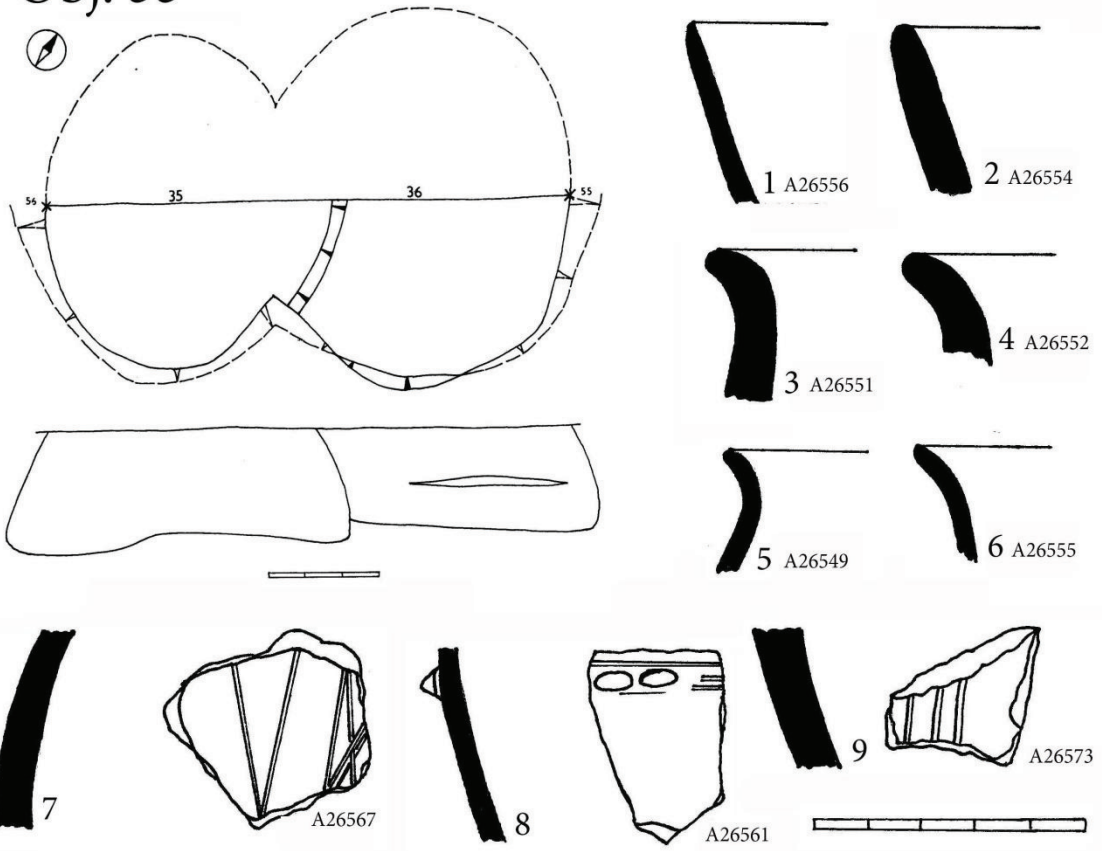
M 1 : 10

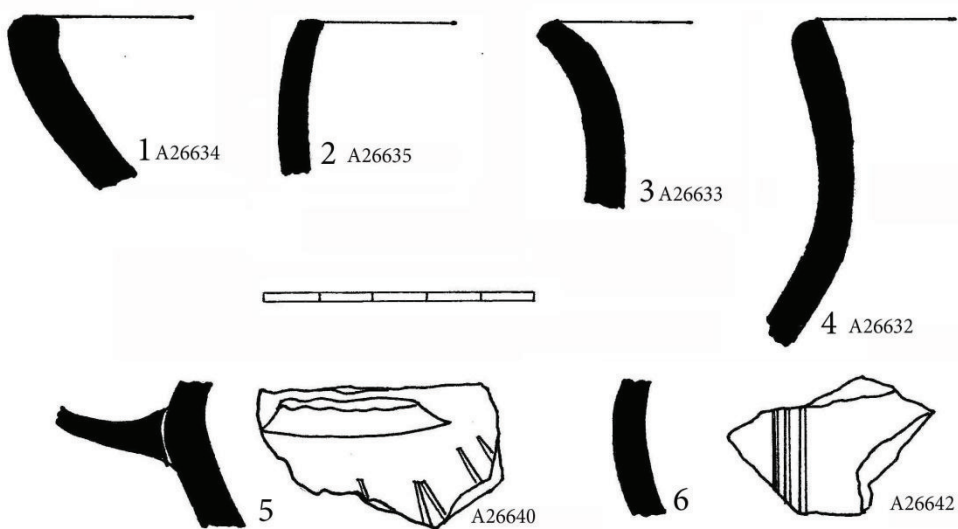
Obj. 34

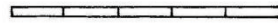
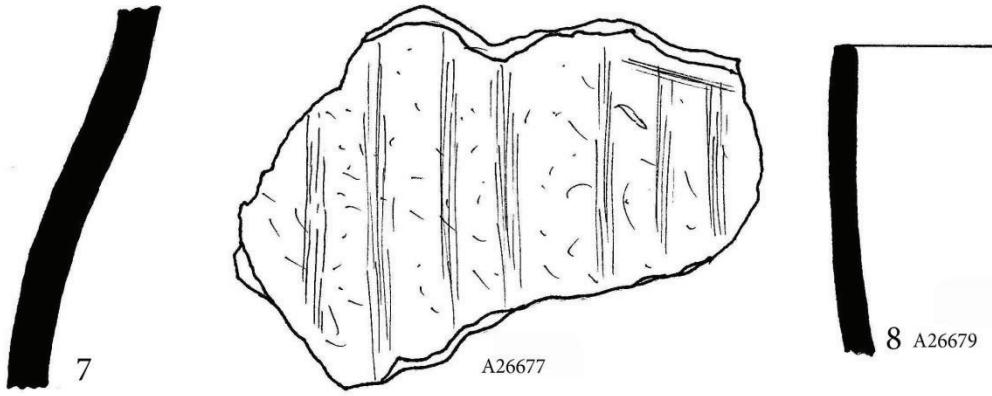
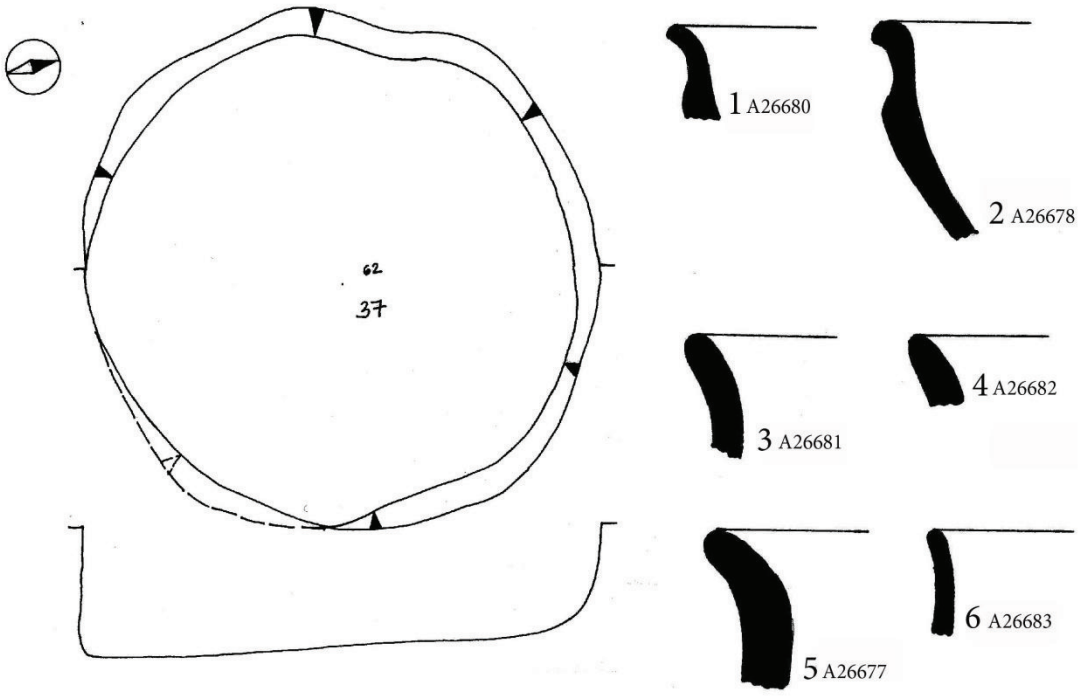
Obj. 35

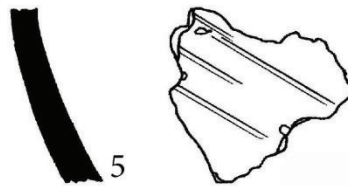
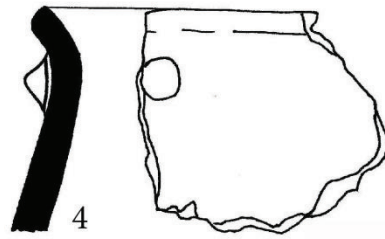
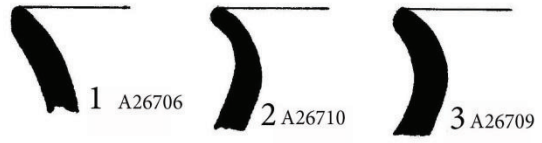
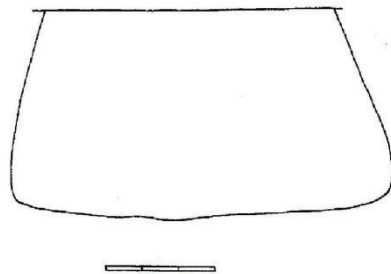
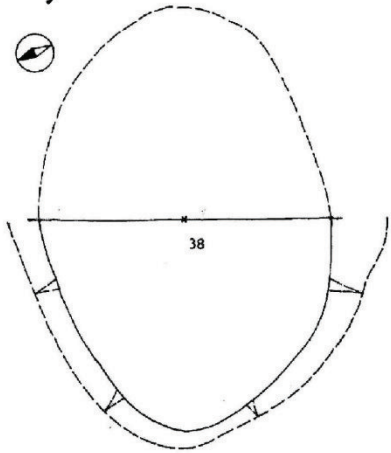
Obj. 36

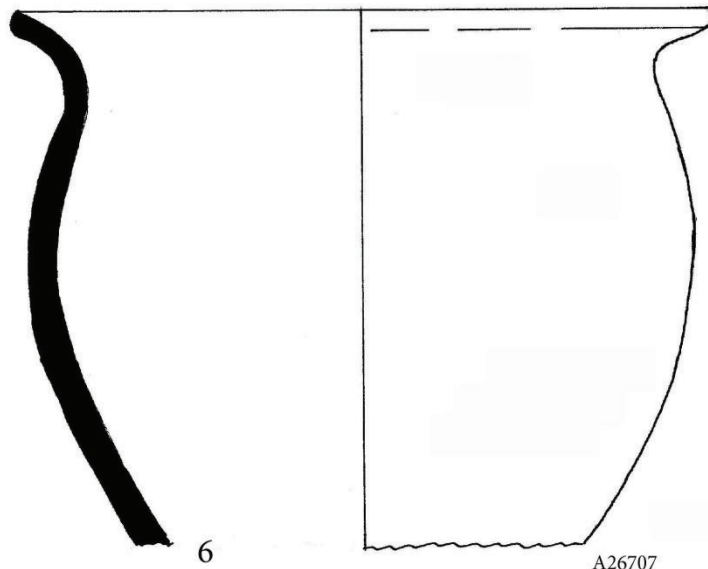
Obj. 37

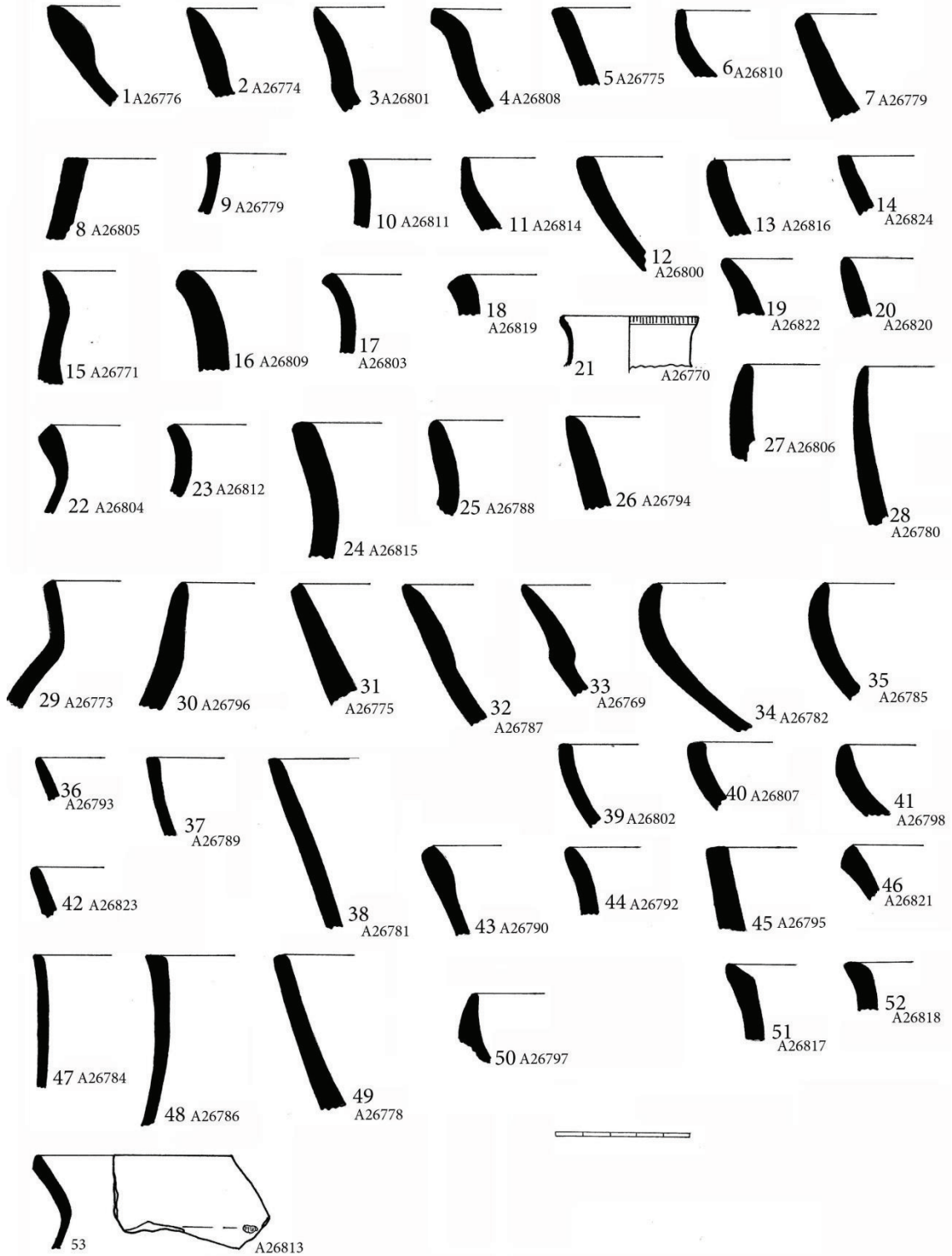
Objekt 38

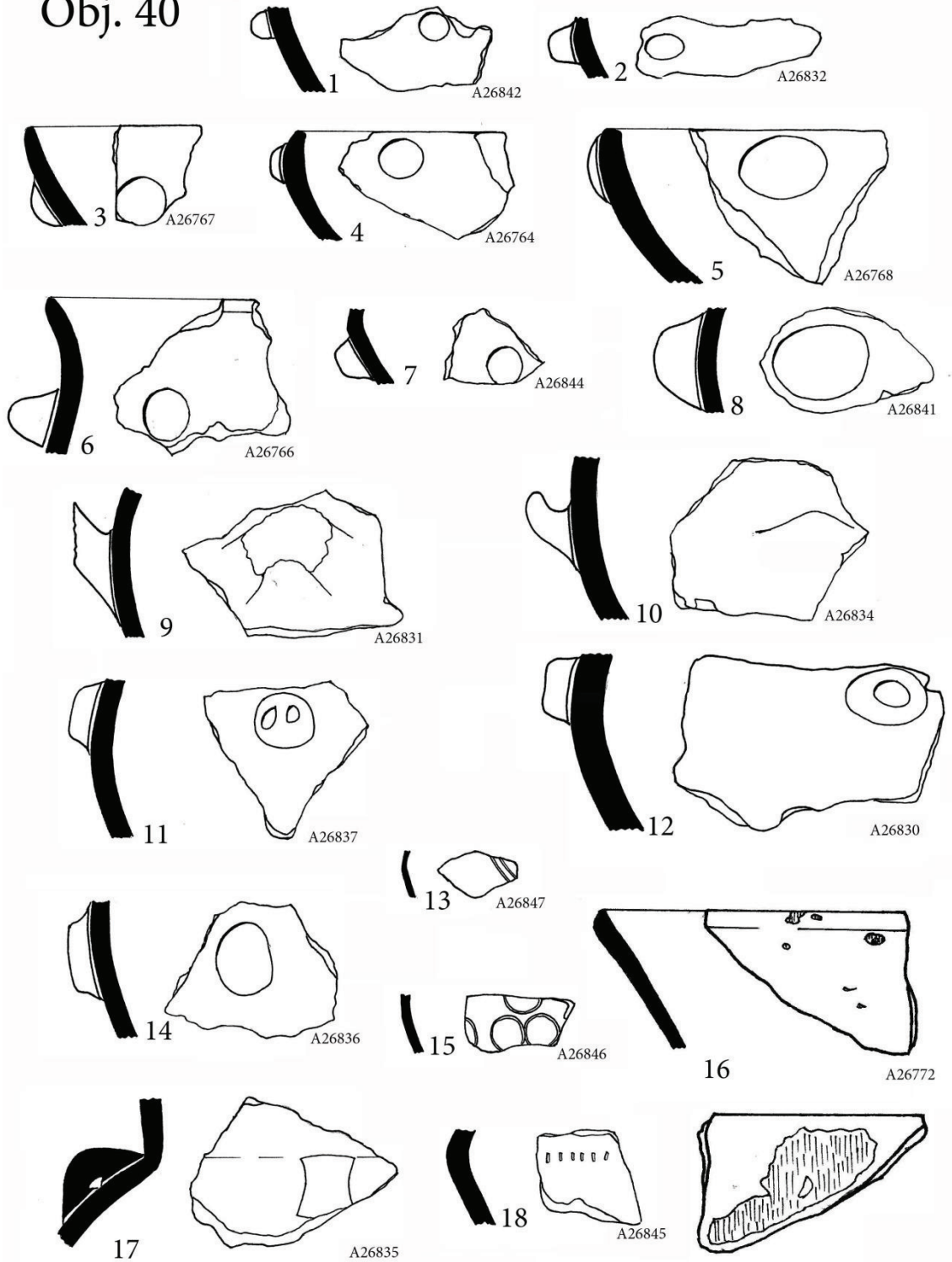
A26705

Obj. 40

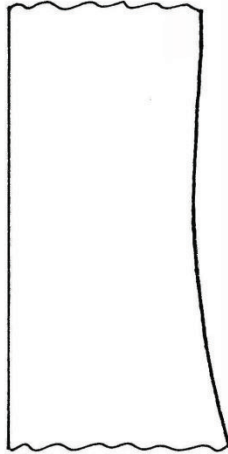
Obj. 40

Obj. 40

1

A27065

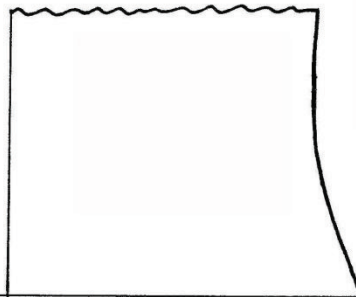

2

A27068

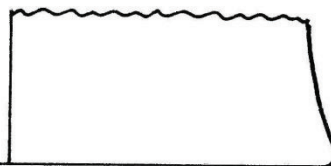
3

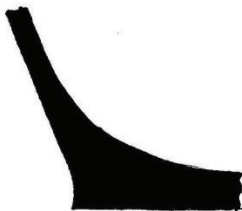
A26783

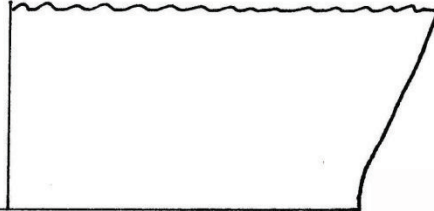
4

A26791

5

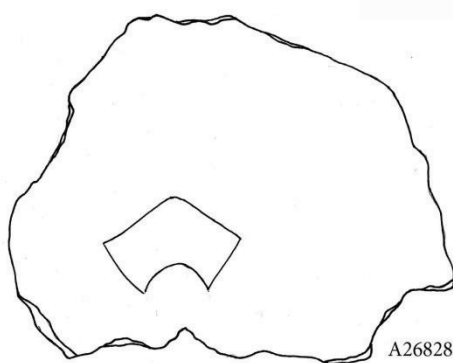

A27082

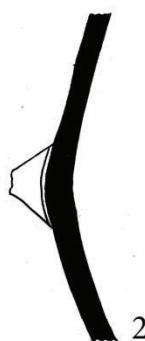
Obj. 40

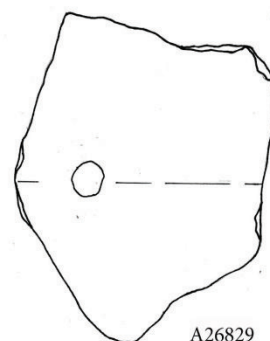
1

A26828

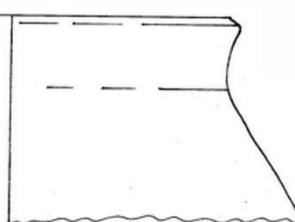
2

A26829

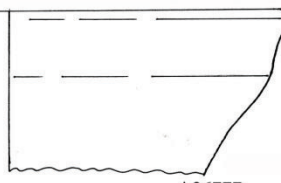
3

A26761

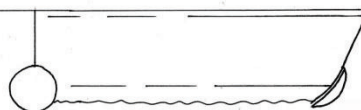
4

A26777

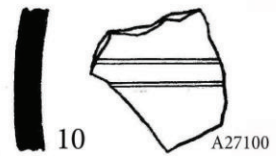
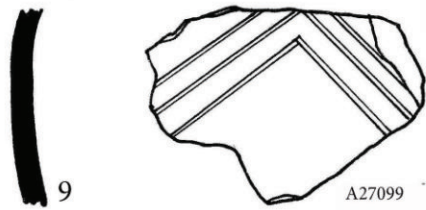
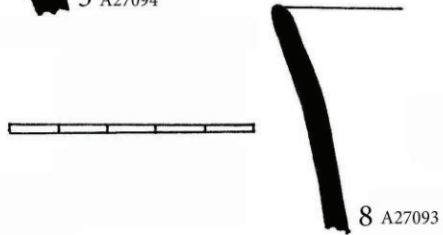
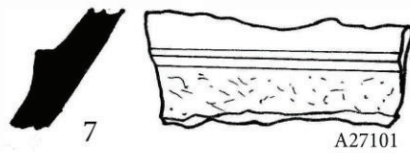
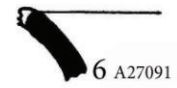
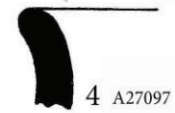
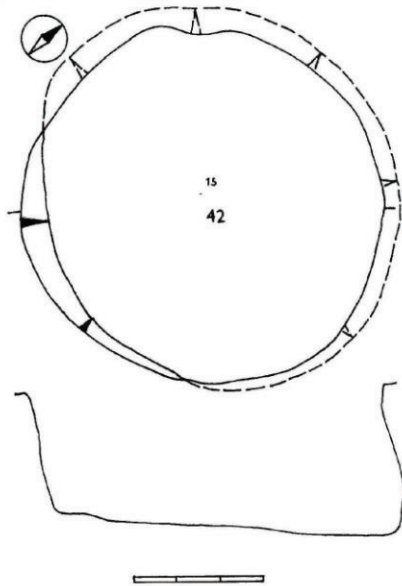

5

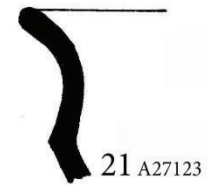
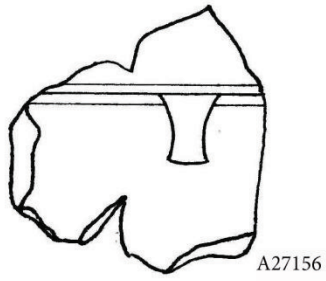
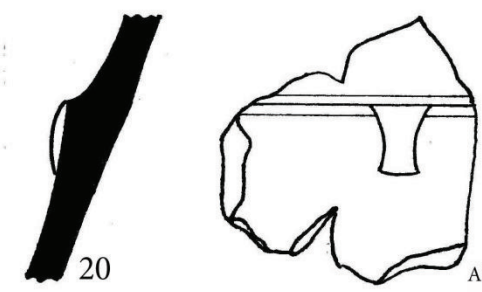
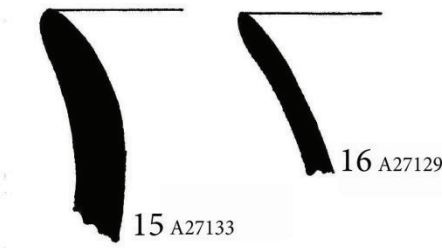
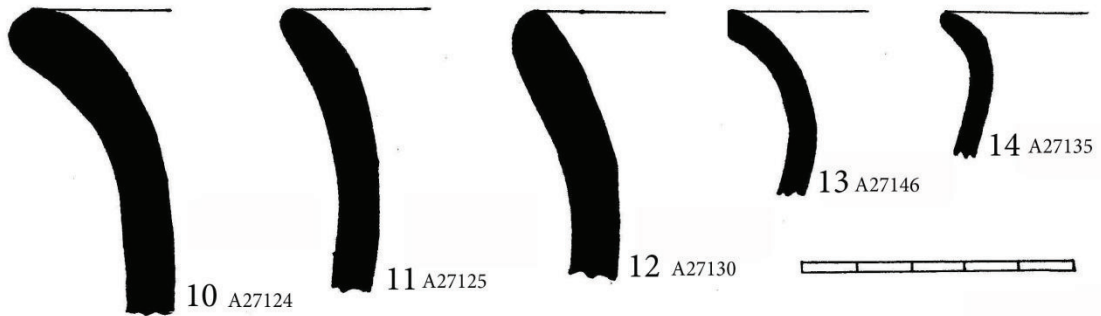
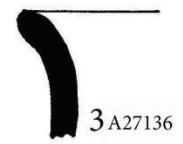
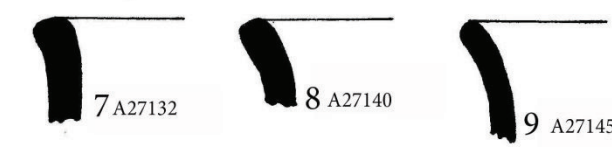
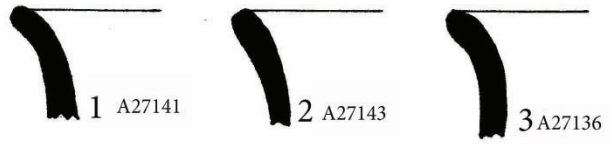
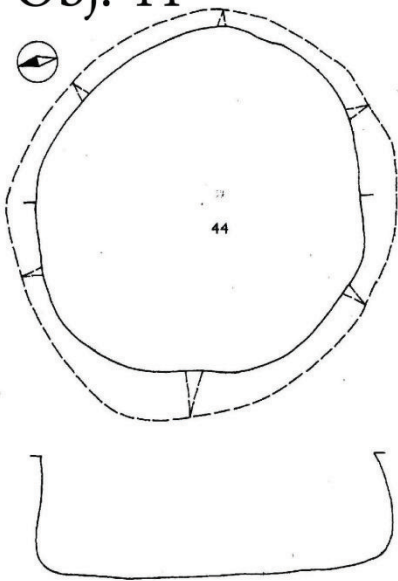

A26763

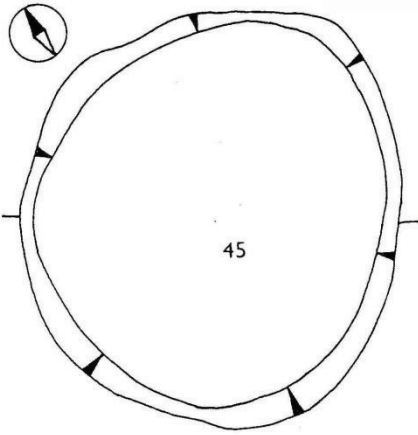
Obj. 42

Obj. 44

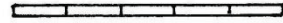

Obj. 45

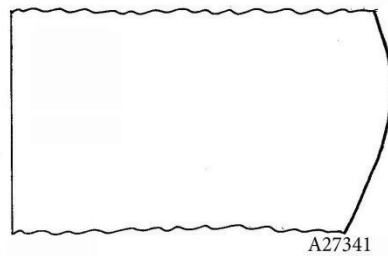
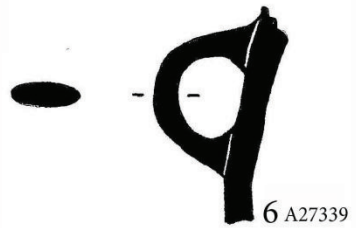
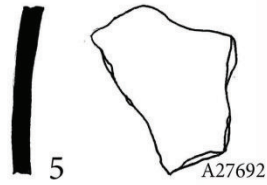
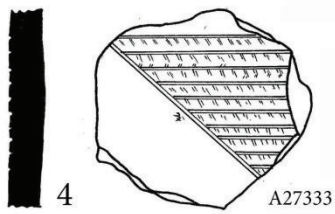
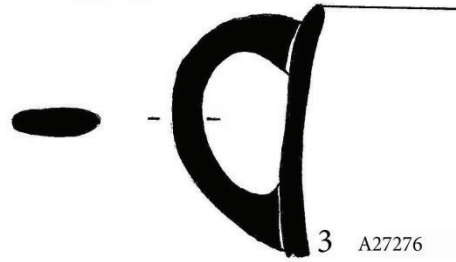
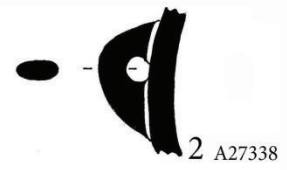
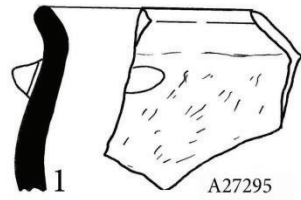
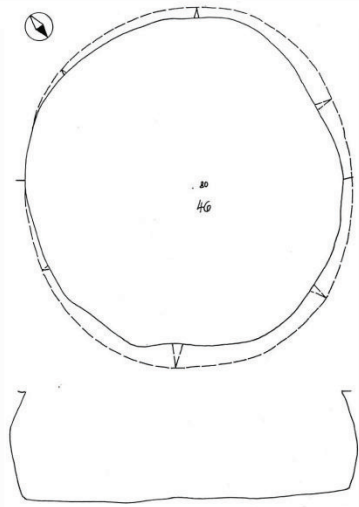

1

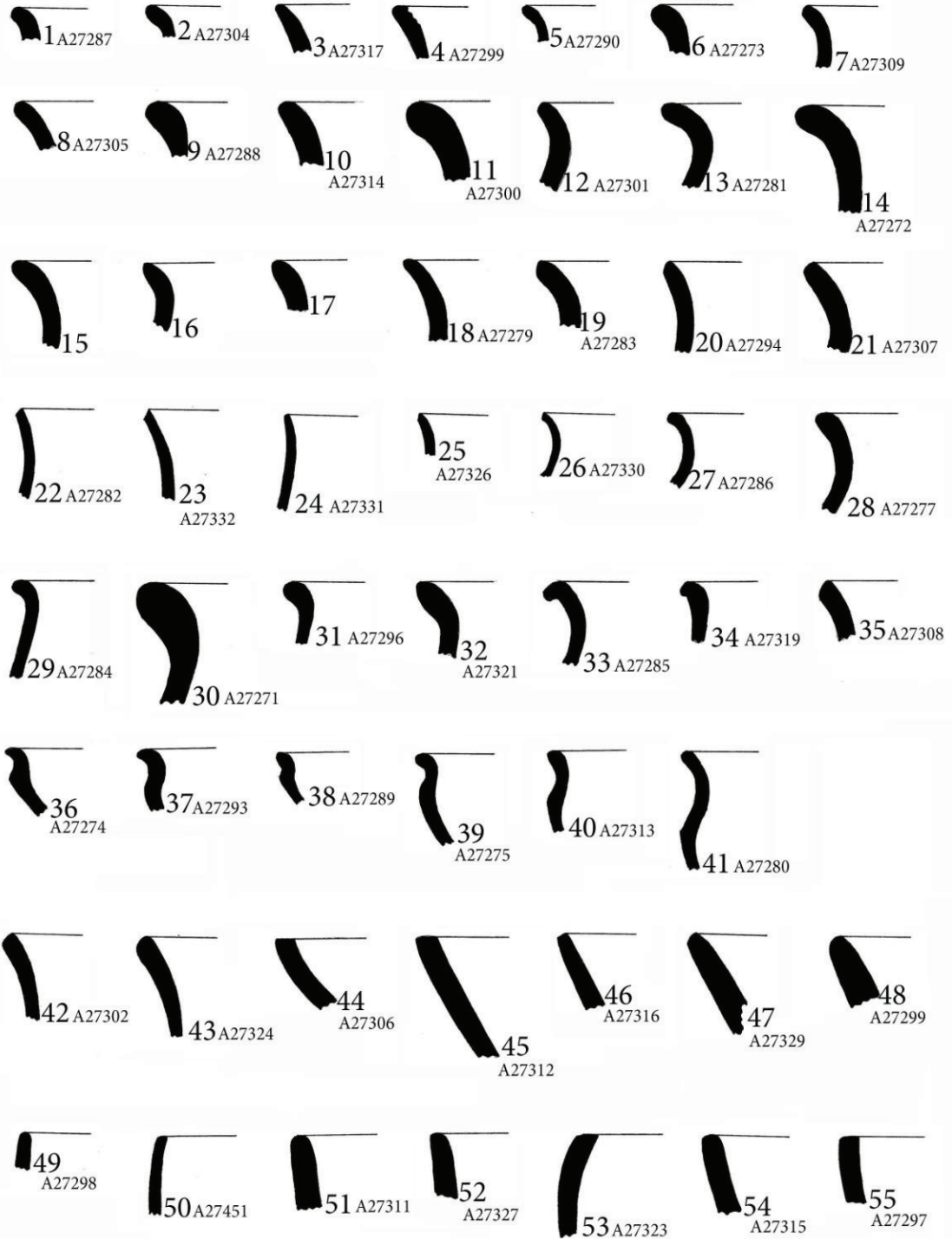
A27270

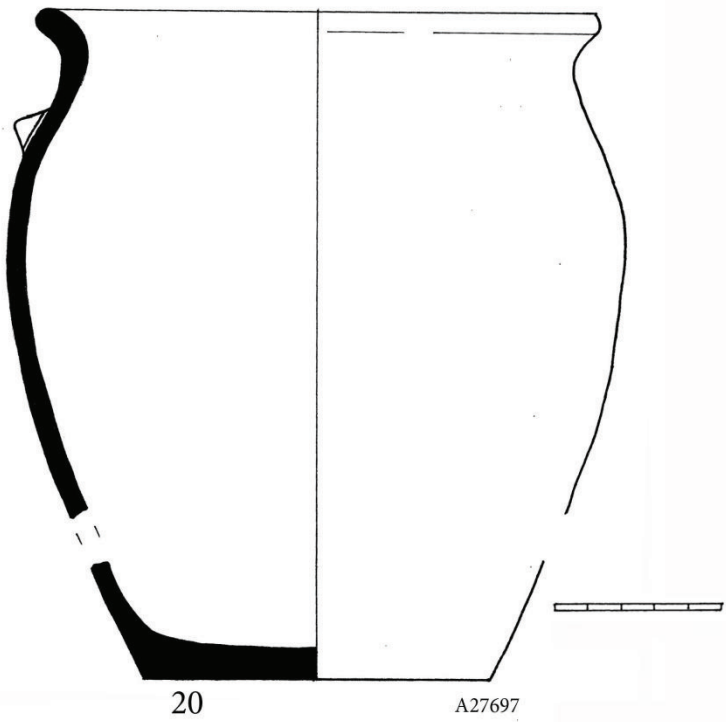
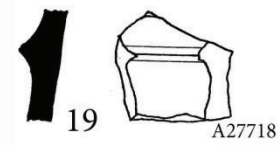
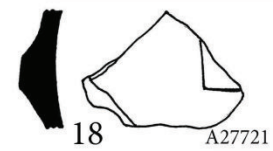
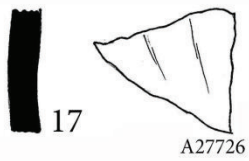
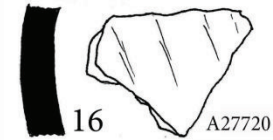
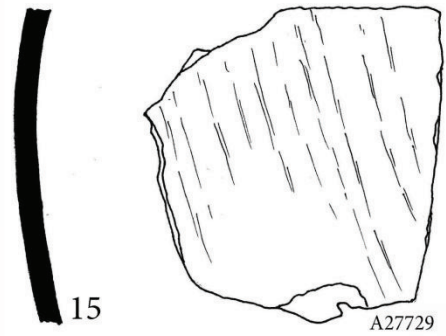
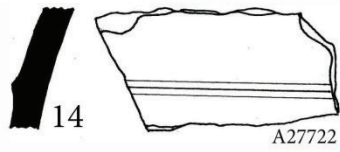
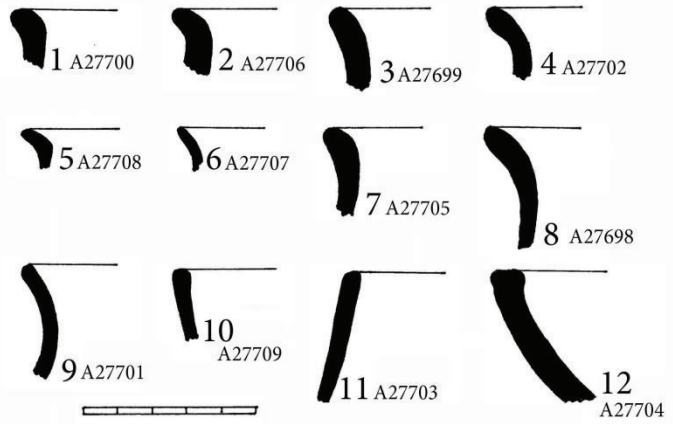
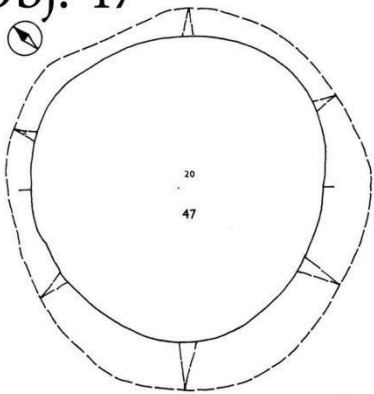
Obj. 46

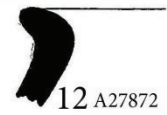
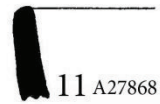
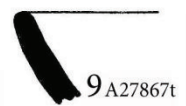
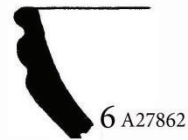
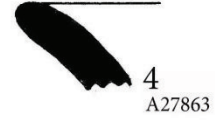
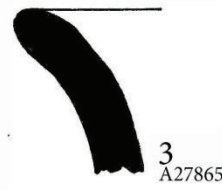
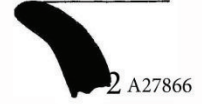
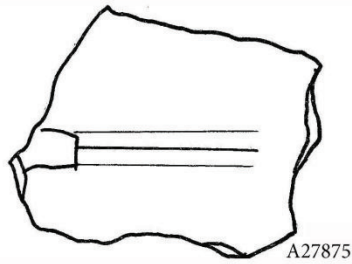
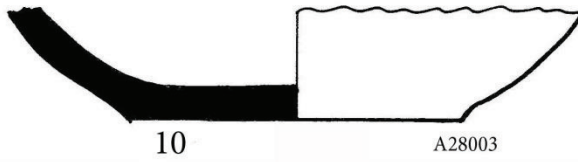
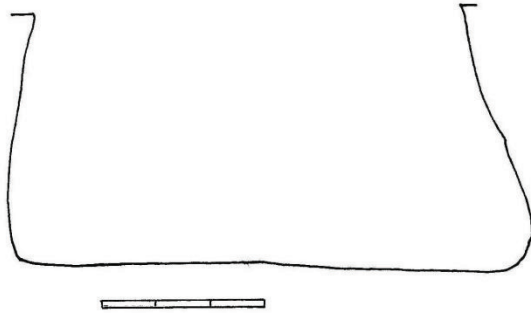
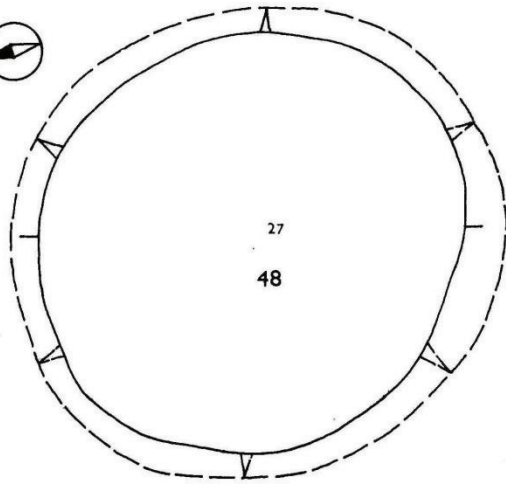
Obj. 46

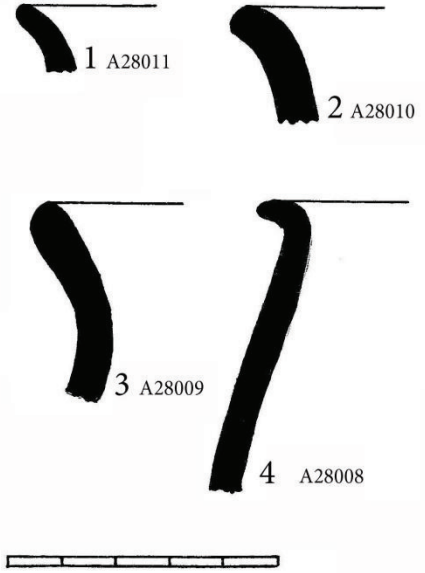
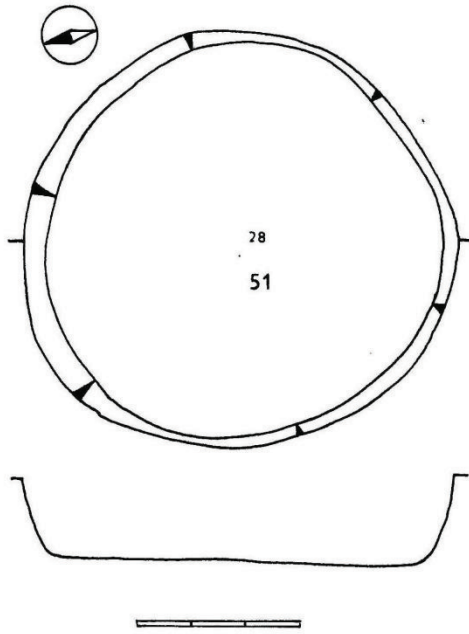
Obj. 47

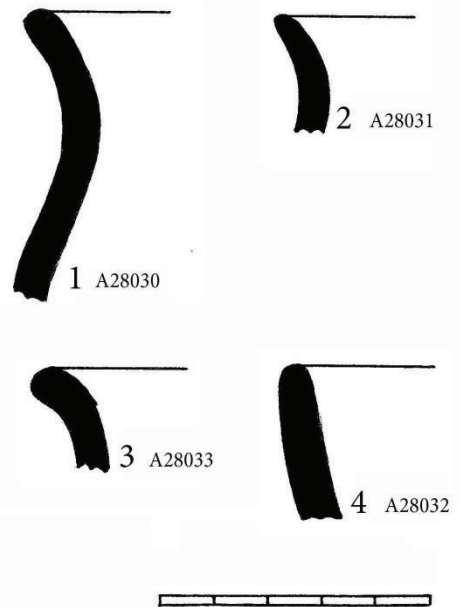
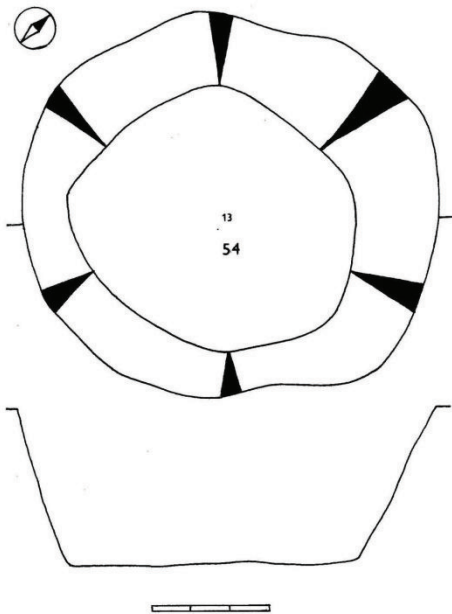
Obj. 48

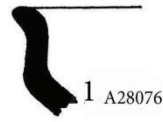
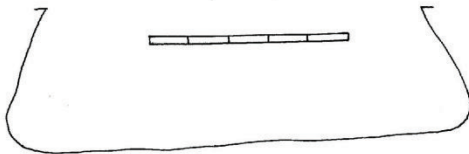
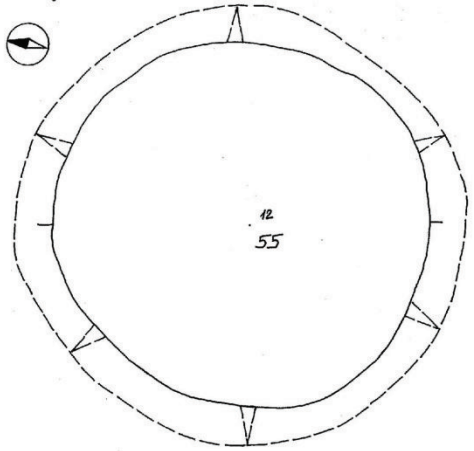
Obj. 51

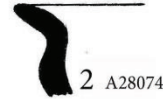
Obj. 54

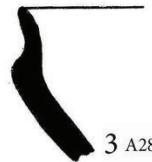
Obj. 55

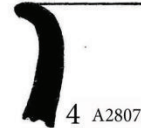
1 A28076

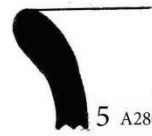
2 A28074

3 A28086

4 A28075

5 A28073

6 A28072

7 A28071

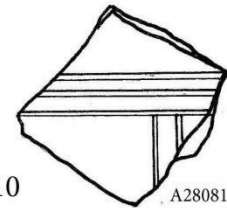
8 A28070

9 A28069

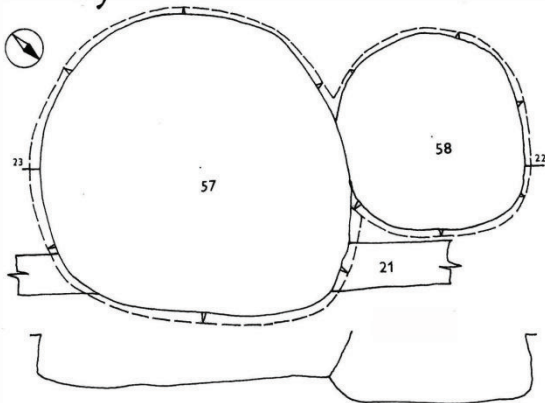

10

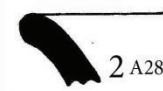

A28081

Obj. 57

1 A28128

2 A28190

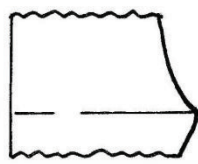
3 A28132

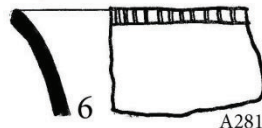
4 A28131

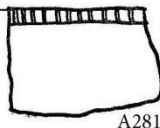
5

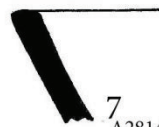
A28133

6

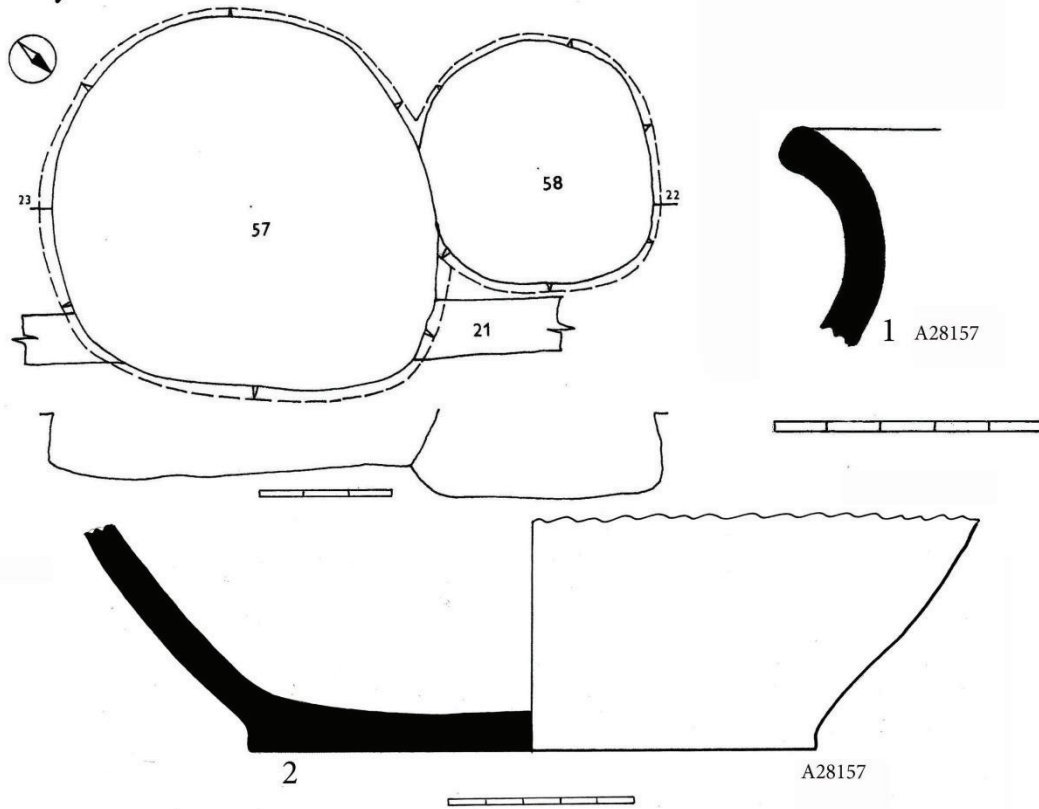
A28127

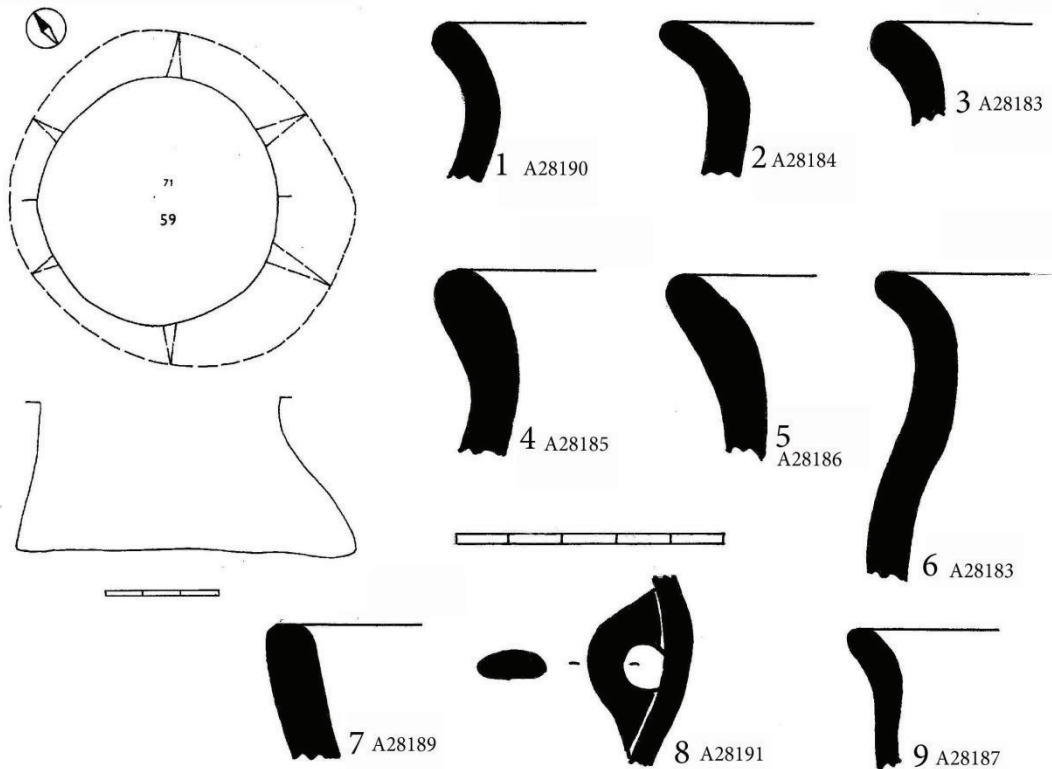
7 A28147

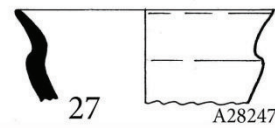
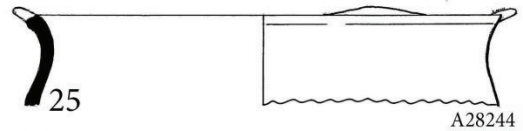
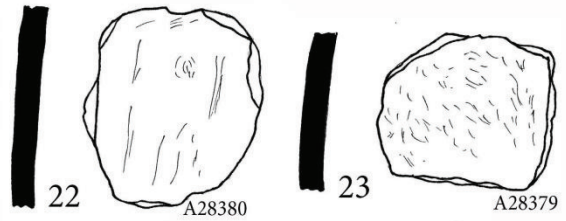
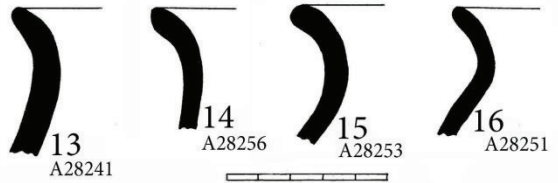
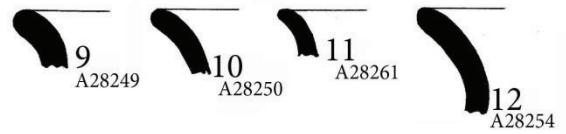
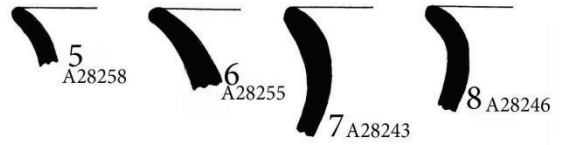
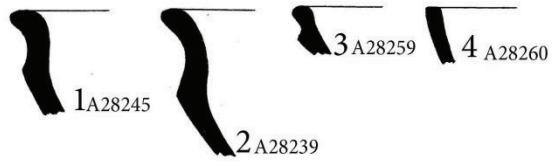
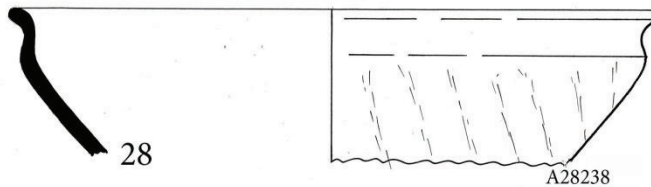
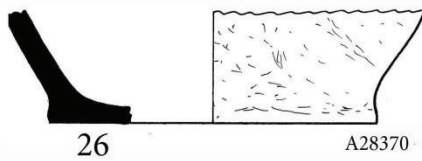
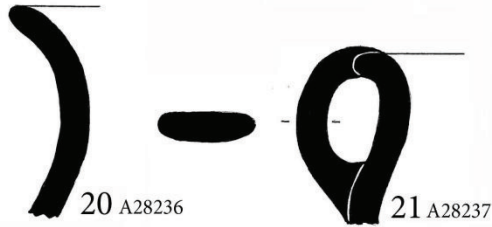
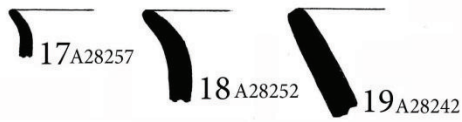
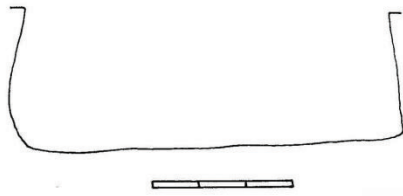
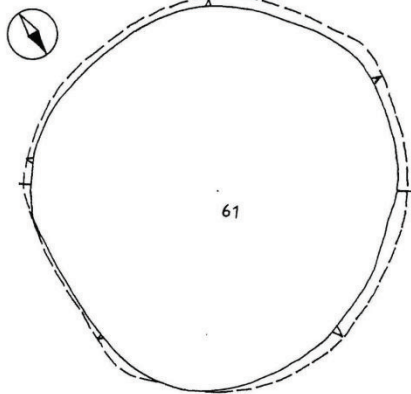
Obj. 58

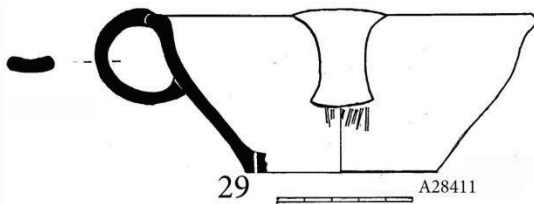
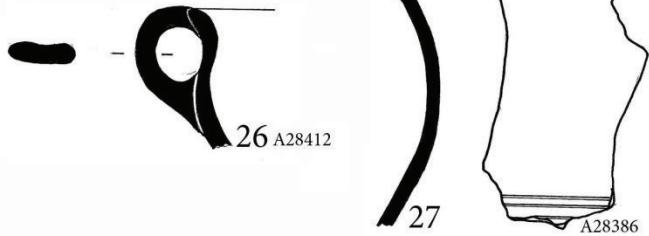
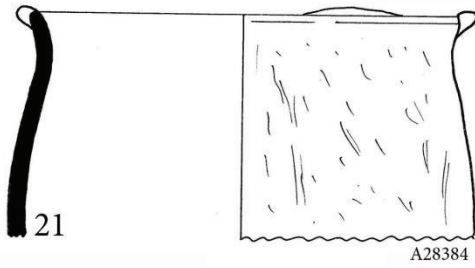
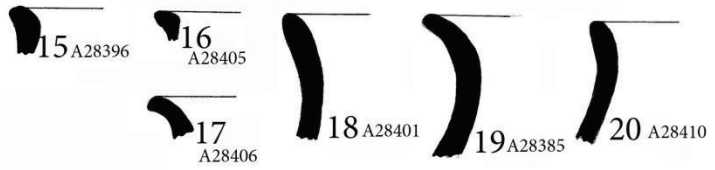
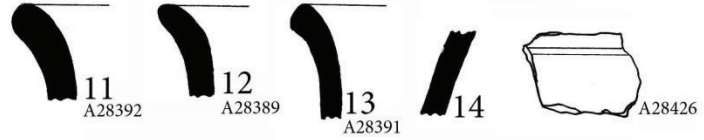
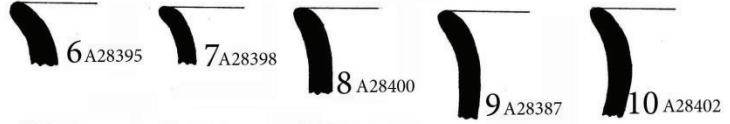
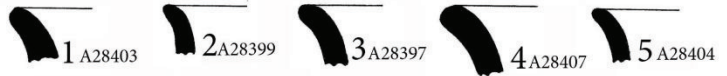
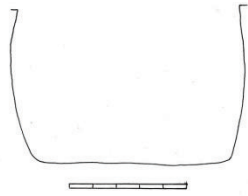
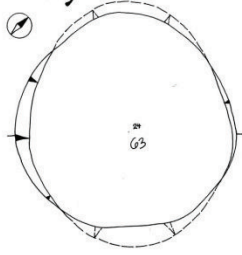
Obj. 59

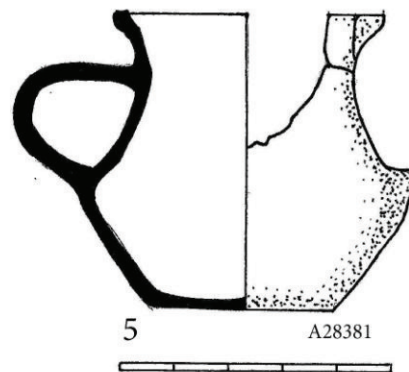
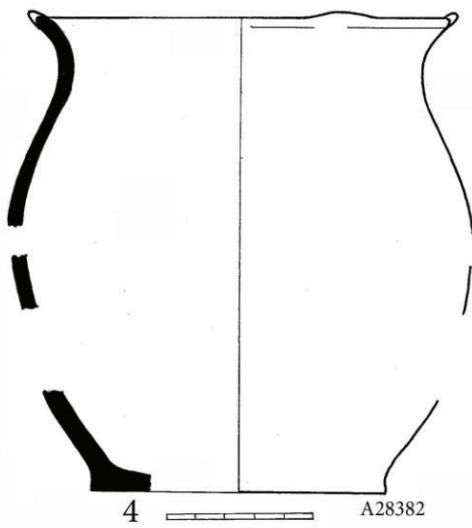
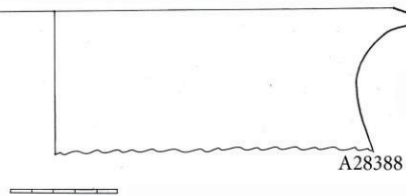
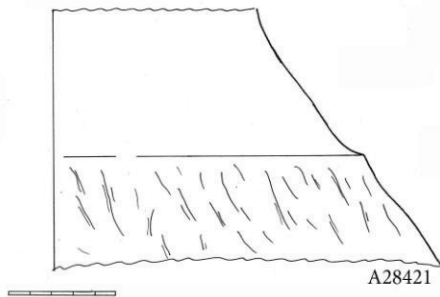
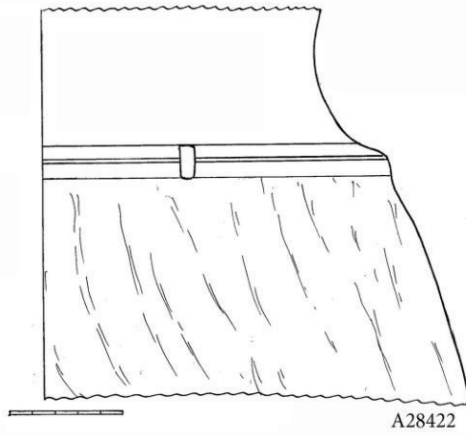
Obj. 61

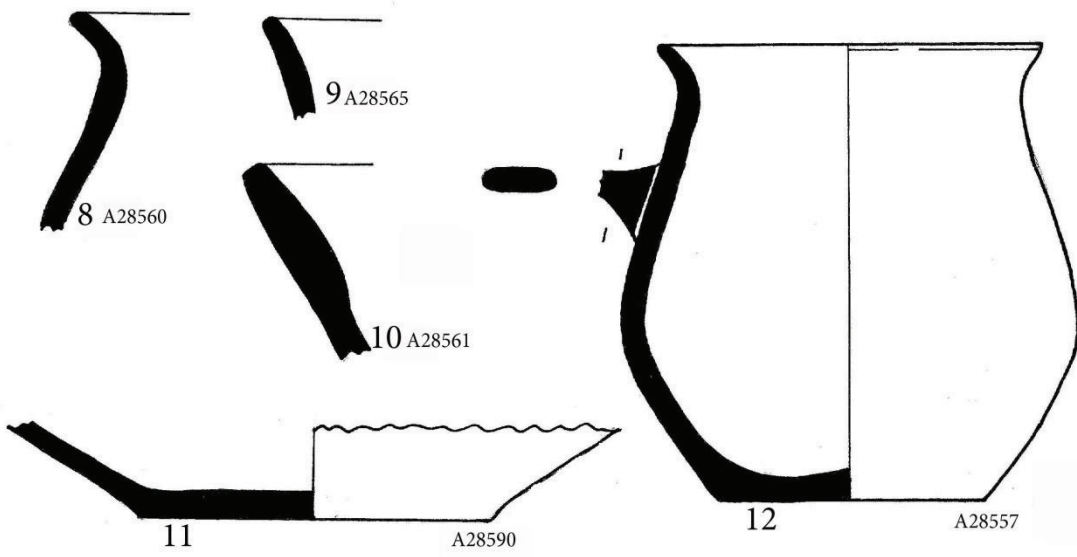
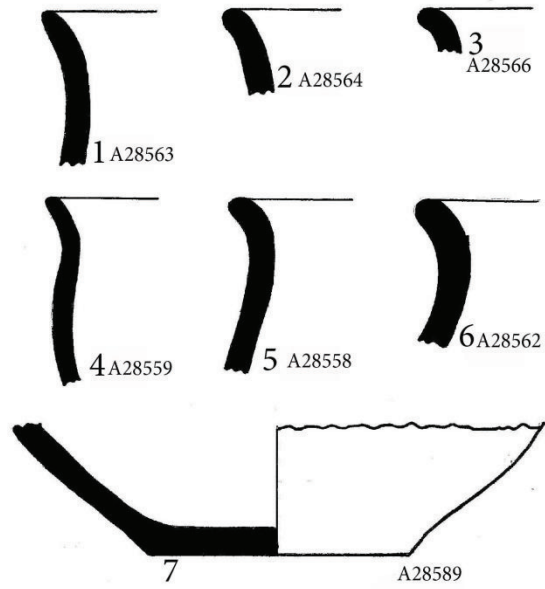
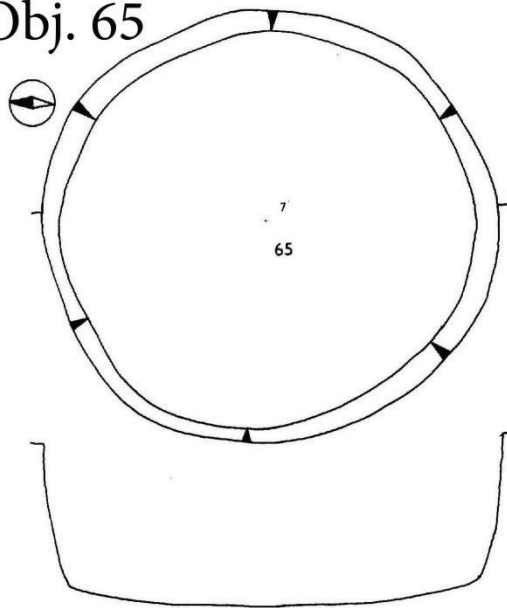
Obj. 63

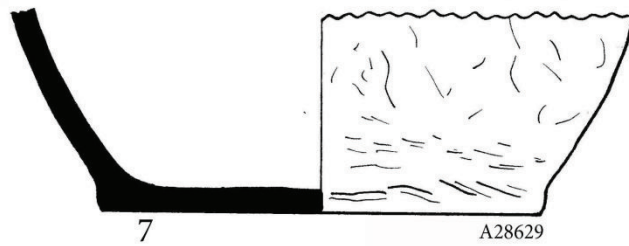
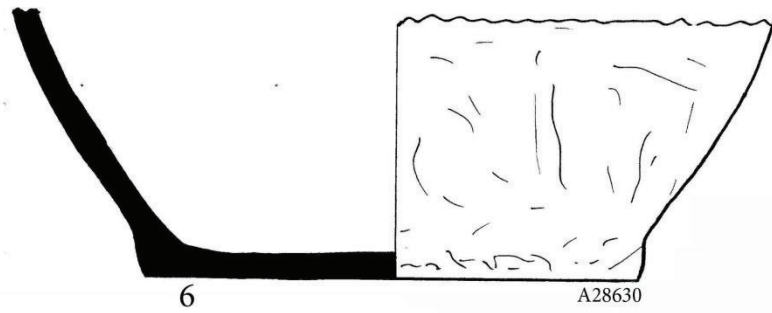
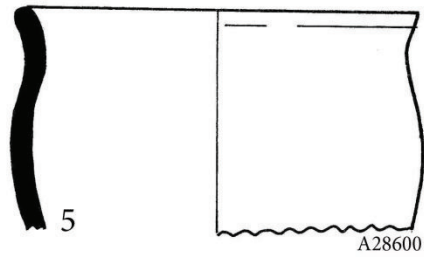
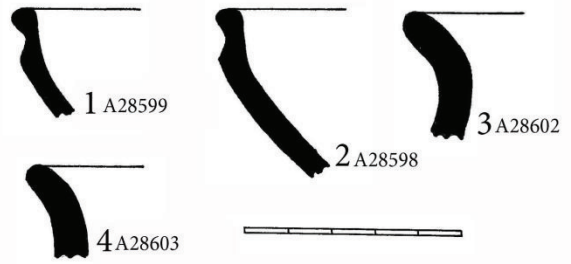
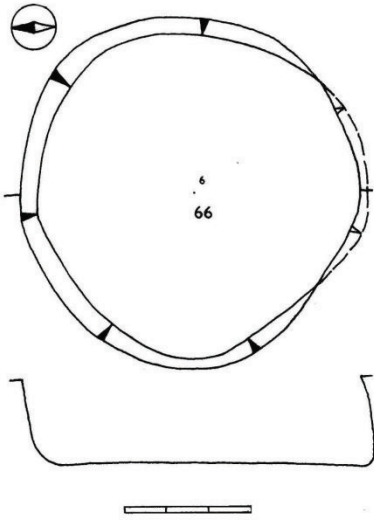
Obj. 63

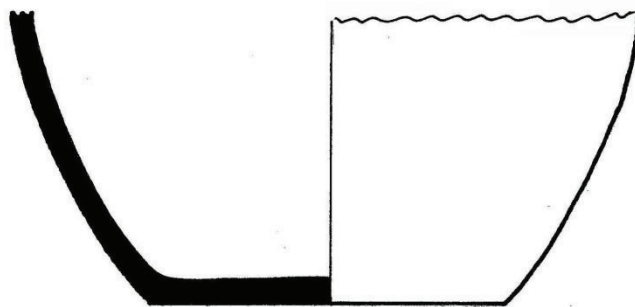
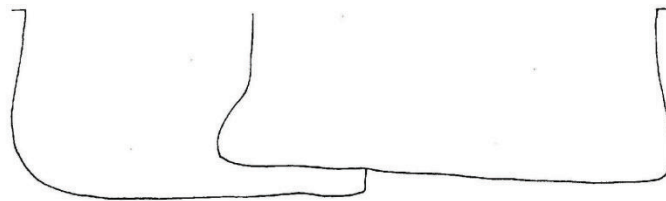
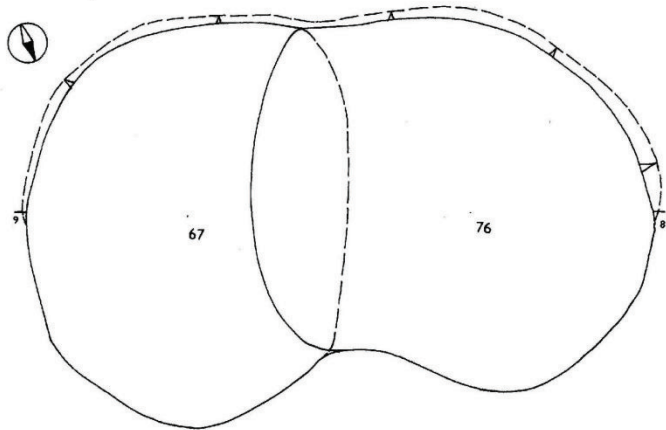
Obj. 65

Obj. 66

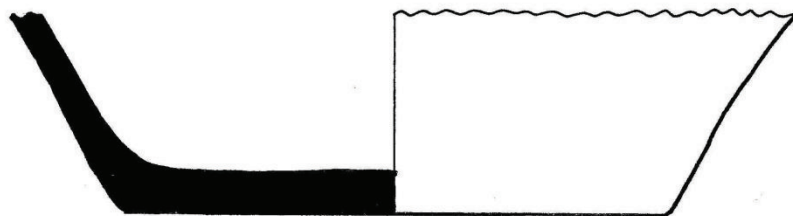

Obj. 67

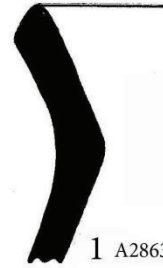
5

A28682

6

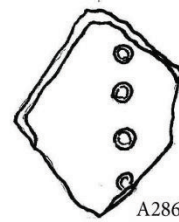
A28681

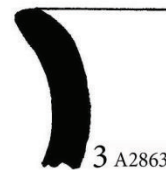
1 A28632

2

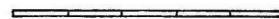
A28641

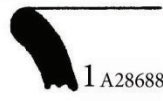
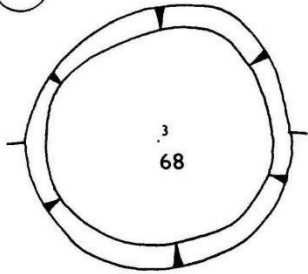
3 A28633

4 A28634

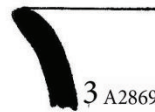
Obj. 68

1 A28688

2 A28689

3 A28690

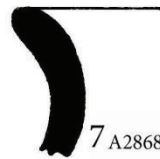
4 A28687

5 A28685

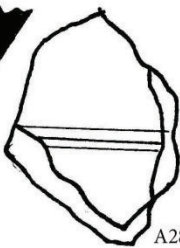
6 A28684

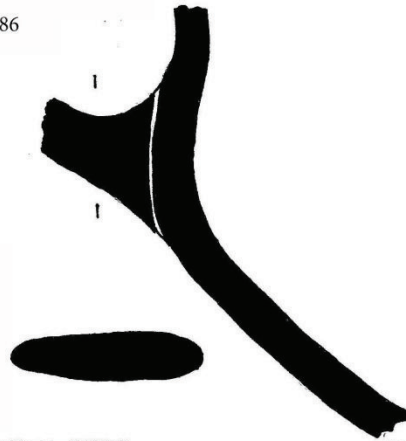
7 A28686

8

A28694

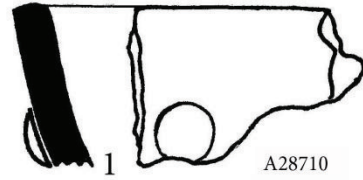
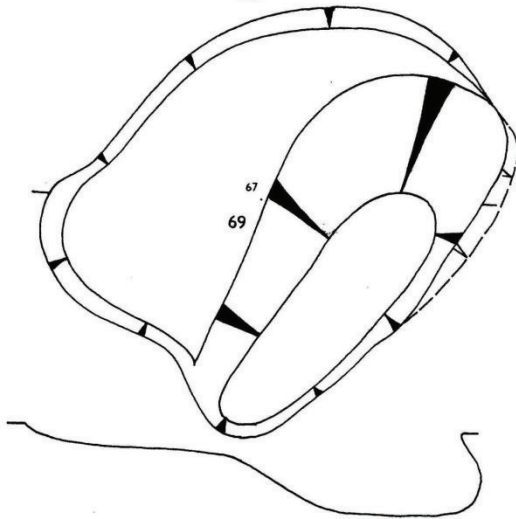

9

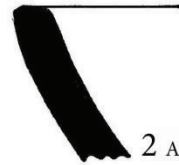

A28691

Obj. 69

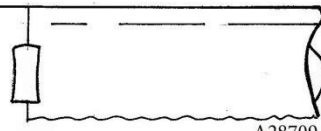
A28710

2 A28711

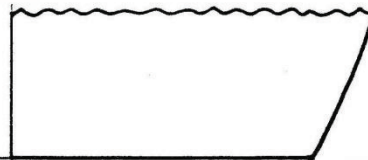
3

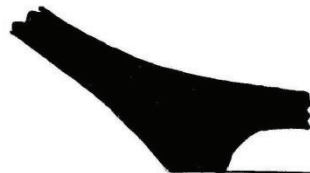
A28709

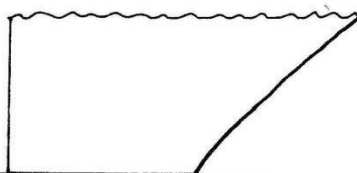
4

A28721

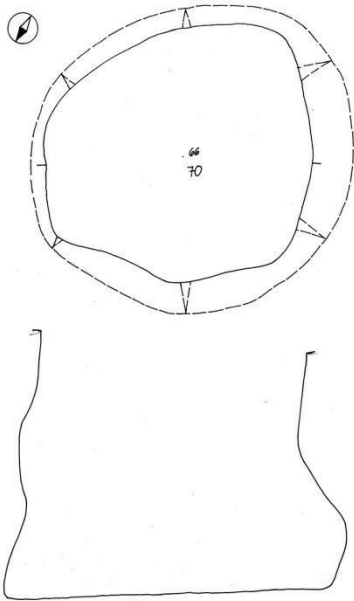
5

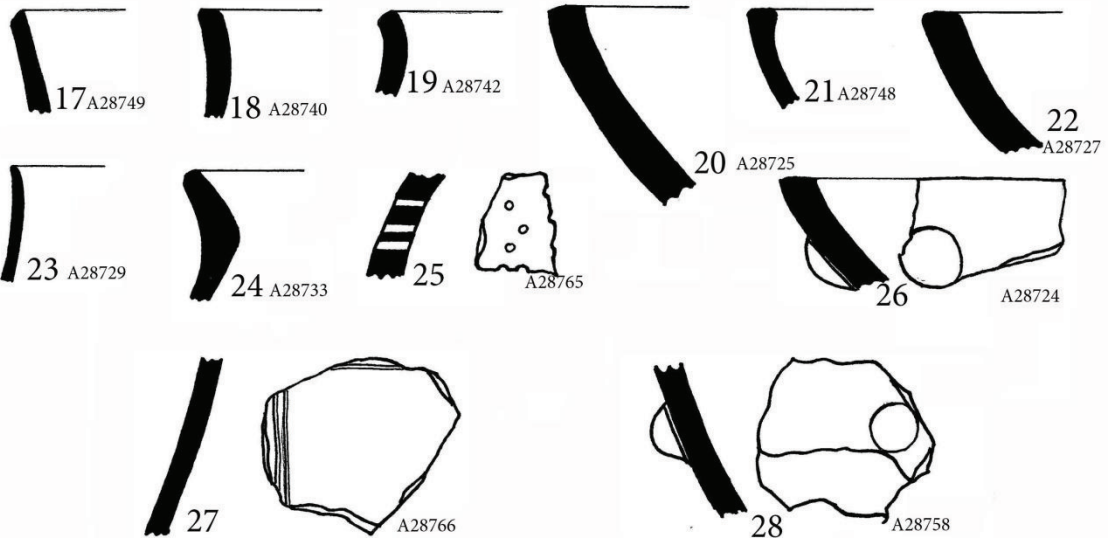
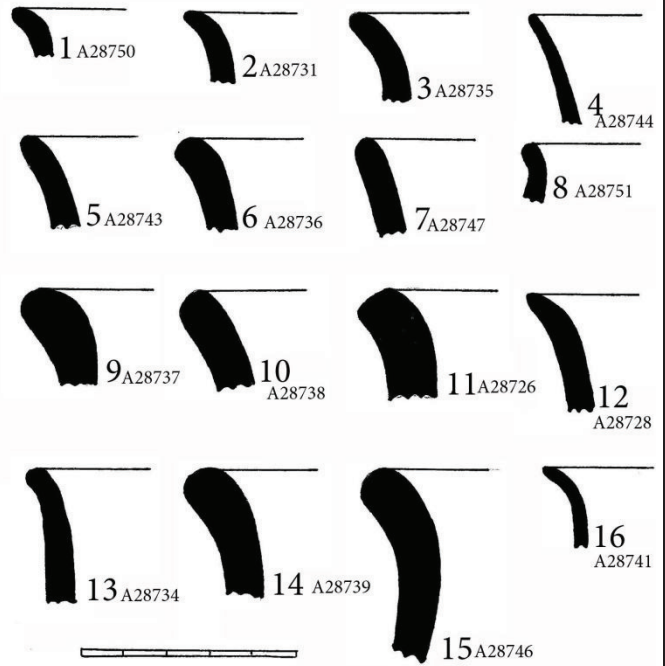
A28722

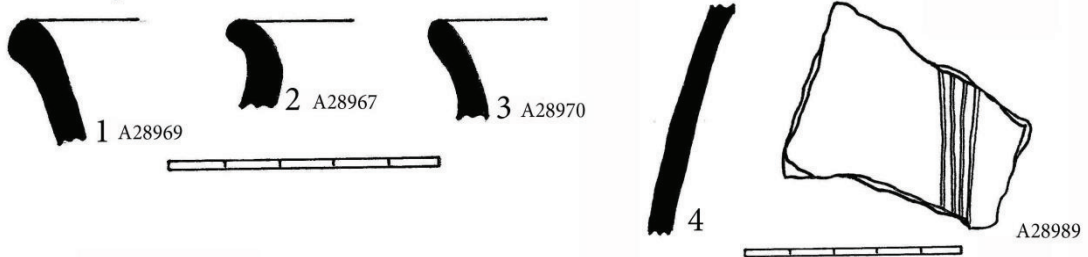
Obj. 70

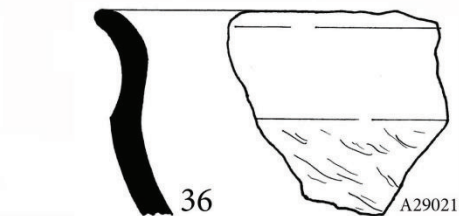
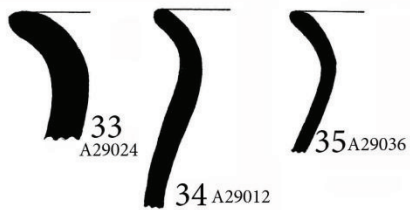
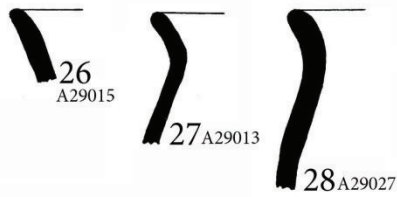
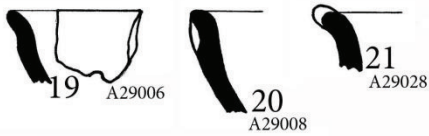
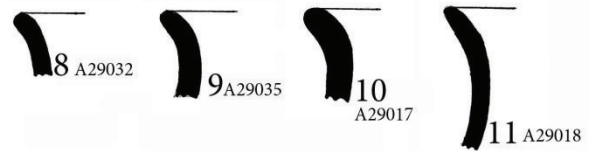
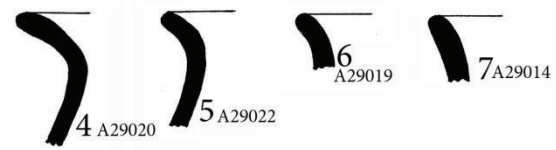
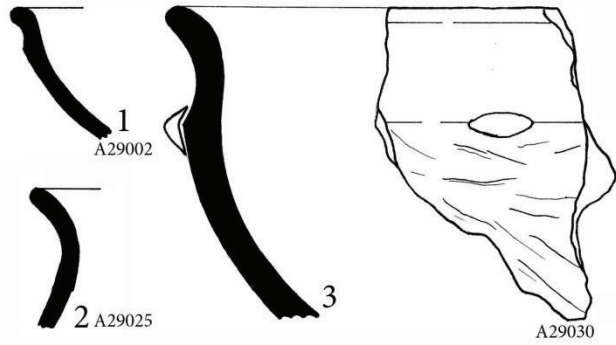
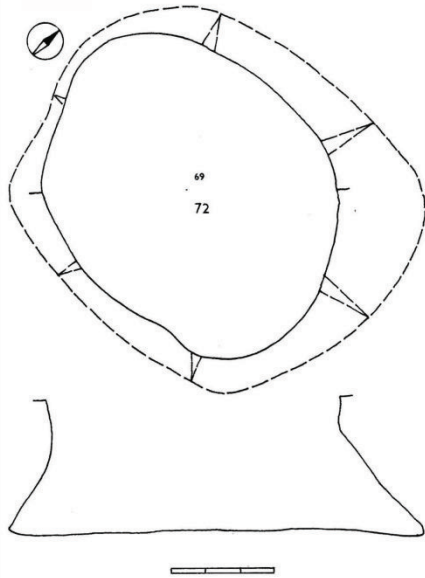
JÁMA JE VE SVAHU

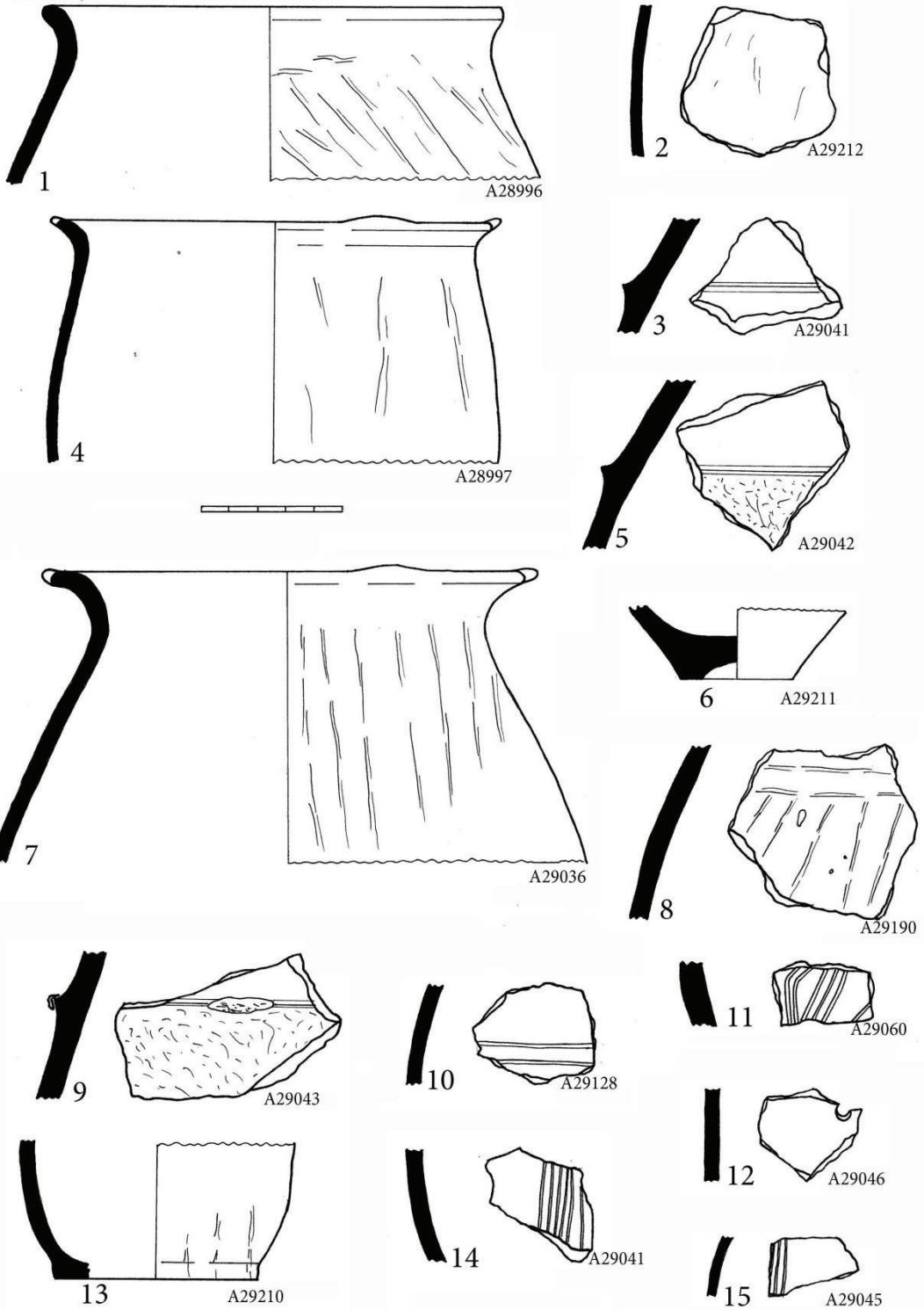
Obj. 71

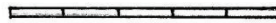
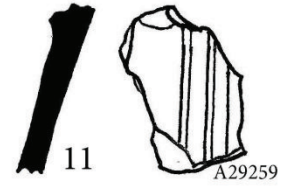
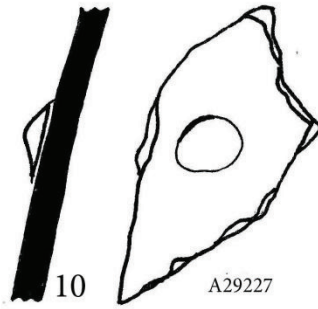
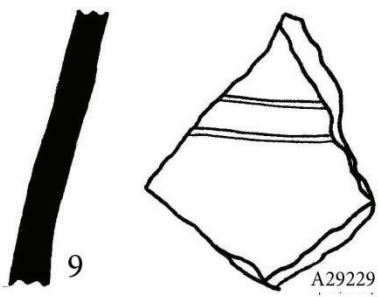
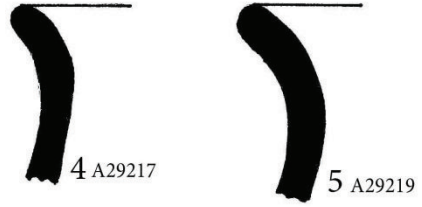
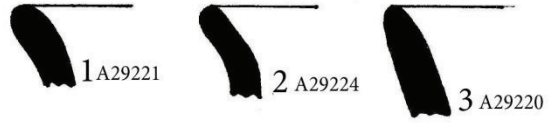
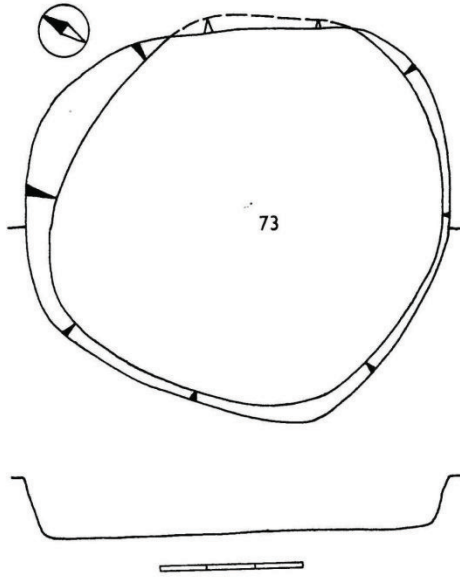
Obj. 72

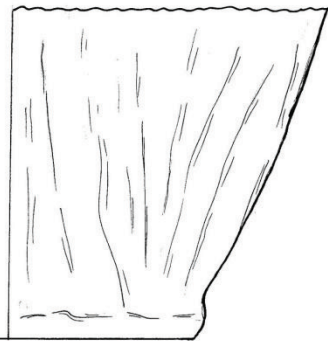
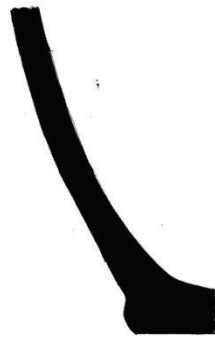
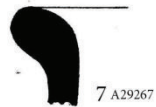
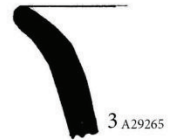
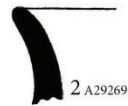
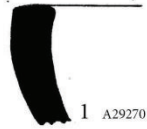
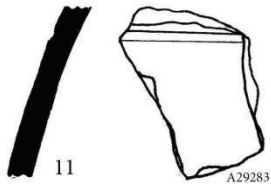
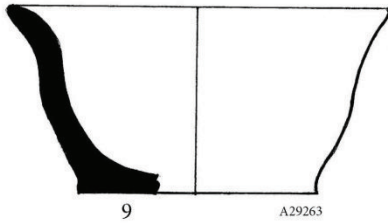
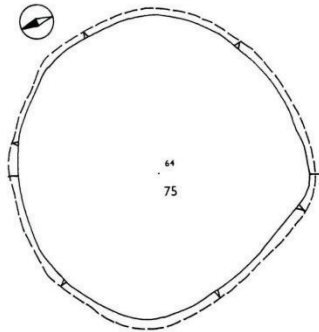
Obj. 72

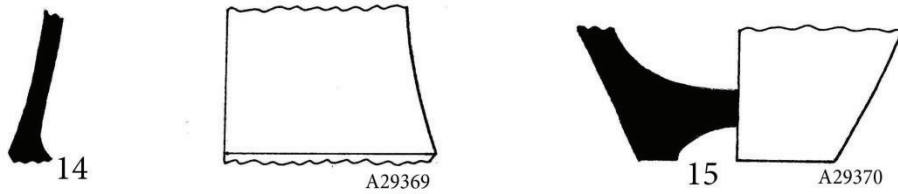
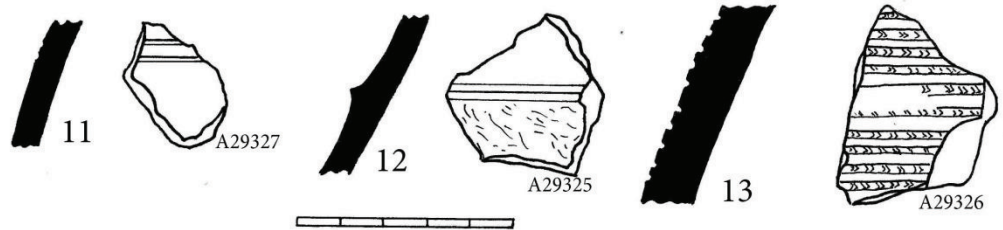
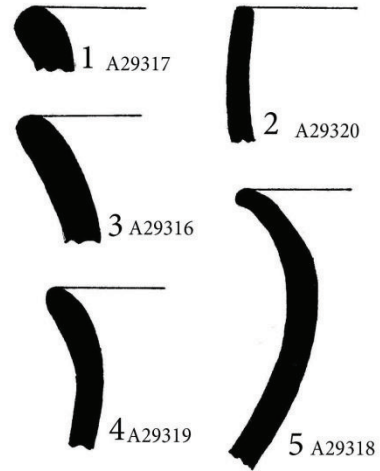
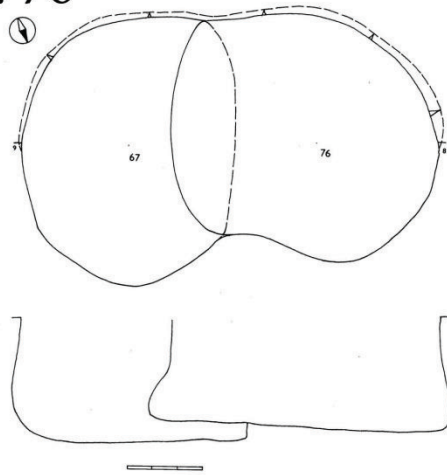
Obj. 73

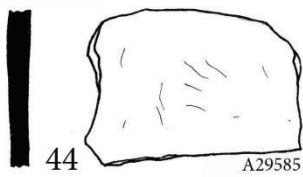
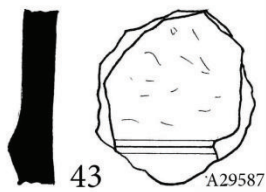
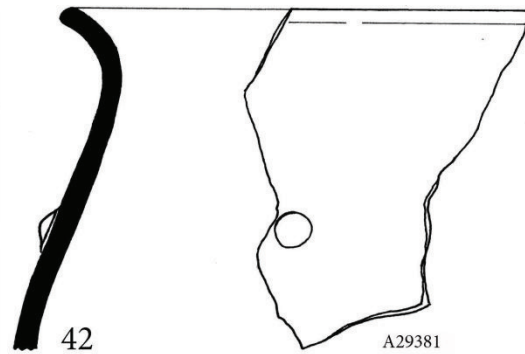
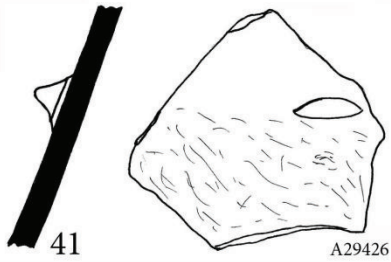
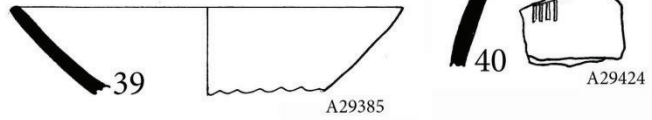
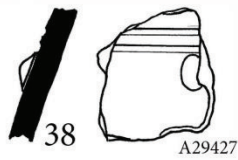
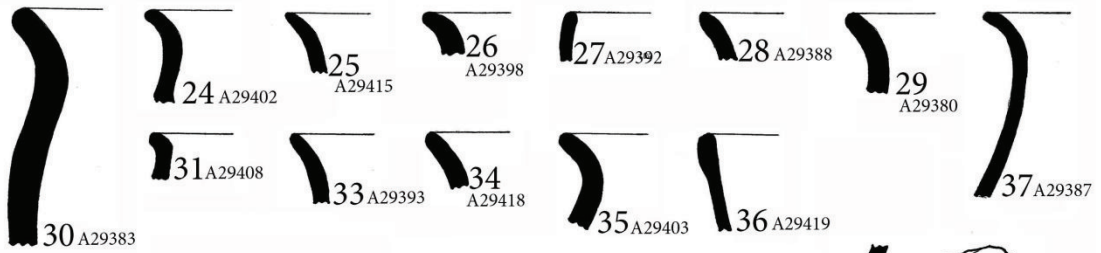
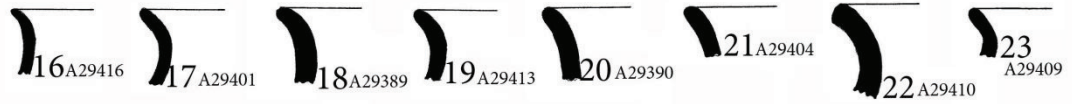
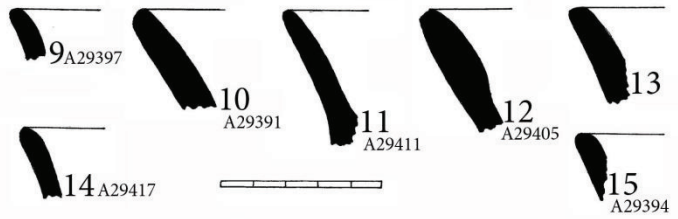
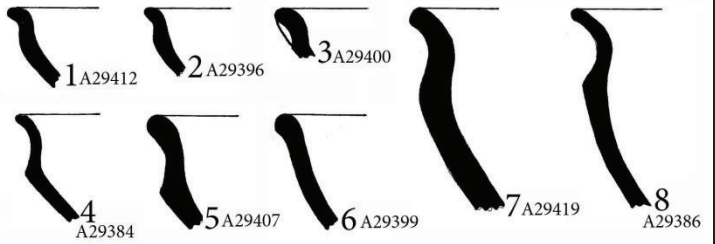
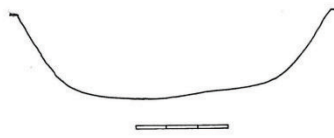
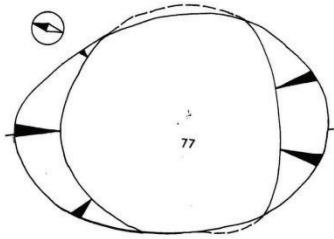
Obj. 75

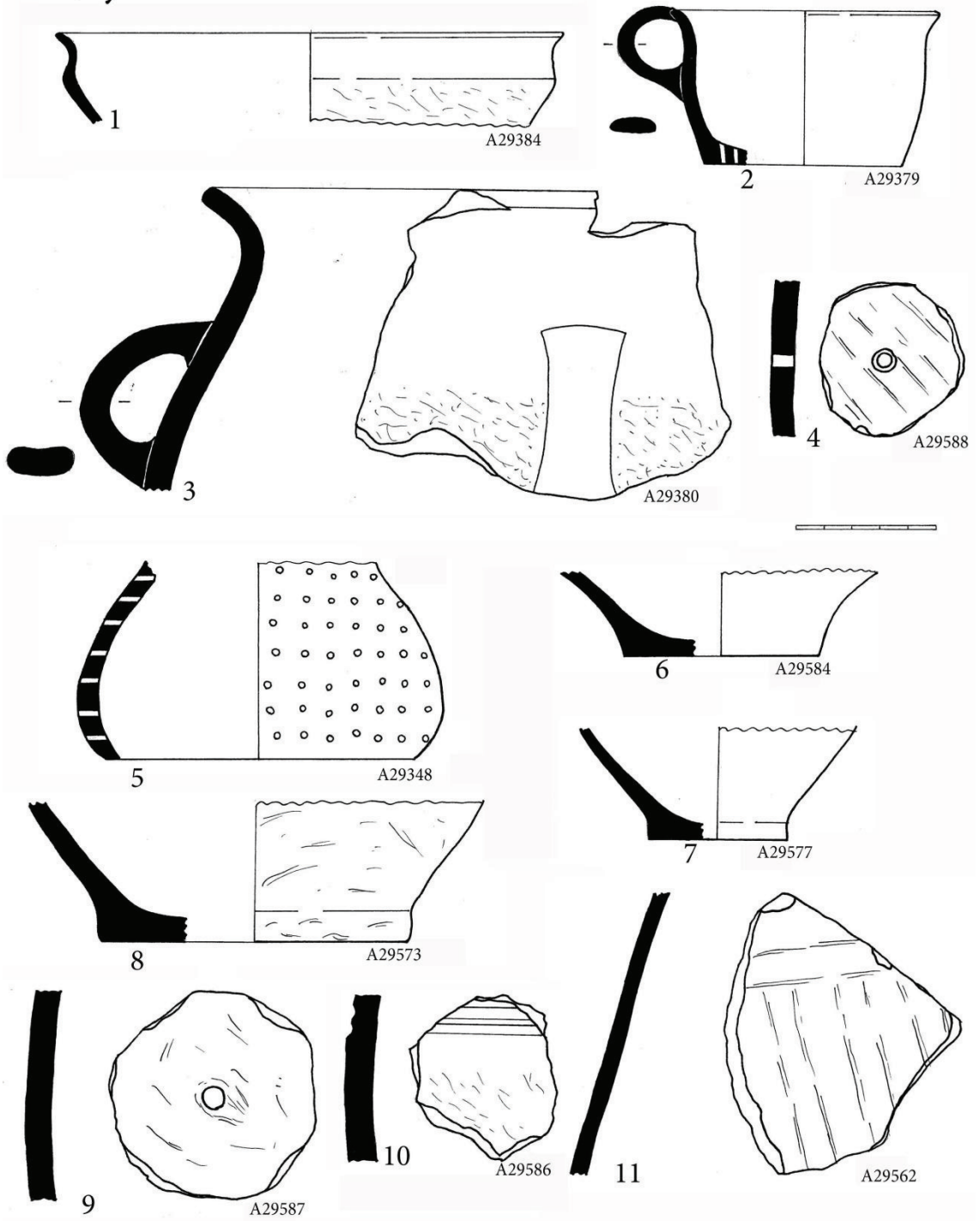
Obj. 76

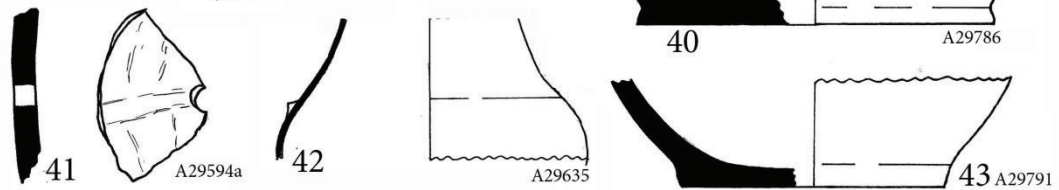
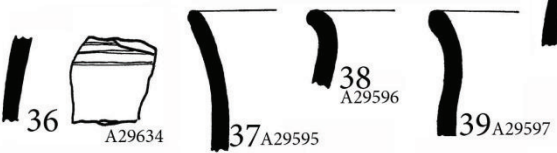
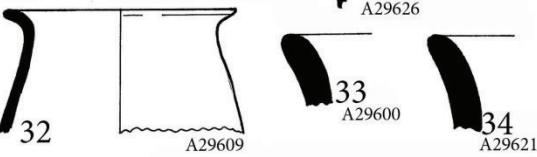
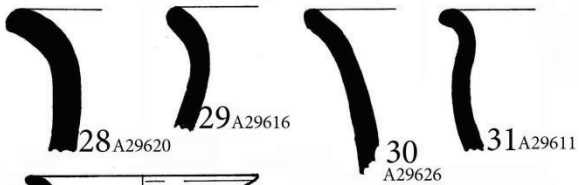
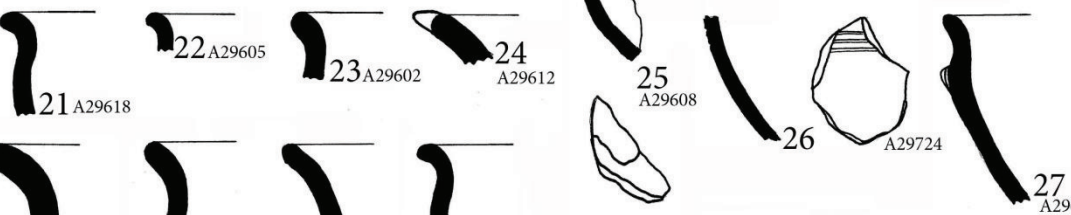
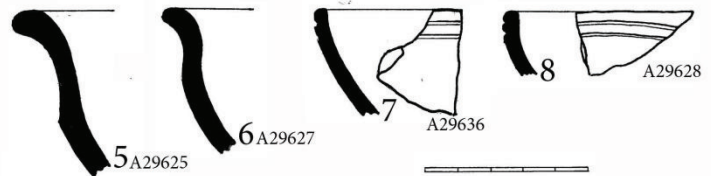
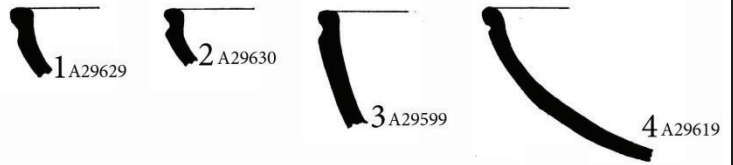
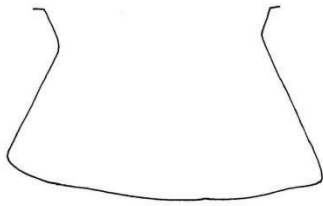
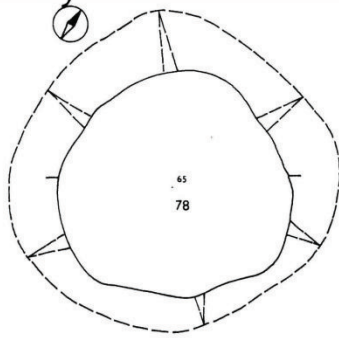
Obj. 77

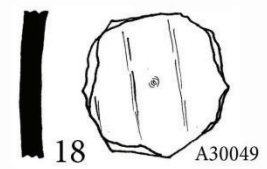
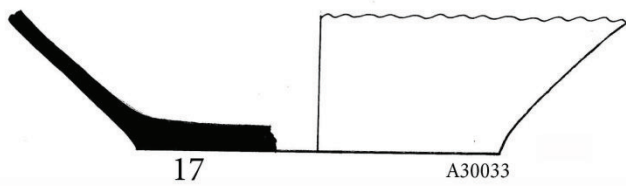
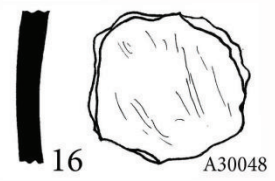
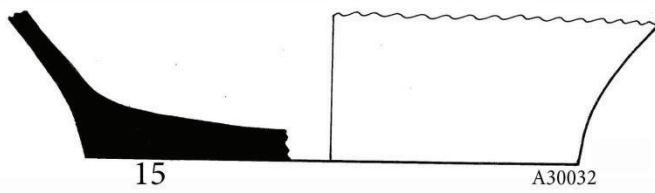
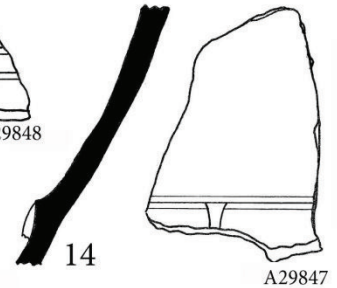
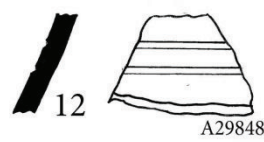
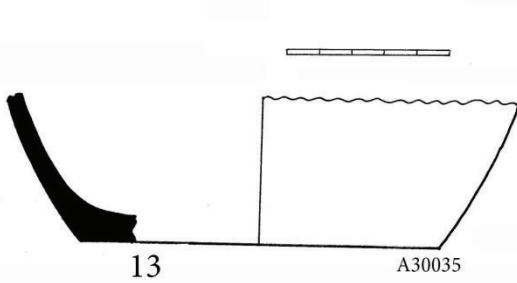
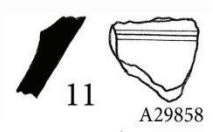
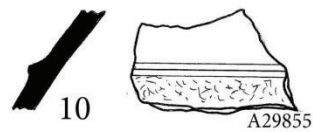
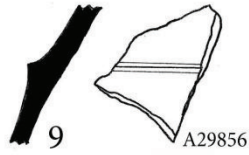
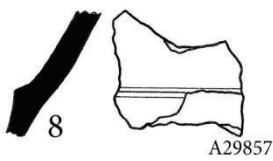
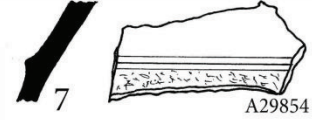
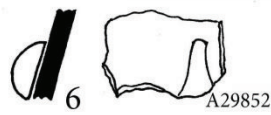
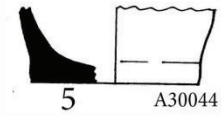
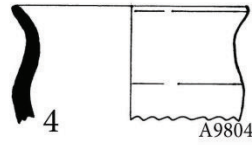
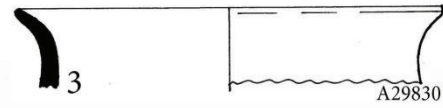
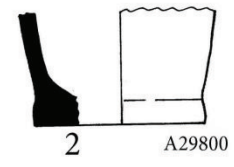
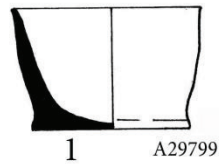
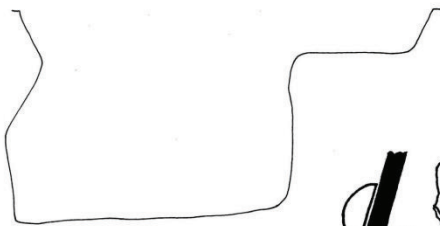
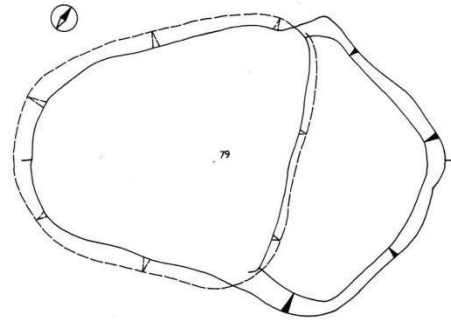
Obj. 77

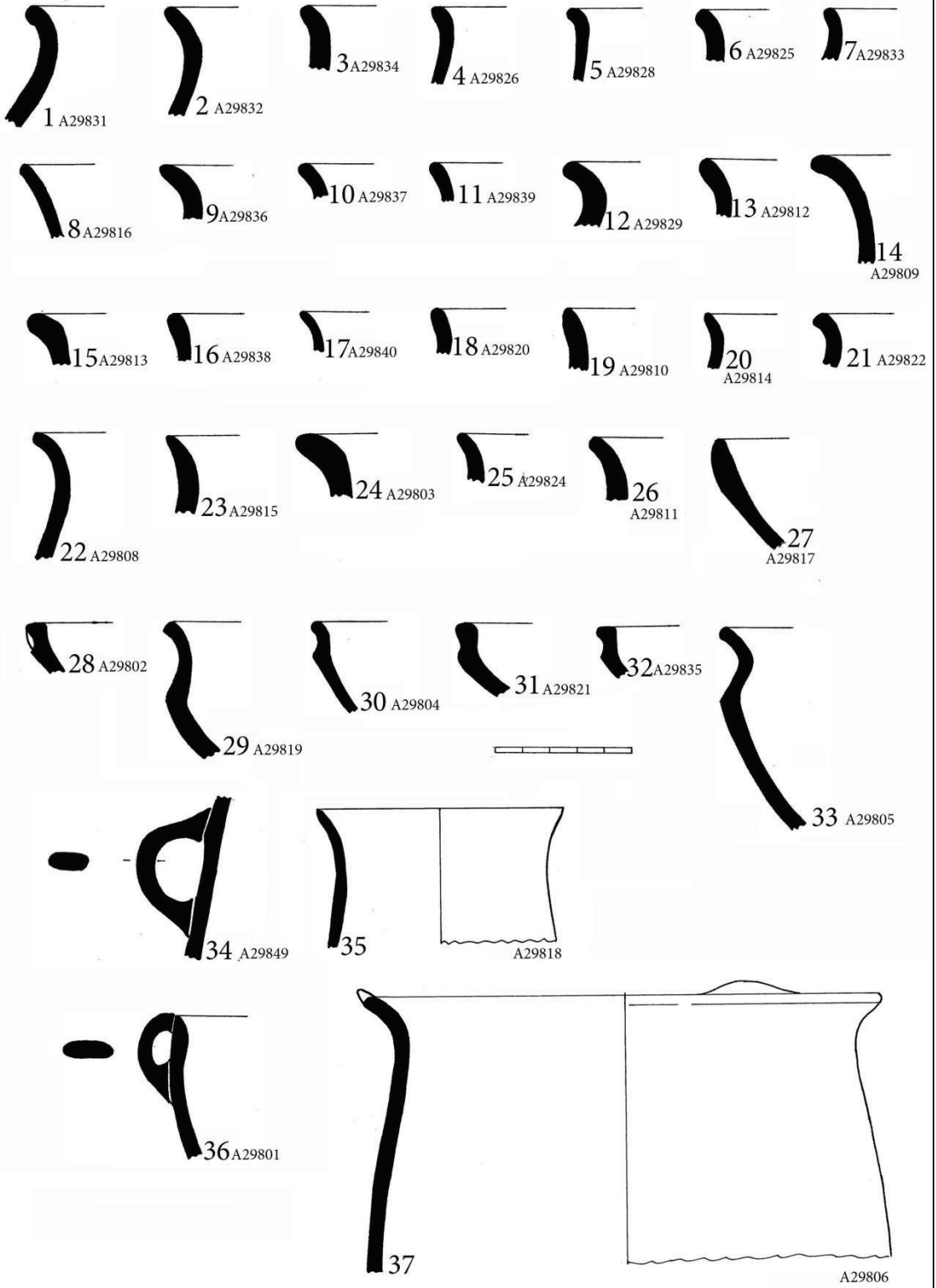
Obj. 78

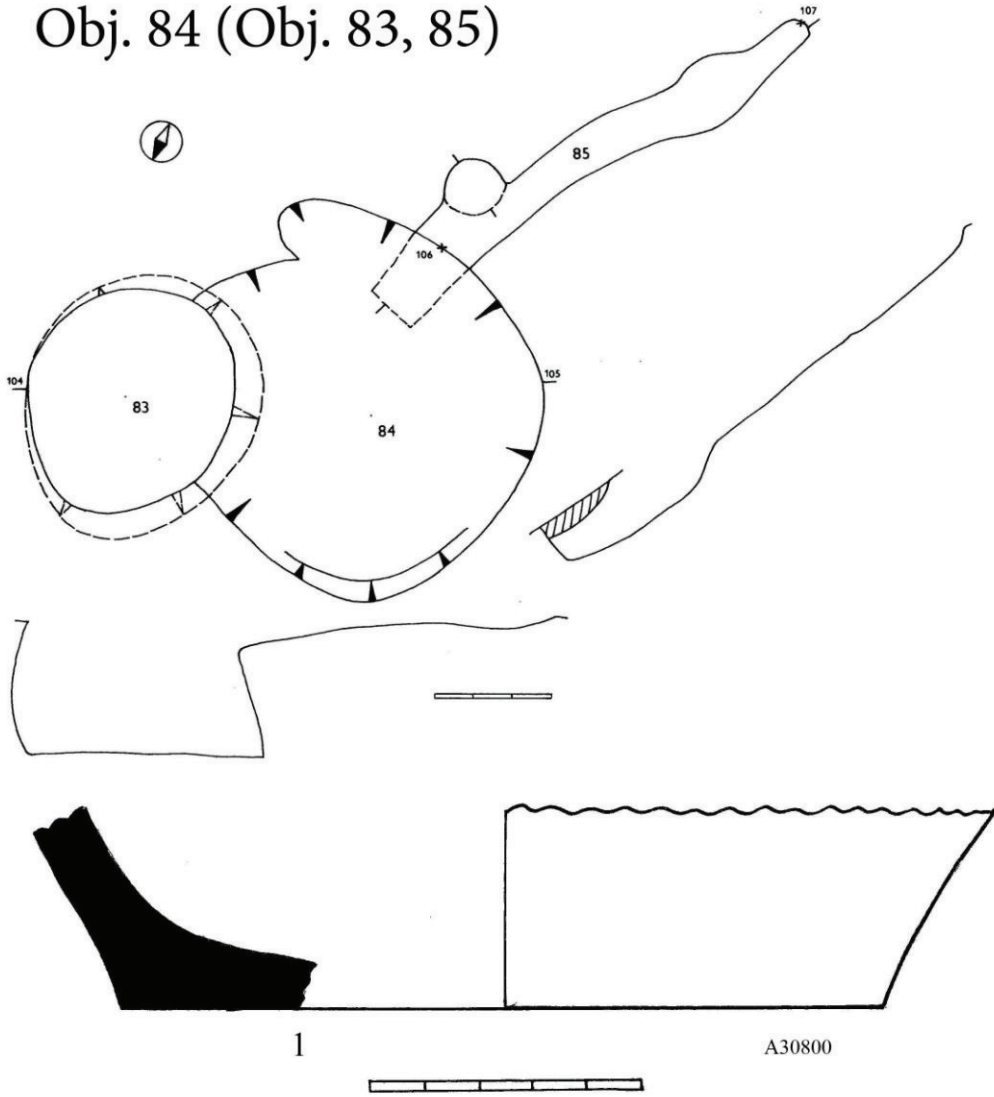
Obj. 79

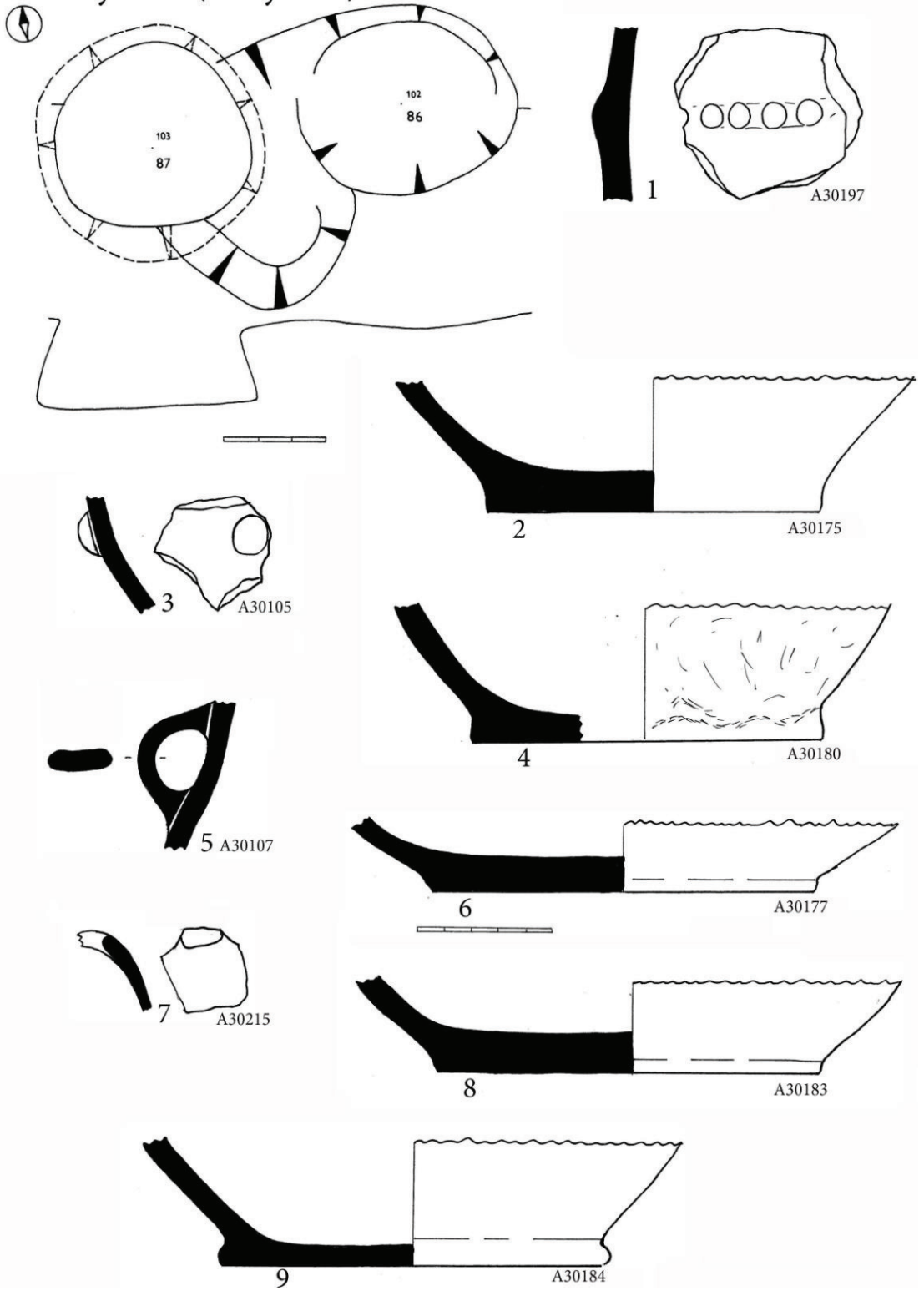
Obj. 79

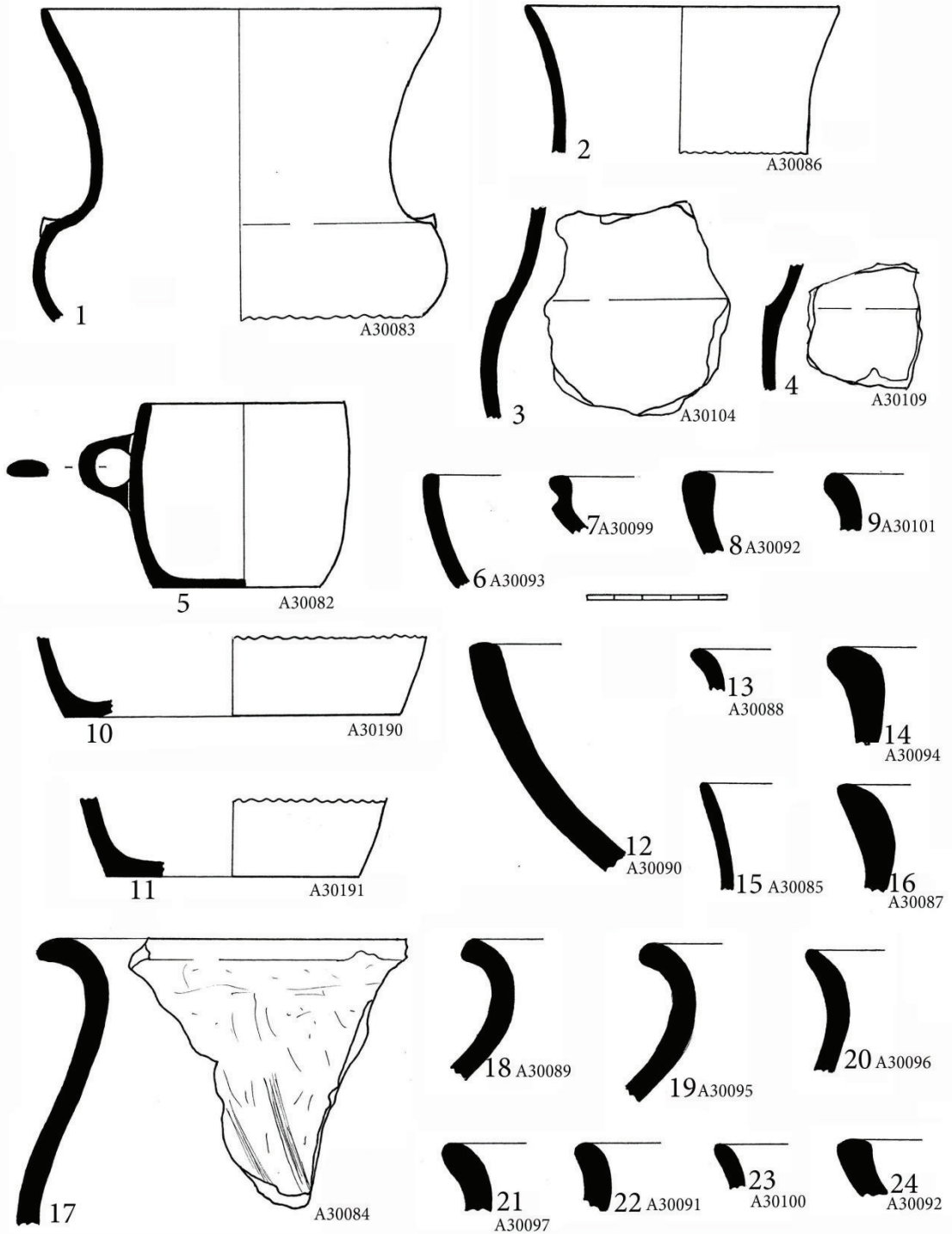
Obj. 84 (Obj. 83, 85)

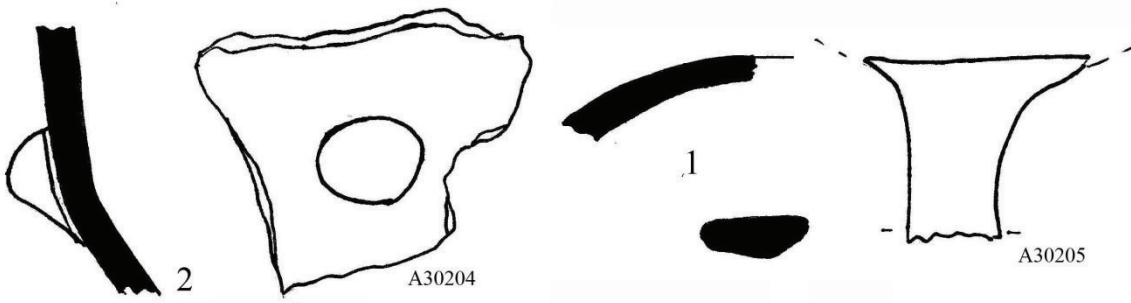
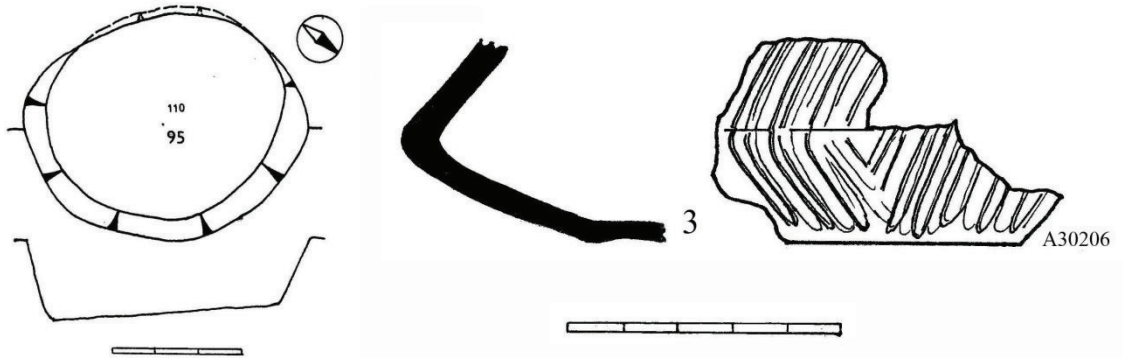
Obj. 87 (Obj. 86)

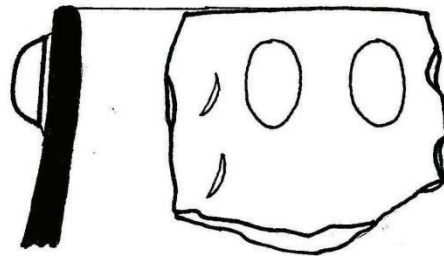
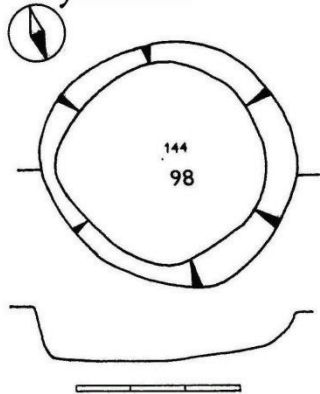
Obj. 87

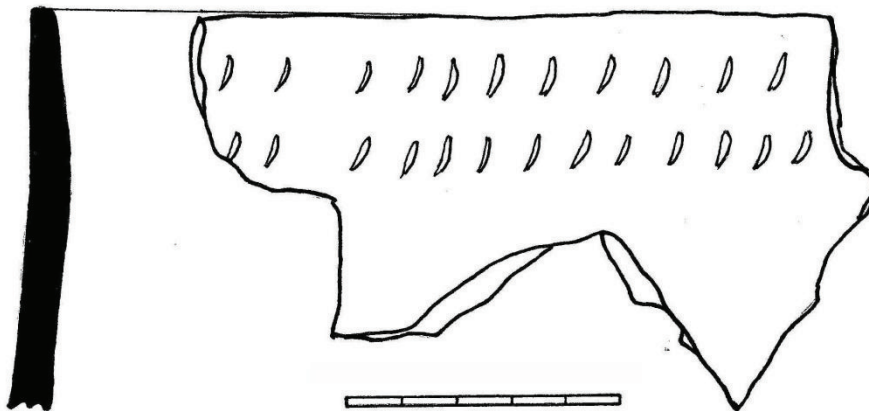
Obj. 95

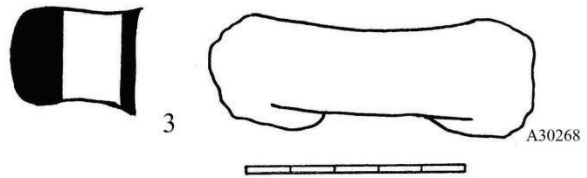
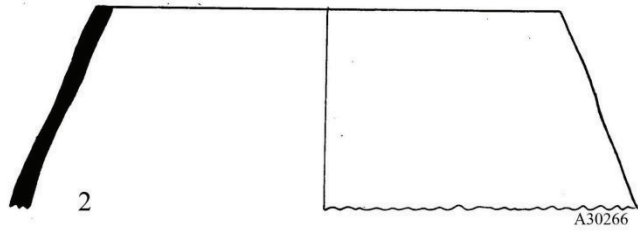
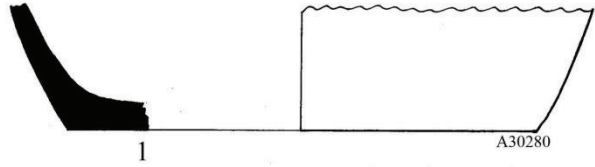
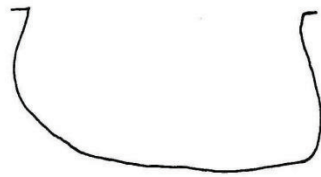
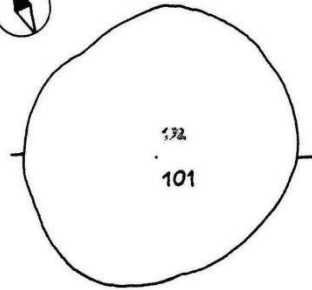
Obj. 98

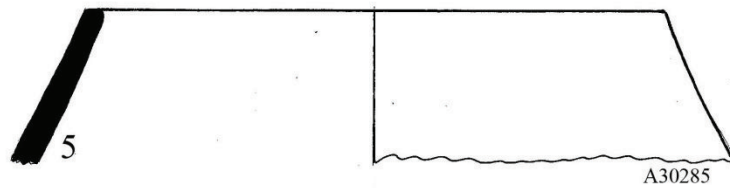
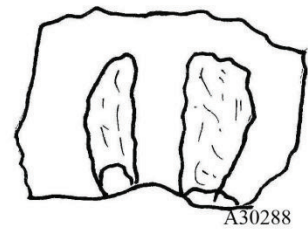
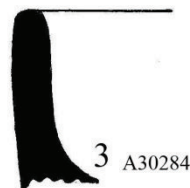
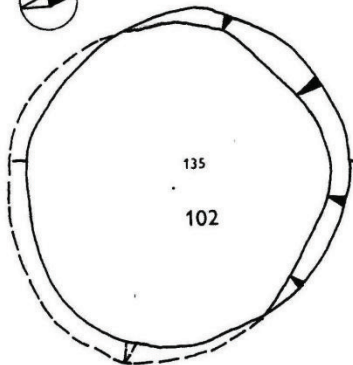
1 A30229, A30230

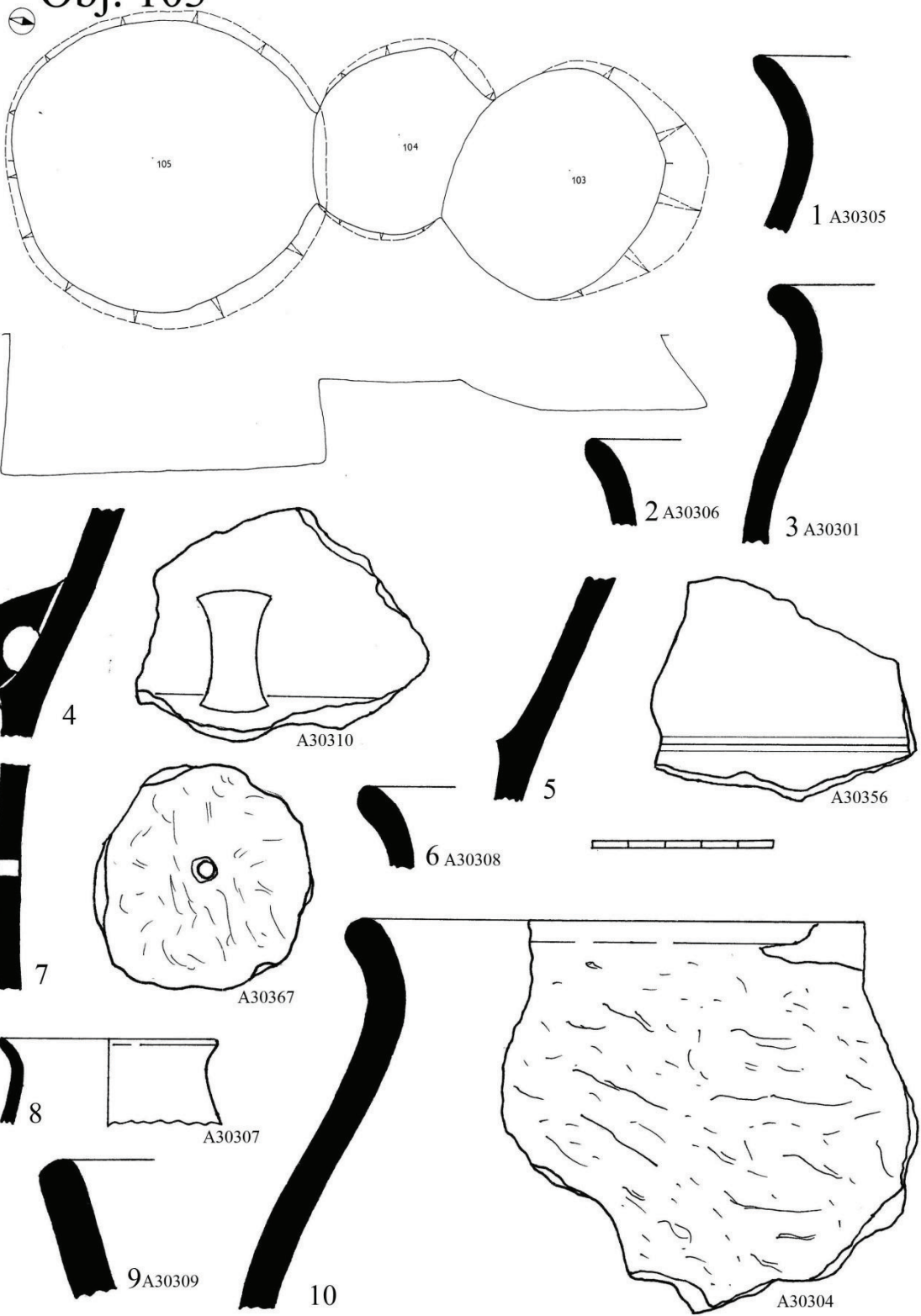
Obj. 101

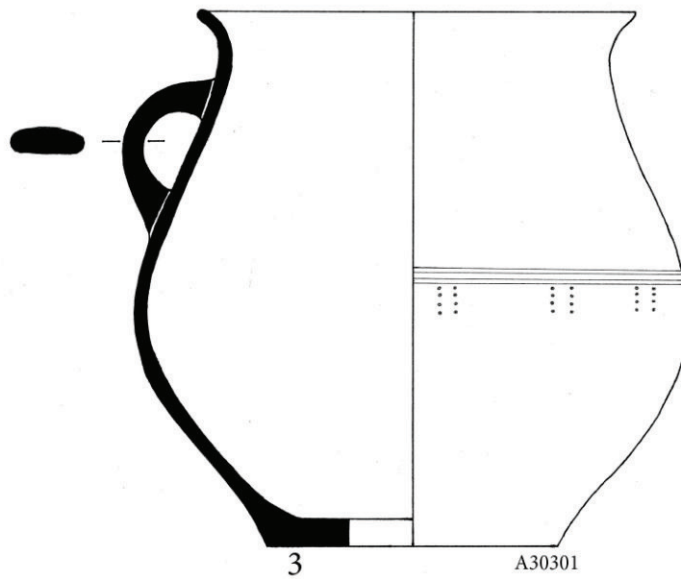
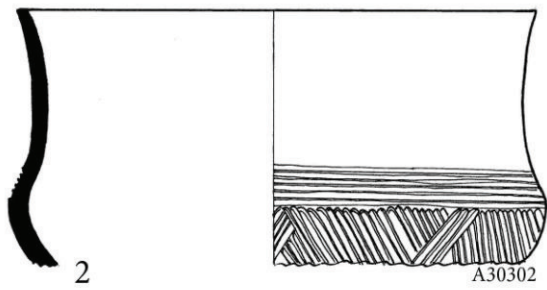
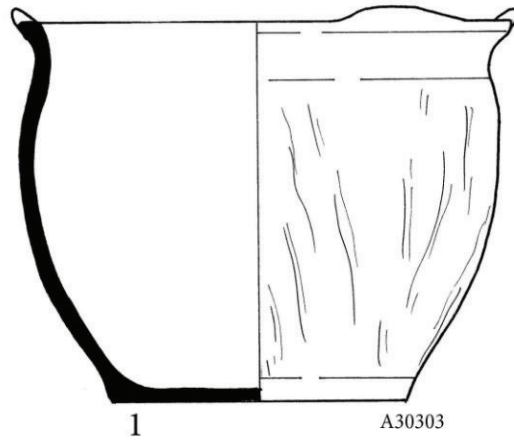
Obj. 102

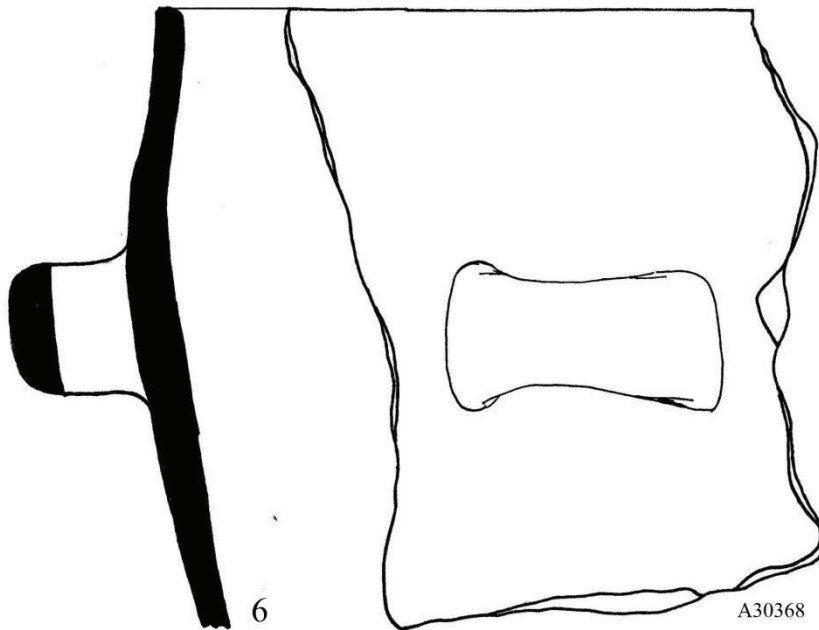
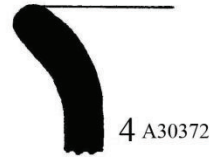
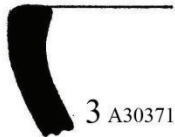
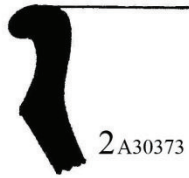
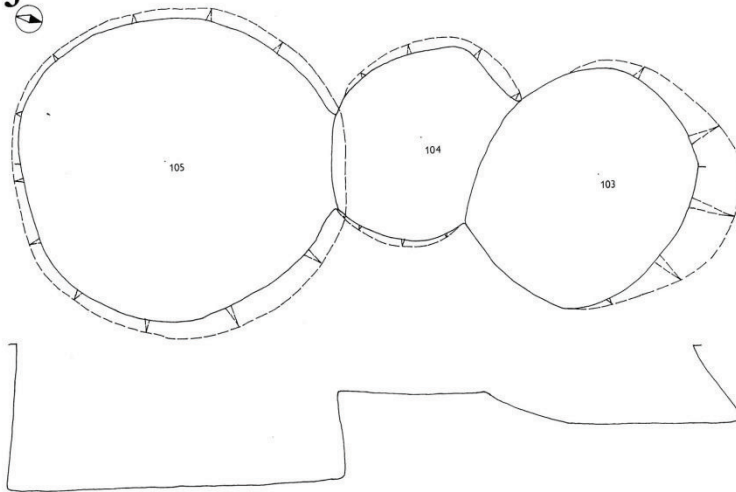
Obj. 103

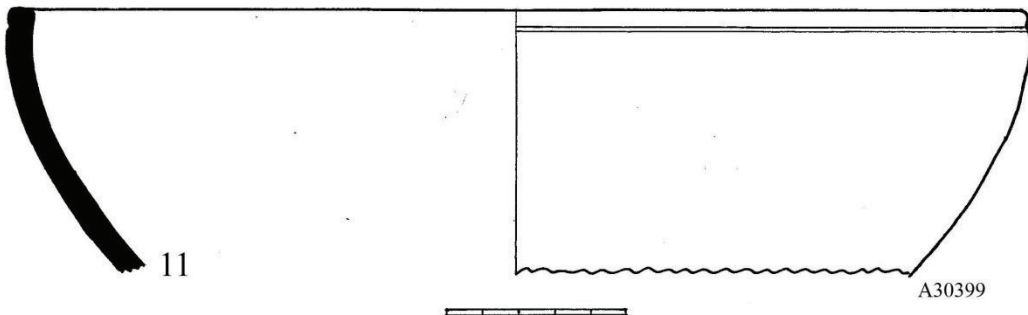
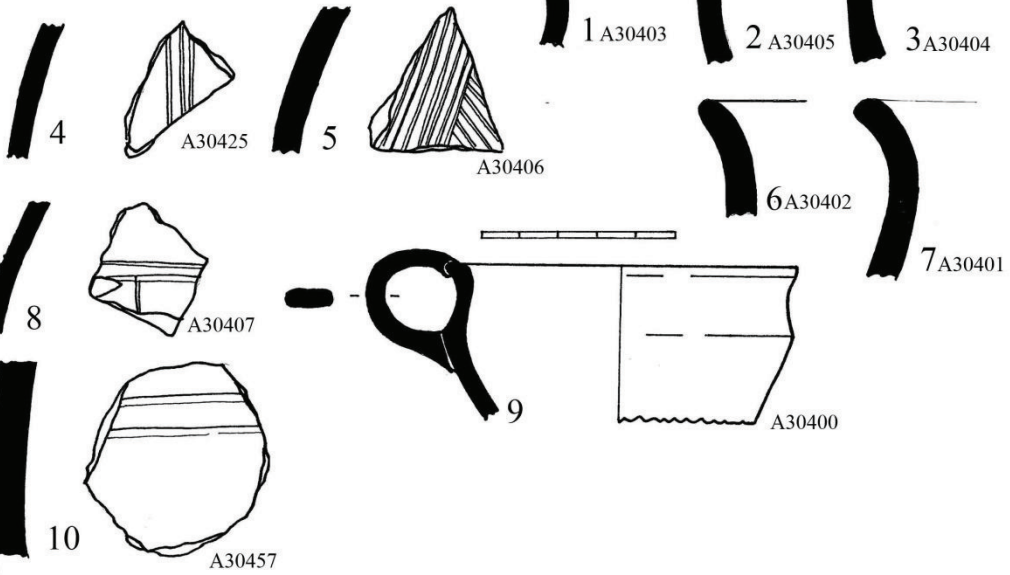
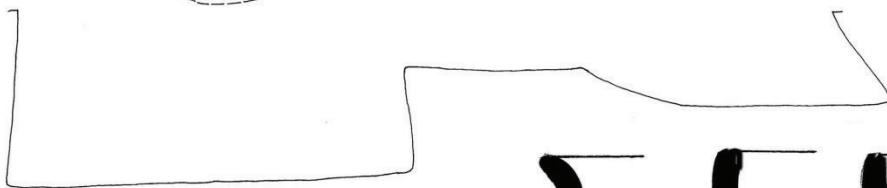
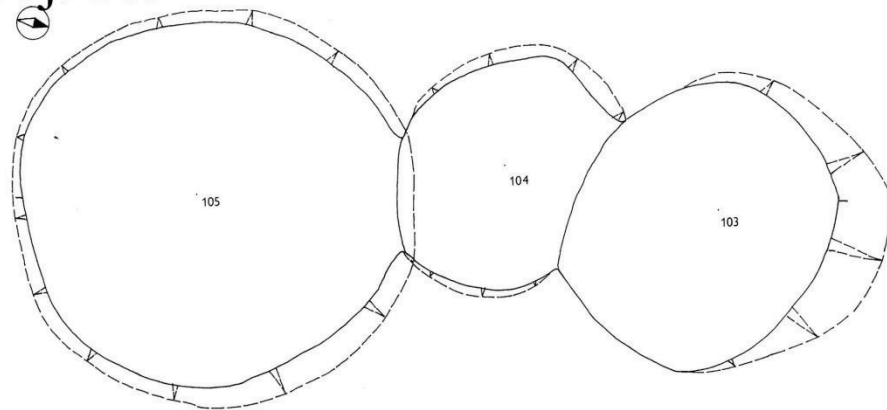
Obj. 103

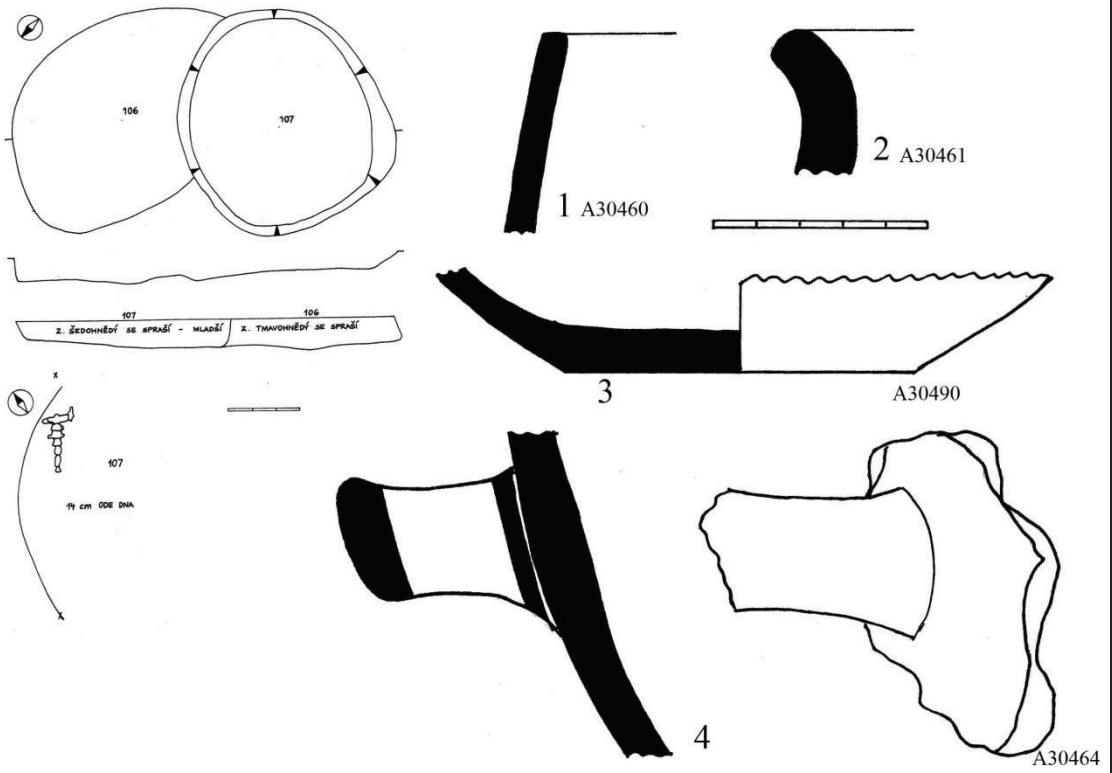
Obj. 104

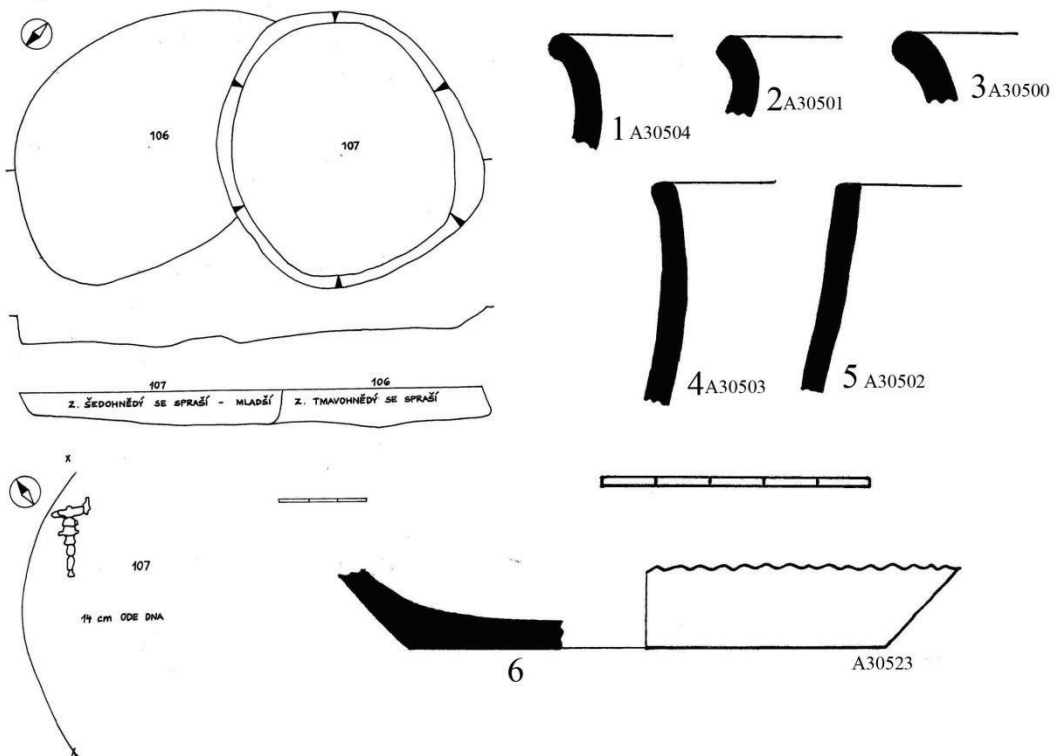
Obj. 105

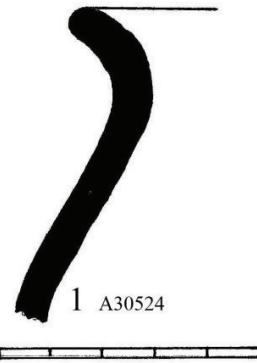
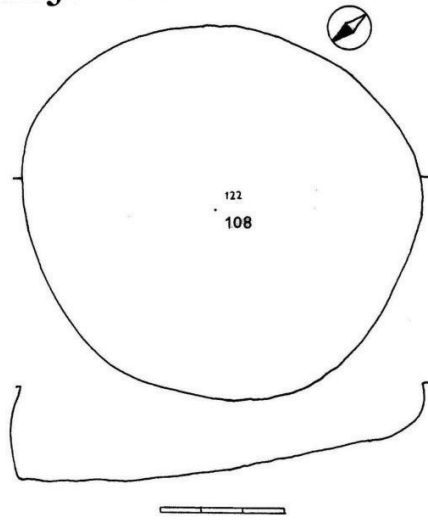
Obj. 106

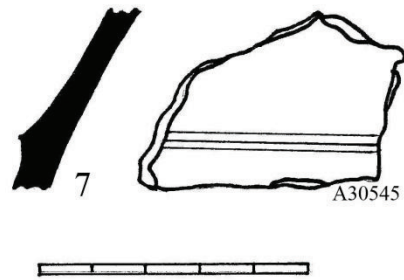
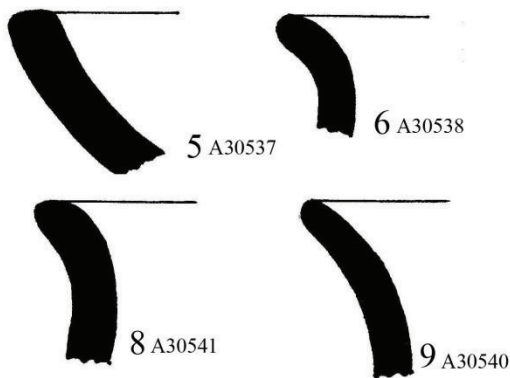
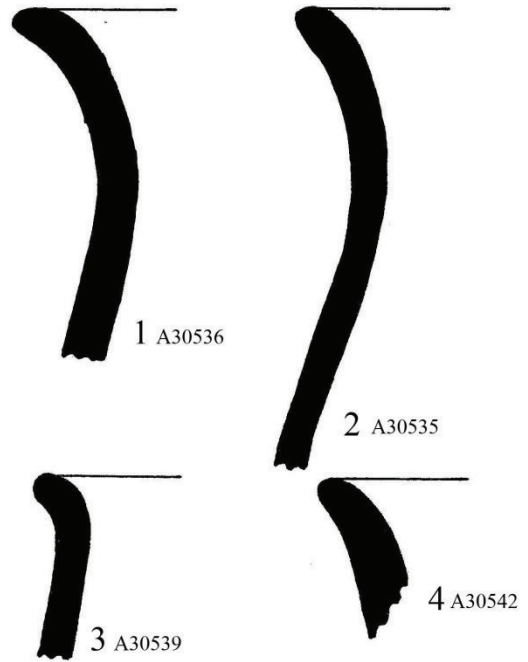
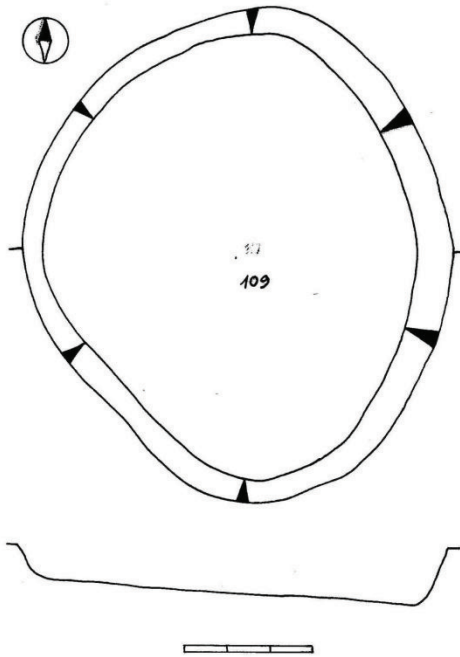
Obj. 107

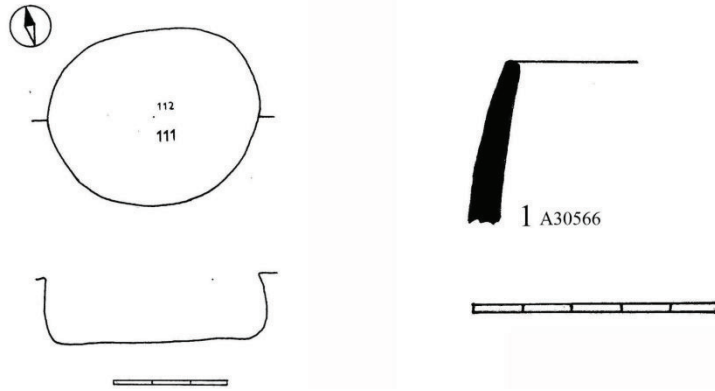
Obj. 108

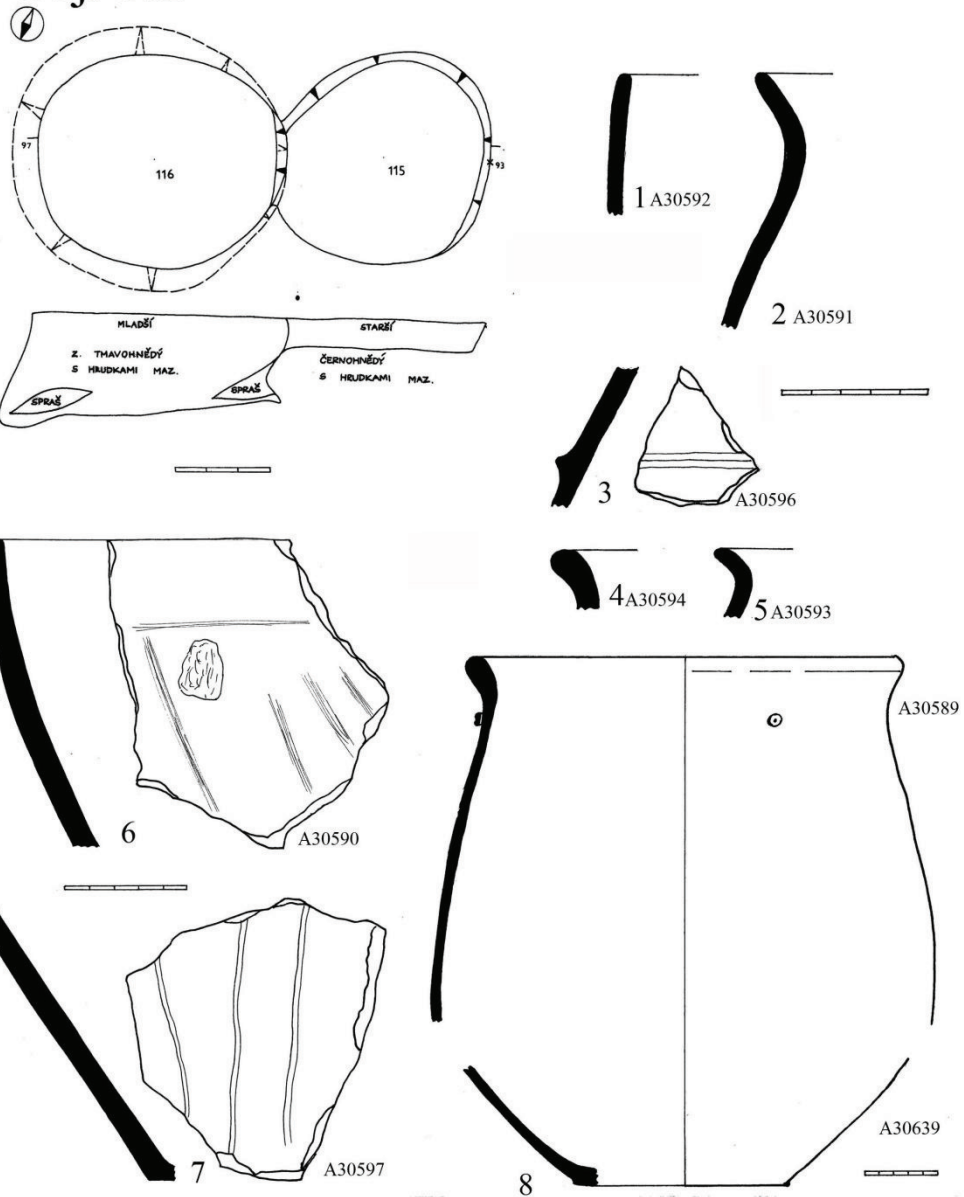
Obj. 109

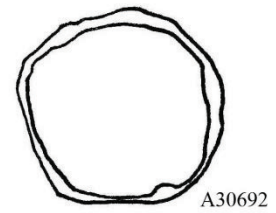
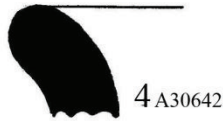
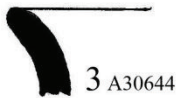
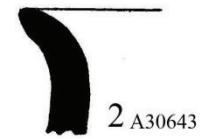
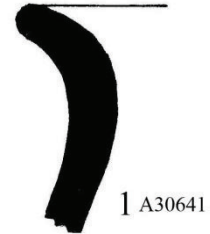
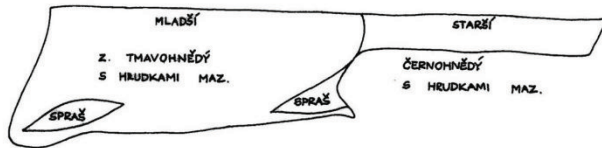
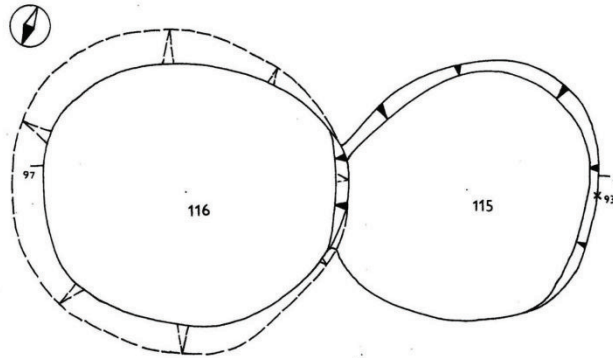
Obj. 111

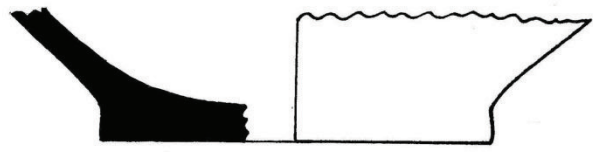
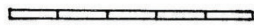
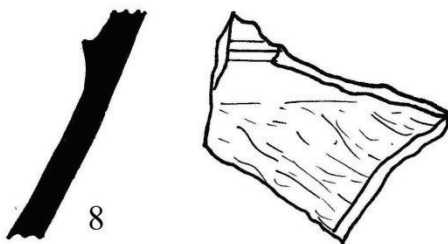
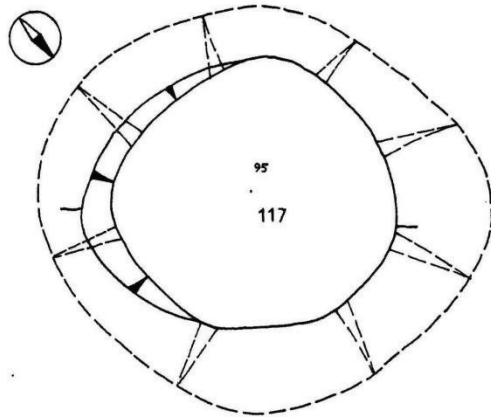
Obj. 115

Obj. 116

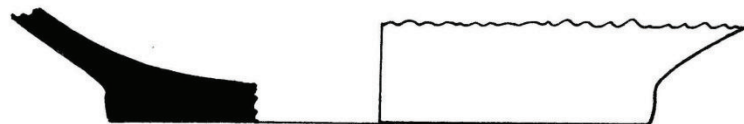

Obj. 117

10

A30778

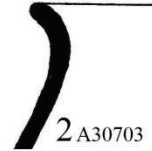

11

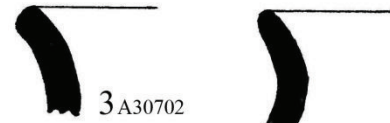
A30785

1 A30698

2 A30703

3 A30702

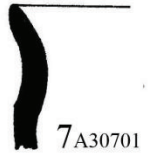
4 A30696

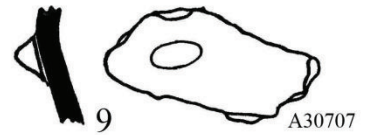
5 A30697

6 A30699

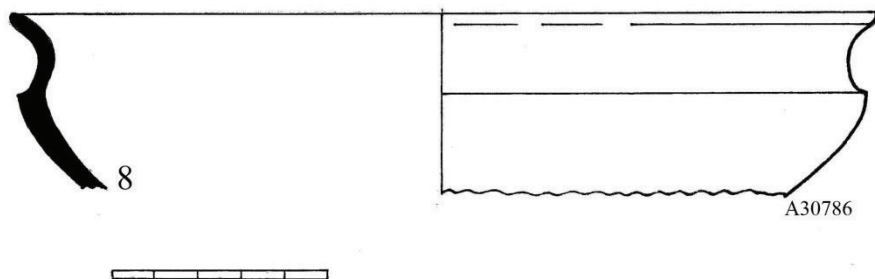
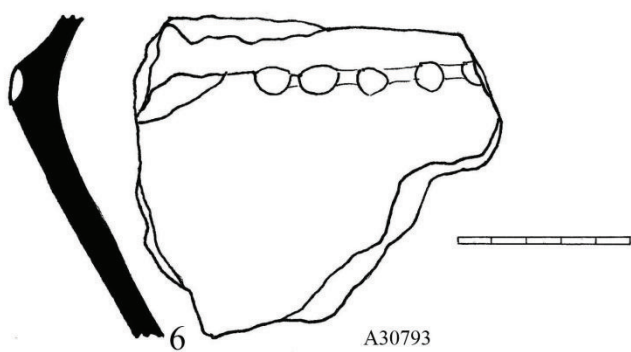
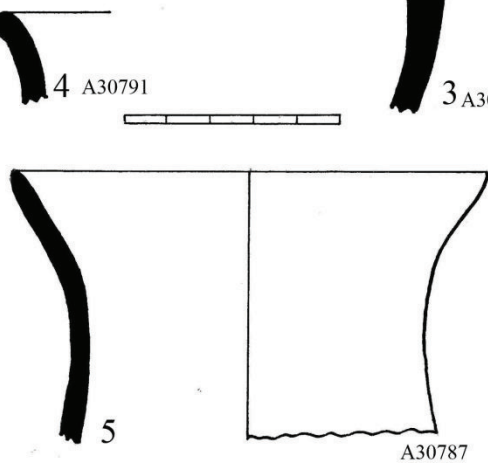
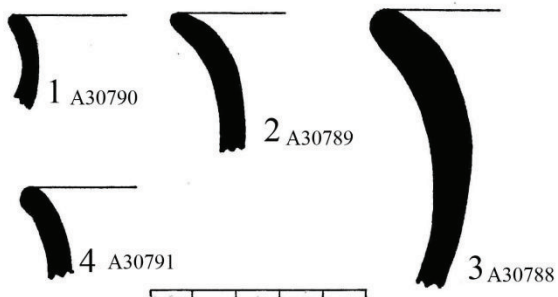
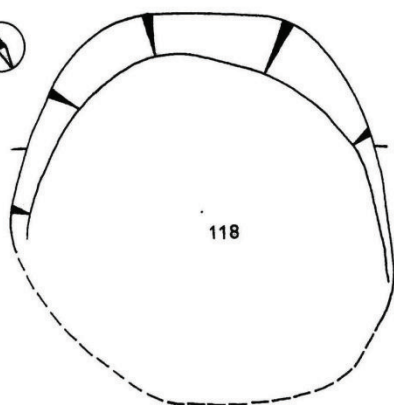
7 A30701

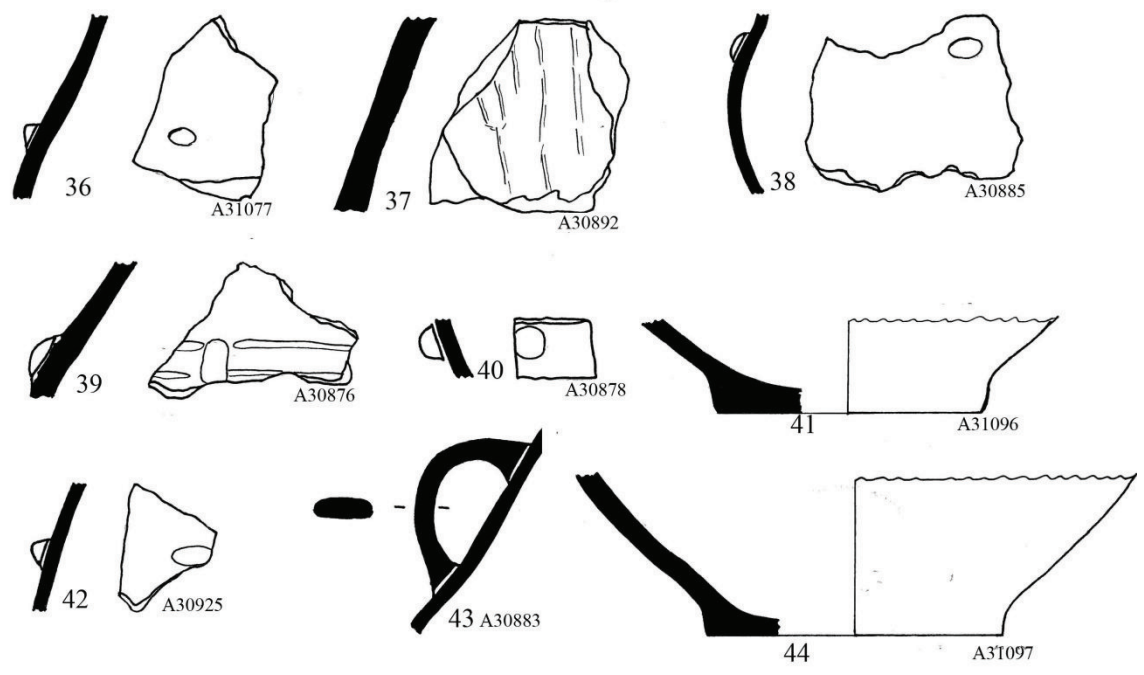
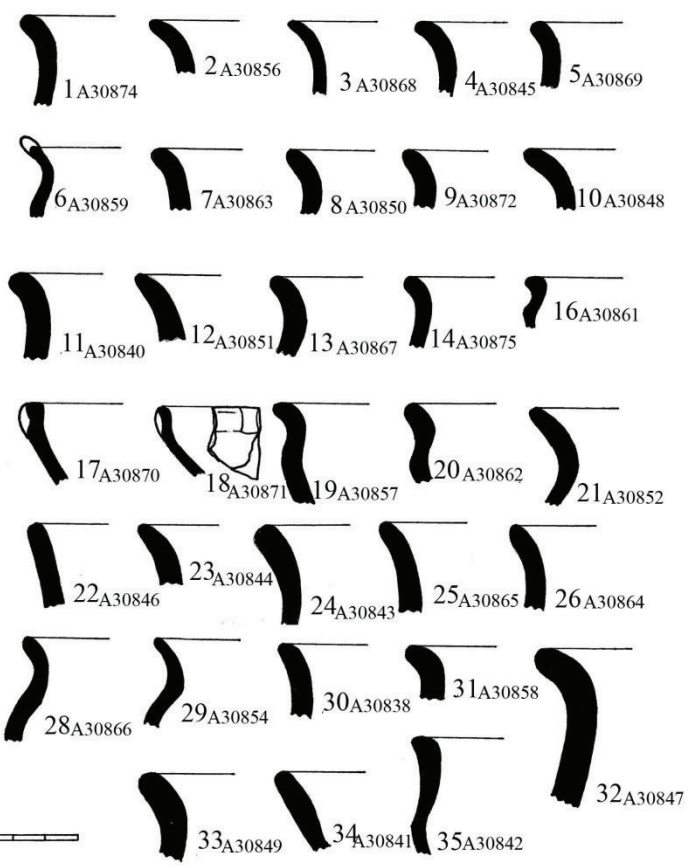
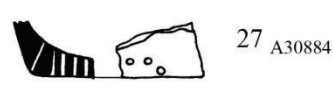
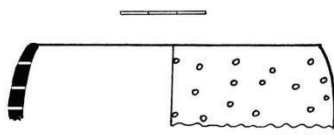
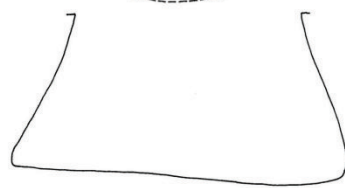
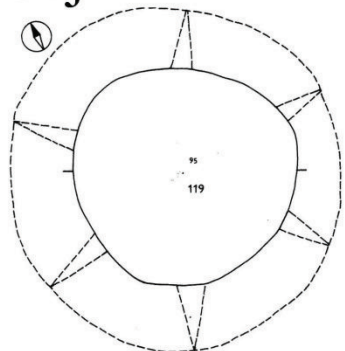
9

A30707

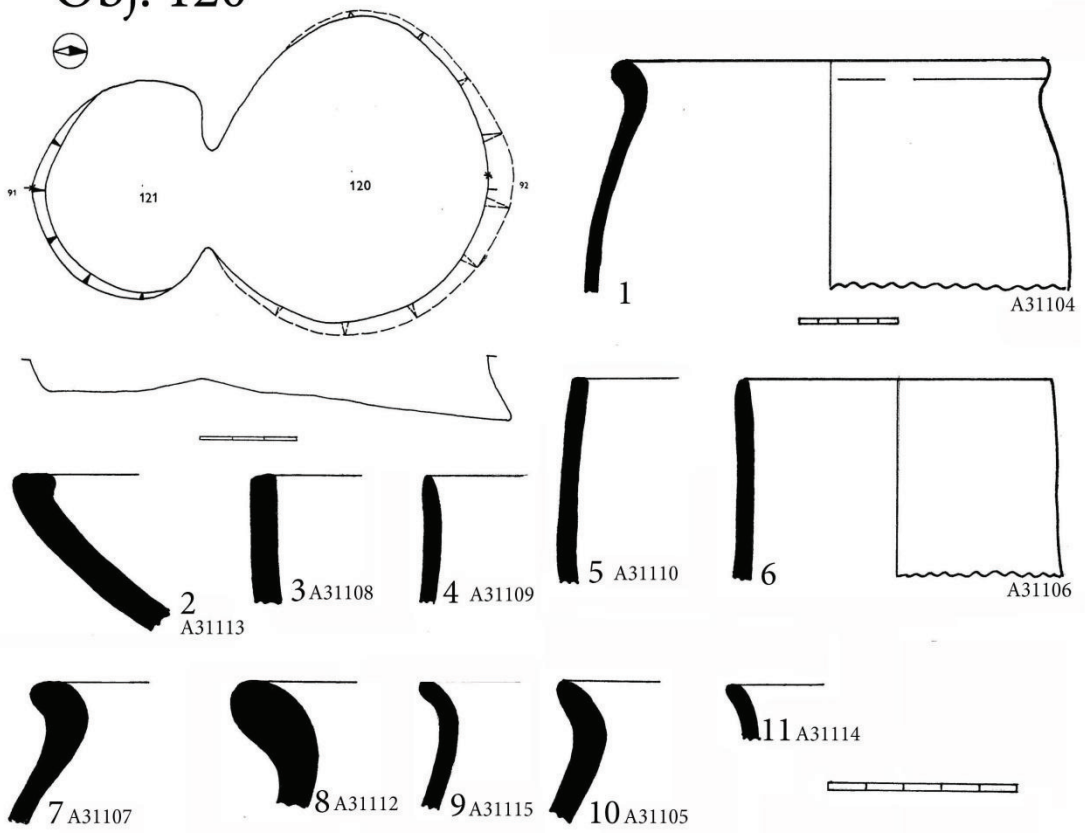
Obj. 118

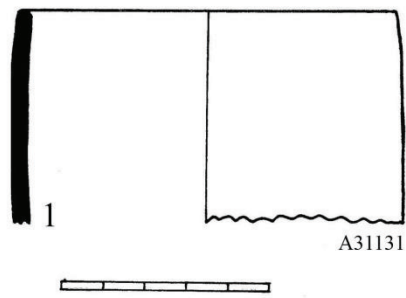
Obj. 119

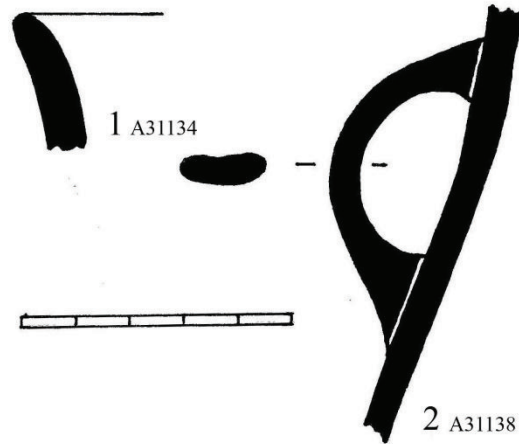
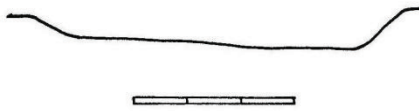
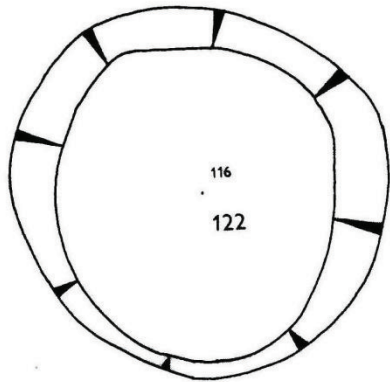
Obj. 120

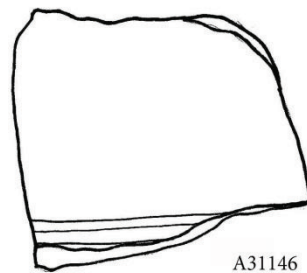
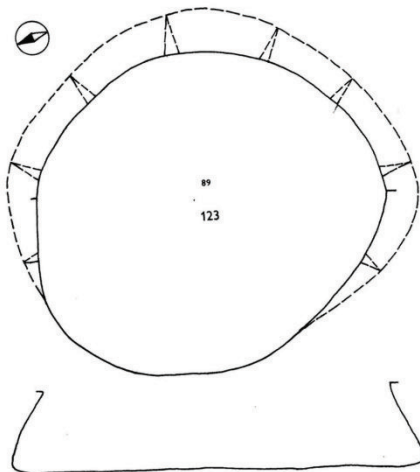
Obj. 121

Obj. 122

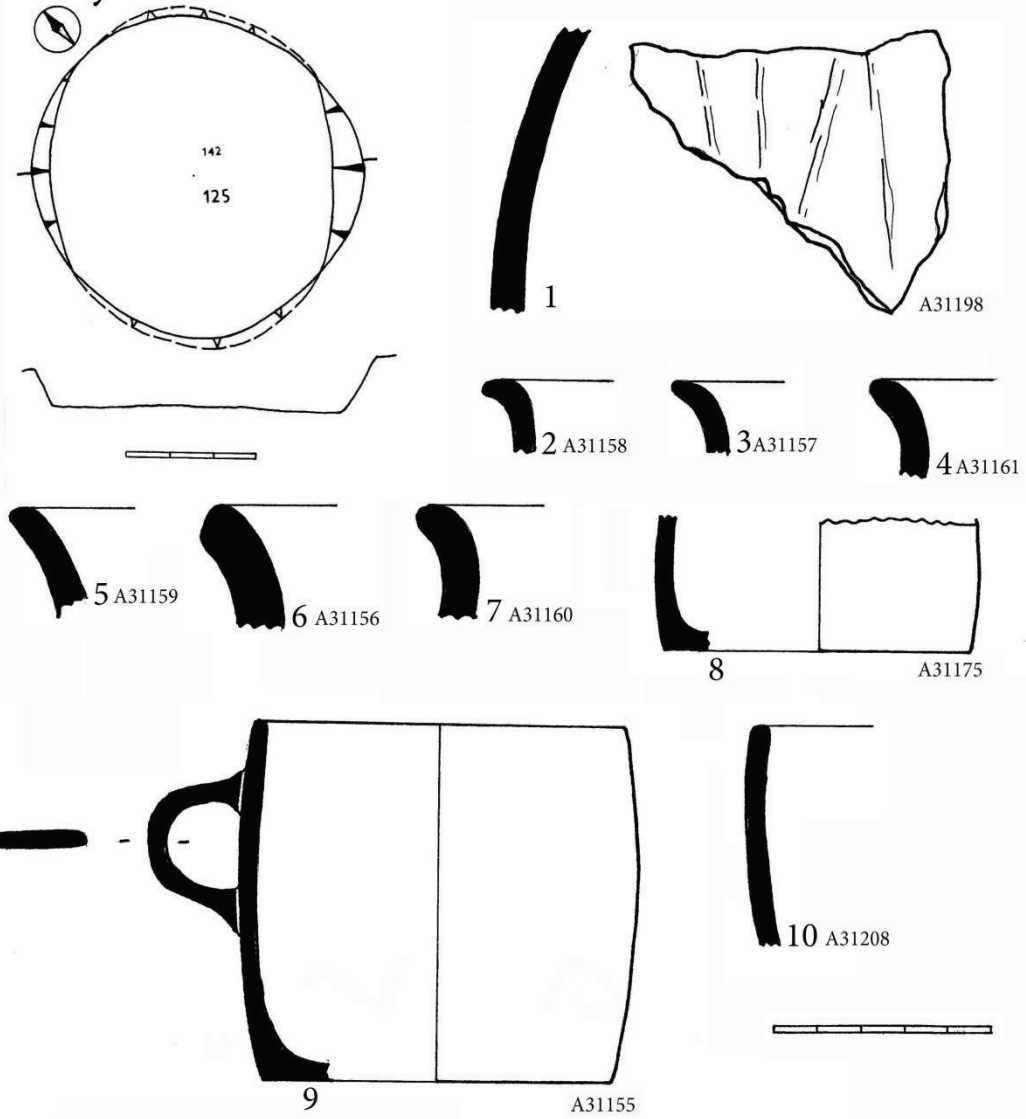

Obj. 123

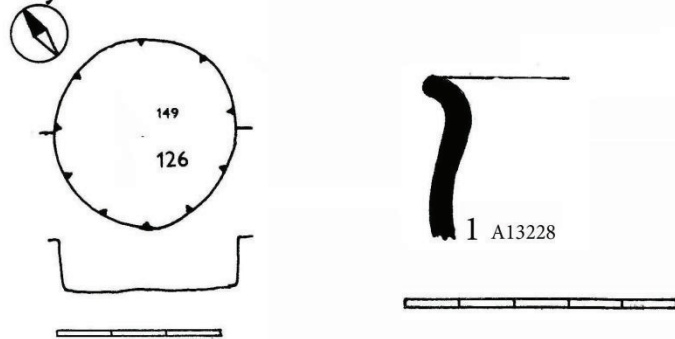

A31146

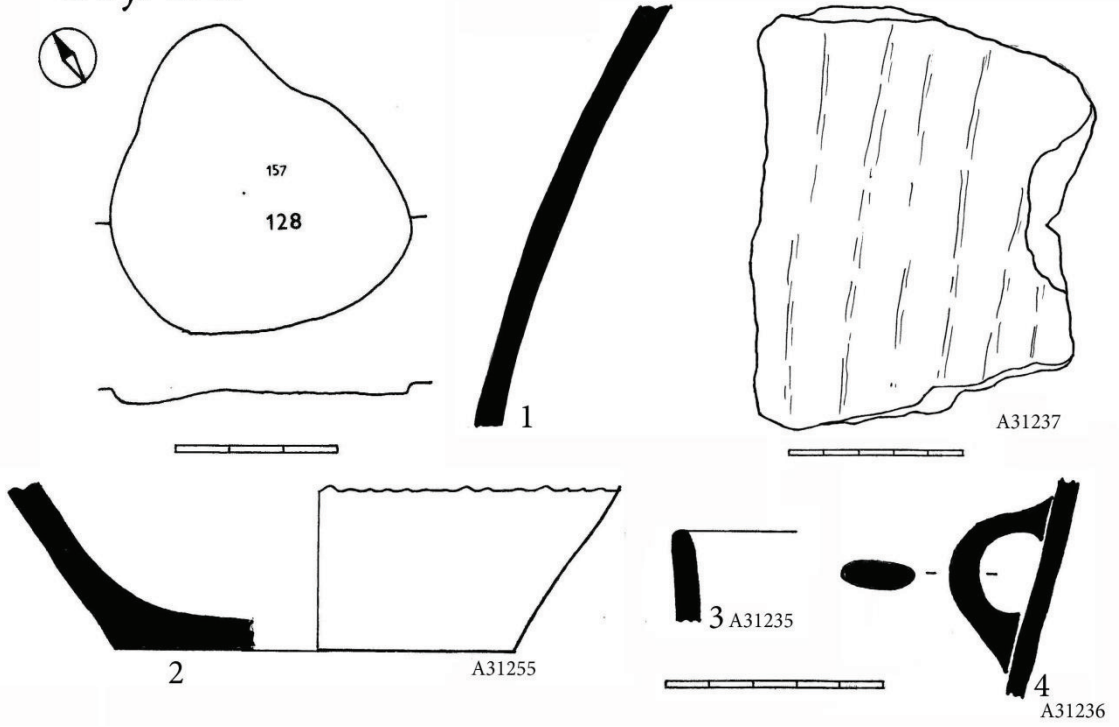
Obj. 125

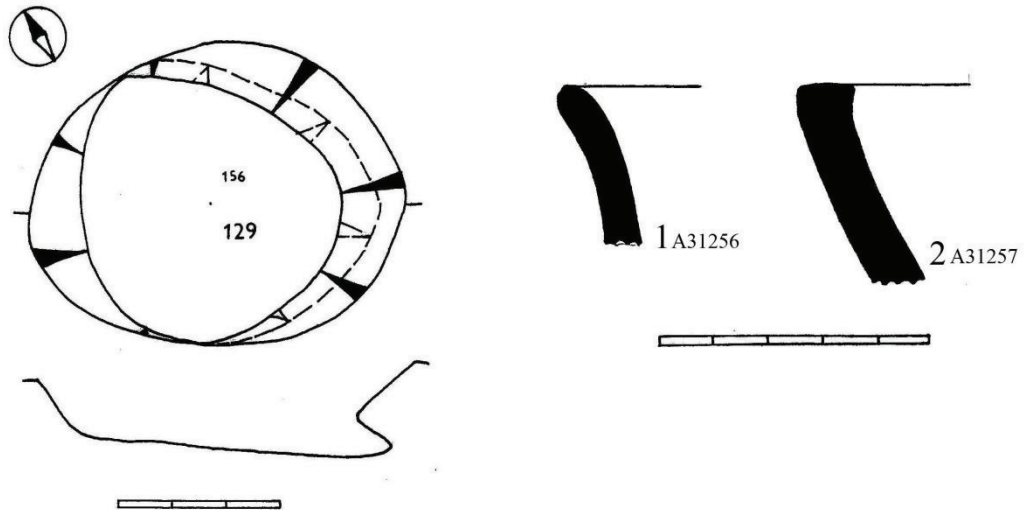
Obj. 126

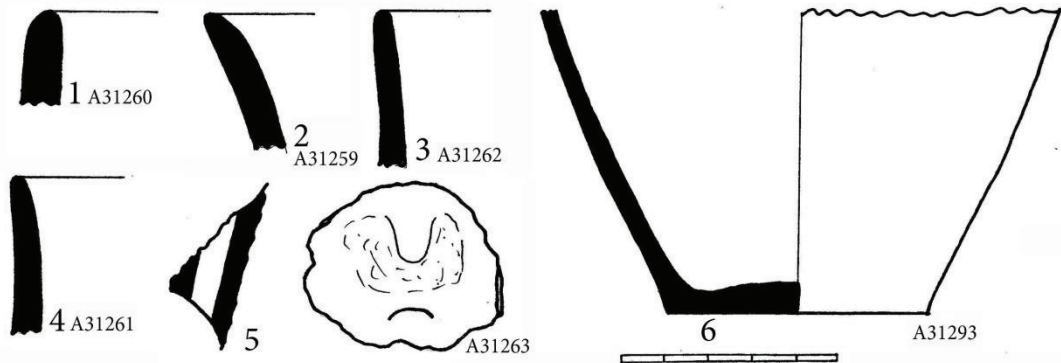
Obj. 128

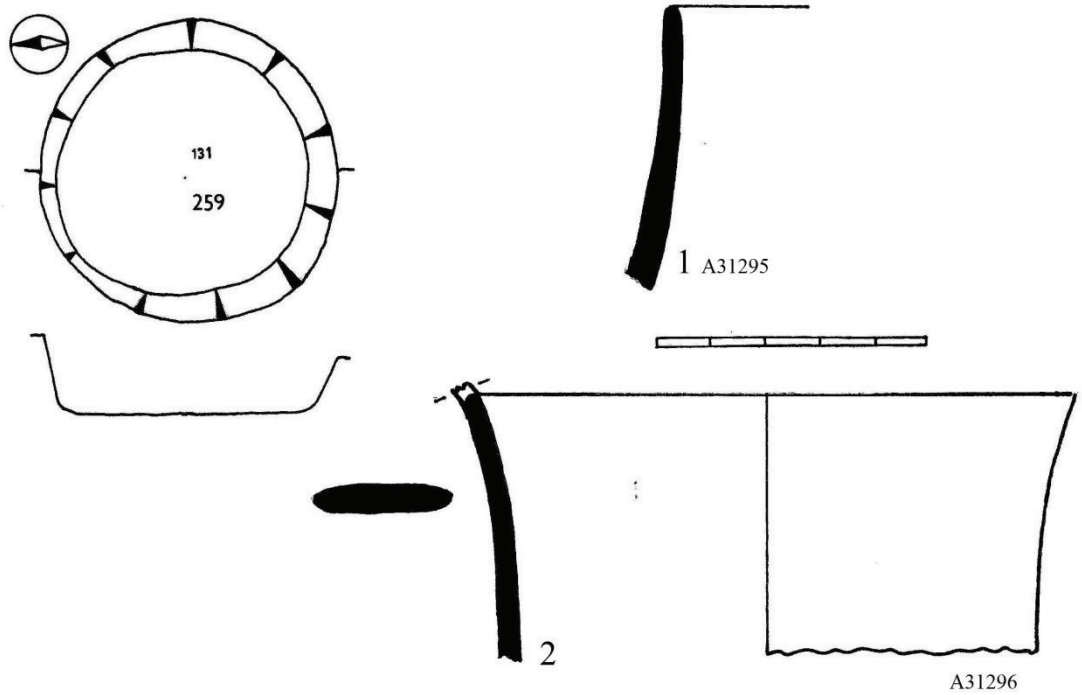
Obj. 129

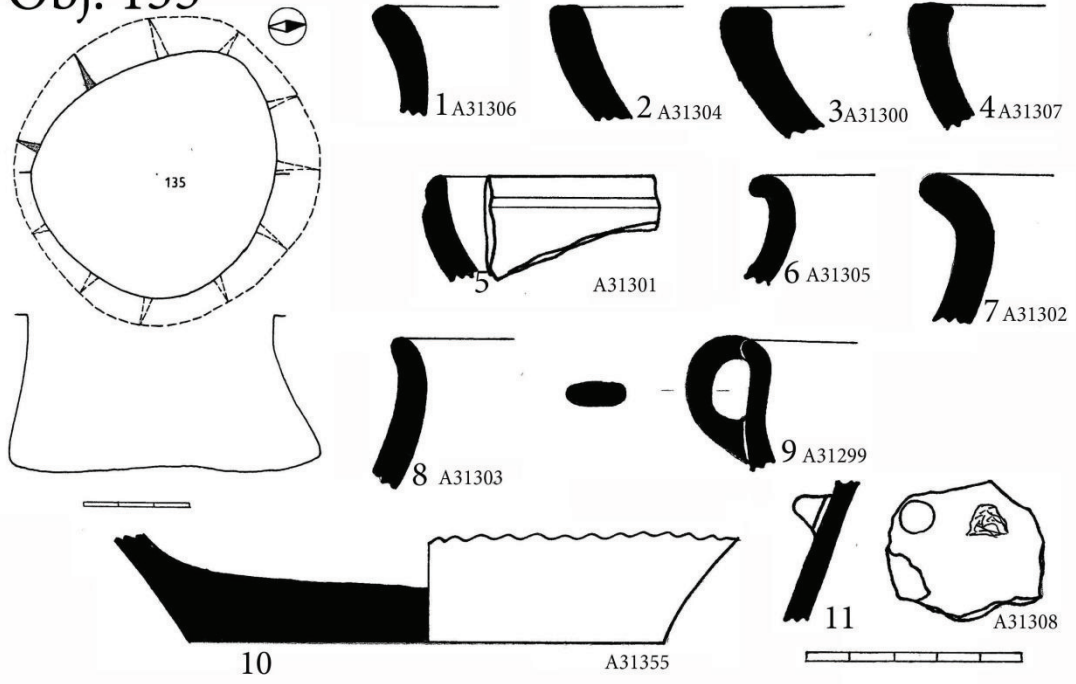
Obj. 130

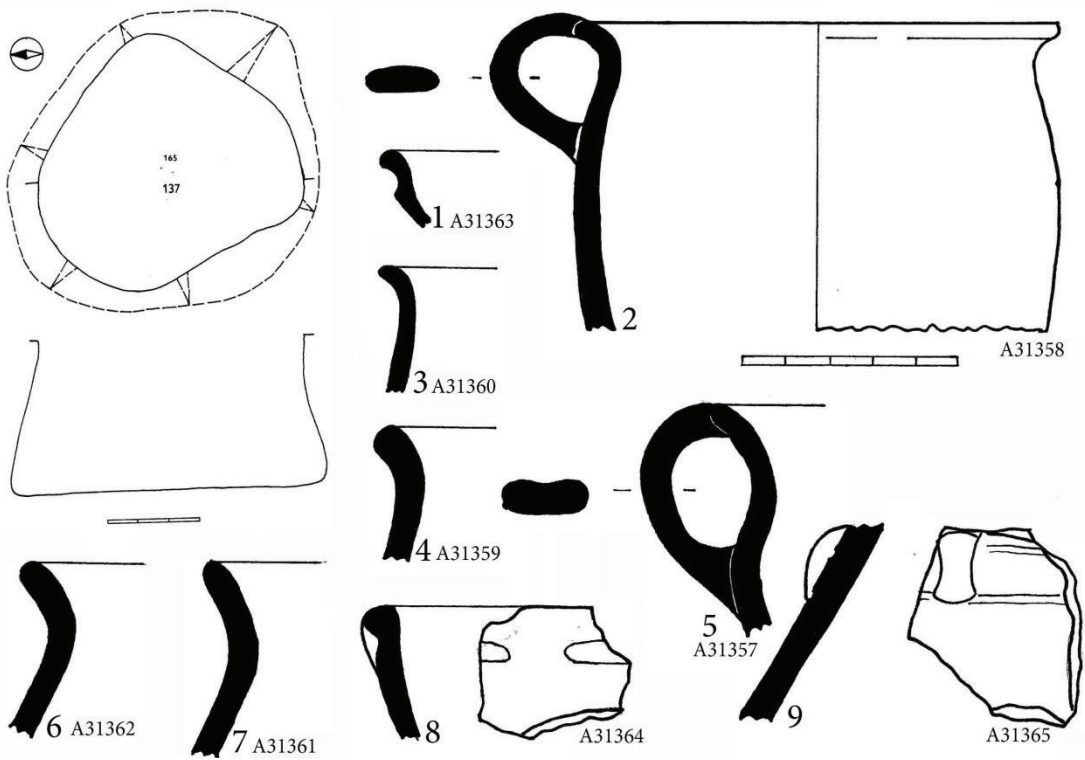
Obj. 131

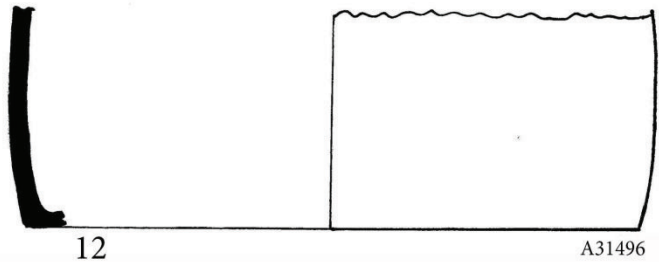
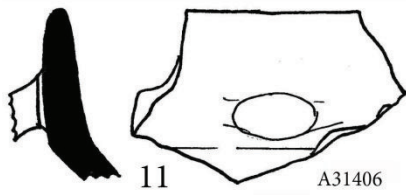
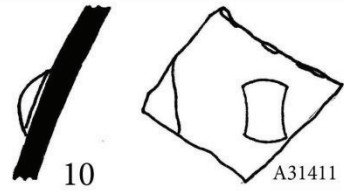
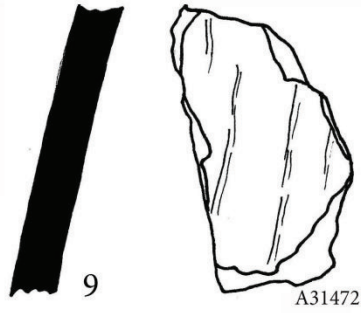
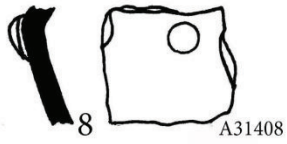
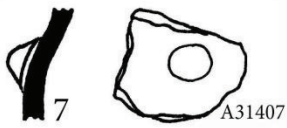
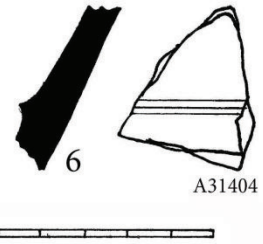
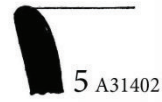
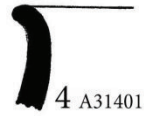
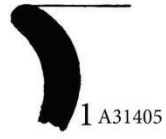
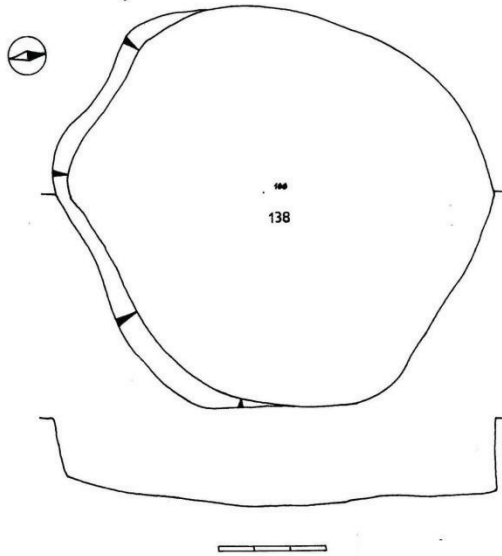
Obj. 135

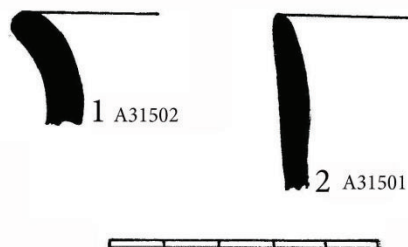
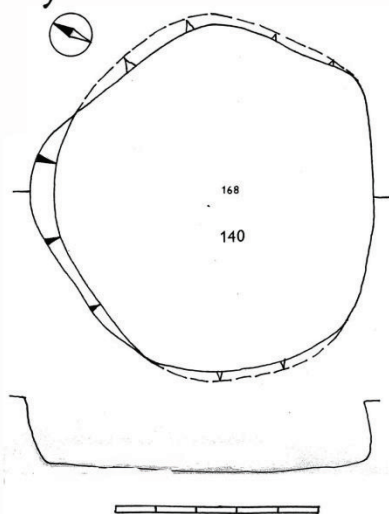
Obj. 137

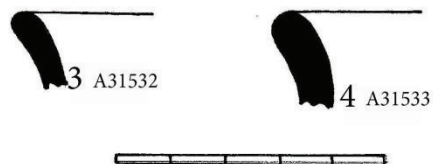
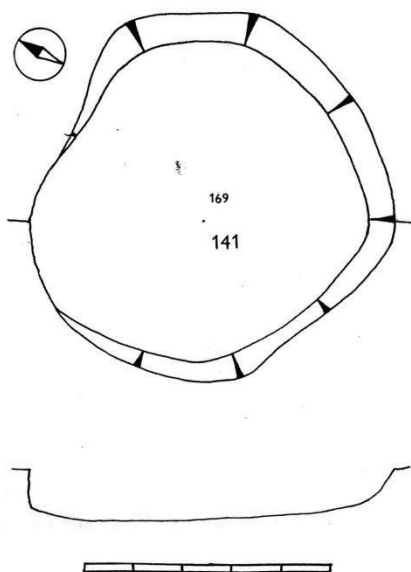
Obj. 138

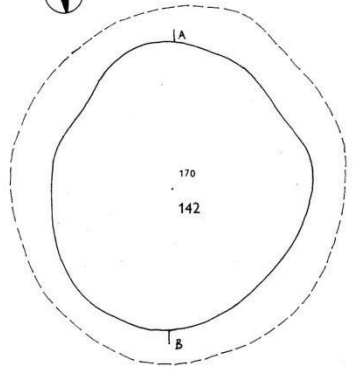
Obj. 140

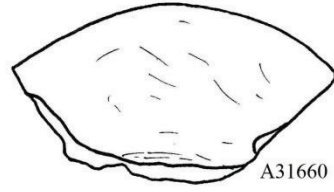
Obj. 141

Obj. 142

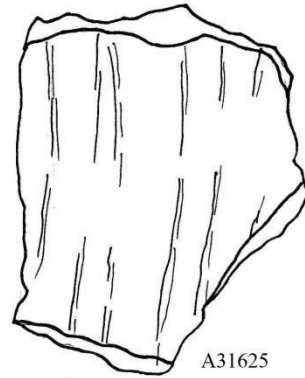
1

A31660

2

A31625

3 A31560

4 A31553

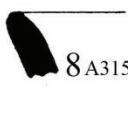
5 A31566

6 A31567

7 A31551

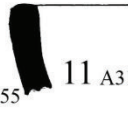
8 A31558

9 A31559

10 A31555

11 A31557

12 A31550

13 A31563

14 A31578

16 A31564

17 A31562

18 A31549

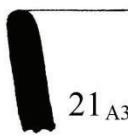
19 A31554

20

A31577

21 A31556

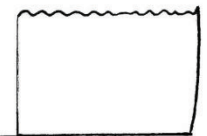
22 A31552

23 A31561

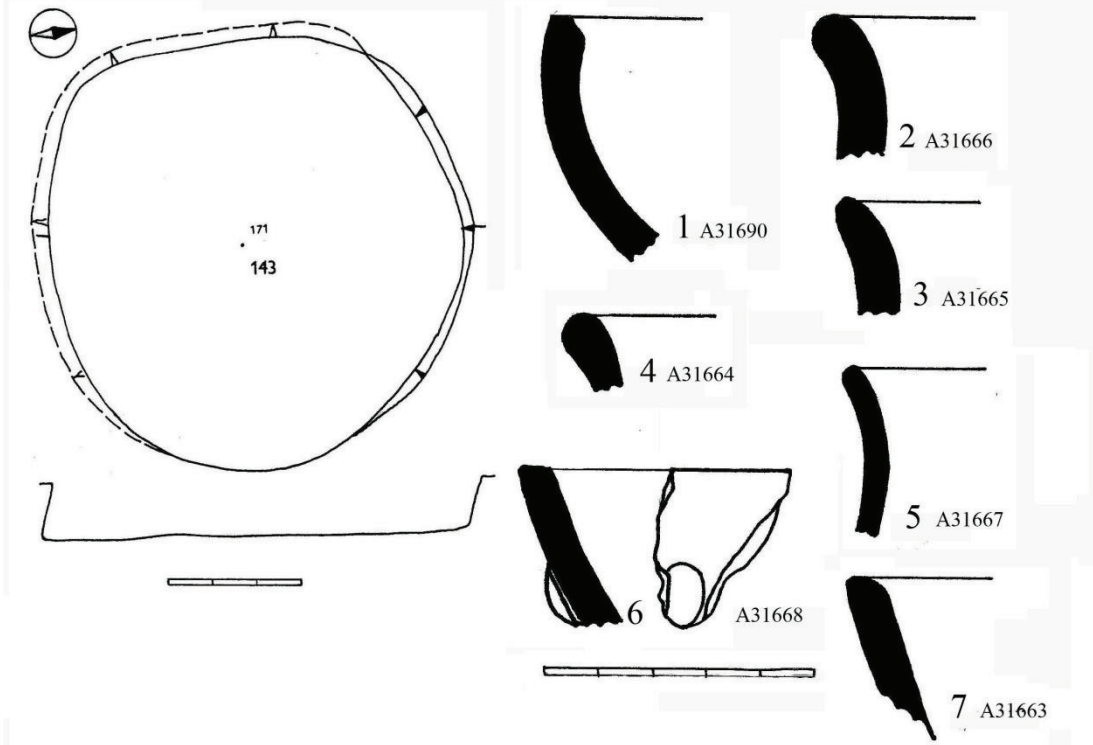

24

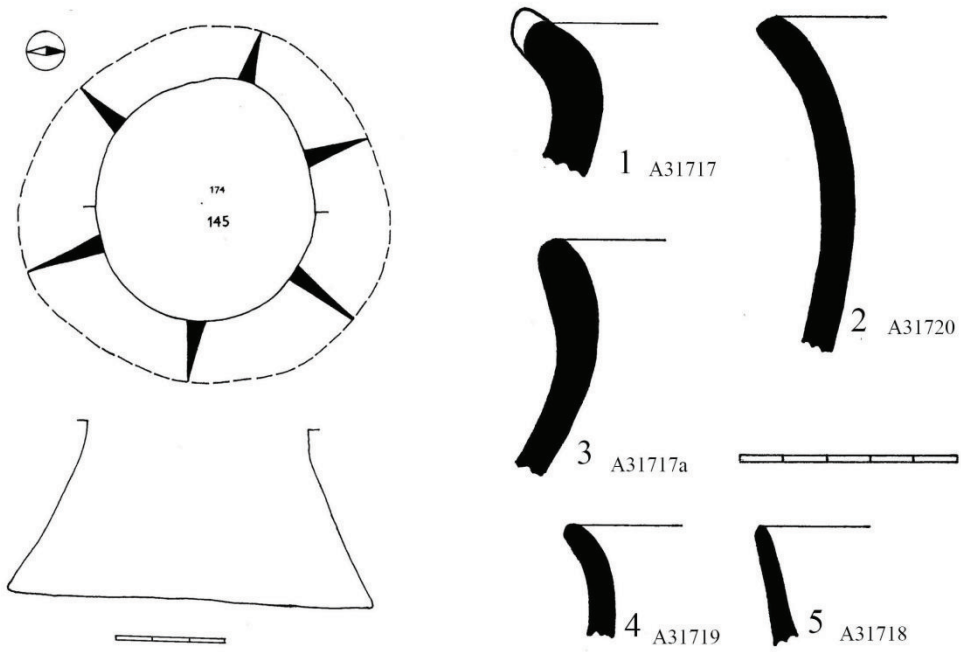

A31657

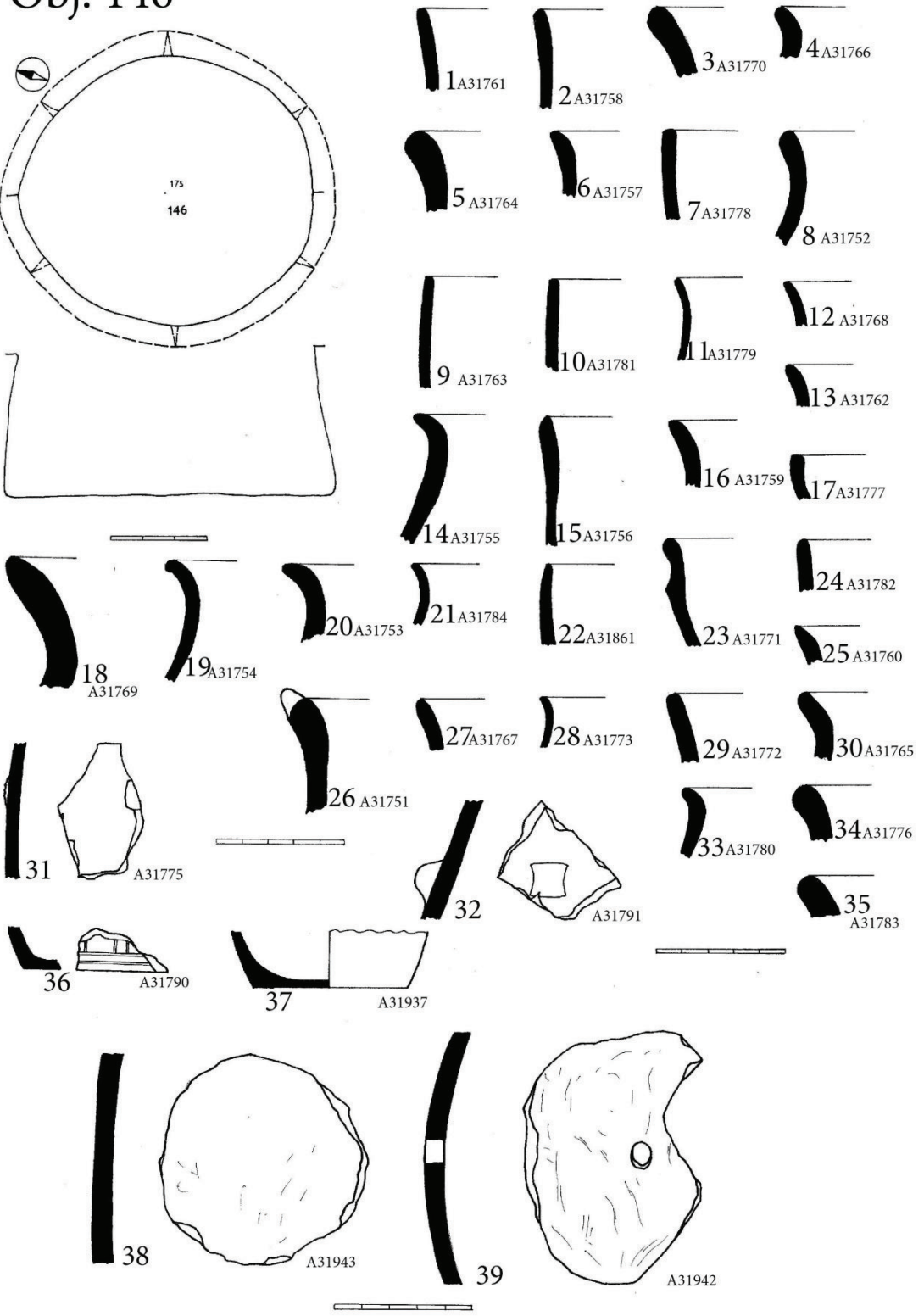
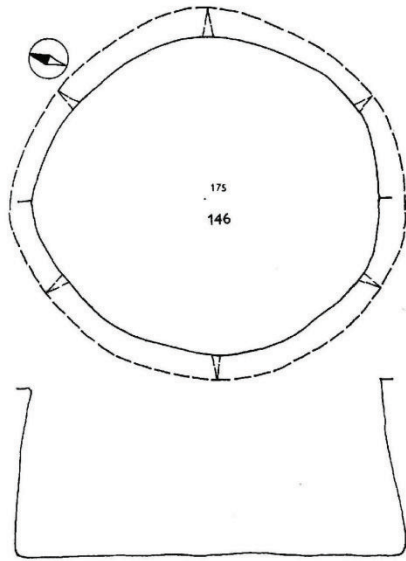
Obj. 143

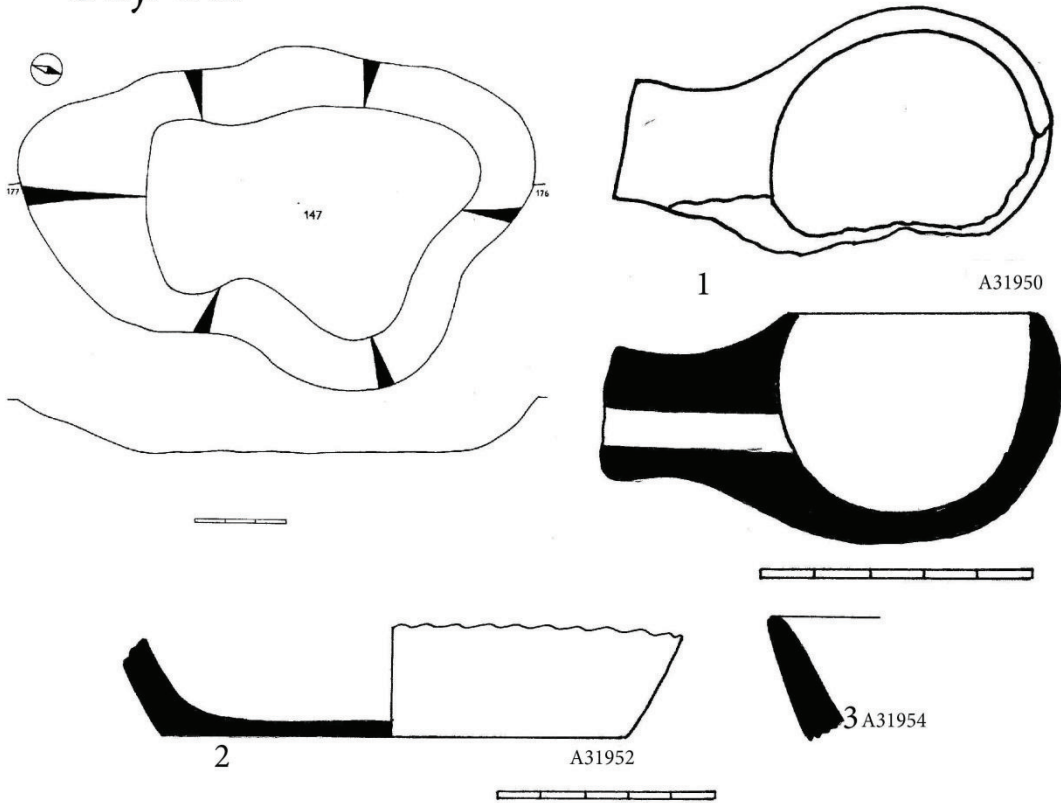
Obj. 145

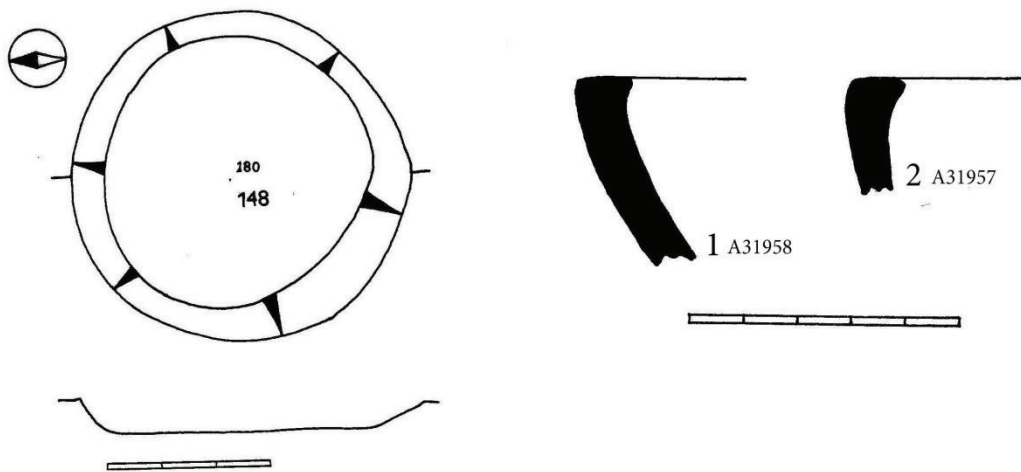
Obj. 146

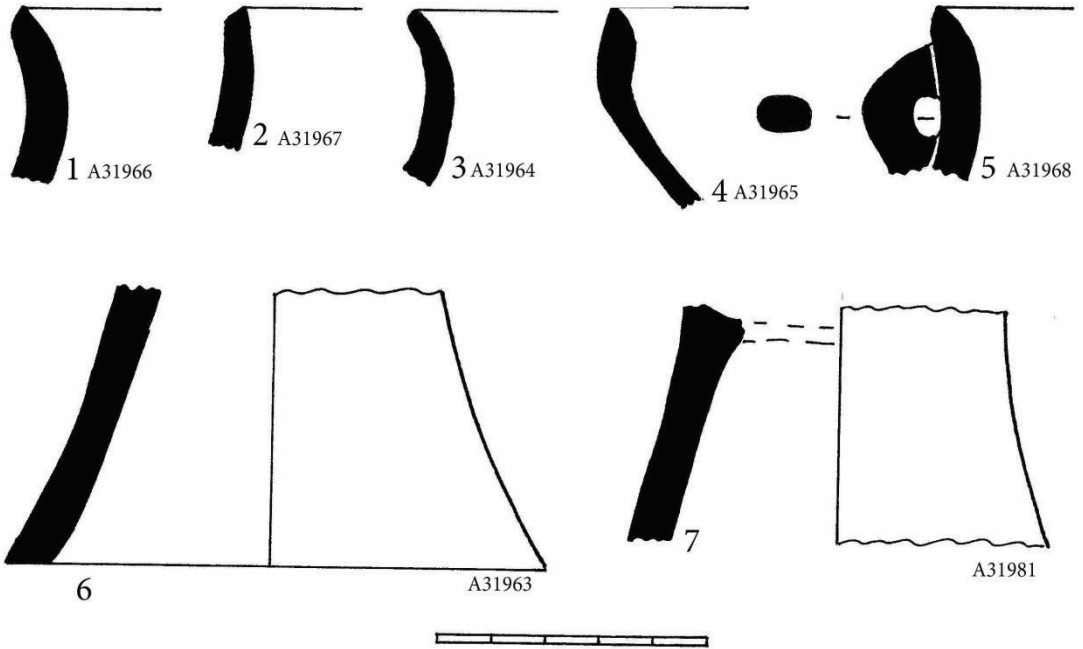
Obj. 147

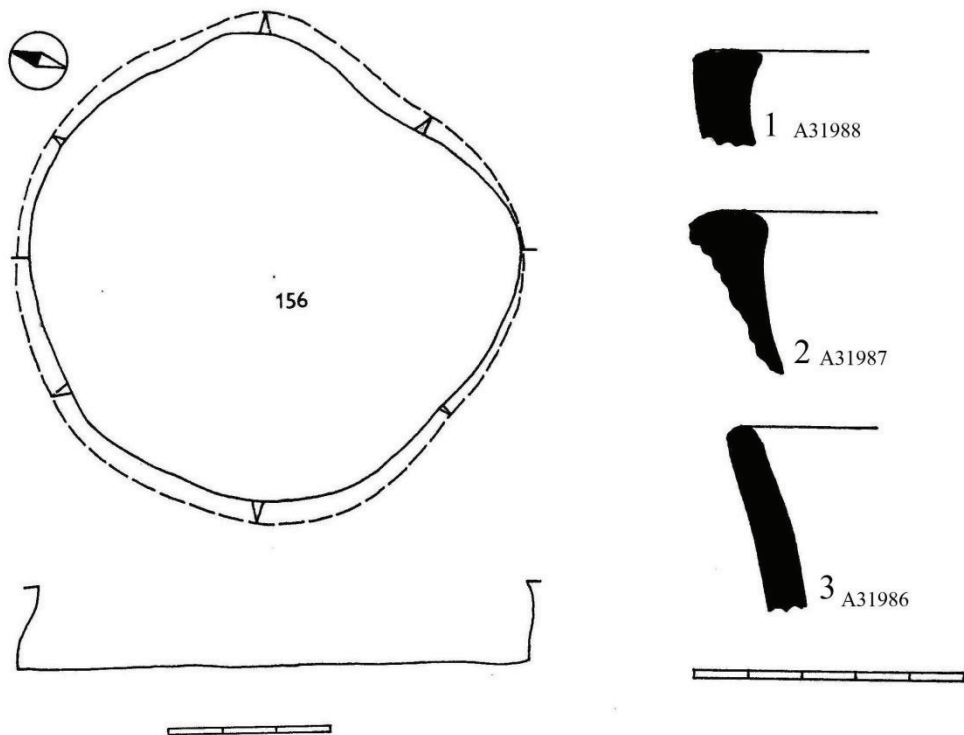
Obj. 148

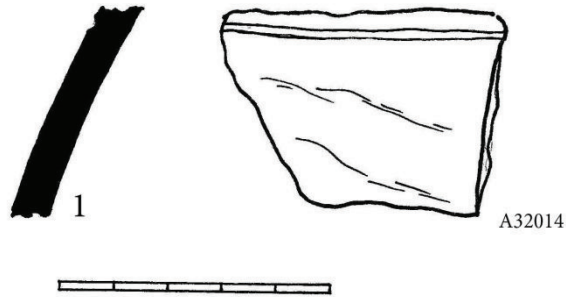
Obj. 149

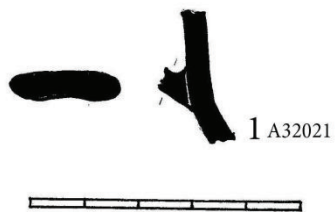
Obj. 156

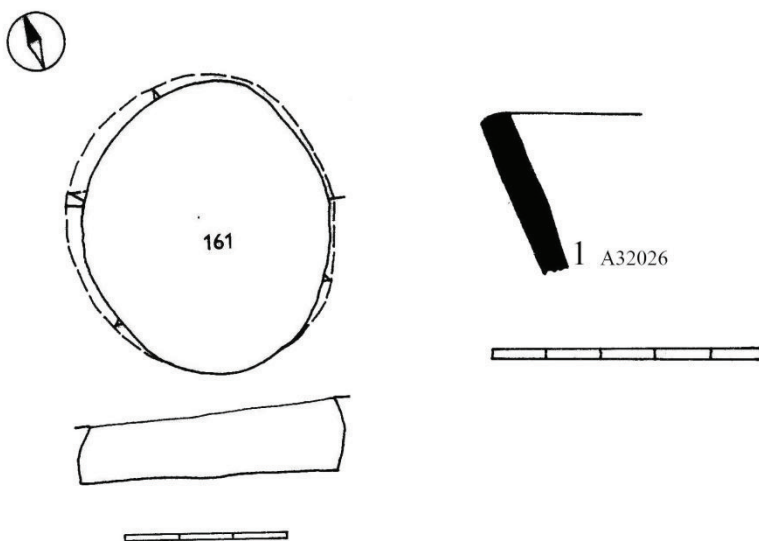
Obj. 158

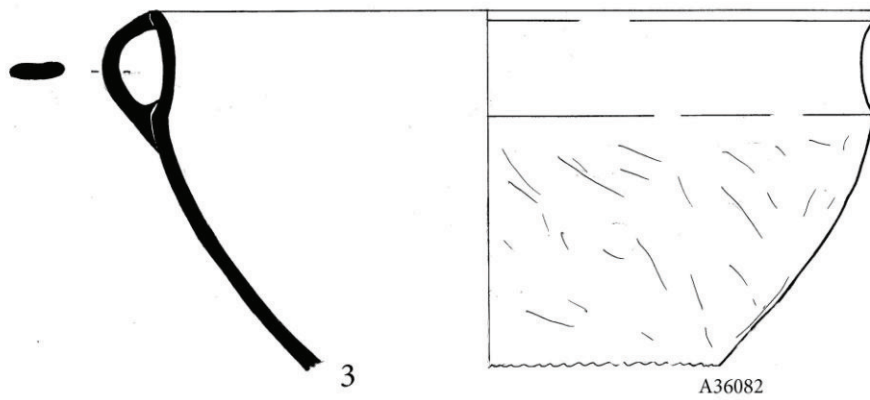
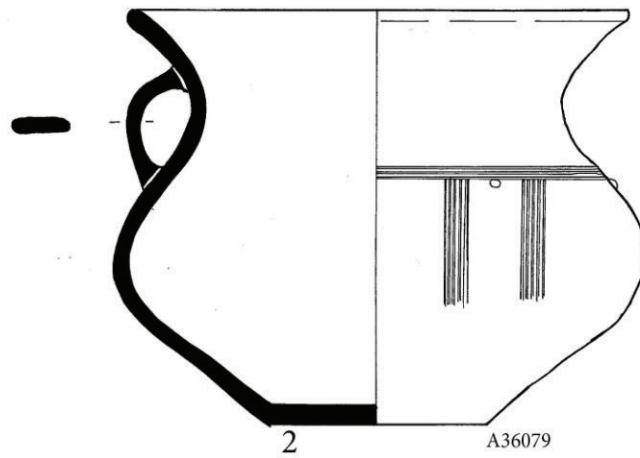
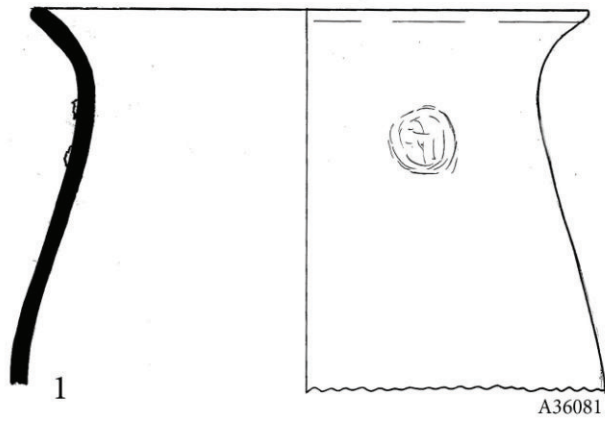
Obj. 160

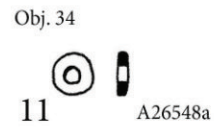
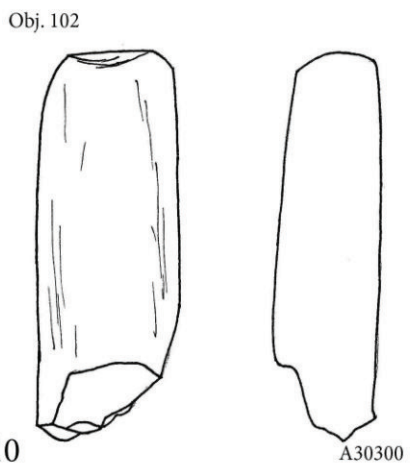
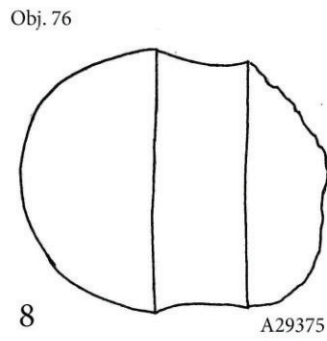
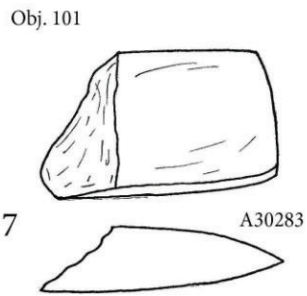
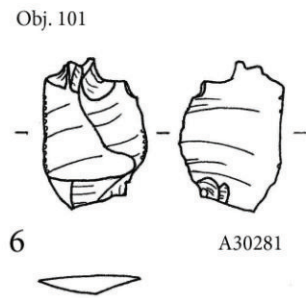
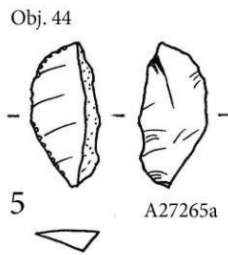
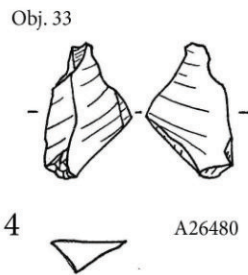
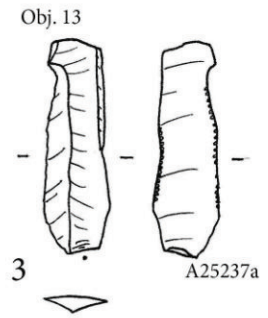
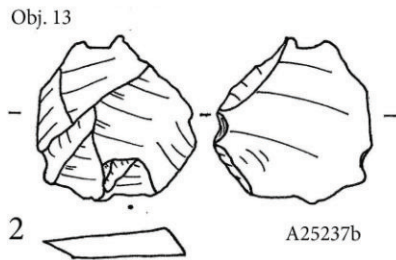
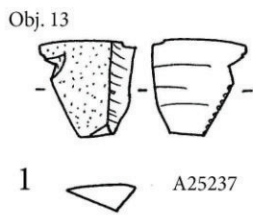
Obj. 161

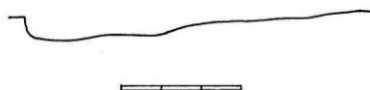
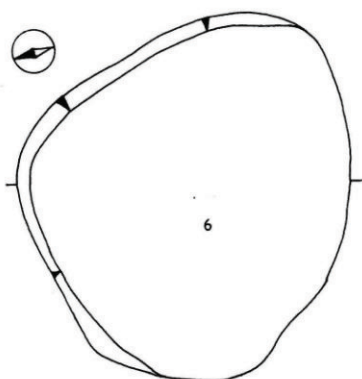
Bez obj.

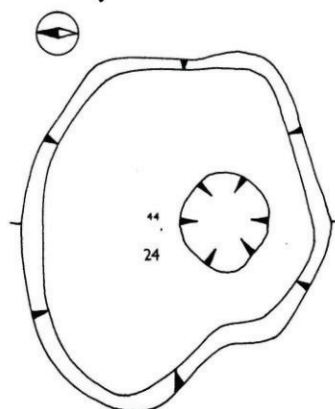
TABULKA 94

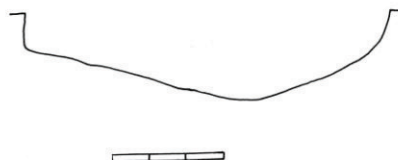
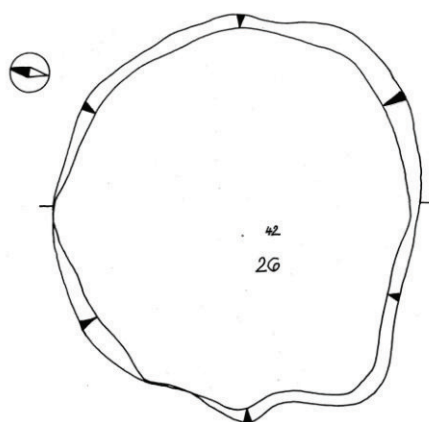
Obj. 6

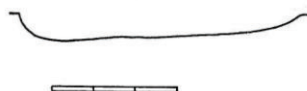
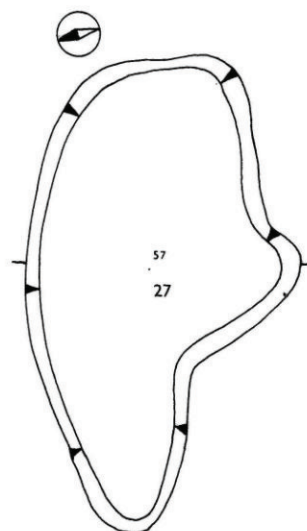
Obj. 24

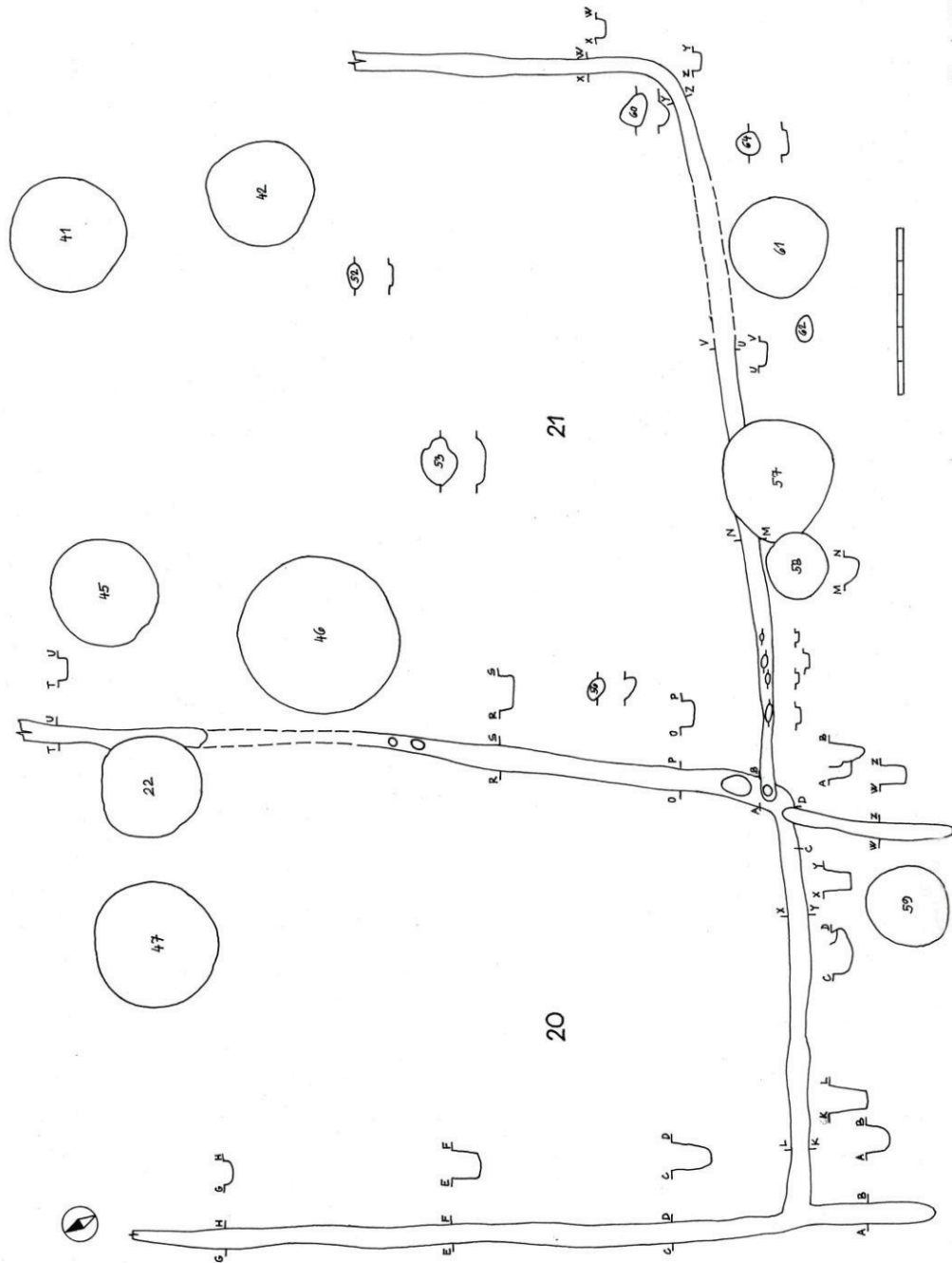
Obj. 26

Obj. 27

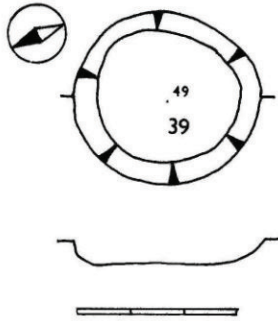

Obj. 20, 21, 52, 53, 54, 56, 60

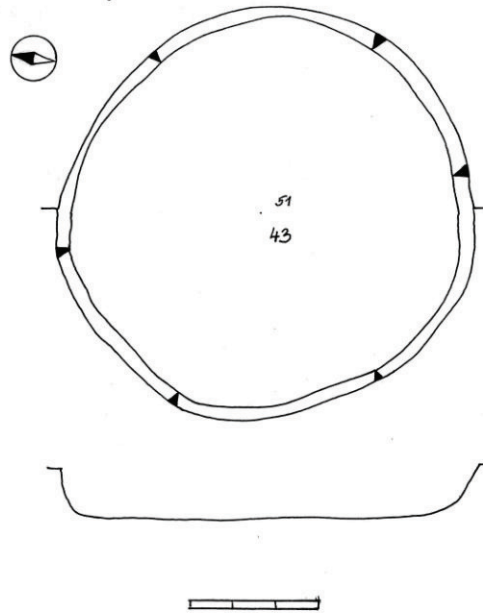

M 1 : 50

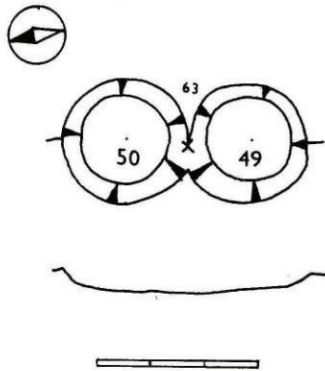
Obj. 39

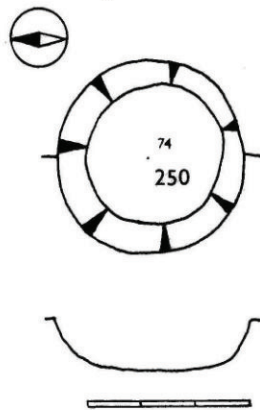
Obj. 43

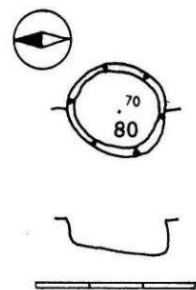
Obj. 49, 50

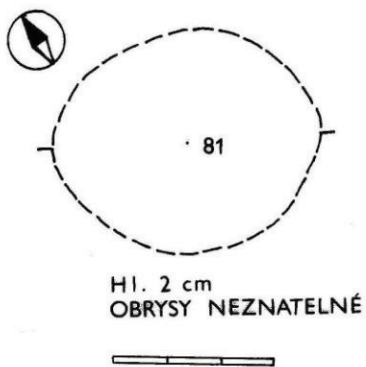
Obj. 74

Obj. 80

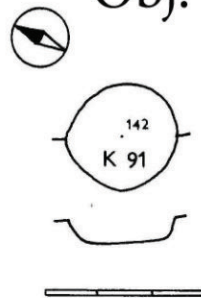

Obj. 81

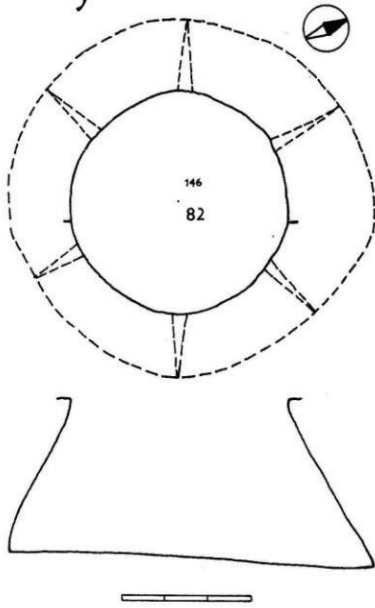

Hl. 2 cm
OBRYSY NEZNATELNÉ

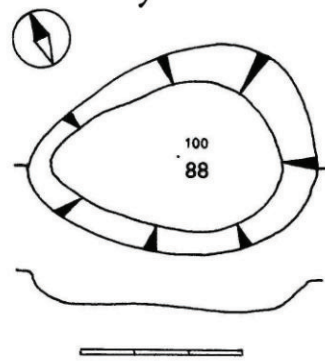
Obj. 91

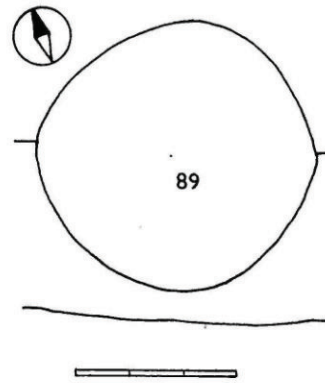
Obj. 82

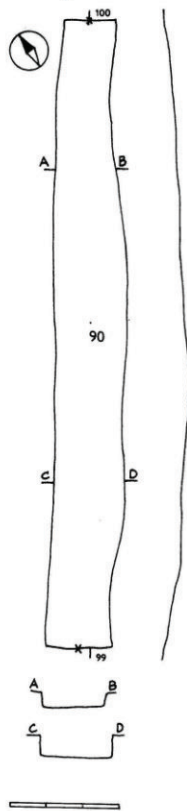
Obj. 88

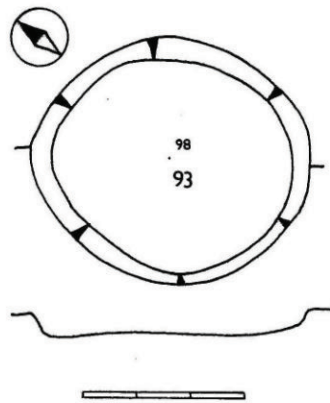
Obj. 89

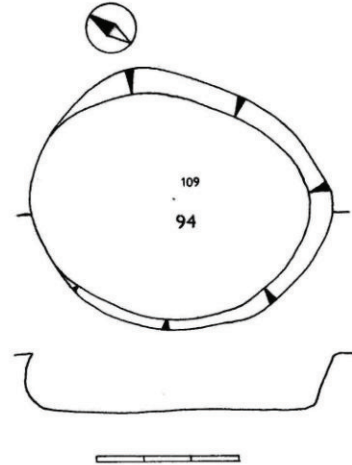
Obj. 90

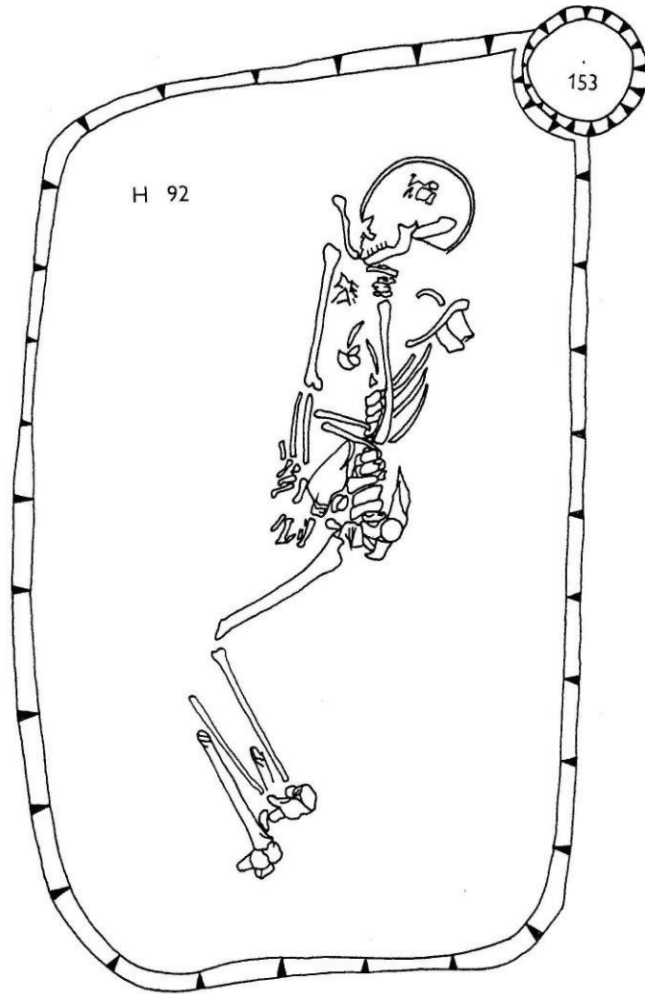
Obj. 93

Obj. 94

Obj. 92

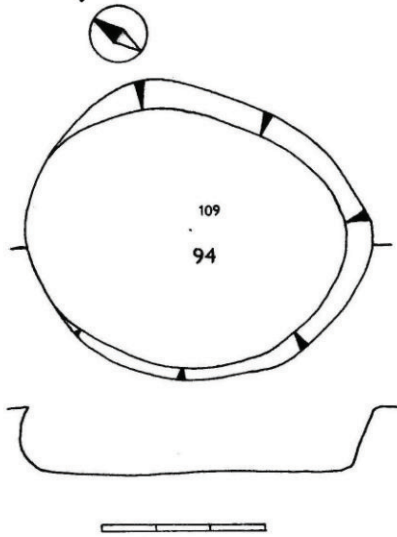
H 92

153

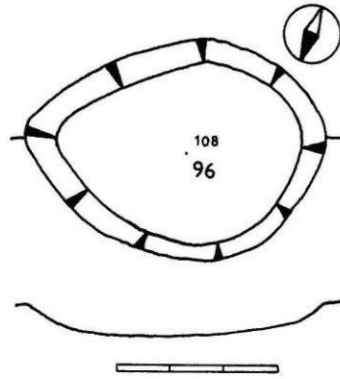

M 1 : 10

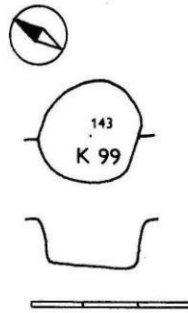
Obj. 94

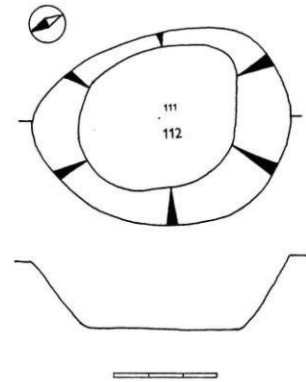
Obj. 96

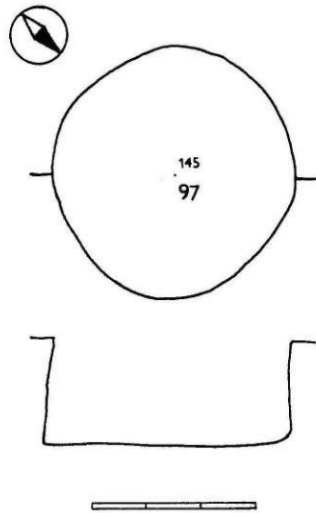
Obj. 99

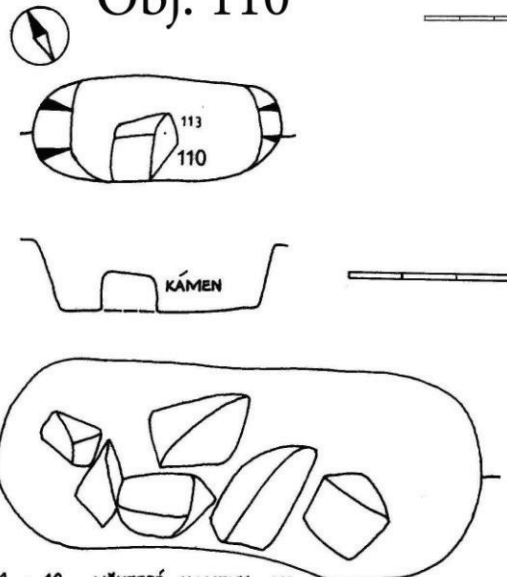
Obj. 112

Obj. 97

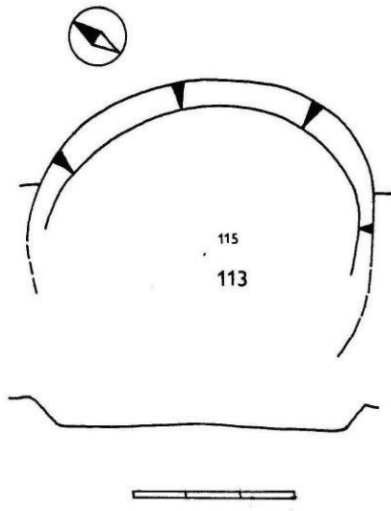

Obj. 110

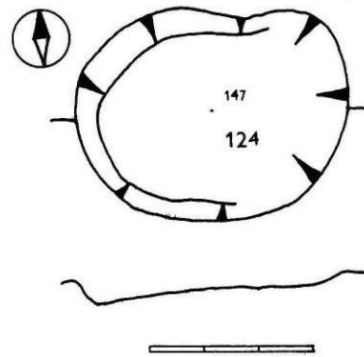

1 : 10 NĚKTERÉ KAMENY VE
VRCHNÍ ČÁSTI PŘECHNÍVAJÍ PŘES VRCH JÁMY

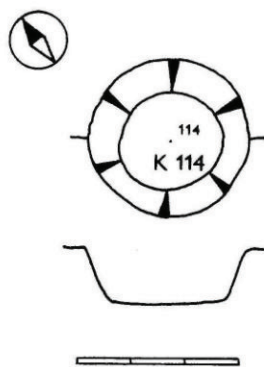
Obj. 113

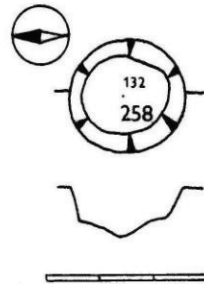
Obj. 124

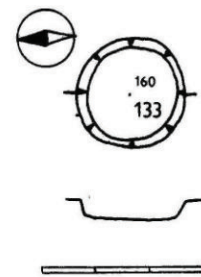
Obj. 114

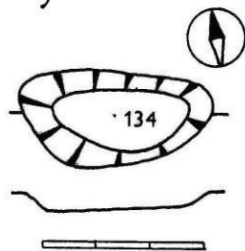
Obj. 132

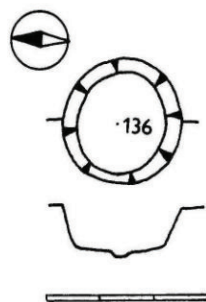
Obj. 133

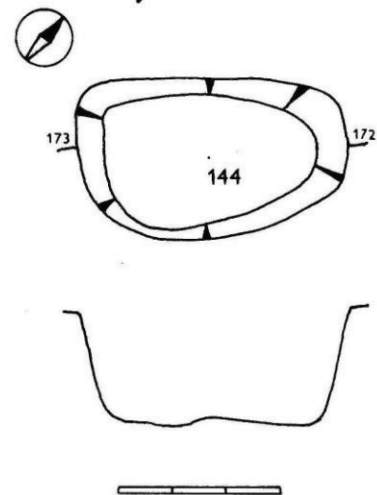
Obj. 134

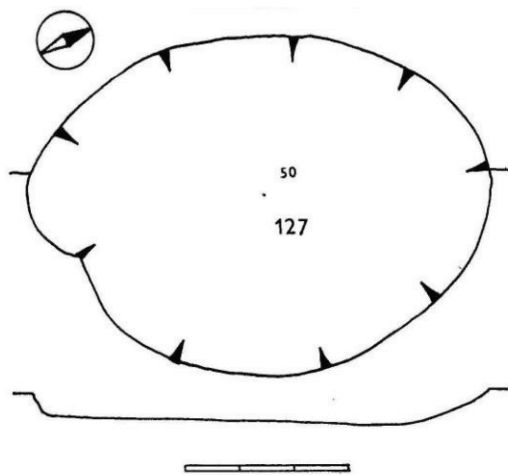
Obj. 136

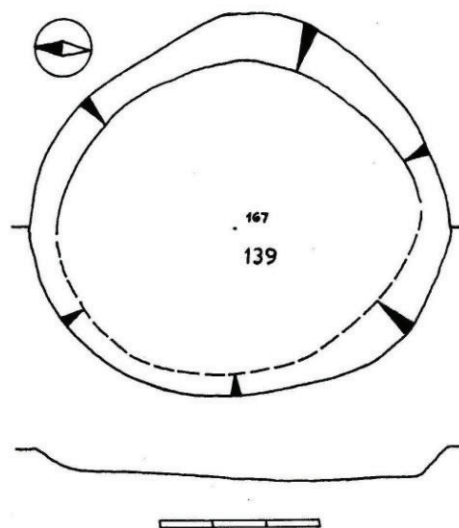
Obj. 144

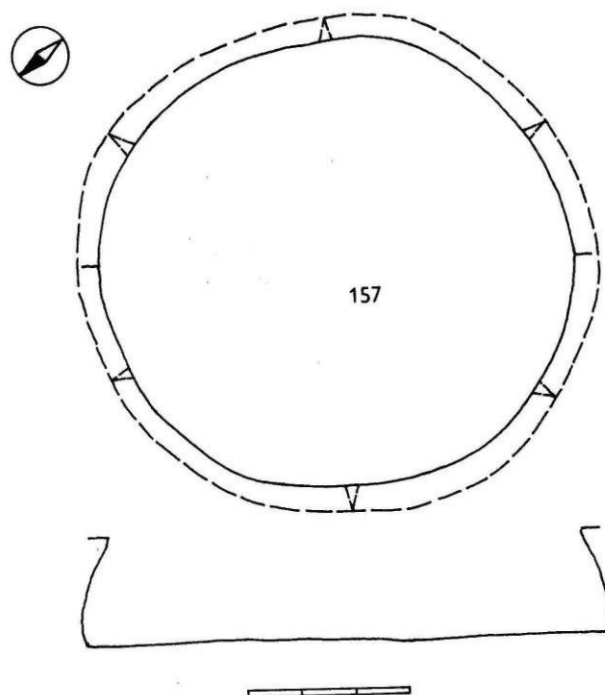
Obj. 127

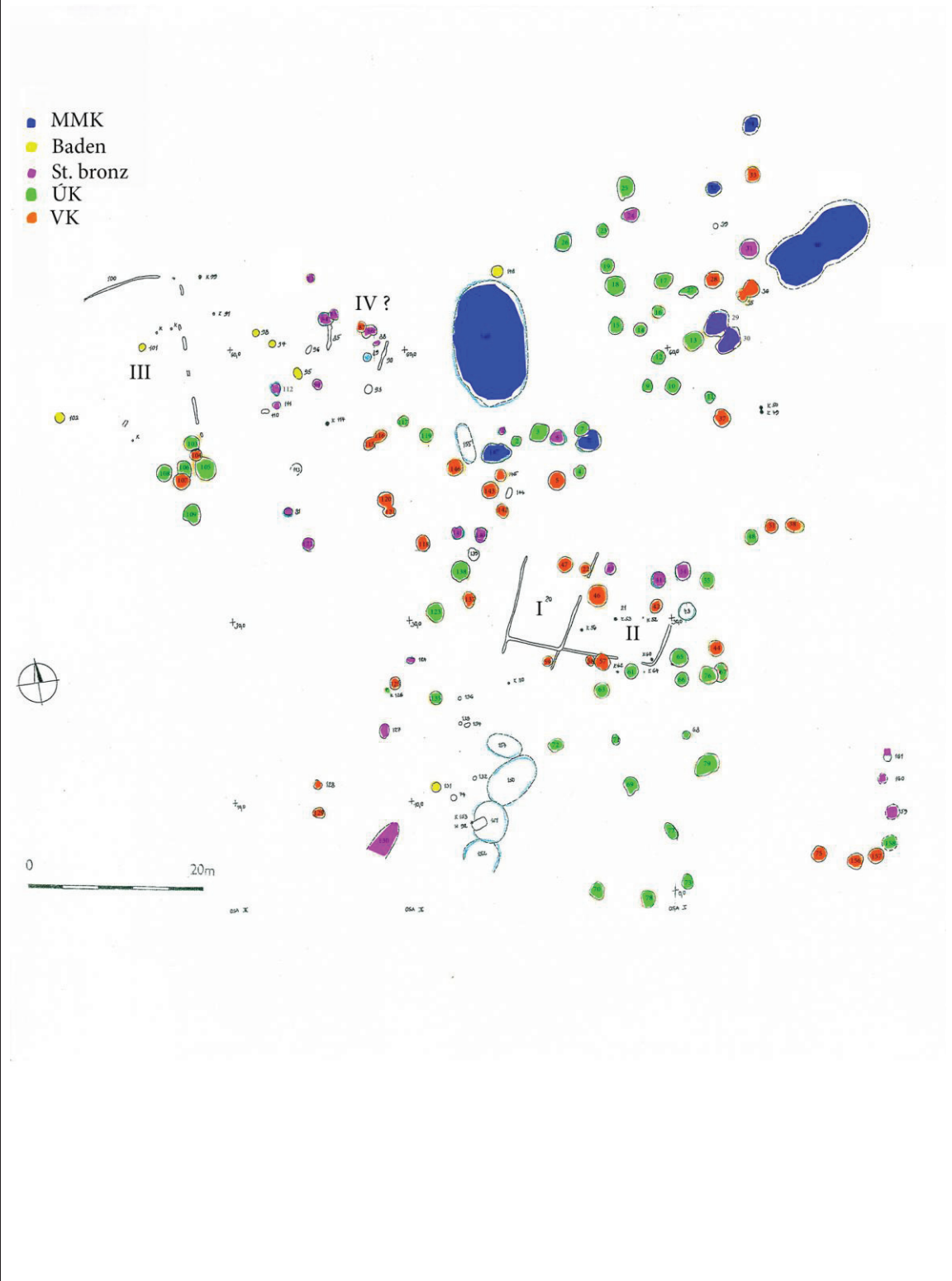
Obj. 139

Obj. 157

Plán lokality Mikulov - Kamenné

10. 4 FOTOGRAFICKÁ DOKUMENTACE

Obrázek 1, 2: Pohled na odkryté nadzemní budovy (foto z výzkumu)

Obrázek 3, 4: Zásobní jáma s lidskou kostrou (foto z výzkumu)

Obrázek 5: Nález keramického džbánu in situ (foto z výzkumu)

Obrázek 6: Nález keramického džbánu in situ (foto z výzkumu)

10. 5 DATABÁZE TYPICKÝCH STŘEPŮ

Typ objektu	
Id	Text
0	neznámé
1	ojedinělý nález
2	povrchový sběr
3	kulturní vrstva
4	intruze
10	jáma (obecně)
11	stavební jáma
13	odpadní jáma
14	výrobní jáma
15	kůlová jáma
17	zásobní jáma
18	hliník
20	dům (obecně)
21	kůlový dům
22	hlíněný dům
23	cihlový dům
24	kamenný dům
25	sруб
26	zemnice
27	polozemnice
28	dílna
30	konstrukční a fortifikační prvky
31	násyp (val)
32	příkop
33	kamenná zídka
34	palisáda
35	základový žlab
40	topeniště
41	ohniště
42	hlíněná pec
43	kamenná pec
48	žároviště
50	komunikace
51	mazaníková kra
52	studna
53	vodojem
56	ulice
57	stezka
58	most
60	hrob (obecně)
61	rituální kostrový hrob
62	nerituální (neúplný) kostrový hrob
63	rituální žárový hrob

Typ objektu	
Id	Text
64	kremační pozůstatky
67	hromadný hrob
68	zvířecí hrob
70	hromadný nález suroviny (obecně)
71	depot
72	keramický depot
73	výrobní depot
74	obchodní depot
75	poklad
78	votivní depot
80	kultovní objekt (obecně)

Kultury	
zkratka	kultura
En	Eneolit
JvK	Jevišovická kultura
KKK	Báden
LnK	Lineární
MMK	Moravská malovaná
S	Středověk
StBr	Starší bronz
ÚK	Únětická kultura
VK	Věteřovská kultura

Stupeň dochovalosti	
Id	Text
1	okraj
2	hrdlo
3	plece
4	výduť
5	spodek nádoby
6	dno
7	nožka
8	rekonstruovatelný jedinec
9	zcela zachovaný exemplář
10	zlomek výčnělku (ucha)
11	přesně neidentifikovatelný jedinec
12	okraj s uchem
13	ucho
14	výduť s uchem

Tvar okraje	
Id	Text
1	kyjovitý
2	zaoblený
3	zúžený
4	hrotitý
5	límcovitý
6	zaostřený
7	seříznutý vně
8	rovný
9	dovnitř seříznutý
10	zaoblený s lalokem
11	rovný s lalokem

Tvar dna	
Id	Text
1	ostrý
2	oblý
3	nožkovitý
4	ostrý, dno ke středu zesíleno
5	ostrý, dno dovnitř vklopené
6	oblý, dno dovnitř vklopené
7	oblý, dno ke středu zesíleno
8	dno nevyznačeno

Tvar nožky	
Id	Text
1	válcovitá
2	válcovitá s vybočenou podstavou
3	kónická
4	kónická s vybočenou podstavou
5	mírně prohnutá
6	silně prohnutá
7	mírně zvoncovitá
8	silně zvoncovitá
9	destičkovitá
10	křížová
11	lalokovitá

Keramická hmota	
Id	Text
1	plavená
2	jemnozrnná (do 1 mm)
3	"terra nigra"
4	středozrnná (do 2 mm)
5	"terra sigillata"
6	zrnitá (do 3 mm)
7	hrubozrnná (nad 3 mm)

Úprava povrchu uvnitř a vně	
Id	Text
1	zrnitý, hrubě naturální
2	hrubě modelovaný, přirozený
3	jemněji modelovaný, přirozený
4	hlazený, přirozený
5	leštěný, přirozený
6	potažený zvláštní vrstvou
7	potažený zvláštní vrstvou a hlazený
8	potažený zvláštní vrstvou a leštěný
9	monochromně malovaný

Příměs v keramické hmotě	
Id	Text
1	barvivo
2	šamot
3	kosti
4	mušle
5	tuha
8	slída
9	organika
10	drcený křemen
11	příměs černého barviva
12	příměs šedého barviva
13	příměs hnědého barviva
14	příměs červeného barviva
15	příměs růžového barviva
16	příměs žlutého barviva
17	příměs bílého barviva
25	šamot a tuha
28	šamot a slída
45	mušle a tuha
58	tuha a slída
108	drcený křemen a slída

Keramická třída	
Id	Text
100	hrnec
110	nádoba
120	tenkostěnná nádoba
130	kulovitá nádoba
200	jiné hrncovité tvary
210	zásobnice
220	amfora
230	pohár
240	váza
250	džbánec
260	džbán
290	hrnec bez hrdla
300	mísa
310	mísa s rozevřeným hrdlem
320	mísa se souměrnými plecemi
330	mísa s rozevřenými plecemi
340	mísa s rozevřenými plecemi a extrémně nízkým spodkem
350	mísa s dovnitř zataženými plecemi
360	mísa s prohnutým hrdlem
370	mísa s oblou stěnou
380	kónická mísa
390	hrncovitá mísa (pernice)
400	mísa na nožce
410	mísa na vysoké nožce
411	mísa na vysoké válcovité nožce
412	mísa na vysoké válcovité nožce s vybočenou podstavou
413	mísa na vysoké kónické nožce
414	mísa na vysoké kónické nožce s vybočenou podstavou
415	mísa na vysoké mírně prohnuté nožce
416	mísa na vysoké silně prohnuté nožce
418	mísa na vysoké silně zvoncovité nožce
420	mísa na vysoké štíhlé nožce
430	mísa na středně vysoké nožce
437	mísa na středně vysoké mírně zvoncovité nožce
440	mísa na nízké nožce
450	mísa na extrémně nízké nožce
500	pohárek
510	pohárek s kulovitým tělem
520	pohárek s oválným tělem
530	pohárek s dvojkónickým tělem
540	pohárek s horní výdutí
550	pohárek se spodní výdutí
560	hrnkovitý pohárek
570	nízký široký pohárek

Keramická třída	
Id	Text
580	vysoký štíhlý pohárek
600	hrnky
610	soudkovité hrnky
620	esovitě profilované hrnky
630	hrnek s uchem vycházejícím z okraje
640	koflík
641	klasický koflík
642	koflík s kalichovitě rozevřeným hrdlem
700	jiné užitkové tvary
710	čerpák
711	čerpák džbánkovitý
712	čerpák miskovitý
713	čerpák kónický
740	naběračka s vodorovně nasazenou tulejí
750	naběračka se šikmo nasazenou tulejí
760	naběračka
770	poklička
780	cedník
790	vykuřovadlo
800	talíř
900	drobné keramické tvary
910	miniaturní nádobka
920	keramické kolečko s provrtem
930	keramické kolečko bez provrtu
940	závaží
950	přeslen
960	amulet
980	miniaturní tvary
990	neidentifikovatelné artefakty

Druh výzdoby	
Id	Text
1	malovaná
2	rýsovaná
3	vhloubená
4	plastická
5	vypíchaná
6	inkrustace
12	malovaná a rýsovaná
13	malovaná a vhloubená
14	malovaná a plastická
15	malovaná a vypíchaná
23	rýsovaná a vhloubená
24	rýsovaná a plastická
25	rýsovaná a vypíchaná
26	rýsovaná a inkrustace
34	plastická a vhloubená
35	vhloubená a vypíchaná
36	vhloubená a inkrustace
45	plastická a vypíchaná
56	vypíchaná a inkrustace
123	malovaná, rýsovaná a vhloubená
124	malovaná, rýsovaná a plastická
125	malovaná, rýsovaná a vypíchaná
134	malovaná, vhloubená a plastická
136	malovaná, vhloubená a inkrustace
234	rýsovaná, vhloubená a plastická
236	rýsovaná, vhloubená a inkrustace
245	rýsovaná, plastická a vypíchaná
256	vhloubená, vypíchaná a inkrustace
345	vhloubená, plastická a vypíchaná
346	vhloubená, plastická a inkrustace

Malovaná výzdoba (MV)	
Id	Text
1	prostá malba
5	plošná malba
8	kombinace plošné a prosté malby
10	neidentifikovatelný zbytek malby
20	motiv plošných pruhů
22	horizontální pruhy
115	klikatka
2101	svislé pruhy
2102	šikmé pruhy
2301	kombinace horizontálních a svislých pruhů
2302	kombinace horizontálních a šikmých pruhů

Barva malované výzdoby	
Barva malované výzdoby	Kód
červená	1
bílá	2
žlutá	3
černá	4
bílá a červená	5

Výskyt výzdoby*	
Id	Text
1	okraj
2	hrdlo
3	plece
4	výduť
5	spodek nádoby
6	dno
7	nožka
8	výčnělek (ucho)
9	celé tělo
12	okraj a hrdlo
13	okraj a plece
14	okraj a výduť
15	okraj a spodek
16	okraj a dno
17	okraj a nožka
18	okraj a výčnělek (ucho)
23	hrdlo a plece
24	hrdlo a výduť
25	hrdlo a spodek
26	hrdlo a dno
27	hrdlo a nožka
28	hrdlo a výčnělek (ucho)
34	plece a výduť
35	plece a spodek nádoby
36	plece a dno
37	plece a nožka
38	plece a výčnělek (ucho)
45	výduť a spodek
46	výduť a dno
47	výduť a nožka
48	výduť a výčnělek (ucho)
56	spodek nádoby a dno
57	spodek nádoby a nožka
58	spodek nádoby a výčnělek (ucho)
67	dno a nožka
68	dno a výčnělek (ucho)
78	nožka a výčnělek (ucho)
123	okraj, hrdlo a plece
124	okraj, hrdlo a výduť
125	okraj, hrdlo a spodek nádoby
126	okraj, hrdlo a dno
127	okraj, hrdlo a nožka
128	okraj, hrdlo a výčnělek (ucho)
134	okraj, plece a výduť
135	okraj, plece a spodek nádoby
136	okraj, plece a dno
137	okraj, plece a nožka

Výskyt výzdoby*	
Id	Text
138	okraj, plece a výčnělek (ucho)
145	okraj, výduť a spodek nádoby
146	okraj, výduť a dno
147	okraj, výduť a nožka
148	okraj, výduť a výčnělek (ucho)
156	okraj, spodek nádoby a dno
157	okraj, spodek nádoby a nožka
158	okraj, spodek nádoby a ucho
167	okraj, dno a nožka
168	okraj, dno a výčnělek (ucho)
178	okraj, nožka a výčnělek (ucho)
234	hrdlo, plece a výduť
235	hrdlo, plece a spodek nádoby
236	hrdlo, plece a dno
237	hrdlo, plece a nožka
238	hrdlo, plece a výčnělek (ucho)
245	hrdlo, výduť a spodek nádoby
246	hrdlo, výduť a dno
247	hrdlo, výduť a nožka
248	hrdlo, výduť a výčnělek (ucho)
345	plece, výduť a spodek nádoby
356	plece, spodek nádoby a dno
357	plece, spodek nádoby a nožka
358	plece, spodek nádoby a ucho
367	plece, dno a nožka
368	plece, dno a výčnělek (ucho)
456	výduť, spodek nádoby a dno
457	výduť, spodek nádoby a nožka
458	výduť, spodek nádoby a výčnělek (ucho)
467	výduť, dno a nožka
468	výduť, dno a výčnělek (ucho)
567	spodek nádoby, dno a nožka
568	spodek nádoby, dno a výčnělek (ucho)

* vhloubená (VV), plastická (PV), malovaná (MV) a rýsovaná výzdoba (RV)

Vhloubená výzdoba (VV)	
Id	Text
1	horizontální obloukovité vrypy
2	střídavé vertikální obloukovité vrypy
3	vertikální obloukovité vrypy
4	střídání vertikálních a obloukovitých vrypů
5	kruhové důlky
6	vertikální záseky
7	šikmé záseky
8	elipsovité záseky
9	trojúhelníkovité záseky
10	rýhy - vodorovné jednoduché
11	vodorovné rýhy v řadách (vícenásobné)
12	sestavy nepravidelných rýh
13	třásně - svislé rýhy
14	šipkovitý motiv
15	šikmé rýhování
20	kroužky
21	řada kroužků (kolek?)
22	střídavé kroužky
23	jednotlivé kroužky
24	mezikruží
25	mezikruží s přesekávaným obvodem
30	jamky
31	nepravidelné jamky
32	kruhové jamky
33	oválné jamky
34	tečky
35	kapky (slzičky)
36	drobné nepravidelné jamky
37	jamky s rýhami
40	žlábků
41	soustava horizontálních a vertikálních žlábků
42	šipkovitá soustava (klikatka)
43	oblouk
44	meandr
45	spirála
46	motivy uzavřené do obrazů
50	kolky
51	řada drobných kruhových kolků
52	řada kruhových kolků
53	řady vstřícných kruhových kolků
54	řady střídavých kruhových kolků
55	řada lichoběžníkovitých kolků
60	otisk šňůry
61	horizontální otisky šňůry v řadách
62	brázděný vpich

Vhloubená výzdoba (VV)	
Id	Text
70	prstování
601	záseky kolmé
602	záseky šikmé
603	záseky nepravidelné
1113	sestava vodorovných a svislých rýh
1114	sestava vodorovných rýh a svislých vpichů
1301	samostatné křížky
1302	spojené křížky
1303	vícenásobně propojené křížky
1401	šipkový motiv střídavý
1402	šipkový motiv hustě provedený
3501	špičaté oválné jamky kolmé
3502	špičaté oválné jamky šikmé
3801	prosté oválné jamky samostatné
3802	prosté oválné jamky spojené
3803	prosté oválné jamky šikmé

Plastická výzdoba (PV)	
Id	Text
1	zbytek výčnělku (blíže nespecifikovatelný typ)
2	svisle protáhlý výčnělek
3	asymetricky vystouplý výčnělek
4	drobný výčnělek
5	polokulovitý výčnělek
6	kulovitý výčnělek
7	odsazený výčnělek
8	sedlovitý výčnělek
9	výčnělek ve tvaru ženského prsu
10	jazykovitý výčnělek
11	kuželovitý výčnělek
12	knoflíkovitý výčnělek
13	vysedlý výčnělek
14	vodorovně protáhlý výčnělek
15	soví hlavička
16	výčnělek s jamkami
17	bochánkovitý výčnělek
18	plochý výčnělek
19	rozeklaný výčnělek
20	zobákovitý výčnělek

Plastická výzdoba (PV)	
Id	Text
21	ježovitý výčnělek
22	hraněný obloukovitý výčnělek
23	hraněný výčnělek se zaoblenými hranami
24	hraněný ostrý výčnělek
25	hraněný obloukovitý výčnělek s provrtaným otvorem
26	hraněný obloukovitý výčnělek s více otvory
27	hraněný výčnělek se zaoblenými hranami a provrtaným otvorem
28	hraněný ostrý s otvorem
29	svisle protáhlý provrtaný výčnělek
30	kruhovitý provrtaný výčnělek
31	zaoblený výčnělek s vertikálním otvorem
32	horizontálně protáhlý výčnělek s vertikálním otvorem
33	svisle protáhlý výčnělek s vertikálním otvorem
34	trojúhelníkovitý výčnělek s ploškou
35	oválný výčnělek s ploškou
36	antropomorfní výčnělek
37	zoomorfní výčnělek
38	provrtaný výčnělek vodorovně protáhlý
40	rohaté ucho
41	stlačené rohaté ucho
42	protáhlé rohaté ucho
43	hraněné rohaté ucho
44	skobovité rohaté ucho
45	stlačené rohaté ucho s otvorem
46	protáhlé rohaté ucho s otvorem
47	hraněné rohaté ucho s otvorem
48	rohaté ucho s knoflíkem
49	oblé rohaté ucho s otvorem
50	ucho
51	plné ucho
53	zaoblené ucho
54	hraněné ucho
55	ostré ucho
56	tunelovité ucho
57	antropomorfní ucho
58	horizontální ucho
59	slepé ouško
60	plastická lišta
61	plastická lišta s výčnělkem
62	pupíkovitý výčnělek
63	promačkávaná plastická lišta

Plastická výzdoba (PV)	
Id	Text
132	ztrojení sovích hlaviček
1501	polokulovité s oky umístěnými ve středu
1502	polokulovité s velkými oky
1503	polokulovité s drobnými oky
1504	polokulovité se záseky
1505	drobné
1506	odsazené
1507	svisle protáhlé s oky umístěnými do středu
1508	svisle protáhlé s velkými oky
1509	svisle protáhlé s oky umístěnými nahoře
1510	svisle protáhlé se zašpičatělými konci
1511	vodorovně protáhlé
1512	vsazené do stěny nádoby
1601	s několika jamkami
1602	s několika záseky
1801	ploché kruhové
1802	ploché vodorovně protáhlé
2301	hraněné se zaoblenými hranami kruhové
2302	hraněné se zaoblenými hranami svisle protáhlé
4301	hraněné stlačené
4302	hraněné protáhlé
4701	hraněné s otvorem stlačené
4702	hraněné s otvorem protáhlé
5201	obloukovité ucho svislé
5202	obloukové ucho vodorovné
13101	zdvojení sovích hlaviček
13102	zdvojení svisle protáhlých výčnělků
13103	zdvojení rohatých výčnělků

